

Inventarislijst Wob Mozambique

Nr.	Datum	Documenttype	Documenttitel	Uitzonderingsgron	Afzender	Ontvanger	Thema
1	2016.06.14	Advies	Besluitvorming bezoekenoverleg over type bezoek		DAF		Bezoek
2	2017.05.15	Berichtenverkeer	Scenesetter voor bezoek president Nyusi aan NL		MAP	BZ	Bezoek
3	2017.05.24	Berichtenverkeer	Verslag bezoek Nyusi aan NL		DAF		Bezoek
4	2017.04.12	Contacten	Contactpersonen per programmaonderdeel		DAF		Bezoek
5	2017.05.08	Deliverables	Deliverables visit President Nyusi		DAF	BZ	Bezoek
6	2011.08.11	Dossier	Werkbezoek Vaste Commissie Buitenlandse Zaken Mozambique		BZ		Bezoek
7	2017.05.--	Dossier	Dossier M bezoek Nyusi		DAF	M	Bezoek
8	2017.05.--	Dossier	Dossier MP Inkomend officieel bezoek Moz				Bezoek
9	2017.05.03	Dossier	IOB MOZ dossier PLVDGIS		DAF	PlvDGIS	Bezoek
10	2012.03.29	Gespreksfiche	Kennismakingsbezoek UAIENE		DAF		Bezoek
11	2016.--.--	Gespreksfiche	Telefoongesprek met Uaiene in Brussel		DAF	M	Bezoek
12	2016.06.15	Gespreksfiche	Gesprek M met Mozambique MFA Oldemero Baloi		DAF	M	Bezoek
13	2016.06.30	Gespreksfiche	Achtergrond gesprek MDM Simango		DAF	M	Bezoek
14	2017.06.09	Kamervragen	Vragen over het bezoek van de Mozambikaanse president		DAF	Tweede Kamer	Bezoek
15	2011.08.12	Memo	Bezoek Vaste Kamercommissie voor Buitenlandse Zaken aan Mozambique en Kenia		DAF	DGPZ & WndDGIS	Bezoek
16	2012.03.04	Memo	a. Memo - Aanbieding geloofsbriefen		DAF	DGIS, DGCB	Bezoek
17	2012.03.04	Memo	b. Bijlage - Fiche Mozambique		DAF	DGIS, DGCB	Bezoek
18	2012.03.29	Memo	a. Memo - Aanbieding geloofsbriefen		DAF	DGIS, DGCB	Bezoek
19	2012.03.29	Memo	b. Bijlage - Gespreksnotities DGIS		DAF	DGIS, DGCB	Bezoek
20	2015.10.29	Memo	Inkomend werkbezoek President Mozambique Nyusi tijdens Europa tour april 2016		DAF	R	Bezoek
21	2015.10.29	Memo	Inkomend werkbezoek President Mozambique Nyusi		DAF/DIO	DGs	Bezoek
22	2016.11.11	Memo	Plv.DGIS Dossier bezoek aan Mozambique 1411-1611		DAF		Bezoek
23	2017.02.10	Memo	Werkbezoek van de president van Mozambique – Bilateraal gesprek - ex R		DAF		Bezoek
24	2017.02.10	Memo	Werkbezoek van de president van Mozambique – Bilateraal gesprek - ex M		DAF		Bezoek
25	2017.05.19	MR-notitie	a. MR-notitie 19 mei 2017		M	MR	Bezoek
26	2017.05.19	MR-notitie	b. spreekpunten MR 19 mei 2017		M	MR	Bezoek
27	2017.05.24	MR-notitie	a. MR-notitie 24 mei 2017		M	MR	Bezoek
28	2017.05.24	MR-notitie	b. Spreekpunten MR 24 mei 2017		M	MR	Bezoek
29	2017.05.06	Pers	Persaccreditatie tekst		RVD		Bezoek
30	2017.05.16	Pers	Beantwoording vragen NRC bezoek Nyusi		DAF	NRC	Bezoek
31	2017.05.16	Pers	QandAs		DAF		Bezoek
32	2017.05.16	Pers	QenAs bezoek president Nyusi		DAF		Bezoek
33	2017.05.10	Programma	Programma bezoek Nyusi (blokkenschema)		DAF		Bezoek
34	2017.05.23	Programma	Tentative Programme First Lady of Mozambique		DAF		Bezoek
35	2016.07.14	Verslag	Debriefing gesprek CdP met Min BZ Mozambique		MAP		Bezoek
36	2016.11.04	Achtergrond	NL betrokkenheid financiële malversaties		DAF		Fraude
37	2013.11.04	Berichtenverkeer	Gevolgen voor EMATUM deal voor begrotingssteun		MAP		Fraude
38	2015.12.15	Berichtenverkeer	Mozambique - Economie - IMF outlook for Mozambique		MAP	BZ	Fraude
39	2016.05.27	Berichtenverkeer	Perfecte Storm in Mozambique – Nieuwe IMF missie allesbeslissend		MAP	BZ	Fraude
40	2016.06.27	Berichtenverkeer	Internationale financiële instellingen - IMF mission to Mozambique debrief		MAP	BZ	Fraude
41	2017.06.25	Berichtenverkeer	Fraude - Mozambique – uitkomsten audit naar verborgen schulden openbaar gemaakt		MAP		Fraude
42	2016.04.14	Bulletin	Fraude		KAM	BZ	Fraude
43	2016.04.21	Bulletin	Fraude		DAF	BZ	Fraude
44	2016.05.04	Bulletin	Mozambique Fraude		DAF	BZ	Fraude
45	2016.05.11	Bulletin	Fraude		DAF	VCI, DCV	Fraude
46	2016.06.16	Bulletin	Mozambique Fraude financiële crisis		DAF	BZ	Fraude

47	2016.09.30	Bulletin	Fraude Audit		DAF	BZ	Fraude
48	2016.11.05	Bulletin	Fraude audit		KAM	DAF	Fraude
49	2017.06.25	Bulletin	Auditrapport		DAF	DAF	Fraude
50	2017.07.21	Bulletin	IMF-missie		DAF	Daf	Fraude
51	2013.10.23	Email	Africa Confidential Alert - The Mystery Ship Deal		DAF		Fraude
52	2016.04.05	Email	Mozambique - update		MAP	BZ	Fraude
53	2016.04.11	Email	Verslechterde financiële situatie - IMF		MAP	BZ	Fraude
54	2016.04.14	Email	Bullets Mozambique-IMF-paradise lost?		MAP	PS, RS	Fraude
55	2016.04.20	Fiche	Passieve woordvoering Mozambique		DAF	M	Fraude
56	2013.11.06	Instructie	Instructie COAFR AWG		DAF		Fraude
57	2016.05.11	Instructie	Instructie COAFR AWG		DIE-EX		Fraude
58	2016.09.06	Kamerbrief	Definitieve inzet hulp 2016 & Oplegmemo		R	Kamer	Fraude
59	2013.11.07	Memo	IMF - Scheepsdeal roept vele vragen op		DAF	R	Fraude
60	2016.05.02	Memo	Tijdelijk aanhouden OS-middelen aan overheid Mozambique		DAF		Fraude
61	2016.05.30	Memo	Mozambique inzet ODA middelen via de overheid		DAF		Fraude
62	2016.07.04	Memo	Beoogd inkomend bezoek President van Mozambique		DAF		Fraude
63	2016.08.22	Memo	Mozambique inzet ODA middelen 2016 (vervolg)		DAF		Fraude
64	2016.08.30	Memo	Gewijzigde inzet ODA Mozambique in 2016 – Opportuniteit informeren Kamer		DAF		Fraude
65	2016.08.31	Memo	b. bijlage - Kamerbrief Mozambique definitieve inzet 2016 final draft		DAF		Fraude
66	2016.08.31	Memo	a. Memo - Kamerbrief Mozambique definitieve inzet 2016		DAF		Fraude
67	2016.11.30	Paper	Draft discussiepaper - Hervatting hulp aan Mozambique		DAF		Fraude
68	2016.11.30	QandA	Q&A Moz AO		DAF	M	Fraude
69	2016.12.13	QandA	AO partnerlanden Q&A's Mozambique		DAF	M	Fraude
70	2016.04.26	Veiligheidsupdate	Weekly update safety situation in Mozambique		MAP	DAF	Fraude
71	2016.05.03	Veiligheidsupdate	Weekly update safety situation in Mozambique		MAP	DAF	Fraude
72	2016.05.10	Veiligheidsupdate	Weekly update safety situation in Mozambique		MAP	DAF	Fraude
73	2016.05.17	Veiligheidsupdate	Weekly update safety situation in Mozambique		MAP	DAF	Fraude
74	2014.03.04	Actiepunten	Actiepunten follow up bezoek R aan Moz		DAF		Gas & Energie
75	2014.10.24	Algemeen overleg	Vraag over inclusieve ontwikkeling gas		PvdA	R	Gas & Energie
76	2011.10.11	Berichtenverkeer	Mozambique - Handel - Bezoek Bleker aan Mozambique		MAP	BZ	Gas & Energie
77	2012.11.26	Berichtenverkeer	b. bijlage - Notitie Economische Diplomatie		MAP-CDP	BZ	Gas & Energie
78	2012.11.26	Berichtenverkeer	a. Mozambique - Economie - Notitie Economische Diplomatie		MAP-CDP	BZ	Gas & Energie
79	2012.11.30	Berichtenverkeer	Mozambique - Duurzame ontwikkeling - Mozambique EITI compliant		MAP-CDP	BZ	Gas & Energie
80	2013.07.24	Berichtenverkeer	Geslaagd bezoek MozMin Natuurlijke Hulpbronnen aan NL		MAP-CDP	BZ	Gas & Energie
81	2013.12.16	Berichtenverkeer	Tanzania - Energie - Verslag bezoek gassector Mozambique		DAR-CDP		Gas & Energie
82	2014.02.25	Berichtenverkeer	Bezoeken - Verslag economische missie Mozambique 16 – 18 februari 2014		MAP	BZ	Gas & Energie
83	2014.07.30	Berichtenverkeer	Mozambique - Economie - Bezoek aan gasprovincie Cabo Delgado		MAP-CDP	BZ	Gas & Energie
84	2014.08.25	Berichtenverkeer	Important decisions for further development of mineral resources		MAP	BZ	Gas & Energie
85	2015.02.26	Berichtenverkeer	Gesprek met nieuwe Min minerale rijkdommen en energie		MAP-CDP	BZ	Gas & Energie
86	2015.03.26	Berichtenverkeer	Handelsmissie noorden van Mozambique		MAP-CDP	BZ	Gas & Energie
87	2015.09.11	Berichtenverkeer	Economie - Geslaagde Nederlandse deelname aan handelsbeurs FACIM		MAP	BZ	Gas & Energie
88	2015.12.16	Berichtenverkeer	Mozambique - Economie - International Investment Conference Pemba		MAP	BZ	Gas & Energie
89	2016.12.21	Berichtenverkeer	Dinner on strengthening our profile on innovation and entrepreneurship		MAP	BZ	Gas & Energie
90	2017.06.13	Berichtenverkeer	Moz blijft stappen in goede richting zetten, maar is er nog niet		MAP	BZ	Gas & Energie
91	2017.06.27	Berichtenverkeer	Field visit to the north of Moz		MAP		Gas & Energie
92	2014.04.18	Brief	Bedankbrief - Minister Mineral Resources		DIO	Minister MOZ	Gas & Energie
93	2014.04.19	Brief	Bedankbrief - Minister Trade & Industry		DIO	Minister MOZ	Gas & Energie
94	2014.04.20	Brief	Bedankbrief - Minister Transport & Communication		DIO	Minister MOZ	Gas & Energie
95	2015.01.16	Brief	Visa Support letter		Clingendael	EKN	Gas & Energie

96	2016.02.22	Brochure	HOLLAND branding - Doing business in Mozambique		RVO		Gas & Energie
97	2016.03.28	Burgerbrief	Gasvondsten Mozambique		Anoniem	M	Gas & Energie
98	2016.04.20	Burgerbrief	Antwoord – Gasvondsten Mozambique		DAF	Anoniem	Gas & Energie
99	2013.06.03	Deelnemerslijst	Bezoek plvDGBEB en plvDGIS juni 2013		RVO	DIO	Gas & Energie
100	2013.06.03	Dossier	Werkdossier plvDGBEB en plvDGIS (volledig)		DIO	plvDGBEB & plvDGIS	Gas & Energie
101	2013.01.24	Email	a. oplegmail - Fact Finding Mission Energy		DAF		Gas & Energie
102	2016.10.14	Factsheet	Energiesector Mozambique		DIO		Gas & Energie
103	2017.07.21	Factsheet	Country Profile Mozambique		DAR	BZ	Gas & Energie
104	2014.05.12	Kamerbrief	Rapportage economische missies-bezoeken		R	Kamer	Gas & Energie
105	2012.12.20	Memo	a. Memo - Conclusies bezoek Landenteam		DAF	plv DGIS, DGBEB, DGPZ	Gas & Energie
106	2012.12.20	Memo	b. Bijlage - Conclusies bezoek Landenteam		DAF	plv DGIS, DGBEB, DGPZ	Gas & Energie
107	2013.03.08	Memo	Gasvondsten Tanzania en Mozambique - R		BZ	R	Gas & Energie
108	2013.05.21	Memo	Inkomend bezoek MizMin Bias Minerale Hulpbronnen		DIO	R	Gas & Energie
109	2013.06.28	Memo	Gespreksaantekeningen mw Esperanca Bias, minister van Minerale Hulpbronnen		DAF/DIO		Gas & Energie
110	2013.12.12	Memo	Globaal programma Minister Ploumen		DIO	R	Gas & Energie
111	2013.06.14	Missieboekje	Missieboekje Mozambique		RVO		Gas & Energie
112	2014.01.08	Note verbale	Visita da Missão Económica Holandesa à Moçambique		BZ		Gas & Energie
113	2014.01.09	Note verbale	Intention to visit Moz 2014		R	GoM	Gas & Energie
114	2014.02.17	Spreekpunten	Courtesy meeting Minister of Commerce		DIO	R	Gas & Energie
115	2014.02.17	Spreekpunten	Ontmoeting Minister Transport & communication		DIO	R	Gas & Energie
116	2014.02.18	Spreekpunten	Seminar Local Content and CSR		DIO		Gas & Energie
117	2013.06.03	Terms of Reference	Opdracht DGBEB aan NLEVD		DIO	RVO	Gas & Energie
118	2013.11.--	Terms of Reference	Mozambique visit KP		DGIS		Gas & Energie
119	2014.01.21	Terms of Reference	Opdracht DGBEB aan NLEVD		DIO	RVO	Gas & Energie
120	2013.11.28	Verslag	Conference Call Mission Moz-Tan-Ang		BZ		Gas & Energie
121	2011.08.25	Berichtenverkeer	Mozambique - Ontwikkelingssamenwerking - Bezoek VC Buitenlandse Zaken		MAP-CDP	BZ	OS
122	2014.01.29	Berichtenverkeer	Bezoek - Scen setter voor bezoek R aan Mozambique		MAP-CDP	BZ	OS
123	2016.11.21	Berichtenverkeer	Visit of Plv DGIS to Mozambique 14-16 Nov 2016		EKN	Minbuza	OS
124	2011.12.27	Memo	Goedkeuringsmemorandum MJSP 2012 Mozambique		DAF	BZ	OS

Integraal geweigerd

125	2015.03.29	Brief	Brief Heerema	10.2g	DGBEB	Heerema	Geweigerd (Bezoek)
126	2015.03.29	Brief	Brief Van Oord	10.2g	DGBEB	Van Oord	Geweigerd (Bezoek)
127	2015.05.27	Brief	Brief Anadarko	10.2g	DGBEB	Anadarko	Geweigerd (Bezoek)
128	2016.11.05	Bulletin	Fraude audit (bijlage)	10.2a	KAM	DAF	Geweigerd (Fraude)
129	2013.11.12	Verslag	Verslag COAFR Directeuren AWG	10.2a	DAF		Geweigerd (Fraude)
130	2016.05.11	Verslag	Verslag COAFR AWG 11 mei	10.2a	BRE	DAF	Geweigerd (Fraude)

10 2 e

From: 10 2 e

Sent: 2016 14:43

10 2 e
bjeet: 11

Goede middag 10 2 e

Tbv et geval je denkt dat aanvullende punten moeten worden opgenomen hoor ik dat graag. Nuttig om dit vooraf
met 10 2 e te delen? Heb het ook nog niet gestuurd aan secr. SG

10
2 e

11

Kern
• 11

Achterg 11

15 mei 2017

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Berichtenverkeer

Rijks-Intern

Afrika, Sub-Sahara- : Zuidelijk Afrika - Bezoeken - Scenesetter voor het bezoek van president Filipe Nyusi van Mozambique aan Nederland (17-19 mei 2017)

Van : MAP
Verzonden op : 15 mei 2017 08:43
Land/regio : Afrika, Sub-Sahara- : Zuidelijk Afrika
Thema : Bezoeken

Samenvatting

- The timing of the visit of president Filipe Nyusi to the Netherlands comes right after Mozambique has made significant steps in the peace process and only a few days after the report of the international and independent audit of Kroll into the hidden debts has been delivered to the Attorney General's office.
- The indefinite truce and the statement that the government will fully respect the Attorney General's authority to conduct a criminal investigation based on the Kroll report **11** the new governor of the Central Bank of Mozambique has taken **11** steps to secure longer term financial stability, resulting in lower inflation, lower interest rates, higher foreign exchange reserves and a stronger currency. **11**
- Despite the positive trend, **11** challenges that can overshadow the progress made in the last 6 months. To name a few:
 - 1) the follow up of the audit: **11**
 - 2) the peace process: **11**
 - 3) debt sustainability: on top of the financial economic crisis, many state-owned enterprises are in severe debt and a process of privatization is underway;
 - 4) the risk of social unrest due to increased costs of living (end of fuel and bread subsidies);
 - 5) the delay of investments (and revenues) of the oil and gas sector;
 - 6) elections in 2018 and 2019 **11**
- The visit to the Netherlands is the third visit of president Nyusi this year, after Japan and Botswana. The Netherlands is regarded as a reliable and constructive critical partner with strong expertise in the areas of water, SRHR and food security and land rights. Besides that, the Netherlands also supports several NGO's in the areas of land rights, SRHR incl. safe abortion, HIV/AIDS and child marriage. **10 2 a** Mozambique is actively looking for partnerships with Dutch companies because of their investments in sustainability and local content. Despite the postponement of the initial visit of the president to the Netherlands and the visit of M to Mozambique, and the cancellation of our support via central government after the discovery of the debts, the relationship between Mozambique and the Netherlands remains open and strong.

Commentaar

11

11

Bericht

Debts and audit

On the 13th of May Kroll handed over the 11 international and independent audit report to the Attorney General's office. Kroll is the international consultant that was hired by the Attorney General 10 to investigate the secret loans to Proindicus, Ematum and MAM, three companies owned mainly by the Mozambican state security services, totalling more than USD 2 billion. In a statement on the same day, that was broadcasted on national television, the president reaffirmed 'the willingness of the Mozambican government to continue to provide all the necessary support for the conclusion of the process conducted by the Attorney General' and emphasized that 'the progress made in restoring effective peace and the ongoing measures to restore macroeconomic stability are crucial for restoring confidence among partners and investors'.

Political situation

Peace process

- On 4 May, Renamo leader Dhlakama announced an indefinite truce in the conflict with the government. Soon after government has started to pull out its troops from Gorongosa, in the centre of the country.
- Dhlakama had retreated in October 2015 to the central Gorongosa mountain range with 800 former fighters demanding a greater share of power. His former rebel fighters — who waged a bloody 1976-1992 civil war that claimed one million lives — took up arms again in 2013 against the ruling Frelimo party, with Renamo attacking government convoys and civilian vehicles in the central regions of the country. Dhlakama first declared a ceasefire in December 2016, and renewed it twice for two months (in January and in March) to allow time for peace negotiations with the government.
- In February president Nyusi announced a new round of peace talks, with two technical working groups on 1) decentralization and 2) military issues. Instead of the former process, which was led by international mediators (with the EU in the lead) and collapsed in December last year, the actual process is Mozambican led, with the two principles actively involved. 10 2 a

- 11, 10 2 a

- 11, 10 2 a

- 11, 10 2 a

- 11, 10 2 a

Elections

- The government has set the date for the next municipal elections as October 10th 2018. The government intends to conduct a national census in 2017 and, so as not to coincide with this, the electoral registration process is likely to be pushed back until early 2018. 11

- Aside from the administrative and financial hurdles, the municipal elections are shaping up to be hotly contested. Renamo, the main opposition, has confirmed its participation, after it boycotted the municipal polls in 2013.

11 [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Poverty profile and development programme

- In 2016, Mozambique still was one of the 10 poorest countries in the world (Human Development Index-rank 181, out of 188). The rapid economic growth in Mozambique in the past decade has not translated into significant poverty reduction: poverty has only been reduced from 54% to 46%, compared to data of 2008. The weakened relationship between growth and poverty reduction is due to the changing pattern of growth, which in the past decade was driven by capital-intensive, import-dependent sectors. As a result, poverty only slightly diminished, and inequality has risen: cities are better off than rural areas, male-headed households better than female-headed households, and the southern part of Mozambique (Maputo area) is outperforming northern Mozambique (in fact, the north is getting poorer). The debt crisis in 2016 has further increased these poverty levels and has aggravated already existing inequalities.

- Progress on other dimensions of well-being has also been slow and uneven across regions. Half of the youngsters in the rural areas (where 70% of the population live) do not know how to read or write. Accessibility to basic services has increased but overall coverage is low: one in three households has access to safe water, one in ten to sanitation, and one in four to electricity. The country has the fifth highest adolescent fertility rate in the world; i.e. in the north, 66% of teenagers already have children. On the other hand, child and maternal mortality rates have more than halved in the past 20 years and the use of modern family planning methods has doubled in just 5 years from 11% to 25%, also for adolescents.

- Mozambique heavily relies on external funding, with aid more than 20% of gross national income. For many years, Mozambique had been perceived by donors as a success story of peace, stability and growth since the end of the civil war, and had become a testing ground for sector wide approaches and general budget support (GBS). This image fell apart with the revelation of the hidden debt in April 2016. 10 2 a [REDACTED]

[REDACTED] The Netherlands, that ended its GBS already in 2012, suspended its support to the sectoral basket funds in water, health and social protection as a result of the scandal last year. 10 2 a [REDACTED]

[REDACTED] At this moment, all donors are awaiting the outcomes and follow-up of the audit before taking decisions about their future long term aid relationship. 11 [REDACTED]

- The relationship between Mozambique and The Netherlands in development cooperation goes back for more than 40 years. Partnerships vary across a wide range of issues. Mozambique is a member of the International Delta coalition that was launched last year and the country has progressive legislation in areas such as LGBTI, child marriage and safe abortion.
- The current Multi Annual Strategic Plan (MASP) focuses on three spearheads: water, food security and sexual and reproductive health and rights. The portfolio also includes climate adaptation interventions, since Mozambique suffers tremendously from the effects of climate change. The annual bilateral budget that has been delegated to the Embassy amounts to EUR 30 mln. Mozambique is one of the partner countries where we have a 'transitional' relationship, but it is obvious that the transition from aid to trade still has a long way to go. The Beira Master Plan, that sets the strategy towards sustainable development of the lowland town of Beira (the second largest port in Mozambique), is a good example where we manage to combine aid and trade, with concrete results.

Economic situation

- After a decade of steady high percentage economic growth (above 7%) the Mozambican economy started to hamper late 2014. The downturn continued the following years resulting in a 6,6% growth in 2015 and 3,3% in 2016. This was mainly due to low commodity prices, but was worsened by the disclosure of hidden debts in April 2016. As a consequence, the confidence of the international business was negatively affected, giving a blow to foreign investments. High inflation (25,3% in 2016), high public debt (up to 112,6% of GDP in 2016) and weak currency (the Metical depreciated 40% in 2016) added to the picture of a 15-year low in 2016.

- As a result of the hidden debt, Mozambique debt/GDP ratio has risen to 130%, 11, 10 2 a [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

- However, the longer term expectations for the Mozambican economy are still good. GDP growth is expected to recover slightly, indications vary from 4,2% to 5,1% in 2017, driven almost entirely by the minerals sector. Beyond 2017 the expectation is that the economic recovery will gather pace gradually, at a yearly average of 5,1% in 2018-21. Firmer international commodity prices and recent investments of Exxon Mobil (USD 2,8 billion in gas) and Mitsui (USD 700 million in coal) are positive signs. Investment decisions by ENI (Italy) and Anadarko (US) to exploit the enormous gas reserves will be taken in 2017 and 2018. These decisions are needed for the gas industry to be a major driver of growth. The Mozambican government wants to support these developments with a diversification strategy of increasing agricultural productivity, attracting more tourists, supporting the services sector and investing in infrastructure, in order (also) to prevent the Dutch disease.
- **11** [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] Lower interest rates and the implementation of the National Financial Inclusion Strategy, adopted in July 2016, will improve access to finance, both for Mozambican households and businesses.
- To date the Netherlands is a large trading partner for Mozambique. In 2016 the Netherlands was the number 1 importer from Mozambique, mainly due to the transit from aluminium through the port of Rotterdam (worth EUR 114 million) and the number 3 exporter to Mozambique (worth EUR 43 million). Total Dutch Foreign Direct Investment in 2015 (excluding financial institutions) equalled EUR 33 million, excluding Dutch involvement in Mozambican companies. Trade and investments are expected to **11, 10 1 c, 10 2 g** [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] There are good opportunities for the Dutch private sector in the maritime, logistic and agricultural sectors. **10 1 c, 10 2 g** [REDACTED]
[REDACTED]
- Besides the bigger investments, Mozambique also offers opportunities for smaller companies to invest - **11** [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] Smaller companies such as Solar Works (solar energy), Energy Works (business development support in oil & gas, infrastructure and water) and MMO (office lease and management) are good examples.
- The start-ups also play a vital role in the development of a country's economy. This is why the Netherlands supports entrepreneurship in Mozambique, ranging from pitching competitions (Seedstars) to female entrepreneurship networking events (Lionesses of Africa) to launching the Orange Corners Incubator within the Embassy building in Maputo. Inspiring young Mozambicans to dream, think big, and become agents of change.

Civil society and human rights

- The Constitution of 1990, which was adopted under one-party rule, established fundamental freedoms such as the freedom of association and the freedom of expression. It abolished the death penalty, affirmed the right to strike and protected freedom of movement. It also avows the right to live in a 'balanced environment' and established the framework for a liberal market economy. The constitutional amendment of 2004 strengthened the guarantees for human rights and broadened the legal base for fundamental rights, addressing issues such as children's and women's rights in a much more comprehensive manner.
- **11** [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
- During the last years, the security situation has increasingly become an obstacle to the respect of citizens' rights, with a resurgence of military clashes between Renamo combatants and government forces in parts of the country **11** [REDACTED] Civil society organizations like Amnesty international reported that members of the armed forces, police officers and the secret service committed a large number of human rights violations against alleged Renamo supporters with impunity. These consisted of, among others, extrajudicial executions, torture, arbitrary detention and destruction of property. Major points for concern as well is the freedom of expression.
- NGO Civicus states that violence and harassment against human rights activists often remain unpunished. Space for civil society is shrinking. This is evidenced by the increasing number of violent incidents against independent journalists, critics and activists. Government critics are at risk of being arrested. By prohibiting various demonstrations, the freedom of association was severely restricted. **11** [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
- In January 2016, Mozambique went through its second Universal Periodic Review at the United Nations Human Rights Council. The issues brought up were gender equality, detention conditions and methods used by security forces, the need to strengthen the judiciary, access to education and ratification of several international human

rights covenants. The 11 recommendations that Mozambique rejected were those related to the ratification of the Rome Statute and the registration of the LGBTI organisation LAMBDA, which has been waiting more than 8 years to be registered by the authorities. In 2015, a revision of the Criminal Code came into force which decriminalized homosexuality and abortion. However, for the LGBTI community in Mozambique, social acceptance remains a challenge.

- 11, 10 2 a

Berichtgegevens [RIJK]

Aan : M; R; DGPZ; PLV-DGPZ; DGIS; PLV-DGIS; DGBEB; PLV-DGBEB; PS; RS; DAF; IGG; DSO; DDE; BIS; DIO; COM; pascal.grotenhuis; 10 2 e

Opsteller : 10 2 e

Kenmerk : MAP-223/2017

Type : Beleids

Prioriteit : Routine

Rubricering : Rijks-Intern

Categorie : Verslag/Info

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

24 mei 2017

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Berichtenverkeer

BZ-Vertrouwelijk

Mozambique - Bilateraal - Bezoeken - Verslag officieel bezoek President Nyusi van Mozambique aan Nederland 17-19 mei 2017

Van : DAF
Verzonden op : 24 mei 2017 18:02
Land/regio : Mozambique
Forum : Bilateraal
Thema : Bezoeken

Samenvatting

- President Nyusi van Mozambique (MOZ) bracht 17-19 mei een succesvol officieel bezoek aan NL. Hij werd vergezeld door de First Lady mrs. Isaura Nyusi, vier ministers en een handelsdelegatie van 50 Mozambikaanse bedrijven.
- Bijzonder was dat President Nyusi de oppositieleider en burgemeester van havenstad Beira, Daviz Simango (derde partij MDM), meenam naar NL. NL werkt in Beira intensief met Simango samen aan de uitvoering van het Beira Masterplan. Het is voor het eerst dat een president van Mozambique een leider van de oppositie meeneemt in de officiële delegatie. **11**
- Bezoek stond in het teken van het 'vieren' van de goede relaties (40+ jaar) tussen NL en Mozambique, aanhalen van de politieke banden, het OS-partnerschap en bevorderen van de handelsrelatie.
- De president sprak met ZMK, MP en M onder meer over het vredesproces, de follow up van de internationale audit naar de verborgen leningen en verdere stimulering van de handel. **10 2 a** Ook had President Nyusi een ontmoeting met de voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer en met vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld en van universiteiten.
- In het kader van de OS-relatie vonden bijeenkomsten plaats met ngo's, kennisinstellingen en bedrijven op het gebied van watermanagement (Deltares) en voedselzekerheid (Rijkszwaan).
- President Nysui bezocht verschillende bedrijven en had ontmoetingen met het NL'se bedrijfsleven tijdens een boottocht door de haven van Rotterdam.
- Op diverse terreinen zijn er overeenkomsten getekend die de basis moeten vormen voor verdere samenwerking tussen NL en MOZ in de toekomst.

Commentaar

- Het bezoek aan NL kwam vlak na de doorbraak in het politieke vredesproces en het uitkomen van de internationale audit naar de verborgen leningen. **11** **10 2 a** Begin volgende week wordt de publieke samenvatting van het audit rapport verwacht.
- Op het terrein van water, jong ondernemerschap en maritieme samenwerking (haven van Rotterdam) zijn diverse MoU's en LoI's gesloten. Ook op het terrein van regionale ontwikkeling van het Noorden, waarbij gekeken wordt naar water, voedselzekerheid, havenontwikkeling en huisvesting zijn concrete stappen gezet tijdens het werkontbijt met MP. Een ambtelijke missie van de post en BZ volgt deze laatste toezegging op met een verkennende dienstreis naar het noorden.
- In de komende tijd zal gewerkt worden aan vervolgarties. Per thema zal een inventarisatie worden gemaakt van de geplande vervolgarties en bilaterale contacten om zowel inzet als resultaten te monitoren. Dit in samenwerking met de Mozambikaanse ambassade in Brussel en ZMA Maputo.

- De Nederlandse pers gaf bescheiden aandacht aan het bezoek. NRC correspondent Bram Vermeulen schreef over de timing van het bezoek in verband met de resultaten van de audit, waarbij hij de recente verklaring door de President achterwege liet. Op de sociale media waren vooral de ontmoetingen met ZMK, M en MP onderwerp van gesprek.
- 11 [redacted]
[redacted]
[redacted] in het kader van toekomstige economische samenwerking.

Bericht

- President Nyusi bracht samen met zijn echtgenote van 17 tot 19 mei een officieel bezoek aan NL. Hij werd begeleid door vier ministers (Buitenlandse Zaken, Transport en Communicatie, Publieke Werken en Water en de vice-minister voor Handel en Industrie) en een handelsdelegatie van 50 bedrijven en instellingen.
- De President sprak met M, MP, ZMK, bezocht de voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer en sprak met het maatschappelijk middenveld en universiteiten. Ook bracht hij bezoeken aan Deltares, Rijkszwaan, Universiteit van Rotterdam/ *Center of Excellence for Entrepreneurship*, 10 2 g [redacted] Haven van Rotterdam en nam hij deel aan het NL-MOZ business forum.
- De First Lady had een separaat programma en bezocht o.a. Plan NL en Philips vanwege haar inzet zowel op het tegengaan van kind huwelijken als voor het verbeteren van de Mozambikaanse gezondheidszorg.
- Hieronder volgt een toelichting op de voor BZ meest relevante programmaonderdelen.

GESPREK MET M

- 10 2 a [redacted]
[redacted]
- M ging uitgebreid in op de verborgen leningen die vorige jaar aan het licht kwamen. Gaf aan dat NL als lange termijn partner verrast was door de leningen en dat het vertrouwen in Mozambique hierdoor geschaad was. Hij prees de verklaring van de president waarin deze de uitkomsten van de internationale audit verwelkomde maar benadrukte ook meermaals het belang voor een concrete opvolging en ruimte voor het Openbaar Ministerie voor eventuele criminele vervolging.
- 10 2 a [redacted]. M gaf aan dat de audit een goede eerste stap was naar herstel van vertrouwen en NL hiertoe een besluit zal nemen op het moment dat ook een nieuw IMF-programma wordt gestart. Het proces hieromtrent wordt op korte termijn aan R voorgelegd.
- Verder kwamen onder andere aan de orde: ontminning, belang van voldoende ruimte voor ngo's, het VNVR-lidmaatschap, de EU-Afrika top, handel, jong ondernemerschap, een af te sluiten belastingverdrag tussen NL en Mozambique en klimaatverandering.

TÊTÊ-A-TÊTÊ MET MP RUTTE EN WERKONTBIJT

- MP Rutte sprak 30 minuten met de president. Tijdens dit gesprek kwamen het vredesproces en de opvolging van de internationale audit aan de orde. Ook sprak MP over de interesse van het NL bedrijfsleven om te investeren in Mozambique.
- Tijdens het werkontbijt met MP en met aan NL zijde o.a. Staatssecretaris Dijksma, Watergezant Ovink, INTI, WUR, Havenbedrijf van Rotterdam, Shell e.a. werd gesproken over het belang van een integrale en regionale ontwikkeling van Noord Mozambique. In het Noorden van Mozambique zijn grote hoeveelheden (2 keer Groningen) gas gevonden en worden de komende jaren grootschalige economische activiteiten ontplooid. In navolging van het Beira Masterplan (gefinancierd door NL) stelde de NL delegatie voor om onder leiderschap van MOZ, met de belangrijkste ministeries en MOZ en NL partijen samen een workshop te organiseren om zo'n geïntegreerd plan te maken. Een plan dat rekening houdt met watervoorziening, industrie, commerciële haven, voldoende (ook lage inkomens) huisvesting en voedselzekerheid etc., waar MOZ investeerders en donoren op kan aantrekken.
- Voorstel sloot goed aan bij wensen van MOZ regering. Op korte termijn zal een workshop worden georganiseerd om een start te maken met zo'n strategie.

ZMK REGERINGSLUNCH

- Tijdens de regeringslunch, waar aan NLse zijde, naast ZMK en HMK, werd deelgenomen door vice-MP Asscher en Staatssecretaris Dijkzema, werd stil gestaan bij de goede relatie tussen NL en Mozambique. 10 2 a Ook benadrukte hij dat de voorziene economische groei (gasvondsten) inclusief moet zijn *to ensure that all Mozambicans can profit from those opportunities, so that future growth will benefit everyone*
- Tijdens de lunch waren genodigden uit verschillende sectoren aanwezig (sport, bedrijfsleven, cultuur, kennisinstellingen en maatschappelijk middenveld) die de goede banden tussen NL en MOZ bevestigden. Een bijzondere ontmoeting voor de President was die met zijn grote voetbalheld Ruud Gullit en Ajax speler met Mozambikaanse vader Kenny Tete.

BEZOEK AAN EERSTE EN TWEEDE KAMER

- De Voorzitter van de Eerste Kamer Ankie Broekers-Knol en de Eerste Ondervoorzitter van de Tweede Kamer, Mark Harbers spraken met President Nyusi in het gebouw van de Eerste Kamer. Vanuit het Nederlandse parlement was verder het Tweede Kamerlid Pieter Omtzigt aanwezig. 11 . Gesproken is over de politieke en economische situatie van Mozambique en over de impact van langdurige droogte op de samenleving.
- Kamerlid Omtzigt complimenteerde de president met zijn statement over de audit, gaf aan dat de Tweede Kamer de verdere opvolging nauwlettend zal blijven volgen 10 2 a Na afloop van het gesprek werd de President rondgeleid door de plenaire vergaderzaal van de Eerste Kamer.

GESPREK MET MAATSCHAPPELIJK MIDDENVELD

- NLse kennisinstellingen en ngo's die actief zijn in MOZ onderstreepten onder leiding van Plv DGIS het belang van het maatschappelijk middenveld voor het bereiken van inclusieve ontwikkeling. In korte *pitches* rondom de thema's kindhuwelijken, democratie, hoger onderwijs, democratisering en milieubeleid werd de toegevoegde waarde van het maatschappelijk middenveld ten opzichte van de overheid benadrukt. President Nyusi sprak open over de uitdagingen in Mozambique, inclusief over de verborgen leningen, en toonde veel belangstelling en waardering voor het werk van NLse NGO's in MOZ. Hij erkende hun belangrijke rol om bruggen te slaan tussen overheid en burgers. Hij sprak de wens uit voor een betere coördinatie tussen de NGO's en een betere verspreiding over het land.

DELTARES EN RIJKSZWAAN

Water: ronde tafel bij DELTARES

- Bij Deltares werd de president verwelkomd door vertegenwoordigers uit de watersector die al decennialang bij MOZ betrokken zijn. Tijdens verschillende presentaties werd ingegaan op het belang om opgedane kennis in watermanagement te consolideren, op verschillende niveaus aan waterbescherming te werken en om steden geïntegreerd te ontwikkelen zoals met het Beira-masterplan wordt gedaan.
- Hierna gaf de President zelf een 11 speech waarin hij de 11 relatie van MOZ met water beschreef en aangaf watermanagement als een grote prioriteit te zien. Ook tekende Plv DGIS en MOZ minister voor water een LoI voor projecten op het gebied van toegang tot drinkwater, sanitatie en integraal watermanagement.

Voedselzekerheid & voeding: ronde tafel bij RIJKSZWAAN

- De President nam deel aan een ronde tafel discussie bij Rijk Zwaan over ondervoeding en de versterking van de Mozambikaanse zaaizaad sector. Het belang van een *'Dutch Diamond'* aanpak stond hierbij centraal, waarin samenwerking tussen de publieke sector, private sector, maatschappelijk middenveld en kennisinstellingen op het gebied van voedselzekerheid wordt nagestreefd.
- Tijdens de ronde tafel werden verschillende *pitches* gehouden door bedrijfsleven en maatschappelijk middenveld rondom de impact van ondervoeding op de groei van kinderen, de kansen en uitdagingen voor voedselverrijking, en het belang van ontwikkeling van groentezaden voor productie en verkoop op lokaal niveau. Hierbij werd benadrukt dat MOZ in zou moeten zetten op een stimulerend beleid, het verbeteren van de landbouwtechnieken en goed functionerende markten. En marge van het bezoek had Mozambikaans staatsbedrijf voor zaden SEMOC verschillende 11 ontmoetingen met potentiële Nederlandse investeerders.

NL-MOZ BUSINESS FORUM

- Tijdens het NL-MOZ Business forum, georganiseerd door het NABC en de MOZ werkgeversvereniging CTA, waren zo'n 75 NL'se en 50 MOZ'se bedrijven aanwezig. Naast enkele inleidingen over de financiële en economische situatie in Mozambique, vonden in de middag match making sessies plaats voor NLse en MOZ'se bedrijven op het terrein van landbouw en voedselzekerheid, energie, logistiek en transport.
- DGPZ sprak tijdens zijn interventie over de gemaakte stappen in het vredesproces. Hij stelde dat vrede en stabiliteit cruciale voorwaarden zijn voor economische en duurzame en inclusieve ontwikkeling en voor het aantrekken van langlopende investeringen en activiteiten van de private sector.

BEDRIJFSBEZOEKEN

Erasmus Universiteit/ ECE

- Bij het bezoek aan het Erasmus Centre for Entrepreneurship werd gesproken over het belang van het stimuleren en ondersteunen van ambitieus en innovatief ondernemerschap. De president werd geïnformeerd over het werk van ECE door Professor Justin Jansen en sprak met enkele ondernemers.
- Plv DGBEB sprak over het voornemen van NL om eind augustus 2017 "Orange Corners" te openen op de NLse kanselarij in Maputo. Orange Corners is een regionaal incubator concept: een broedplaats voor jonge bedrijven, gericht op het stimuleren van ondernemerschap van Afrikaanse jongeren i.s.m. het NLs bedrijfsleven. Orange Corners biedt op maat gemaakte trainingen en coaching voor lokale ondernemers en heeft tot doel om NLse bedrijven in contact te brengen met ondernemers die actief zijn op lokale markten. MOZ M en Plv DGBEB ondertekenden een LoI voor een Nuffic-Niche programma gericht op *entrepreneurship*, dat de capaciteit zal versterken op het punt van ondernemerschap van drie Mozambikaanse kennisinstellingen.

HAVEN VAN ROTTERDAM

- Tijdens een boottocht door de haven van Rotterdam voerde de president gesprekken met een vijftiental Nederlandse bedrijven die verbonden zijn aan de Rotterdamse haven en expertise bezitten in de maritieme sector. Het Havenbedrijf van Rotterdam gaf een presentatie over hoe zij samen met bedrijven en stakeholders de haven organiseren en aansturen.
- De MOZ minister van Transport en Plv DGBEB ondertekenden verschillende overeenkomsten voor verdere toekomstige samenwerking:

- 1) Memorandum of Understanding over samenwerking in de maritieme sector. 10 2 a
- 2) LoI voor twee havenstudies (is een uitwerking van één van de componenten van bovengenoemde MoU). 10 2 a
- 3) LoI inzake een verdiegingsstudie naar een commerciële haven 10 2 a

Daarnaast bezocht president Nyusi verschillende Nederlandse bedrijven, gevestigd in Mozambique, die verder willen investeren in Mozambique. Hij sprak met Shell 10 1 c Heineken 10 1 c en Damen 10 1 c.

Berichtgegevens [BZ-V]

Aan : M; R; PS; RS; DGPZ; DGIS; PLV-DGIS; PLV-DGBEB; DIO; DDE; IGG; DSO; MAP; pascal.grotenhuis; rj.siebert; 10 2 e

Opsteller : 10 2 e

Afgestemd : 10 2 MAP

Kenmerk : 2017.703698

Type : Beleids

Prioriteit : Routine

Rubricering : BZ-Vertrouwelijk

Categorie : Verslag/Info

DIE-EX

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Programmaonderdeel	Contactpersoon
Bilat M	10 2
Bezoek Port of Rotterdam	10 2 e
Bezoek Erasmus Center of Excellence	10 2 e
Bezoek Deltares	10 2 e
Ontmoeting met Eerste/Tweede Kamer	10 2
Bilat R	10 2
NABC business event	10 2 e
Meeting MP	10 2 e
Meeting investment partners	10 2 e
Audiëntie/lunch ZMK	10 2 e
Voedselzekerheid bijeenkomst	10
NGO + academici round table	10 2 e

Deliverables visit President Nyusi

1. What is the purpose of this visit?
2. When will this visit be successful?
3. Which documents can be signed during this visit?

Bilateral meeting with M

1. 10 2 a [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

Visit Erasmus Centre for Entrepreneurship (incubator)

1. 10 2 a [redacted] stimulate entrepreneurship and training of entrepreneurs and job creation.

2. 10 2 a [redacted]

10 2 g [redacted]

10 2 g [redacted]

1. 10 2 g [redacted]
[redacted]

2. 10 2 g [redacted]
[redacted]

10 2 g [redacted]
[redacted]
[redacted]

Visit to the Port of Rotterdam

1. A brief overview of the Dutch maritime sector, 10 2 a

2. 10 2 a

10 2 g

Visit to Deltares

10 2 a

parallels between NL-Moz history of floods (NL 1953 / Moz 2002) and opportunity to invest gas revenues (NL 1960 / Moz 2010) to better manage these.

10 2 a achievements of NL-Moz partnership in water since 1970s, 10 2 a NL delta approach to flood risk management and how our partnership could help apply these to Moz.

10 2 a water management and NL-Moz. collaboration to apply this knowledge to make cities such as Maputo, Beira (and Palma) resilient.

2. 10 2 a

3. 3. Which documents can be signed during this visit?

10 2 a

10 2 a [REDACTED]

Bilateral meeting with R

1. To discuss the long-lasting development cooperation relationship, 10 2 a [REDACTED] cooperation in the field of SHRH and to promote 11 [REDACTED] Dutch companies in Mozambique.
2. 10 2 a [REDACTED] the goals and challenges of SRHR cooperation are discussed and 11 [REDACTED]
3. 10 2 g [REDACTED]

Opening of MOZ – NL Business event

1. 10 2 a [REDACTED].
2. 10 2 a [REDACTED]
3. -

Breakfast meeting with PM Rutte

1. 10 2 a [REDACTED]
2. 11 [REDACTED]
3. -

10 2 g [REDACTED]

10 2 g

10 2 g

Knowledge sharing platform with lead innovators on Nutrition and Food security

1. To broaden perspective on multi-sector and multi-level challenges and solutions to malnourishment in Mozambique.
To increase the perspective on challenges and solutions to structurally expand the sowing-seed sector in Mozambique.
- 2.
- 3.

Meeting with civil society partners

1. 10 2 a
To facilitate a dialogue between the president and Dutch civil society organisations on civic space in Mozambique.
2. 10 2 a
When an open and constructive dialogue has taken place in which positive notes as well as concerns can be raised.
3. –

Rijks Zwaan

1. A better understanding and increased insight by both the Netherlands and Mozambique of the multi-sector and multi-level challenges and solutions to end malnutrition in all its forms in Mozambique. 10 2 a

2. The visit will be successful when the questions in the round table discussion are addressed by the various participants 10 2 a

3. None

Werkbezoek Vaste Commissie Buitenlandse Zaken Mozambique 20 t/m 24 augustus 2011

INHOUDSOPGAVE

1. ADRESSEN EN TELEFOONNUMMERS AMBASSADE EN HOTELS	3
2. ALGEMENE EN PRAKTISCHE INFORMATIE MOZAMBIQUE	5
3. PROGRAMMA MOZAMBIQUE 20 – 24 AUGUSTUS 2011	6
4. PROGRAMMA MOZAMBIQUE 20 – 24 AUGUSTUS 2011 MET TOELICHTING .	11
5. NEDERLANDSE RELATIE MET DE MOZAMBIQUE.....	19
6. ANNEX 1	22

1. Adressen en telefoonnummers ambassade en hotels

Nederlandse Ambassade Maputo

Av. Kwame Nkrumah 324
Maputo
T +258 214 84 210
F +258 214 84 248
E-mail: map@minbuza.nl

Mobiele nummers ambassade:

Begeleiding bezoek:

Chef de Poste Frédérique de Man

10 2 e

10 2 e

Overige staf:

10 2 e

Ambassade Pretoria:

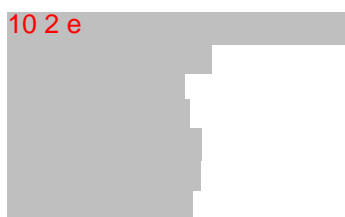
10 2 e

Hotelinformatie

10 2 e

Mobiele nummers delegatie Vaste Kamercommissie voor Buitenlandse Zaken:

10 2 e

2. Algemene en praktische informatie Mozambique

Vaccinatieboekje

Het is aan te raden de voor een verblijf in de tropen algemeen noodzakelijke voorzorgsmaatregelen te nemen, o.a. met betrekking tot gele koorts, tetanus, tyfus, hepatitis en rabiës. Malaria komt voor in Mozambique het is derhalve raadzaam profilaxe te gebruiken en 's avonds (schemer) een lange broek te dragen en een overhemd met lange mouwen en goed in te smeren met anti muggen crème (Deet). Voor profilaxe is het raadzaam contact op te nemen met de GGD.

Gele koorts inentingen zijn verplicht gesteld voor toelating tot Mozambique, komende uit een ander Afrikaans land (laatste geldt niet voor reizigers komende uit Zuid Afrika).

Veiligheid/klimaat

Gewapende berovingen op straat komen voor. Het is niet raadzaam om 's avonds alleen over straat te lopen. Rijden na zonsondergang dient vooral buiten de stad zoveel mogelijk te worden vermeden.

Reizen per auto is overal in het land mogelijk. In het regenseizoen kunnen slechte en soms onbegaanbare wegen beperkingen vormen.

Elementaire medicijnen zijn in Maputo in redelijke mate verkrijgbaar. Het is handig maar niet direct noodzakelijk om een basisvoorraad van geneesmiddelen, verband en andere medische en hygiënische artikelen mee te nemen, vanzelfsprekend afhankelijk van de eigen gezondheidstoestand.

Er is een aantal privéklinieken in Maputo aanwezig waarvan de voorzieningen redelijk kunnen worden genoemd. Onder andere de Clinica Sommerschild, Clinica Instituto de Coração, en Clinica Cruz Azul. Recent is er een trauma centrum geopend dat voor spoedgevallen uitstekend is toegerust. Gecomplieerde operaties worden er echter niet uitgevoerd.

De kwaliteit van het drinkwater in huis is redelijk. Aangeraden wordt dit voor gebruik te koken of te filtreren. Men moet voorzichtigheid betrachten bij het gebruik van drinkwater buitenshuis. Het chloorgehalte is soms erg hoog. Flessen bronwater zijn alom verkrijgbaar.

Tips:

- Credit cards zijn bruikbaar in de grote steden; ook kunt u met uw NL-se bankpas lokale valuta pinnen.
- Voltage in Mozambique is 220 Volt, stekker-stopkontakt is soms europees en soms een driepoot. In hotels zijn doorgaans verloopstekkers aanwezig.
- Mobiele telefoons kunnen in Mozambique gebruikt worden, providers zijn Vodacom en Mcel. De bereikbaarheid is over het algemeen redelijk in Maputo maar slechter buiten de hoofdstad.

Tijdzone

In Mozambique is er momenteel geen tijdsverschil met Nederland.

3. Programma Mozambique 20 – 24 augustus 2011

Zaterdag 20 augustus

- 21:20 Aankomst te Johannesburg (KL591)
- 21:20 – 21.50 Douane-formaliteiten
- 21.50 – 22.15 Verplaatsing naar hotel Sandton Sun, Sandton
- 22:15 Aankomst in hotel Sandton Sun.

Zondag 21 augustus

- 06:15 Uitchecken uit hotel Sandton Sun; hotel verzorgt ontbijtpakketten
- 06:30 – 07:00 Verplaatsing van het hotel naar het vliegveld
- 07:00 – 07:30 Aankomst op het vliegveld, douane-formaliteiten
- 07:30 – 11:00 Jo'burg–Chimoio met chartervlucht (tussenstop Beira voor douane-formaliteiten).
- 11:00 – 11.20 Verplaatsing naar Gouda Gold Cheese Factory
- 11:20 – 12:05 Bezoek aan Gouda Gold Cheese Factory

Gesprekspartner

10 2 e Gouda Gold Cheese Factory

Doel:

Gouda Gold, a milk processing plant in the city of Chimoio, was established in 2006. The plant qualified for the Dutch Private Sector Investment (PSI)-programme, subsidizing 50% of total investment, in view of its potential to contribute to sustainable economic development in the country. Currently it employs 70 Mozambicans trained in the Netherlands and in Mozambique.

- 12:05 – 12:20 Verplaatsing naar hotel InterChimoio
- 12:20 – 12:50 Check-in hotel
- 12:50 – 13:20 Briefing door ambassadeur Frédérique de Man
- 13:20 – 13:30 Verplaatsing naar lunch in Restaurant Mauá
- 13:30 – 14:15 Lunch met National Directorate of Water (DNA), Provincial Directorate of Public Works and Housing (DPOPH), UNICEF en FIPAG

Gesprekspartners:

UNICEF: 10 2 e **FIPAG:** 10 2 e
DNA: 10 2 e **DPOPH:** 10 2 e

Doel:

Presentatie van werkzaamheden UNICEF en FIPAG (Investment Fund and Water Supply Asset Holder) in Mozambique.

- 14:15 – 14:30 Verplaatsing naar Provincial Directorate of Public Works and Housing

14:30 – 15:30 Ontmoeting met 10 2 e [redacted] an Provincial Directorate of Public Works and Housing

Gesprekspartners

Provincial Directorate of Public Works and Housing (DPOPH): 10 2 e

National Directorate of Water: 10 2 e

UNICEF: 10 2 e

FIPAG: 10 2 e

Doel:

Brief introduction to the 'One Million Initiative' (rural water scheme) and a presentation of the progress of the Chicamba project. The Chicamba project consists of infrastructural works to improve water intake, water treatment and water distribution.

15:30 – 16:00 Verplaatsing naar Vanduzi Administrative Post

16:00 – 16:45 Bezoek aan Nhamaere 2 gemeenschap.

Gesprekspartners:

Provincial Directorate of Public Works and Housing (DPOPH): 10 2 e

UNICEF: 10 2 e

FIPAG: 1

Vitens: 10 2 e

0

Doel:

To show the activities and the impact of the 'One Million Initiative' in the Nhamaere 2 Community.

16:45 – 17:15 Verplaatsing naar Chimoio

17:15 – 17:35 Bezoek nieuw Water Distribution Centre and Tower Chimoio

Gesprekspartners:

Provincial Directorate of Public Works & Housing (DPOPH): 10 2 e

UNICEF: 10 2 e

FIPAG: 10 2

Vitens: 10 2 e

e

Doel:

To visit the Water Distribution Centre in Chimoio. This construction has been developed with funds from the Netherlands.

17:35 – 17:45 Verplaatsing naar hotel

17:45 – 19:15 Hotel

19:15 – 19:30 Verplaatsing naar restaurant La Plaza

19:30 – 21:00 Diner

Gesprekspartners:

10 2 e [redacted] Honey Company), 10 2 e

21:00 – 21:15 Verplaatsing naar hotel

Maandag 22 augustus

- 08:00 Uitscheuten uit hotel InterChimoio.
- 08:15 - 08:30 Verplaatsing naar Gouverneur Manica
- 08:30 - 09:15 Beleefdheidsbezoek aan Gouverneur Manica 10 2 e
- 09:15 - 09:30 Verplaatsing naar vliegveld Chimoio
- 09:30 - 10:00 Vlucht naar Beira met chartervliegtuig
- 10:30 - 10:45 Verplaatsing naar Gouverneur Sofala
- 10:45 - 11:30 Beleefdheidsbezoek Gouverneur Sofala, 10 2 e
- 11:30 - 11:45 Verplaatsing naar Beira haven
- 11:45 - 13:30 Werklunch met presentatie CFM (Mozambican Ports and Railway Company) en Cornelder de Moçambique over de Beira-haven, aansluitend kort havenbezoek

Gesprekspartners:**Cornelder:** 1

FM 10 2 e

Doel:

To clarify how several Dutch port-related interventions in the 80's and 90's have paved the way for the present commercial operations.

- 13:30 - 13:40 Verplaatsing naar Provincial Directorate of Women and Social Work (DPMAS)
- 13:40 - 14:20 UNICEF-presentatie en aansluitend veldbezoek rond bescherming van kwetsbare kinderen

Gesprekspartners:**Provincial Directorate of Women and Social Work (DPMAS):** 10 2 e

UNICEF: 10 2 e

Institute of

Social Work (INAS): 10 2 e

; Provincial Directorate of

Registry and Notary (DPRN): 10 2 eDoel:

To explain the situation of the poorest and most marginalised households in the country and the role social protection programmes can play in cushioning the livelihoods of these families and in enhancing children's access to social services such as education and health. Also, to explain the contribution of the Netherlands through UNICEF in the operationalisation of the National Birth Registration programme since its inception in 2005. (The birth certificate is essential in securing access to school and social services.)

- 14:20 - 14:35 Verplaatsing naar Inhamissua gemeenschap
- 14:35 - 15:20 Ontmoeting met leden van een lokaal comité voor de bescherming van kwetsbare kinderen (in een lagere school)
- Doel
Briefing on the committee's work (support to child-headed households, elderly with orphans, home-based care for chronically ill people, education for young children)
- 15:20 - 16:10 Bezoek aan gezinnen die voedselsubsidie ontvangen
- 16:10 - 16:30 Wrap-up UNICEF, Provincial Directorate of Women and Social Work (DPMAS) and National Institute of Social Work (INAS)

16:30 – 16:45 Verplaatsing naar burgemeester van Beira

16:45 – 17:45 Gesprek met de burgemeester van Beira, Daviz Simango (MDM)

Doel:

To discuss the political and economic situation of Beira. To get a picture of what it means to be an opposition mayor in a cit 11

17:45 – 18:00 Verplaatsing naar Beira luchthaven

18:00 – 20:00 Vlucht naar Maputo met chartervliegtuig
Vluchtduur is 2 uur, aankomst Maputo om 20:00

20:30 – 21:00 Verplaatsing naar hotel Cardoso, diner op eigen gelegenheid

Dinsdag 23 augustus

07:30 – 08:30 Ontbijtontmoeting met vice-minister van Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking, Henrique Banze

8:30 – 9:00 Hotel

09:00 – 09:30 Verplaatsing naar parlamentsgebouw

09:30 – 10:00 Gesprek met vaste kamercommissie voor buitenlandse zaken;
vice-voorzitter: Mrs Maria Ivone Soares (RENAMO)

10:00 – 10:30 Gesprek met vice-voorzitter van het parlement, H.E. Lucas Chomera (FRELIMO)

10:30 – 11:00 Verplaatsing naar ambassade

11:00 – 11:15 Pauze

11:15 – 12:45 Ronde-tafel-discussie met NGO's

Gesprekspartners:

Public Integrity Center (Centro de Integridade Pública, organization that works in the fight against corruption), Human Rights League (Liga Moçambicana dos Direitos Humanos, organization that works for human rights and provides legal aid to poor people), LAMBDA (organization that works for gay rights) AWEPA, NIMD, Cruzeiro do Sul (organization that works with socio-economic issues), WLSA/Mozambique (Women and Law for Southern Africa, organization that works against domestic violence)

Doel:

De uitgenodigde NGO's zullen u informeren over hun werkzaamheden gerelateerd aan de politieke en sociaal-economische ontwikkelingen in Mozambique.

12:45 – 13:00 Pauze

13:00 – 14:30 Werklunch met donoren, internationale organisaties en kritische academici

Gesprekspartners:

UNDP, WB, IMF, VK Ireland, Canada, 10 2 e

Doel:

Exchange of views on political and economic developments in Mozambique and the involvement of donor countries, including in the educational sector.

14:30 – 15:00 Pauze

15:00 – 15:30 Introductie PSI/SRGR-social marketing op plein voor de ambassade

15:30 – 15:45 Verplaatsing naar Maxaquene voor veldbezoek PSI/SRGR-social marketing

15:45 – 17:15 Bezoek aan de markt van Maxaquene

Gesprekspartners:

10 2 e

Doel:

Tot get acquainted with social marketing techniques for the promotion of Sexual and Reproductive Health and Rights, for the prevention of HIV/Aids and other socially relevant causes.

17:15 – 17:30 Verplaatsing naar hotel

17:30 – 18:30 Pauze

18:30 – 19:15 Presentatie van SNV en aansluitend discussie

Gesprekspartner:

SNV: 10 2 e

Doel:

Presentation of SNV's activities in Mozambique in the realm of local capacity building, inclusive business, agriculture, domestic accountability/WASH.

19:15 – 21:30 Diner buffet met Nederlanders werkzaam in Maputo en omgeving
(lijst met deelnemende organisaties beschikbaar in Maputo)

Woensdag 24 augustus

08:30 – 09:00 Check-out en ontbijt

09:00 – 09:30 Vertrek naar vliegveld

09.30 Vliegveld

11.35 Vlucht naar Nairobi (KQ741)

4. Programma Mozambique 20 – 24 augustus 2011 met toelichting

Zondag 21 augustus

11:20 – 12:05 **Bezoek aan Gouda Gold Cheese Factory**

Gouda Gold, a milk processing plant in the city of Chimoio, was established in 2006. The plant qualified for the Dutch Private Sector Investment (PSI)-programme, 10 1 c because it had potential to contribute to sustainable economic development in the country. Nowadays, it employs 70 Mozambicans trained in the Netherlands and in Mozambique. The company has a vision of producing a full range of dairy products and to restart the dairy industry of Mozambique by providing a good and reliable market for milk. The cheese factory uses the latest technology available in cheese processing and all parts of the operation are run by computer programmes. All production stages are monitored in the Netherlands. There are currently two of these factories in Africa and the Chimoio factory is the only one in Southern Africa.

Gesprekspartners: Brendon Evans, directeur Gouda Gold Cheese factory

14:30 – 15.30 **Ontmoeting met directeur en medewerkers van Provincial Directorate of Public Works and Housing** (*DPOPH is verantwoordelijk op provinciaal niveau op gebied van water, wegen en huisvesting*).

This meeting will be in the premises of the Provincial Department of Public Works and Housing (DPOPH). DPOPH, the National Directorate for Water (DNA) and UNICEF will provide a briefing on the rural water supply and sanitation activities that are currently being implemented in Manica Province. Focus will be on the *One Million Initiative*, which aims at providing one million people in rural areas with safe and sustainable access to Water, Sanitation and Health (WASH) services, and the results and impact of the initiative from 2007 to 2011. Additionally, FIPAG (Investment Fund and Water Supply Asset Holder), which is the national autonomous organisation with the mandate to manage investments in the infrastructure for water supply in the country's 19 biggest cities, will provide details on the Chicamba Project. The Dutch involvement with the Chicamba project started with the need for emergency repairs on the pumps, water treatment and water distribution system in the city of Chimoio. Soon it became clear that the structural needs were much bigger and had to be addressed, and ORET finance was applied for and obtained. The Chicamba project will finish at the end of 2011, when new infrastructures will be in place and/or rehabilitated. There will be a presentation on the project by DNA, UNICEF and FIPAG, followed by a question and answers session. This will provide the participants with the background information for the subsequent field visits.

Gesprekspartners: Provincial Dept of Public Works and Housing (DPOPH): 10 2 e
National Department of Water (DNA): 10 2 e
UNICEF: 10 2 e

FIPAG: 10 2 e

10 2 e

16:00 – 16:45 **Bezoek aan Nhamaere 2 gemeenschap** (één van de dorpen waar het UNICEF programma werkzaam is.)

The *One Million Initiative* aims at providing one million people in rural areas with safe and sustainable access to Water, Sanitation and Health (WASH) services. The Programme started in 2007 and will finish in 2013, and is a national and regional reference in the WASH Sector. The implementation districts were selected through mapping of existing donor funds and assessing water and sanitation coverage trends in relation to population growth rates, susceptibility to drought and cholera outbreaks, levels of stunting and chronic malnutrition among children and HIV/AIDS prevalence, among other factors.

Improving access to sanitation is achieved by combining CLTS (Community-led Total Sanitation) with a system of awards/prizes for Open Defecation Free communities (ODF). The basic idea is that sanitation will only have effect if the whole community is participating. Talking about human excrements is not easy. Combining 'shaming' with 'rewarding' seems to work well. The approach was introduced in Mozambique as a pilot initiative in this programme and has quickly become the main approach for rural sanitation in the country.

Improved access to water supply is achieved by the construction of water points (a borehole equipped with a hand pump) in rural communities and schools. To ensure sustainability of water points, a model with specific roles and responsibilities for maintenance of water points to different stakeholders at all level (province, district, communities, local artisans) has been designed and put in place in all water points.

The Programme is implemented by the MOPH (Ministry of Public Works and Housing) and its line provincial and district agencies, with UNICEF's technical support and the active involvement of the private sector, communities and civil society organizations. Its total budget is US\$ 42,819,708; of this, 66% is funded by the Netherlands, 18% by UNICEF, 13% by the Government of Mozambique, and 3% by local Mozambican communities. The Programme has introduced innovative approaches to improve access to water, sanitation hygiene with remarkable success.

The MOPH (Ministry of Public Works and Housing) and the MISAU (Ministry of Health) of Mozambique received the African Ministers' Council on Water (AMCOW) AfricanSan Awards in the Institutional Category during the 3rd Africa Water Week in Addis Ababa in November 2010 for their outstanding efforts and achievements in sanitation and hygiene in Mozambique which result in large-scale, sustainable behaviour changes and tangible impacts.

Results so far:

- 990,944 new users in poor rural areas have gained access to and use of safe drinking water facilities, through construction of 983 water points;
- 224,935 households (about 1,000,000 people) making use of hygienic sanitation facilities, through self-construction of household latrines;
- 433 villages have been declared Open Defecation Free;
- About 1,000,000 people in rural areas have been reached with social mobilization and hygiene promotion activities;
- Good practice drawn from the *One Million Initiative* has been a key input in the development of the sector-wide approach (SWAP) to Rural Water Supply and Sanitation, the PRONASAR, currently being implemented in the country.

Gesprekspartners: **Provincial Dept of Public Works and Housing (DPOPH):** 10 2 e

UNICEF: 10 2 e

10 2 e

FIPAG: 10 2 e

10 2 e

17:15 – 17:35 **Bezoek nieuw Water Distribution Centre and Tower Chimoio** (onderdeel van het Chicamba project)

The Chicamba project consists of infrastructural works to improve water intake, water treatment and water distribution. The Chicamba project received funds from ORET and the Embassy, both contributing with EUR 15 million, and the objective of the investment is to increase coverage, improve water quality and improve continuity of water supply for 230,000 inhabitants of Chimoio, Manica and Gondola Cities and for approximately 130,000 inhabitants of Tete and Moatize. It will also contribute to overall economic growth through investment in infrastructure that will stimulate business and commercial activities. The overall *Project Implementation Plan* includes the following components:

- The works started with the repair of some old pumps and water treatment infrastructure (small-sized investments);
- After the emergency repairs, the project started to build new infrastructure (Chicamba Project);
- Management improvement (VITENS & EVIDES Technical Assistance);
- Additional activities to improve the impact of the long term investments.

The specific objectives of the *Chicamba project* are as follows:

- Upgrade the intake works at Chicamba dam to allow for raw water pumping of 1.600 m³/hr;
- Build a new water treatment plant near the intake to increase treated water production by 1.600 m³/hr;
- Build new reservoirs of total capacity of 17.000 m³;
- Install two main tubes from the new Water Treatment Plant (WTP) to Chimoio (37km) and to Manica (approx 44 km), and one from Chimoio to Gondola (20 km);
- Provide sufficient water storage by of construction of new reservoirs of total capacity of 17.000 m³;
- Build a new water tower of about 500 m³ in Chimoio;
- Renew and expand the 3 cities networks by installing distribution pipes in the urban and peri-urban areas of the towns (90km);
- Commission and handover of the project.

Chicamba Treatment Plant (WTP)

As a result of the works designed for the new system, water will be drawn from the Chicamba Dam, treated through slow sand filtration, then transported to Manica and Chimoio Cities by a pumping main, and to Gondola by gravity.

The Chimoio Distribution Centre (DC) includes a new 10.000 m³ reservoir, a pump station, the motor control centres, stand by generator and guard house. From the new DC, the water will be pumped to the new 500 m³ water tower with a re- Chlorine Dosing Building and Dosing Equipment which are already constructed under the same project.

Key results:

- 360,000 inhabitants of five western Cities to have benefited from increased coverage
- Improved water reliability and quality and service up to 24 hours according to WHO-norms.

Gesprekspartners: **Provincial Dept of Public Works and Housing (DPOPH):** 10 2 e

10 2 e
; **UNICEF:** 10 2 e
10 2 e
FIPAG: 10 2 e
10 2 e

19:30 – 21:15 **Diner**

The Mozambique Honey Company is 45% owned by 5,000 small-scale beekeepers, who are benefiting from linkages with top end markets by producing a high quality, organic honey, that will also be available in single unit packaging for customers at the 'bottom of the pyramid'.

The private partner André Vonk of V&M Grain has invested his own resources in the start-up, and social enterprise Eco-MICAIA is building the capacity of producers and their representatives to play their role in running the Company. The company is introducing improved locally made hives that will reduce the negative environmental impact of the traditional bark hives.

Mozambique Honey Company has started buying combed honey, while, at the same time, it is working with technical staff, to help beekeepers to harvest honey from their traditional hives in a hygienic way and without burning the bees in order to obtain a marketable product with an acceptable quality.

Eco-Micaia is in full swing in various districts of the Manica Province with capacity building and training of groups of beekeepers; assisted by MHC technical staff in identifying Bee Promoters. As a low cost alternative to the hard wood hive, Mozambique Honey Company is introducing hives made out of bamboo and clay. These are readily available local materials that provide a viable alternative to the traditional hives made of tree bark or logs, which require thousands of trees.

Gesprekspartners: 10 2 e Honey Company) 10 2 e
(SNV) 10 2 e

Maandag 22 augustus

General background for meetings with Provincial Governors/Mayor

Mozambique is a unitary state, but there is an ongoing decentralization process in the country. In Mozambique, the term "decentralization" is often applied to two specific political/institutional processes concerning local government: deconcentration, which involves the transfer of the responsibility to perform certain administrative functions and to provide certain public services to local state bodies, that is, *provinces, districts, administrative posts, localities*; and devolution, which involves not only the transfer of the responsibility to perform administrative functions and deliver public services but also the transfer to local authorities of the right to collect their own revenue through taxes and other fiscal means, plan and budget their expenditures and investment, and decide on their priorities, as well as the transfer of political power: municipalities (*autarquias*) are run by democratically elected mayors and municipal assemblies (*assembleias municipais*), which are independent from central government and local state bodies.

Provincial governors are nominated by the President, and can be removed by him at will. The 2004 Constitution also established *provincial assemblies* in all provinces, but their first members were elected only in 2009 (and sworn in in 2010). Provincial assemblies play a very limited role in local governance, and have close to no influence in decision-making processes.

08:30 – 09:15 Beleefdheidsbezoek aan Gouverneur Manica, H.E. Ana Comoane

Mánica's current governor, Ana Comoane, is the provincial governor since the beginning of President Guebuza's second term in office (2010). Ms. Comoane is new to political positions, and she is not part of Frelimo's internal decision-making structures, such as the Central Committee and the Political Committee. She worked as a lawyer, and was a member of the Higher Council of Judges (*Conselho Superior da Magistratura Judicial*). Ms. Comoane's field of expertise is tourism.

11 In the first two general parliamentary elections (1994, 1999), RENAMO won the majority of votes, but FRELIMO gained a lot of ground in the province: in 2004 they shared the votes evenly, and, in 2009, RENAMO gained only 25% of the votes in the province. FRELIMO won an overwhelming majority.

10:45 – 11:30 Beleefdheidsbezoek Gouverneur Sofala, H.E. Carvalho Muária

Carvalho Muária is the provincial governor of Sofala since the end of 2010, when he replaced Maurício Vieira, who passed away. At the time, Carvalho Muária was the Vice-Minister for Public Works and Housing, and accumulated both functions for several months, being criticized by the press because of this. Carvalho Muária was also the provincial governor of Zambezia 11 and, before, the provincial director of public works and housing in the Cabo Delgado province. Carvalho Muária knows the water sector well. He is a member of Frelimo's Central Committee.

11:45 – 13:30 Werklunch met presentatie CFM en Cornelder over Beira haven, aansluitend bezoek aan de haven

The company Cornelder de Moçambique (30% Dutch shares) has been operating in the Beira harbour since 1998 based on a 40-years concession. Its main responsibilities are managing the port terminals and providing services such as handling of cargo, warehousing, weighing and other logistics. The harbour not only serves Mozambique but also the hinterland: Zimbabwe, Malawi and Zambia. The number of containers that are shipped through the harbour has almost tripled in the period from 1999-2009. The importance of the harbour will increase even more as the coal mines in Tete become fully operational. First transport of coal from Tete to the harbour is foreseen in the second half of 2011. The Netherlands was active in the Beira port in the 80's and the 90's with dredging, rehabilitation of a dredger, training of personnel, rehabilitation of quays and the reconstruction of an access road.

10 2 g

10 2 g

Because Beira has no deep-sea harbour, dredging needs to be done on a daily basis. 10 2 a

Gesprekspartners: **Cornelder:** 10 2 e

CFM: 10 2 e

10 2 e

14:15 – 14:35 **UNICEF presentatie over child protection, social protection, water met nadruk op institutionele aspecten, aansluitend veldbezoek child/ social protection**

EKN and DfID (financial), with the technical assistance of ILO and UNICEF, have supported the Ministry of Women and Social Work and the National Institute of Social Work (INAS) to implement the *Food Subsidy Programme (Programa Subsídio de Alimentos, PSA)*. This programme started in 1990 and is the largest and oldest cash transfer scheme in Africa. It provides a monthly cash transfer to very poor and labour-constrained households in order to help them sustain themselves.

UNICEF, through the financial support of the Netherlands (around EUR 8.000.000), has worked with the Ministry of Justice in the implementation of the *National Birth Registration Programme* since 2006. This programme has yielded many remarkable results: so far, 6.000.000 children have already been registered.

The group will depart from the Provincial Directorate of Women and Social Work (DPMAS) and head to Inhamissua community, at the outskirts of Beira city. Once arrived at the community, UNICEF will brief the team about the project. Then, the group will meet with the local community committee at the local primary school. UNICEF has supported community child protection committees to undertake 'community case management' as a means to follow up on the well-being of the children in these households, ensuring that children have access to services and other kind of support if necessary. A major role of these committees also lies in sensitisation and information sharing sessions, either in plenary in the community or at the individual household level, regarding human and child rights, education, HIV and AIDS, hygiene, nutrition, birth registration.

Afterwards, there will be a visit to selected households, which are benefiting from the food subsidy and have also registered the birth of their children. Hence, a testimony of the importance and impact of the food subsidy on the households can be heard, including the importance for the children of having a birth certificate. The visit offers an opportunity to discuss with representatives from the Provincial Directorate of Women and Social Work (DPMAS), the National Institute for Social Work (INAS) and the Provincial Directorate of Registry and Notary (DPRN) the demand for these programmes as well as their adequacy and quality.

Results so far:

On Birth Registration: The percentage of children under five being registered has increased from 8% in 2004 to 31% in 2008 (data from 2008 Multiple Indicator Cluster Survey, MICS). Since the onset of the programme in 2006, over 8,8 million people in total got registered, of which 90% are children. The Netherlands has supported UNICEF with over USD 9 Million since 2006 for the design, implementation, rolling-out and digitalization of this programme, including the establishment of a sustainable institutionalized routine system that will facilitate early registration and prevent a future backlog.

On Social Protection: Since 2006 the coverage of families on the food subsidy programme (PSA) has increased from 96,572 to 217,471 in 2010, and it is planned to be further expanded this year to 252,484 households. The food subsidy has empowered the household to meet basic food needs with an increase from 1 to 2 meals per day and a decrease in acute malnutrition of children under five-years old. The Netherlands has supported this programme directly to government with an annual 1,3 Million Euro contribution since 2008.

Gesprekspartners: **Provincial Dept of Women and Social Work (DPMAS):** 1

Institute of Social Work (INAS): 10 2 e

0

Provincial

Directorate of Registry and Notary (DPRN): 10 2 e

17:00 – 17:45 **Gesprek met de burgemeester van Beira, Daviz Simango (MDM)**

Currently, the municipality of Beira is a sole exception in the Mozambican political landscape. Its mayor, Daviz Simango, is the only politician outside Frelimo to have been elected for an executive position since the 2008 municipal elections, when RENAMO lost the elections for mayor in all five municipalities it had gained power in 2003.

Mr. Simango has been the mayor of Beira since 2003. In his first mandate, he was elected as a Renamo candidate, but the party chose not to allow him to run for a second mandate. He then decided to run independently, without party affiliation (which is allowed for mayors), ¹¹ At the time of his election as mayor of Beira, therefore, his current party, the Democratic Movement of Mozambique (MDM), did not yet exist formally, which also meant that the MDM has no seats in the municipal assembly.

¹¹ His brother, Lutero Simango, is an MP for MDM. They are sons of Uria Simango, one of the founders of FRELIMO. Uria Simango's history within FRELIMO, though, is a rather complicated one: with the assassination of FRELIMO's first president, Eduardo Mondlane, ¹¹ the party opted for a triumvirate instead, including Samora Machel, Uria Simango and Marcelino dos Santos. ¹¹

07:30 – 08:30 **Ontbijtontmoeting met vice-minister voor Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking**

Henrique Banze is the Vice-Minister for Foreign Affairs and Cooperation since 2005. He is responsible for the European countries and EU-issues. Previously, he was the Vice-Minister of Defence from 2000 to 2005.

Henrique Banze is a former fighter-pilot. He was trained in Kiev, former USSR, in 1979, where he obtained a degree in Military Sciences, and he is also an alumnus of International Relations and Diplomacy at the Clingendael, the Hague (1998).

The breakfast meeting is meant to discuss in general the bilateral relations between Mozambique and the Netherlands. Specifically, piracy, which has been increasing in the Mozambican Channel and poses a threat to the country's maritime security, could be discussed, as well as the changing relations between Mozambique and traditional partners/donors in light of the growing presence and influence of emerging economies such as Brazil, China and India, in Mozambique.

09:30 – 10:00 **Gesprek met vaste kamercommissie voor buitenlandse zaken; vice-voorzitter: Mrs. Maria Ivone Soares (RENAMO)**

Meeting with the Committee of Foreign Affairs – Courtesy visit to the deputy-president of the committee, Maria Ivone Soares, its rapporteur, Carlos Jorge Silyia, and one of its members, António Rosário Niquice. The president of the committee will be out of Maputo.

Maria Ivone Soares, the deputy-president of the committee, is a young RENAMO MP. Maria Ivone Soares is also a member of the Parliament's Youth Cabinet, and, within RENAMO, the chairperson of the committee for foreign affairs. ¹¹ In the 2009 elections, she was the head of Renamo's electoral campaign.

Carlos Jorge Silyia is an experienced politician. He has been a MP since 1999, representing the Northern province of Niassa, and has a life-time dedication to cultural matters.

Luis António Niquice is a young FRELIMO MP. He represents the city of Maputo in Parliament, and is the head of the Parliament's Youth Cabinet. He used to be a commentator on political issues for the private television channel STV.

10:00 – 10:30 **Gesprek met first vice-voorzitter van het parlement, H.E. Lucas Chomera (FRELIMO)**

Lucas Chomera Jeremias was elected as a Frelimo MP twice, in 2004 and 2009. At the beginning of his first mandate, though, he was nominated as the Minister of State Administration (*Ministro da Administração Estatal*), a position that he performed until 2010, when President Guebuza

introduced several ministerial changes at the beginning of his second mandate. Since then, he is the first vice-president of Parliament. In FRELIMO, he is a member of the Central Committee.

11:15 – 12:45 **Ronde-tafel-discussie met NGO's**

The aim of the meeting is to have a discussion on political and socio-economic issues with civil society organizations working in the field of good governance, gender, human rights and anti-corruption. The organizations will talk about their activities in the current Mozambican context, their difficulties and challenges.

Civil society organizations can play an important role in guaranteeing that the government of Mozambique is held accountable for its policies and activities, since institutional checks and balances in the country are still rather inefficient, being influenced by the ruling party or/and badly resourced. However, civil society organizations also face difficulties, lacking skilled personnel and funds for their activities. In recent years, though, a small group of organizations have strengthened their capacities and become more vocal in their criticisms, improving their mechanisms to monitor government activities and advocate for policy and legal changes. The Human Rights League (LDH), the Public Integrity Centre (CIP) and the Women and Law for Southern Africa (WLSA), for example, are actively involved in debates about national policies and legislation, and can claim to have had some impact in decision-making processes and the approval of legislation. Moreover, they are gradually increasing their influence on public perceptions and on the government's stance on various issues.

The following organizations will be present at the roundtable:

Public Integrity Centre (*Centro de Integridade Pública, CIP*): CIP is an advocacy organization working mostly in the field of anti-corruption, local governance and budget monitoring as well as natural resources. With regards to anti-corruption, the organization has been lobbying for the approval of tougher laws for corruption cases and legal changes that would regulate conflict of interests and other unfair practices, as well as for the proper prosecution of corruption cases. On local governance and budget monitoring, CIP monitors the allocation and use of local funds by districts in order to see whether funds have been applied according to the local government's plans and priorities. Finally, in relation to natural resources, CIP is actively participating in discussions regarding the Extractive Industry Transparency Initiative (EITI), to which Mozambique is applying for membership. The Embassy provides core funding for CIP.

The Mozambican Human Rights League (LDH) is the country's best known organization in the field of human rights. The organization provides legal aid to people that cannot pay for it. It also carries out advocacy activities in relation to the country's legislation and public policies. Furthermore, LDH monitors adherence to human rights by the government, and in many situations work in partnership with the government to monitor the protection of human rights in state institutions, such as prisons. The Embassy has provided core funding for the organization in the past, and now works with LDH in specific projects on an ad-hoc basis.

LAMBDA is Mozambique's main organization for the protection and promotion of gay rights and interests. The organization is fighting an uphill struggle with the government to be registered. The issue was mentioned during Mozambique's evaluation at the Universal Periodic Review (UPR) of the UN Human Rights Council. The Embassy provides funding to LAMBDA.

AWEPA/Mozambique works mostly with the municipalities and the Parliament, but also with the main political parties in the country (FRELIMO, RENAMO and MDM).

NIMD/Mozambique, likewise AWEPA, has decided to work only with the major political parties in the country, Renamo, Frelimo and MDM, since the minor parties are badly organized and often lack any social basis.

Cruzeiro do Sul is a research-institute specialized in social and economic issues. Recently, the institute carried out research that formed the basis for the chapter on socio-economic development of Mozambique's self-assessment in the African Peer-Review Mechanism.

WLSA/Mozambique (Women and Law in Southern Africa) is the local branch of a regional organization that carries out gender-related activities. WLSA/Mozambique is very active in the field of curbing domestic violence and lobbying for gender-mainstreaming in policy-making.

13:00 – 14:30 **Werklunch met een aantal donoren, internationale organisaties en Mozambikaanse academici**

The aim of the lunch meeting is to have an in-depth discussion with a small group of ambassadors and academics on the political and economic constraints, opportunities and challenges to Mozambique's development. At the meeting, two Mozambican academics, Carlos Nuno Castel-Branco and João Pereira, will start off the discussion. Carlos Nuno Castel-Branco is an economist, currently the director of IESE (Instituto de Estudos Sociais e Económicos, www.iese.ac.mz), Mozambique's main research institute for socio-economic and political issues. Carlos Nuno will focus his presentation in the political economy of Mozambique and the structural issues of the country's economy. João Pereira is a political scientist, currently the director of MASC, the Civil Society Support Mechanism, and previously the director of the NIMD/Mozambique. João Pereira's presentation will focus on the country's democratic space, the role of political parties and civil society organizations in the context of a dominant-party system. This meeting is also meant to discuss donor coordination in the education sector related to the phasing out from the sector by the NL, which was completed by mid-2011 (See *Annex 1*).

Gesprekspartners: UNDP, WB, IMF, VK, Ierland, Canada, 10 2 e

15:00 – 17:15 **PSI/SRHR - social marketing field visit**

Of American origin, PSI (Populations Services International) is in the process of becoming a fully Mozambican organisation. Its core-business is "social marketing", which involves commercial techniques to exhort people to adopt socially desirable practices such as the use of condoms, water purification tablets, nutrition supplements, mosquito .. etc. Together with Oxfam/Novib, NORAD and Universal Access to Female Condom (UAFC) PSI is trying to introduce the female condom in Mozambique. The Embassy has a long term relations with PSI, complementary to the support provided to the Ministry of Health.

Gesprekspartners 10 2 e

18:30 – 19:15 **Presentatie van SNV**

In alignment with Mozambique's National Development Programme and Poverty Reduction Strategy, SNV Mozambique works in two areas:

- Improving access to Basic Services with a focus on Water, Sanitation & Hygiene;
- Increasing Production, Income and Employment through economic development with a focus on agriculture value chain development in horticulture and oilseeds (vegetables, cashew, sesame, groundnuts) through programs including emerging farmers and inclusive business.

In both areas governance and localization are considered as cross cutting issues.

SNV Mozambique has a complementarity agreement with the Netherlands Embassy in Maputo, called "improving domestic accountability for better living conditions". The agreement focuses on the use of government district funds for local economic development and access to rural water and sanitation.

Gesprekspartners:

SNV: 10 2 e

19:15 – 21:30 **Diner buffet met Nederlanders werkzaam in Maputo en omgeving.**

Het aantal Nederlanders in Mozambique bedraagt ongeveer 200 volwassenen en 100 kinderen. Het merendeel is woonachtig en werkzaam in Maputo, Beira en Nampula. De groep bestaat uit ambassade medewerkers, ontwikkelingswerkers, VN medewerkers, religieuzen en vertegenwoordigers van het Nederlandse bedrijfsleven. In de laatste categorie bevindt zich een relatief grote groep werknemers van de Banco Terra, een aan de Rabobank gelieerde bankinstelling die tot doel heeft de bevolking in de steden en op het platteland toegang te verschaffen tot passende financiële diensten. Verder is er onder de werkenden een aantal zelfstandige ondernemers.

5. Nederlandse relatie met de Mozambique

Achtergrondinformatie Mozambique

Mozambique behoort tot de groep armste en minst ontwikkelde landen ter wereld en staat op de 165^e plaats op de UN Human Development Index (van 169). Het land beslaat 799.380 km² en is daarmee 19 maal zo groot als Nederland. De totale bevolking is bijna 23 miljoen mensen met een levensverwachting van 48,4 jaar. Mozambique werd na een lange strijd tegen kolonisator Portugal in 1975 onafhankelijk en werd een éénpartijstaat onder leiding van de vroegere onafhankelijkheidsbeweging Frelimo (Frente de Libertação de Moçambique). Er volgde een langdurige en bloedige burgeroorlog met Renamo (Resistência Nacional de Moçambique) met naar schatting 1 miljoen doden, die de ontwikkeling van Mozambique tot stilstand bracht. In 1992 tekenden de strijdende partijen, Frelimo en Renamo, de vrede en werd een begin gemaakt met de wederopbouw van Mozambique.

Politiek

Sinds het einde van de burgeroorlog in 1992 kent Mozambique een meerpartijenstelsel. President en parlement worden beide voor 5 jaar gekozen. De president is eenmaal herkiesbaar. Momenteel zijn drie partijen vertegenwoordigd in het parlement, de twee oude bewegingen Frelimo en Renamo en het MDM (Mozambique Democratic Movement); daarbuiten is er een keur aan andere (kleine) partijen. Frelimo is sinds de onafhankelijkheid in 1975 aan de macht.

Bij de laatste parlementaire verkiezingen (2009) won Frelimo 191, Renamo 51 en MDM 8 zetels. Frelimo-kandidaat Armando Emilio Guebuza werd voor de tweede keer president. In hetzelfde jaar werden voor het eerst provinciale verkiezingen gehouden.

Economie

De economie van Mozambique kenmerkt zich door een hoge economische groei (gemiddeld bijna 8% per jaar) gepaard met een stabiele wisselkoers en hoge inflatie (in 2010: 14%). De groei is grotendeels te danken aan een aantal grote investeringsprojecten in aluminiumproductie, energieopwekking en mijnbouw (titanium, steenkool), maar heeft in de periode 2003 – 2008 weinig tot geen effect gehad op de daling van de armoede. Het land beschikt over enorme hoeveelheden grondstoffen waaronder ook gasvoorraden. De mijnbouw is goed voor 5% van het BNP en de verwachting is dat dit de komende 5 tot 10 jaar zal verdubbelen alleen al op basis van de winning van kolen en gas. Mozambique is sinds 2009 aangesloten bij het EITI (Extractive Industry Transparency Initiative). Dit initiatief maakt de betalingen van de concessiehouders en de inkomsten van de regering inzichtelijk en heeft bijgedragen aan een publieke discussie over de inhoud van te sluiten contracten, maar ook over reeds aangegane overeenkomsten. Het land beschikt tevens over nog veel ongebruikt of niet voldoende gebruikt landbouwareaal. Slechts 10% van de beschikbare landbouwgrond is in gebruik. De mogelijkheden voor toerisme verbeteren en ook investeringen in havens, transport en telecommunicatie nemen toe. Mozambique staat in 2011 op plaats 126 op de *Doing Business*-lijst van de Wereldbank.

Nederlandse inzet

Mozambique is één van de partnerlanden waarmee Nederland een bilaterale ontwikkelingssamenwerkingsrelatie onderhoudt. Hoofddoel is het halen van de Millennium Ontwikkelings Doelen. In 2010 besteedde Nederland €62 miljoen aan ontwikkelingsgeld in Mozambique. Het budget voor 2011 is ca. € 54 mln.

Naast algemene begrotingssteun is Nederland actief in de sectoren gezondheid en water. Tot juli 2011 is Nederland tevens actief geweest in de onderwijssector. Sectoroverstijgende projecten zijn er op het gebied van '*domestic accountability*' en groei en verdelingsvraagstukken. Nederland ondersteunt ook projecten op het gebied van duurzame energie en gender.

De economische ontwikkeling in Mozambique wordt gestimuleerd door een toenemend interesse van het internationale bedrijfsleven. Ook het aantal Nederlandse bedrijven dat, gesteund door de Nederlandse overheid, actief is in Mozambique (met name in de sectoren transport, logistiek, water en landbouw) neemt toe. Het Nederlandse bedrijfsleven is vooraanstaand op het gebied van water in Mozambique. Mozambique is één van de vijf Water Mondiaal landen, eind februari 2011 heeft de eerste workshop Water Mondiaal plaatsgevonden met het NL bedrijfsleven. Ook op het gebied van voedselzekerheid in relatie tot economische ontwikkeling is Nederland actief in Mozambique en ondersteunt lokale ondernemers in deze sector.

Nederland ondersteunt de economische ontwikkeling via het bedrijfsleveninstrumentarium. Er wordt vooral een beroep gedaan op het Ontwikkelingsrelevante Infrastructuurontwikkeling

programma (ORIO), het Private Sector Investeringsprogramma (PSI), het programma voor Senior management experts (PUM) en de Matchmakingfaciliteit (MMF). Economische diplomatie is een snelgroeiend onderdeel van de ambassadewerkzaamheden.

Zie verder ook onder Nederlandse inzet en Water Mondiaal.

Nederlandse inzet per thema en toekomst van het programma

Hieronder een overzicht van de inzet tot nu toe. Voor de cijfers zie de tabel over het gedelegeerde budget.

Nederland steunt programma's gericht op onder meer **gezondheidszorg**, met een focus op uitbreiding en verbetering van de zorg in rurale gebieden, HIV/AIDS-bestrijding en gezondheidszorg voor moeders. Het programma verloopt via sectorondersteuning en projectsteun.

Ook steunt Nederland programma's op het gebied van water/sanitatie, met nadruk op vergroting van toegang tot schoon drinkwater, en verbeterde toegang tot sanitaire voorzieningen. Het programma voor de privatisering van het beheer van de stedelijke watervoorziening werd in 2006 uitgebreid van 9 naar 14 steden, met technische ondersteuning van een Nederlands drinkwaterbedrijf via een Publiek Privaat Partnerschap.

Nederland werkt aan het verbeteren van **goed bestuur** in Mozambique. Democratie en mensenrechten en het versterken van het maatschappelijk middenveld in Mozambique spelen hierbij een belangrijke rol. Daarnaast geeft Nederland steun aan het decentralisatieproces en werkt aan corruptiebestrijding door o.a. verbeteringen in het beheer van de openbare financiën, ondersteuning van de algemene rekenkamer ter verbetering van de externe controle op de uitgaven en het ondersteunen van een anti-corruptie organisatie (CIP).

Nederland steunt projecten op het gebied van **duurzame energie**. Mozambique is een uitgestrekt land en een gering percentage van de bevolking heeft toegang tot energie. Wel heeft het land ten opzichte van andere landen in Afrika relatief veel potentieel voor waterkracht, biomassa, zon en wind om in de energiebehoeften te voorzien. Mozambique heeft een vooruitstrevend beleid ter promotie van hernieuwbare energie, wel zijn er nog veel investeringen nodig in de infrastructuur.

Mozambique is voor de financiering van haar jaarlijkse begroting sterk afhankelijk van ontwikkelingsgeld uit het buitenland. Door hoge economische groei en verhoging van de eigen belastinginkomsten is de verwachting dat deze afhankelijkheid de komende jaren gestaag afneemt, maar nog steeds wordt bijna de helft van de overheidsbegroting door buitenlandse donoren gefinancierd.

Het huidige Meerjarig Strategisch Plan (MJSP) van Nederland in Mozambique loopt eind 2011 af. De ambassade werkt momenteel aan een meerjarig strategisch plan (MJSP) vanaf 2012. Een verandering is het voornemen om, na een korte afbouw periode, te stoppen met algemene begrotingssteun. Twee redenen gaven hierbij de doorslag: een stagnatie van de daling van de armoedecijfers en langdurige en hardnekkige problemen op het gebied van goed bestuur en corruptiebestrijding. De Mozambikaanse overheid blijft wel een belangrijke partner in de samenwerking, gericht op concrete resultaten in drie sectoren: water, voedselzekerheid en SRGR/gezondheid. De basis voor deze speerpunten is gelegd in het aflopende MJSP (zie de inzet per thema hieronder). De uitdaging is om de samenhang tussen de speerpunten te bevorderen: water voor voedsel; water en sanitatie en het tegengaan van ondervoeding door niet alleen meer voedsel te produceren maar ook door aandacht te geven kwaliteit van voedsel. Per speerpunt zal de rol van vrouwen, milieu en aanpassing aan klimaatverandering aandacht krijgen in de analyse én de activiteiten.

Gedelegeerd nationaal budget Mozambique 2010

Bedrag in miljoenen EURO's	Besteed in 2010	Budget 2011
Sector		
Goed Bestuur	3,225	2,343
Algemene Begrotingssteun	18,000	18,000
Ondernemingsklimaat	1,487	2,436
Onderwijs	8,840	0,337
HIV/AIDS	5,115	3,146
Gezondheid	7,005	9,000
Water	14,844	13,265
Water (regionale activiteiten)	2,300	2,577
Gender	0,858	0,599
Overig	0,395	0,472
Totaal	62,069	52,175

6. Annex 1

Background to the phasing out of bilateral cooperation between Mozambique and the Netherlands in the field of education.

During the preparations for the formulation of the Embassy's multi annual strategic plan (MASP) 2008-2011, which took place in 2007, the Embassy had to take a decision on whether to phase out of the education sector, or to phase out of the health sector. This was necessary because the embassy wanted to focus more on the water sector and private sector development. The embassy also wanted to make a step in implementing the EU code of conduct. Both in the education sector and in the health sector, over 20 donors were involved.

The process that lead to the decision to phase out of the education sector was an internal process and was communicated to the Mozambican government and other donors after formal approval of the MASP.

In order to ensure that the phasing out would be gradual, an exit strategy was formulated and (partly) implemented.

When the embassy was faced with serious budget cuts in 2009 (7 million EUR had to be cut on the 2010 budget), it was decided to anticipate the withdrawal of our funding to the sector support fund FASE in order to avoid budget cuts in other sectors. The Embassy hence informed the Ministry of Education and other donors that due to serious cuts on our overall budget, we would not enter into a new agreement for funding for FASE in 2010 and 2011.

In a later stage this decision was changed because the Dutch parliament expressed serious doubts about the fact that overall cuts on the development cooperation budget weighed too heavily on the education sector. Hence, an agreement was reached that implied that the Netherlands would still contribute to FASE with 7 million EUR in 2010. That was the last contribution.

The financing gap in the education sector, partly caused by the Dutch withdrawal from funding the education sector, was not compensated for by increased funding from other donors. Considering the serious consequences of diminishing external funding to the sector, Mozambique and the joint donor group, decided to request additional funding from the Education for All –Fast track Initiative (FTI). The request was partly approved (for 90 million USD instead of the requested 169 million USD) . In order to close the financing gap, the World Bank agreed to finance the sector with an additional 70 million USD.

Until July 2011, the embassy remained involved in education sector policy development at all levels in the system. After July 2011, the Netherlands will not have a representative in the regular policy dialogue anymore. As to the higher education subsector, the Netherlands will remain involved, mainly through the implementation of the NICHE (higher education cooperation) programme in Mozambique.

M

Inkomend Officieel Bezoek Mozambique

17-19 mei 2017

Inhoudsopgave

1. Programma
2. Steering Note
3. Gespreksfiche Nyusi
4. CV's
 - 4.1 President F. J. (Filipe Jacinto) NYUSI
 - 4.2 MinBZ O. J. M. (Oldemiro Júlio Marques) BALÓI
 - 4.3 Ambassadeur A. N. (Ana Nemba) UAIENE
5. Bijlagen
 - 5.1 Factsheet Relaties EU/Afrika
 - 5.2 Brief R naar Kamer september 2016 (leningen)
 - 5.3 Brief R naar Kamer juni 2016 (leningen)
 - 5.4 Dossier ZMK
 - 5.5 Dossier R

I. Aanleiding/Samenvatting

- Van 17 t/m 19 mei a.s. brengt de president van MOZ Filipe Nyusi, vergezeld door vier ministers (minBZ Baloi, vice-minister voor Handel & Industrie De Sousa, minister van Communicatie & Transport Mesquita en minister van Publieke Werken en Water Martinho) een officieel bezoek aan NL.
- U heeft een bilateraal onderhoud (60 minuten) met president Nyusi op woensdag 17 mei a.s. U wordt daarbij vergezeld door Pascal Grotenhuis (CdP Maputo), Robert-Jan Siegert (waarnemend Dir. DAF) en 10 2 e President Nyusi ontmoet ook ZMK, MP en R.
- U bezoekt MOZ in 2008 (voor een werkbezoek en jaarvergadering van de *African Development Bank*) en 2009 (handelsmissie samen met voormalig Staatsecretaris Heemskerk) als minister voor Ontwikkelingssamenwerking. 10 2 a

Context bezoek

- Het bezoek van president Nyusi vindt plaats op uitnodiging van NL (aanleiding voor de uitnodiging was de viering van 40 jaar bilaterale relaties) en komt op een belangrijk moment voor de bilaterale relaties en binnenlandse politiek van MOZ.
- MOZ heeft te kampen met politieke instabiliteit. Dit als gevolg van spanningen tussen regeringspartij *Frente de Libertação de Moçambique* (FRELIMO) en oppositiepartij *Resistência Nacional Moçambicana* (RENAMO) die in 2016 uitmondde in gewapende conflicten. Sinds 27 december 2016 is echter een staakt-het-vuren van kracht en proberen de partijen dichter tot elkaar te komen. Op 4 mei jl. sloten de partijen een permanente wapenstilstand. President Nyusi heeft zich persoonlijk hiervoor ingezet door toenadering te zoeken tot oppositieleider Dhlakama. Door deze toenadering heeft hij het vredesproces nieuw leven ingeblazen. 11
- 11 De economische groei is fors afgenomen (3,3% in 2016 in vergelijking met een gem. groei van 7% per jaar in periode 2006-2015), het land kampt met een hoge inflatie (25,3% in 2016) en een zwakke

munt (de *Metical* deprecieerde in 2016 met 40%). Volgens het IMF is de schuldpositie van MOZ opgelopen tot een onhoudbaar niveau van 112,6% van het BBP (2016). Wel is inmiddels door de stabilisering van de grondstofprijzen en met het aantreden van een nieuwe gouverneur van de Centrale Bank de inflatie gestabiliseerd, de munt geapprecieerd en stijgt naar verwachting de economische groei (5,5% voor 2021).

- De ¹¹ [redacted] economische situatie verslechterde door de kwestie van de verborgen leningen. In april 2016 werd bekend dat de MOZ overheid bewust twee leningen van in totaal meer dan € 1,23 mrd. van buitenlandse investeerders aan twee (staats-)bedrijven had verzwegen. Deze leningen zijn in 2013 en 2014 aangegaan door de vorige regering en de MOZ overheid staat hiervoor garant. De leningen zijn echter zonder medeweten en toestemming van het parlement afgesloten en buiten de nationale begroting gehouden. De leningen kwamen boven op de reeds bekende lening van € 850 mln. aan staatsbedrijf EMATUM (in Amsterdam geregistreerd).
- ^{11, 10 2 a} [redacted]
[redacted] het kabinet op 30 mei 2016 besloot alle NLse steun aan MOZ die via de centrale overheid liep (in totaal € 10,2 mln.) op te schorten. Om de negatieve gevolgen voor de MOZ bevolking te beperken is in september 2016 besloten om € 5,2 mln. van dit bedrag alsnog via ngo's in te zetten. De internationale gemeenschap, waaronder het IMF en de negentien donorlanden van MOZ, hebben van MOZ geëist dat het een onafhankelijke internationale audit laat uitvoeren naar deze leningen. Het Amerikaanse bedrijf Kroll voert de audit uit en zal naar verwachting op 13 mei jl. de uitkomsten aan de Procureur-Generaal in MOZ overhandigen. ^{10 2 a} [redacted]
[redacted]
- Gasvondsten in de periode 2010-2015 zouden de economie van MOZ een grote impuls kunnen geven. Dankzij deze vondsten zou MOZ zich kunnen ontwikkelen tot één van de grootste LNG-leveranciers in de wereld. Dit biedt tevens grote economische kansen voor NL. Ook in de sectoren maritiem, logistiek en in mindere mate landbouw zijn er goede kansen voor het NLs bedrijfsleven. Investerings in de olie- en gassector en de stabilisering van grondstofprijzen (o.a. kolen) kunnen deze kansen verder vergroten.

II. Algemene doelstelling gesprek

- In de andere gesprekken tijdens het officiële bezoek [redacted]
[redacted] komen de OS-relatie, de economische mogelijkheden voor de ¹¹ [redacted]

2. Steering note

handelsrelatie, en de kwestie van de verborgen leningen uitgebreid aan bod. Dit biedt u de mogelijkheid ^{10 2 a, 11}

- Politieke uitdagingen:

- Voortgang vredesproces is belangrijke uitdaging van het land. ¹¹

- Mozambique lijkt goede stappen te zetten o.g.v. inclusiviteit en mensenrechten. Zo heeft het land in 2015 verbod op homoseksualiteit ingetrokken. Desalniettemin zijn er meldingen van onbestrafte bedreigingen en geweld tegen mensenrechtenactivisten. Ook ondervinden sommige mensenrechtenorganisaties ^{10 2 g} problemen bij registratie.

- Regionale en mondiale thema's:

- Mozambique is geïnteresseerd in de ontwikkelingen in Europa.

<sup>1
0
2
a</sup>

- ^{10 2 a}

- Ook EU-Afrika Top van belang. ¹¹

III. Aandachtspunten Kamer

- ¹¹
- ^{10 2 a}
- ^{10 2 a}

IV. Recente contacten

Uitgaand

- In mei 2017 bezocht Gerda Verburg in de hoedanigheid van *Coordinator of the UN Scaling up Nutrition Movement* Mozambique.
- In januari 2017 bezocht Prinses Viktoria de Bourbon de Parme projecten op het gebied van voeding in haar rol als beschermvrouwe van *Save the Children*.
- In november 2016 bracht Plv. DGIS Reina Buijs een bezoek om de politieke en economische situatie in het land te bespreken. Zij sprak daar o.a. met minister van

2. Steering note

Openbare Werken, Huisvesting en Water, Carlos Martinho), en de DG voor Europa, Berta Cossa. Ook sprak zij het IMF, Mozambikaanse NGO's en EU ambassadeurs.

- In juni 2016 bracht Prinses Mabel een bezoek in haar rol als voorzitter van de ngo *Girls not Brides*.
- 10 2 a
- In maart 2015 vond een handelsmissie naar Pemba en Nacala plaats op het gebied van maritieme infrastructuur & gas door Havenbedrijf Rotterdam, Damen, van Oord, Heerema en Fugro als opvolging van de handelsmissie aan het land in februari 2014 en de economische missie in 2013.
- In februari 2014 vond een handelsmissie plaats o.l.v. R met 30 NLse bedrijven en kennisinstellingen, voornamelijk uit de maritieme – en energiesector.

Inkomend

- In mei 2016 bezocht een delegatie van het ministerie van Transport & Communicatie NL voor een studiebezoek 'Gas & Infrastructuur'.
- In mei 2016 bracht de minister van Publieke werken, Huisvesting en Water, Carlos Martinho een werkbezoek aan NL voor de ondertekening van de Internationale Deltacoalitie (samenwerkingsverdrag tussen 12 deltalanden rondom weerbaarheid tegen klimaatverandering), gelanceerd door minister Schultz van Haegen.
- In november 2015 nam de minister van Publieke werken, Huisvesting en Water, Carlos Bonete Martinho deel aan de internationale water week in Amsterdam.
- In februari 2008 vond een officieel bezoek plaats van voormalig president Guebuza aan NL op uitnodiging van HKM Koningin Beatrix. De MOZ delegatie sprak destijds naast HMK ook met de MP, de MOZ gemeenschap, het NLse bedrijfsleven, het Afrikaanse Corps Diplomatique, de haven van Rotterdam en de Universiteit van Delft.

V. Pers

- Geen permoment voorzien. Wel is na afloop van het gesprek gelegenheid tot het maken van foto's door officiële persfotograaf MOZ en BZ-fotograaf die o.a. via *social media* gedeeld kan worden.

Doelstellingen/deliverables

Bilateraal/nationaal

- **Bilaterale relatie:** Benadrukken langdurige bilaterale OS-relatie en de bereikte resultaten op o.a. toegang tot drinkwater, SRGR, voedselzekerheid.
- **Vredesproces:** Bespreken voortgang vredesproces en prijzen getoond leiderschap president Nyusi in proces.
- **Maatschappelijk middenveld:** Benadrukken belang politieke ruimte voor maatschappelijk middenveld. Zorgen uitspreken over onbestraft geweld tegen mensenrechtenverdedigers. 10 2 g
- *[Passief]* **Verborgene leningen:** Benadrukken belang verwelkomen internationale audit en geven van ruimte aan OM voor evt. opvolging audit.

Regionaal/mondiaal

- **Politieke situatie NL, Europa & mondiaal:** Gestalte geven aan politieke dialoog door bespreken ontwikkelingen.
- **VNVR:** Benoemen NLse aandacht Afrikaanse stem in VNVR tijdens NLse zetel. Vragen naar suggesties van MOZ voor aandachtspunten NL tijdens VNVR-lidmaatschap.
- **G20:** Benadrukken dat focus van de G20 op Afrika en *private sector development* aansluit op de NLse agenda voor hulp, handel en investeringen.

10 2 a

Overig

- 10 2 g

Spreekpunten

[Bilateraal / nationaal]

Introductie & Bilaterale relatie

- Boa tarde e bem vindo à Holanda! [NL: goede middag en welkom in NL!]
- I extend our warmest welcome to you and your delegation.

- I regret that I was not able to visit Mozambique in October 2016. [Pleased that my deputy vice minister for Cooperation visited in November.]
- As you might know, I have a special connection with your country. I lived and worked for the UN in Mozambique in 1993 and 1994. I also visited your country in 2008 and 2009 as Minister for international cooperation of the Netherlands. I have always been welcomed with extraordinary warmth and kindness by the Mozambicans.
- Even before the independence of your country, the governments and the people of the Netherlands and Mozambique have had close bilateral ties.
- We have supported the development of your country and recently even celebrated our 40 years of cooperation in the area of water. Besides water, we also achieved great results in the area of food security and health. Thanks to our bilateral projects, 2.1 million Mozambicans gained access to clean drinking water, and HIV-medication reached over 200.000 Mozambicans.

Vredesproces

- Let me start with congratulating you on the recent progress you have made in the Peace Process. The long term ceasefire that you and RENAMO leader Dhlakama agreed upon is a significant step that provides hope and trust that you will achieve a new and inclusive peace agreement! Parabens! [NL: gefeliciteerd]
- I remember the early days after the peace accord of 1992 when I worked in Mozambique with the special representative of the UN, Aldo Ajello. Since then, your country has made enormous progress. But as tensions and acts of violence in 2015 and 2016 have shown us, there are still important steps to be taken.
- That's why I am very pleased to hear that an indefinite ceasefire has been announced. I value the leadership you have shown to work with RENAMO and its leader on an inclusive peace process.
- Can you elaborate on the next steps in order to come to the full peace agreement?
- I understand that two technical working groups have been set up to work on crucial issues. One on decentralization and one on military issues. 10 2 a
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
- 10 2 a [REDACTED]

Maatschappelijk middenveld

- Civil society organizations act as the bridging factor between government policies and the general population by voicing their interests and concerns. This strengthens policy and supports the government's effort to implement an inclusive development agenda.
- I am happy to note that in Mozambique civil society organizations can work in freedom. However, signs of restriction of space for action by civil society and threats against human rights defenders do very much concern me. Violence against human rights defenders, irrespective by whom, cannot be left unpunished.
- We understand that Mozambique has laws that ensure the protection of human rights and has taken a very positive step so that homosexuality has been decriminalized in Mozambique.
- At the same time, we understand that there are still some issues concerning the implementation of these laws and freedom for CSO's to operate. For example,

- We are very pleased that Mozambique has laws in place that guarantee equal rights. We consider you as a like-minded partner in the region, working hard to ensure equal rights and inclusivity for all citizens. Your role also regionally as a frontrunner is commendable.
- You might know that Uruguay and the Netherlands are the co-chairs of the Equal Rights Coalition. We would very much like to explore opportunities for closer cooperation with Mozambique in this area. Would be interested to hear your views on this opportunity.

[Passief] - Verborgen leningen

-

- Your administration has been willing to engage with international partners, notably the IMF, to take serious action.
- Your endorsement of the independent audit process and criminal investigation is a welcome step to restore trust among relevant stakeholders.
- Interested in hearing your thoughts on conclusions of the international audit, presented to your Attorney General last week, as well as recommendations for follow-up actions.
-

- 10 2 a [redacted], we have reached a significant point in our relations. We want to continue being a constructive and reliable development partner of Mozambique. 10 2 a [redacted]
[redacted]

[Regionaal/mondiaal]

Politieke situatie NL, Europa & mondiaal (verkiezingen NL, FR, aankomende verkiezingen VK & DUI, populisme, veiligheid, Brexit)

U kunt putten uit eigen kennis en ervaringen

- Firstly, global developments 10 2 a [redacted]
[redacted]
[redacted]
- Secondly, instability. Instability in a broad range of countries south of Europe, from 10 2 a [redacted]
[redacted]
- Thirdly 10 2 a [redacted] 10 2 a [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
- In this global context, a re-assessment of our strategic relationship with Africa is urgently needed.

10 2 a [redacted]

- [redacted]
[redacted]
- 10 2 a [redacted]
[redacted]
[redacted]
- 10 2 a [redacted]
[redacted]
[redacted]
- 10 2 a [redacted]
[redacted]

- 10 2 a

G20

- G20 High Level meeting this June about partnership with Africa will strengthen our cooperation. I support the focus of the G20 meeting on investments and economic growth in Africa.
- The focus of the G20 agenda complements the shifting Dutch development agenda ‘from aid to trade’ which aims to transform traditional aid relations and incorporate partnerships in trade.

EU-Afrika Top/EU-AU relaties/migratie

- 2017 is an important year for the partnership between the EU and Africa as the 5th Africa-EU Summit is planned to take place. This time in Abidjan.
- This will be a great opportunity to not only look into shared challenges, but above all, common opportunities. The overarching topic “Youth on both continents” provides for a platform to discuss topics as economic opportunities for youth and regional initiatives on peace and security to improve stability.
- In order to achieve tangible results at the Summit in November, cooperation with the African Union is essential. Important that the AU has an active stance in formulating the African wishes for our future partnership. Very interested in your views and expectations for the Summit?
- Migration is an important topic for Europe as well as for the Netherlands. People are moving on a scale never seen before, to flee war and violence or to look for better opportunities to earn a living. Increasing mobility impacts the countries of origin and their direct neighbors, but Europe as well. The EU works on stopping human trafficking and carrying out the ambitious *Partnership Framework*. How do you regard migration within the EU-Africa relations?

[Overig]

[Indien opportuun] *Humanitair ontmijnen*

- Congratulations on Mozambique being declared landmine free in September 2015.

- NL is pleased to have been able to support demining activities in Mozambique through the HALO Trust. We are a dedicated supporter of a world free of landmines by 2025.
- I realize that Mozambique needs capacity to deal with remaining explosive hazards. I hope you agree with me that it is also important to support other countries free their land of mines and reach the requirements of the Ottawa convention.
- Demining equipment that is not in use anymore in Mozambique, could therefore be put to use more effectively by exporting it. In that way, it can support demining operations in other mine affected countries.

- 10 2 a

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Achtergrond

[Bilateraal/nationaal]

Introductie & bilaterale relatie

- In mei 2008 bezocht u als minister voor ontwikkelingssamenwerking Mozambique voor een werkbezoek. U sprak met toenmalig president Guebuza en RENAMO-leider Dhlakama. In mei 2009 bracht u als minister voor ontwikkelingssamenwerking met staatssecretaris Heemskerk een bezoek aan MOZ en ZA met een economische missie van meer dan 40 bedrijven en kennisinstellingen.
- Daarnaast werkte u in 1993 en 1994 in Mozambique als politiek adviseur van de speciale vertegenwoordiger van de VN, Aldo Ajello. Veelvuldige contacten afgelopen jaren, o.a. en marge AVVN tussen U en MinBZ Baloi.
- Direct na de onafhankelijkheid van Mozambique in 1975 knoopte Nederland bilaterale contacten aan met Mozambique en in 1976 werd de ambassade in Maputo geopend.
- Nederland heeft sinds 1984 een OS-relatie met Mozambique met als huidige speerpunten voedselzekerheid, water en gezondheidszorg/SRGR.
- Voorbeeld: samenwerking met UN Population fund waarmee de kennis van 300.000 jongeren over HIV en zwangerschappen is vergroot doormiddel van projecten op scholen.
- In de periode 2014-2017 ontvangt Mozambique € 122,9 mln. aan OS-gelden. De opschorting van de Nederlandse hulp in 2016 naar aanleiding van de verborgen leningen had alleen betrekking op de hulp die via de centrale overheid loopt (ca. € 10 mln.).
- Om zowel de hulp- als handelsrelatie te verbreden ondertekenen Nederland en Mozambique tijdens dit bezoek daarnaast een 'Memorandum of Understanding' (MoU) op het gebied van maritieme samenwerking. Nederland verricht hiertoe ook twee havenstudies vastgelegd in twee 'Letters of Intent' (LoI's). Tot slot ondertekenen Nederland en Mozambique drie LoI's op het gebied van *entrepreneurship*, ^{10 2 g} en toegang tot drinkwater en sanitatie en integraal watermanagement.

Vredesproces

- Na 15 jaar (1977-1992) burgeroorlog in Mozambique werd in oktober 1992 de *Rome General Peace Accords* getekend tussen FRELIMO en RENAMO. Vanaf 2013 liepen de spanningen op toen regeringstroepen een RENAMO basis innamen. De verkiezingen eind 2014 zorgde voor meer spanningen en leidde tot geweld tussen regeringstroepen en RENAMO in 2015 en 2016.
- President Nyusi en Afonso Dhlakama (RENAMO) riepen in december 2016 een tijdelijke wapenstilstand uit. Deze wapenstilstand is op 4 mei jl. voor onbepaalde tijd verlengd.
- De twee leiders tonen zich vastberaden het vredesproces vooruit te helpen. ¹¹
- Om een vredesakkoord te bereiken zijn twee werkgroepen opgezet rondom twee belangrijke openstaande thema's: decentralisatie (verdeling macht over provincies) en militaire zaken (ontwapening en re-integratie RENAMO-strijders). Deze werkgroepen bestaan uit afgevaardigden van regeringspartij (FRELIMO) en de oppositiepartij (RENAMO), ondersteund door internationale experts.
- ^{10 2 a}

10 2 a

11

- Movimento de Democracia de Mozambique (MDM) vormt geen deel van de werkgroepen hoewel deze wel in het parlement en provincies is vertegenwoordigd.
- MDM is de derde partij van Mozambique (zetelverdeling: Frelimo 144, Renamo 89, MDM 17) met vooral aanhang van meer geschoolden uit de stad. Verkiezingen hebben MDM de leiding gegeven in vier steden. MDM inzet is om via parlementaire debat veranderingen te bewerkstelligen in het huidige politieke bestel.

Maatschappelijk middenveld

- Formeel hebben ngo's in MOZ ruimte om te opereren. In 2016 stelde ngo Civicus echter dat geweld en intimidatie tegen mensenrechtenactivisten vaak ongestraft blijft.
- Uit rapporten van o.a. Amnesty blijkt dat mensenrechtensituatie in MOZ afgelopen jaar verslechterde. Dit heeft met name te maken met verslechterde veiligheidssituatie. Door verschillende demonstraties te verbieden (o.a. na vrijkomen verborgen schulden) is de vrijheid van vereniging het afgelopen jaar ingeperkt.
- Leden strijdkrachten, politieambtenaren en geheime dienst pleegden, straffeloos, een groot aantal mensenrechtenschendingen tegen vermeende RENAMO-aanhangers. O.a. buitengerechtelijke executies, foltering, willekeurige detentie en vernieling onroerend goed.
- Intimidatie en aanvallen tegen journalisten en mensenrechtenverdedigers kwamen in 2016 het hele jaar voor. Een van de meest schokkende gevallen was politiek commentator en universitair professor José Jaime Macuane. Hij werd ontvoerd, in zijn benen geschoten en voor dood achtergelaten. Nederlandse ambassade ondersteunde hem via het 'Mensenrechten verdedigers programma'. Inmiddels is hij hersteld en maakt hij het goed.
- Het registratieproces voor ngo's in MOZ vraagt om veel documentatie, wat het registreren zeer vermoeilijkt. 10 2 g Overigens heeft NLse ambassade hiervoor regelmatig expliciet aandacht gevraagd bij de Mozambikaanse autoriteiten.
- Momenteel zijn zeven strategische partnerschappen onder samenspraak en tegenspraak actief in MOZ. De leadpartners van deze partnerschappen zijn: NIMD, Solidaridad, Aidsfonds, BothEnds, FCAM, IUCN en Oxfam Novib. Belangrijkste thema's zijn: HIV/Aids, voedselzekerheid en watermanagement.
- In het programma van President Nyusi is op 18 mei een bijeenkomst georganiseerd met vertegenwoordigers van NLse ngo's en kennisinstellingen (Afrika Studie Centrum en Institute for Social Studies). Naast presentatie van verschillende hoger onderwijsprogramma's, HIV/AIDS partners zal gesproken worden over de zorgen rondom de afnemende ruimte voor het maatschappelijke middenveld in Mozambique. Zie factsheet *human rights*.
- De Equal Rights Coalition (ERC) waarvan NL en Uruguay co-chairs zijn, 11 de bevordering gelijke rechten LHBTI-personen in Afrika.
- Mozambique heeft homoseksualiteit in 2015 gedecriminaliseerd door wetten met een verbod hierop te schrappen.
- De president benoemt inclusiviteit vaker in zijn speeches. Hij wordt ook geciteerd door LAMBDA (lokale LGBTI organisatie). Deze president lijkt meer open te staan voor een discussie over inclusiviteit en gelijke rechten.
- Het aangaan van samenwerking tussen de ERC en Mozambique zou een belangrijke eerste

stap zijn – toezegging tot toetreding tot de ERC door Mozambique zou een grote overwinning betekenen.

[Passief] *Financiële situatie / Verborgene leningen*

- Na bekendmaking van de twee verborgen leningen (€ 1,23 mld.) in april 2016, schortte Nederland de directe OS-hulp via de centrale overheid op.

- 10 2 a [redacted]

- 10 2 a [redacted]

- Verwachting is 11, 10 2 a [redacted]

- 10 2 a [redacted]

- 10 2 a [redacted]

[Regionaal/mondiale ontwikkelingen]

Politieke situatie NL, Europa & mondiaal (verkiezingen NL,FR, aankomende verkiezingen VK &DUI, populisme, veiligheid, Brexit)

- U kunt putten uit eigen kennis en ervaringen; wellicht goed te onderstrepen dat het risico van een Nexit definitief is afgewend. Zie suggestie voor enkele spreekpunten in aantekening.

10 2 a [redacted]

- 10 2 a [redacted]

- NLse prioriteiten als conflictpreventie, hervorming van vredesoperaties en klimaat en veiligheid zijn thema's die bij veel Afrikaanse landen op belangstelling kunnen rekenen.

- 10 2 a [redacted]

10 2 a

G20

- Duits voorzitterschap G20 legt nadruk op Afrika en ondersteuning van private sector development (PSD). Tijdens de High Level Conference on Afrika in juni zullen private investeringen, duurzame infrastructuur en werkgelegenheid ter sprake komen.
- Onderdeel van de G20 agenda is het afsluiten van zogenoemde *Compacts with Africa*, die het ondernemersklimaat moeten bevorderen 10 2 a
- De rode draad van het Duitse G20 jaar is 'banen en groei' en het creëren van economisch perspectief voor Afrika, met name voor de jeugd, door private investeringen te bevorderen en initiatieven te nemen gericht op economische groei (o.a. AU strategie 2063).
- Nederland onderschrijft het Duitse initiatief omdat het goed aansluit op de Hulp en Handel agenda, UNCTAD investeringsagenda en het politieke belang van migratie.

EU-Afrika/EU-AU relaties/EU-Afrika Top

- Mozambique ontvangt uit het Europees Ontwikkelingsfonds € 734 mln. voor de periode 2014-2020 voor de ontwikkeling van de landbouwsector en bevordering van goed bestuur.
- 10 2 a
- 10 2 a
- Op 29-30 november a.s. vindt in Abidjan, Ivoorkust, de EU-Afrika Top plaats. Het overkoepelende onderwerp van de Top is 'Youth on both continents'. De inzet zal veelal gericht zijn op het creëren van werk voor de Afrikaanse jeugd door middel van bevordering van private investeringen en versterking van het EU-Afrika veiligheids-partnerschap.
- EU is geruime tijd bezig met voorbereidingen Top. 10 2 a
- Gemengde berichten uit hoofdsteden over wetenschap Top en hoofdinsteek. Landen zijn het eens over focus op Jeugd.
- Migratie is een belangrijk onderwerp dat uitvoerig binnen de Europese context besproken wordt en (als het aan de EU ligt) een prominente rol heeft in de Afrika-EU relaties. Tijdens de EU-Afrika Top staat dit punt ook op de agenda. Op dit moment heeft de EU aangekondigd de volgende concrete acties op te pakken: 1) Uitroeien van praktijken mensenhandel 2) Uitvoering geven aan de ambitieuze, brede en innovatieve agenda door middel van migratiepartnerschappen.

[Overig]

Humanitair ontmijnen

- NL financierde tussen 2012 en 2015 in MOZ ontmijningsactiviteiten van *HALO Trust* met

omennabij €900.000. In totaal zijn deze periode 40 Mozambikanen opgeleid tot ontmijner; 18,2 hectare grond is landmijn vrij gemaakt; 4.173 landmijnen vernietigd, 45 mijnevelden ontmijnd waar meer dan 2.276 mensen van hebben geprofiteerd.

- MOZ werd in september 2015 landmijn-vrij verklaard onder het Ottawa-verdrag, mede mogelijk gemaakt met NLse steun.
- HALO heeft met NLse financiering detectoren en landrovers aangeschaft ^{10 2 g}

4.1 CV Nyusi

President van Mozambique

Naam

F.J. (Felipe Jacinto) NYUSI

Geboren op 9 februari 1959 in Namau, gehuwd, vier kinderen

Studie:

1999	<i>Post-graduate in Senior Management,</i> Victoria University of Manchester, VK
1990	Bsc. werktuigbouwkunde, Brno Universiteit, voormalig Tsjecho-Slowakije

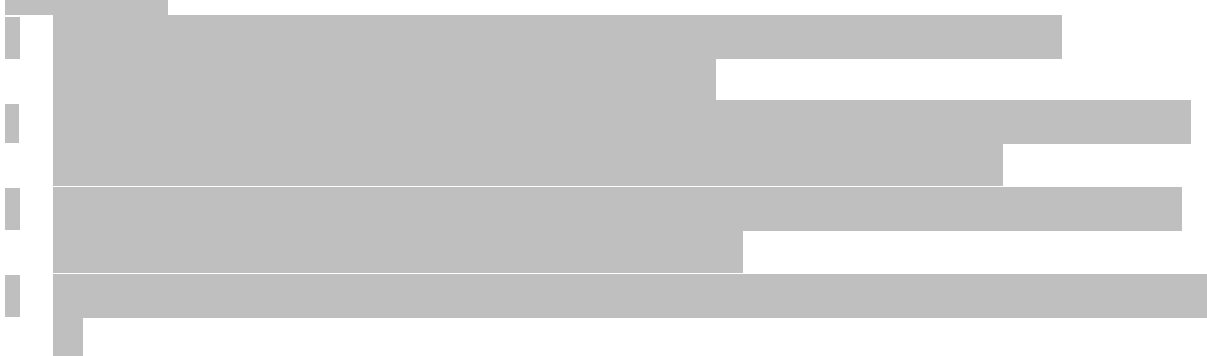
Loopbaan:

2014 - heden	President van de Republiek Mozambique
2008 - 2014	Minister van Defensie
2002 - 2007	Docent aan de Pedagogische Universiteit in de Nampula provincie
1995 - 2008	Eerst assistent hoofd onderhoud, later directeur, bij <i>Mozambique Ports and Railways (CFM)</i>
1993 - 2002	President van de voetbalclub “ <i>Clube Ferroviario de Nampula</i> ”

Spreekt:

Engels, Portugees

10 2 a, 11

4.2 CV Balói

Minister van BZ en Samenwerking

Naam:

Oldemiro Júlio Marques BALÓI

Geboren op 9 april 1955

Studie:

1994 Master Economie (University of London), London

1984 Bachelor Economie (Universidade Eduardo Mondlane), Maputo

Loopbaan:

2008-heden Minister van Buitenlandse Zaken en Samenwerking

1999-2008 Directeur Millenium BIM (Banco Internacional de Moçambique)

1986-1999 Verschillende functies binnen de Mozambikaanse overheid

Talen:

Engels, Portugees, CiRonga

11, 10 2 a

Buitengewoon en Gevolmachtigd Ambassadeur (naar NL en België)

Naam:

Ana Nemba UAIENE

Studie:

2010 PhD International Relations and Diplomacy at the Centre d'Etudes Diplomatiques et Stratégiques (CEDS), Parijs

2001 International Relations and Diplomacy, High Institute for International Relations, Maputo

Loopbaan:

2012-heden Buitengewoon en Gevolmachtigd Ambassadeur te Brussel

1997-2012 Adjunct-secretaris en adjunct-Sector coördinator voor SADC Sector op Informatie, Cultuur en Sport

1980-1997 Verschillende posities binnen het Ministerie van Internationale Handel en het Ministerie van Buitenlandse Zaken te Maputo

EU-Afrika Top 2017

Algemeen

- Op 29-30 november a.s. vindt de EU-Afrika Top plaats in Abidjan, Ivoorkust. Top zal op niveau van staatshoofden/regeringsleiders plaatsvinden. Laatste Top vond plaats in 2014. Voor NL waren destijds, naast uzelf, ook M en R aanwezig. ¹¹ [REDACTED]
[REDACTED]
- Overkoepelend thema van de Top is “*Youth on both continents*”. Streven is te komen tot een hernieuwd EU-Afrika partnerschap waarbij de nadruk m.n. ligt op het creëren van werk voor de Afrikaanse jeugd d.m.v. bevordering van private investeringen (concreet: afspraken maken over investeringsprincipes) en versterking van het EU-Afrika veiligheidspartnerschap.

NLse inzet

- NL hecht aan een gelijkwaardige EU-Afrika relatie en zet zich, in aanloop naar de Top, in voor een hernieuwd partnerschap tussen de EU en Afrika en het boeken van concrete resultaten, m.n. op gebied van het scheppen van werk voor jongeren.
- In aanloop naar de Top organiseert NL op 30 mei a.s. een conferentie over het tegengaan van jeugdwerkloosheid in Afrika. NLse inzet voor de conferentie is het identificeren van mogelijkheden om werkgelegenheid te stimuleren onder jongeren in Afrika. Aanwezig zullen zijn: Afrikaanse experts en vertegenwoordigers van de Afrikaanse Unie Commissie en EDEO.
- Ander Onderwerp [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
- Ander Onderwerp [REDACTED]
[REDACTED].
- Ander Onderwerp [REDACTED]
[REDACTED]

Inzet CIE/EDEO

- 10 2 a [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

- 10 2 a [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]
[redacted]

Post-Cotonou (Toekomst EU-ACP partnerschap na 2020)

Algemeen

- Het Verdrag van Cotonou, waarin de relatie tussen de Afrika, Cariben, Stille Oceaan landen (ACS) en de EU is vastgelegd, loopt in 2020 af. Onderhandelingen tussen de EU en de ACS over het vervolgpartnerschap zullen in het najaar van 2018 van start moeten gaan.
- De ACS worden gefinancierd uit het Europees Ontwikkelingsfonds (€ 30,5 mrd. voor de periode 2014-2020). Mozambique ontvangt uit het Europees Ontwikkelingsfonds € 734 mln. voor de periode 2014-2020 voor de ontwikkeling van de landbouwsector en voor bevordering van goed bestuur.
- De ACS, m.n. Afrika, hecht veel waarde aan voortzetting van het partnerschap. 10 2 a [redacted]
[redacted]
[redacted]

Krachtenveld

- 10 2 a [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
- 10 2 a [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

5.1 Relaties EU-Afrika

- 10 2 a

N a l e v e r i n g d o s s i e r : IOB Mozambique

IOB Mozambique
15-5-2017

S.v.p. toevoegen aan dossier:

10 2 a

Tab: 3

Spreekpunten

[Hulprelatie & Verborgene leningen- *NB: i.p.v. eerder in dossier aangeleverde passieve spreekpunten*]

- Proud that our country has been Mozambique's partner in development for more than 40 years.
- 10 2 a [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
- That said, this crisis has given your government an opportunity to undertake meaningful reforms and strengthen public finance management. Better conditions for transparent and sound governance of domestic resources will foster sustainable and inclusive economic growth.
- We acknowledge your administration's engagement with international partners, notably the IMF, and your readiness to take serious action on this matter.
- The report of the independent international audit was presented to the Attorney General's office this May 13th. NL applauds your public statement on the handover of the Kroll report in which you emphasized the governments support for the conclusion of the process conducted by the Attorney General. 10 2 a [redacted]
[redacted]
- What are your thoughts on the audit's conclusions and its recommendations for follow-up?
- 10 2 a [redacted] our long tradition of support to your country NL wants to continue being a constructive but also pragmatic and open partner to Mozambique on development issues.
- 10 2 a [redacted]
[redacted]

Achtergrond

[Hulprelatie & Verborgene leningen]

- Na bekendmaking van de twee verborgen leningen (€ 1,23 mld.) in april 2016, schortte Nederland de directe OS-hulp via de centrale overheid op. Om de negatieve gevolgen voor de Mozambikaanse bevolking te beperken is augustus jl. EUR 5,2 mln. omgeleid via ngo's voor 'family planning' (EUR 4 mln.) en voedselzekerheid (EUR 1,2 mln.).

Nalevering M-dossier nav ontwikkelingen EN overnemen dialoog over
voortgang van audit uit gesprek R - d.d. 15-05-2017

- Ook de andere negentien donoren schortten delen van hun hulp op. Zo schortte het IMF in april 2016 een betaling van EUR 148,6 mln. op. Om het vertrouwen te herstellen, eiste de internationale gemeenschap, w.o. het IMF, van Mozambique dat het een internationaal onafhankelijke audit zou laten uitvoeren naar de verboden leningen. Kroll, een Amerikaans bedrijf gespecialiseerd in audits, voert de audit uit in samenwerking met de Mozambikaanse Procureur-Generaal. Het IMF en Zweden zijn hierbij nauw betrokken.

10 2 a

- Naast deze maatregelen, werkt MOZ regering nauw samen met IMF om de financieel-economische situatie en fiscale ruimte te verbeteren. IMF stelde dit als voorwaarde voor mogelijke nieuwe IMF programma's.

10 2 a

- In een publieke verklaring op 13 mei, die ook op de nationale televisie werd uitgezonden, omarmde de president de audit en verwelkomde hij de uitkomsten. De president bevestigde de “de bereidheid van de Mozambikaanse regering om alle nodige steun te bieden voor het proces van de Advocaat-Generaal”. Hij benadrukte ook dat “maatregelen om de macro-economische stabiliteit te herstellen cruciaal zijn om het vertrouwen onder investeerders en partners terug te winnen”.

11

11

MP
Inkomend Officieel Bezoek
Mozambique

17-19 mei 2017

Inhoudsopgave

1. Programma
2. Steering note
3. Gespreksfiche tête-à-tête met president Nyusi
4. Thematische ontbijtsessie
 - 4.1 Eventfiche
 - 4.2 Introductie MP
5. Smoelenboek
6. Bijlagen
 - 6.1 FS NLse inspanningen in Mozambique
 - 6.2 FS Relaties EU-Afrika
 - 6.3 Volledig programma IOB Mozambique

1. Programma

Programma MP		
Inkomend Officieel Bezoek Mozambique 17 - 19 mei 2017		
Vrijdag 19 mei		
Tijd	Programma	Locatie
08:30 - 08:50	Ontvangst en bilateraal onderhoud met president Nyusi, MinBZ Baloi en presidentieel adviseur voor diplomatieke zaken Mazuze.	Catshuis, Den Haag (Adriaan Goekooplaan 10)
08:50 - 10:00	Ontbijtsessie met President Nyusi, zijn delegatie en vertegenwoordigers van NLse kennisinstellingen en bedrijven. Thema: <i>Sustainable and Inclusive Economic Development</i>	Catshuis, Den Haag (Adriaan Goekooplaan 10)

I. Aanleiding / Samenvatting

- Van 17 t/m 19 mei a.s. brengt de president van Mozambique (MOZ) Filipe Nyusi een officieel bezoek aan NL. Hij wordt vergezeld door vier ministers: Min. BZ Oldemiro Balói, Vice-Min. Handel & Industrie Ragendra de Sousa, Min. Transport en Communicatie Carlos Mesquita en Min. Publieke Werken en Water Carlos Martinho. U ontmoet president Nyusi voor het eerst.
- Het bezoek van president Nyusi (aangetreden op 15 januari 2015) volgt op uitnodiging van NL en is vooral gericht op bevordering van de handelsrelatie met MOZ. 10 2 a
[redacted]
[redacted]
[redacted] Tevens wil de president spreken over de actuele politieke situatie van het land. Sinds 27 december 2016 is een staakt-het-vuren van kracht en proberen regeringspartij FRELIMO o.l.v. president Nyusi en oppositiepartij RENAMO dichter tot elkaar te komen. Het vredesproces is nog pril, maar het is positief dat op 4 mei jl. een staak-het-vuren voor onbepaalde tijd werd afgekondigd. President Nyusi heeft zich hiervoor persoonlijk ingezet. 10 2 a
[redacted]
- Daarnaast staat een constructief-kritische dialoog i.h.k.v. de langdurige bilaterale OS-relatie centraal tijdens het bezoek. 10 2 a
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
- President Nyusi is sindsdien akkoord gegaan met een internationale onafhankelijke audit naar voornoemde leningen. Op 13 mei a.s. overhandigde het Amerikaanse bedrijf Kroll, gespecialiseerd in forensische audits, de uitkomsten van de audit aan de Advocaat-Generaal in MOZ. De Advocaat-Generaal zal binnen twee weken (uiterlijk 28 mei) de samenvatting van het rapport van Kroll openbaar maken. 10 2 a
[redacted]
[redacted]
- Op 13 mei jl. bracht de president een publieke verklaring uit, die ook op de nationale televisie werd uitgezonden, waarin hij de audit omarmde en de uitkomsten verwelkomde. De president bevestigde "de bereidheid van de Mozambikaanse regering om alle nodige steun te bieden voor het proces van de Advocaat-Generaal".

2. Steering note

Hij benadrukte ook dat "maatregelen om de macro-economische stabiliteit te herstellen cruciaal zijn om het vertrouwen onder investeerders en partners terug te winnen".

- De openbare verklaring is een zeer belangrijk signaal. Het blijft van belang ¹¹ [redacted]
[redacted]
[redacted]
- U heeft op 19 mei a.s. een tête-à-tête met president Nyusi (15 min.), gevolgd door een ontbijt (70 min.). ^{10 2 a} [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
- Ook biedt u een thematisch werkontbijt aan president Nyusi aan. Mede vanwege grote interesse aan MOZ zijde, is het onderwerp voor het ontbijt: '*sustainable and inclusive economic development*'. U wordt vergezeld door staatssecretaris Dijksma, NLse watergezant Henk Ovink en vertegenwoordigers van NLse bedrijven en kennisinstellingen (Port of Rotterdam, Shell, WUR, FMO & INTI). Hun kennis en expertise zou mogelijk ingezet kunnen worden om de havenstad Palma, die door gasvondsten sterk zal groeien, op een duurzame manier economisch te ontwikkelen.
- President Nyusi zal tijdens zijn bezoek ook ontmoetingen hebben met ZMK, Minister Koenders en Minister Ploumen. De president spreekt eveneens kort met HMK in haar hoedanigheid van speciale pleitbezorger van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties voor inclusieve financiering voor ontwikkeling (UNSGSA).

II. Doelstelling van uw deelname

- Algemeen: Benadrukken en verder versterken van de goede en historische banden tussen NL en MOZ.
- Tête-à-tête: ^{10 2 a} [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
- Ontbijt: biedt gelegenheid om, in aanwezigheid van NLse kennisinstellingen (WUR, INTI), bedrijven (Port of Rotterdam, Shell, FMO) en NLse overheid (DGBEB, NL-

2. Steering note

watergezant) te verkennen hoe MOZ te ondersteunen bij een inclusieve en duurzame economische ontwikkeling van de havenstad Palma en omgeving (Noord-Mozambique). Verwachting is dat Palma, gezien de ontdekking van grote gasvoorraden voor de kust, snel zal gaan groeien. Dit vraagt om een geïntegreerde ontwikkeling van infrastructuur, capaciteitsopbouw van overheid, kadaster en landrechten, woningbouw.

III. Uw delegatie

- Bij de tête-à-tête zullen van NLse zijde, naast uzelf, aanwezig zijn: 10 2 e en Pascale Grotenhuis (ZMA Maputo). Van MOZ zijde vergezellen MinBZ Baloi en 10 2 e
- Bij het thematische ontbijt zal vanuit het kabinet Stas. Dijksma (IenM) aanwezig zijn. Verder: RAAZ, RVD, Pascale Grotenhuis (ZMA Maputo), plv. DGBEB (Buitenlandse Economische Betrekkingen, BZ) en NLse watergezant Henk Ovink. Kennisinstellingen: Wageningen Universiteit 10 2 e & International New Town Institute (INTI) 10 2 e Bedrijven: Port of Rotterdam 10 2 e, Shell 10 2 e, FMO 10 2 e Naast president Nyusi sluiten de ministers Baloi (BZ), Mesquita (Transport), Martinho (Water), vice-minister De Sousa (Handel), Ambassadeur Nemba (BeNeLux, EU) en zes ambtelijke delegatieleden aan.

IV. Kernboodschappen

Tête-à-tête

- 10 2 a
- [Redacted content]

2. Steering note

- Ander onderwerp

VI. Scen setter

OS-relatie

- Vrijwel direct na de onafhankelijkheid van MOZ in 1975, knoopte NL diplomatieke betrekkingen aan met MOZ. Gedurende veertig jaar stond de bilaterale relatie primair in het teken van OS. MOZ is sinds 1984 een OS-partner van NL en één van de vijftien partnerlanden in het huidige OS-beleid.
- MOZ is één van de armste landen ter wereld. Het BBP per capita van het land is € 1074 (vgl. NL: € 38.506 / Wereld: € 9093). In de periode 2014-2017 ontvangt MOZ € 122,9 mln. aan OS-gelden via de NLse ambassade.
- 11, 10 2 a
- Sinds 2014 is MOZ voor NL een zgn. overgangsland van hulp naar handel. Dit betekent dat, naast armoedebestrijding, NL het land ook steunt in het vergroten van de markttoegang en verbeteren van het ondernemingsklimaat. Dit schept ruimte voor ontwikkeling van een handels- en investeringsrelatie.

Economische kansen NL

- De ontdekking van grote gasvelden (in de periode 2010-2015, ongeveer 1,6x de grootte van de gasvelden in Groningen) in MOZ en stappen richting exploitatie daarvan door de MOZ overheid bieden grote economische kansen voor NL in de energiesector. Zo heeft Shell in januari 2017 een aanbesteding gewonnen voor de ontwikkeling van een "Gas to Liquid" fabriek in de provincie Cabo Delgado (Noord-Mozambique) om uit gas diesel te produceren. 10 2 g, 11
- Ook in de sectoren maritiem, logistiek en landbouw zijn er goede kansen voor het NLse bedrijfsleven. 10 2 g

2. Steering note

- 11, 10 2 a

Economische & politieke situatie

- Sinds 2015 verkeert Mozambique in zwaar economisch weer. Het land heeft te kampen met een fors afgenomen economische groei (3,3% in 2016 in vergelijking met een gemiddelde groei van 7% per jaar in de periode 2006-2015) bij een bevolkingsgroei van 2,8% (2015), een hoge inflatie (25,3% in 2016), een hoge staatsschuld (112,6% van BBP) en een zwakke munt (in 2016 met 40% gedeprecieerd). Echter, inmiddels is de inflatie gestabiliseerd, de munt geapprecieerd en zijn de prognosecijfers voor economische groei rooskleuriger (5,5% voor 2021) mede door verwachte investeringen in de olie- en gassector.
- Naast de ernstige schuldencrisis, heeft MOZ ook te kampen met een instabiel politiek klimaat. Spanningen tussen regeringspartij *Frente de Libertação de Moçambique* (FRELIMO) en oppositiepartij *Resistência Nacional Moçambicana* (RENAMO) resulteerden in 2016 in gewapende conflicten tussen de partijen. RENAMO betwist de geldigheid van de verkiezingen in 2014. President Nyusi zet zich persoonlijk in en toont leiderschap, o.m. door nauwer contact met RENAMO-leider Dhlakama te onderhouden en zo de relatie tussen FRELIMO en RENAMO te verbeteren alsmede het vredesproces toekomst te geven.

Buitenlands beleid Mozambique

- MOZ regering zet zich op internationaal vlak in om afhankelijkheid van donoren te verminderen en nieuwe investeringen aan te trekken. Deze diversificatie dient om uitdagingen, zoals de schuldencrisis, beter te kunnen aanpakken alsmede economische ontwikkeling te realiseren. China, India, Brazilië en onconventionele partners, zoals de VAE, zijn groeiende spelers in MOZ die de diversificatie mede mogelijk maken. Ook de relaties met Portugal, de voormalige koloniale macht, zijn voor MOZ van groot belang aangezien Portugese investeerders een zichtbare rol spelen in de MOZ economie. Portugal was in 2016 de vijfde grootste investeerder in MOZ (China nr. 1) en doet veel zichtbare investeringen in de bouw, publieke werken, industrie en de landbouw. Hierdoor ziet men, vooral in de provincie rond Maputo, veel Portugese bedrijven.
- Daarnaast is MOZ lid van een opvallend aantal internationale culturele, taalkundige en politieke samenwerkingsverbanden zoals: *Comunidade dos Países de Língua*

2. Steering note

Portuguesa (CPLC, Lusofonie), Francofonie, het Gemenebest en de Organisatie van Islamitische landen (OIC). MOZ vervult in al deze fora een bescheiden rol. Tevens is MOZ lid van de *Non-Aligned Movement* en behoort het tot één van de meer gematigde leden van het Afrikaanse blok in de VN.

- In de Zuidelijk Afrikaanse regio streeft MOZ ernaar om haar geostrategische belang in de regio te vergroten. MOZ doet dit onder meer d.m.v. het creëren en promoten van transport corridors. Zo hebben buurlanden Zimbabwe en Malawi enkel toegang tot de zee via de MOZ havens.

3. Tête-à-tête met president Nyusi

Tête-à-tête met president Nyusi op 19 mei 2017

Opzet

Taal: Engels, Portugees (tolk aanwezig)

Tijd: 08.30 – 08.50

Locatie: Catshuis

Aanwezigen:

MOZ: President Nyusi, MinBZ Baloi en presidentieel adviseur voor diplomatieke zaken Mazuze.

NL: Uzelf, 10 2 e en Pascale Grotenhuis (ZMA Maputo).

Doelstellingen

- 10 2 a [redacted]
[redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

Spreekpunten

- 10 2 a [redacted]
- [redacted]
[redacted]
 - [redacted]
 - [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
 - [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
 - [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

10 2 a

10 2 a

Government	Percentage
Current government	75%
Previous government	25%

10 2 a

[illegible]

10 2 a

[illegible]

10 2 a

Response	Percentage
Yes, the U.S. should take action to address climate change	85%
No, the U.S. should not take action to address climate change	15%

3. Tête-à-tête met president Nyusi

- 10 2 a [redacted]
[redacted]
[redacted]

Achtergrond

Bilaterale relatie

- Dit bezoek is het eerste bezoek van president Nyusi aan NL.
- Op 20 maart stuurde president Nyusi U een felicitatiebrief n.a.v. de verkiezingen. U heeft hem hier een dankbrief voor gestuurd.
- NL onderhoudt sinds de onafhankelijkheid van MOZ in 1975 bilaterale banden met het land. In 2015 vierden MOZ en NL 40 jaar bilaterale relaties. Dit bezoek vloeit hieruit voort.
- Mozambique werd in 1975 onafhankelijk. Dit werd voorafgegaan door een hevige onafhankelijkheidsstrijd van 1964 tot 1975. NL steunde deze strijd via het Angola Comité en door de Eduardo Mondlane stichting (later beide opgegaan in het NIZA, het Nederlands Instituut voor Zuidelijk Afrika).
- Vrijwel meteen na de onafhankelijkheid opende NL een ambassade in het land (1976). In juli 1984 sloot NL een overeenkomst met het land inzake technische samenwerking, hetgeen sindsdien het juridische kader vormt voor de algemene bilaterale samenwerking.
- Minister Koenders werkte in 1993 en 1994 in MOZ als politiek adviseur van de speciale vertegenwoordiger van de Verenigde Naties, Aldo Ajello. In die tijd kwam een einde aan de burgeroorlog tussen FRELIMO en RENAMO, waarbij naar schatting één mln. mensen om het leven zijn gekomen.
- De bilaterale relaties tussen NL en MOZ staan al ruim 30 jaar (sinds 1984) in het teken van OS. Huidige speerpunten zijn: voedselzekerheid, water en SRGR. Sinds 2014 is MOZ voor NL een overgangsland (van hulp naar handel). Naast bestrijding van directe armoede wordt het land ook gesteund in het vergroten van de markttoegang en verbeteren van het ondernemingsklimaat.
- Sport (m.n. voetbal) heeft een bijzondere rol in de bilaterale betrekkingen. Zo heeft president Nyusi in zijn jongere jaren leren voetballen door NLse paters die in MOZ gevestigd waren en heeft hier zijn voorliefde voor voetbal aan overgehouden. Ook was de NLse Mart Nooij bondscoach van het MOZ nationale elftal (2007-2011) en speelt de NLS-Mozambikaanse Kenny Tete tegenwoordig bij Ajax en het NLse elftal.

Vredesproces

- President Nyusi en leider van oppositiepartij RENAMO, Afonso Dhlakama riepen in december 2016 een tijdelijke wapenstilstand uit. Deze wapenstilstand is op 2 mei jl. voor onbepaalde tijd verlengd.
- Vredesproces bestaat uit twee werkgroepen gericht op de thema's: decentralisatie (verdeling macht over provincies) en militaire zaken (ontwapening en re-integratie RENAMO-strijders). Deze werkgroepen bestaan uit afgevaardigden van regeringspartij (FRELIMO) en de oppositiepartij (RENAMO), ondersteund door internationale experts.
- Daarnaast is in februari 2017, op verzoek van MOZ regering, een Internationale Contact Groep opgericht om het vredesproces te ondersteunen 10 2 a [redacted]
[redacted]
[redacted]

Verborgene leningen/ internationale Audit / IMF-positie

- Na de bekendmaking van de verborgen leningen (ruim € 2 mrd.) in april 2016, eiste de internationale gemeenschap, w.o. het IMF, van MOZ dat het een internationaal onafhankelijke audit zou laten uitvoeren. Kroll, een Amerikaans bedrijf gespecialiseerd in forensische audits, voert de audit uit 10 2 a [redacted]

10 2 a

- In een publieke verklaring op 13 mei, die ook op de nationale televisie werd uitgezonden, omarmde de president de audit en verwelkomde hij de uitkomsten. De president bevestigde "de bereidheid van de Mozambikaanse regering om alle nodige steun te bieden voor het proces van de Advocaat-Generaal". Hij benadrukte ook dat "maatregelen om de macro-economische stabiliteit te herstellen cruciaal zijn om het vertrouwen onder investeerders en partners terug te winnen".
- Naast deze maatregelen, werkt MOZ regering nauw samen met IMF om de financieel-economische situatie en fiscale ruimte te verbeteren. IMF stelde dit als voorwaarde voor mogelijke nieuwe IMF programma's.
- NL schortte n.a.v. de bekendmaking van de leningen de directe OS-hulp via de centrale overheid op. Om de negatieve gevolgen voor de MOZ bevolking te beperken is in 2016 € 5,2 mln. omgeleid via NGO's voor family planning (€ 4 mln.) en landbouwtechnieken (€ 1,2 mln.)
- De openbare verklaring is een zeer belangrijk signaal. Het blijft van belang om te bezien welke concrete acties de MOZ regering onderneemt om herhaling te voorkomen en hoe het crimineel onderzoek wordt voortgezet. Pas dan neemt NL een besluit over evt. hervatting van de OS-hulp.

Handel

- Tot op heden is de bilaterale handelsrelatie tussen NL en MOZ bescheiden. NL exporteerde in 2016 € 43 mln. aan goederen naar MOZ (3^e exporteur) en importeerde voor € 114 mln. aan goederen (1^e importeur). Totale uitstaande NLse directe buitenlandse investeringen (FDI), excl. bijzondere financiële instellingen, in MOZ was € 33 mln. in 2015. Cijfers van FDI van MOZ naar NL zijn niet openbaar.
- In de periode 2010-2015 zijn enorme gasvondsten gedaan in MOZ, m.n. in het Rovuma-bassin (welke 105-175 biljoen kubieke voet aardgas bevat; ter vergelijking, de vondst van de gasvelden in Groningen bedroeg 100 biljoen kubieke voet). Dankzij deze vondsten, zou MOZ zich kunnen ontwikkelen tot één van de grootste LNG-leveranciers in de wereld. ¹¹
- Verwachting is dat, ^{11, 10 2 g, 10 2 c}
- NL is voornemens om eind augustus 2017 "Orange Corners" te openen op de NLse kanselarij in Maputo. Orange Corners is een incubator concept: d.w.z. een broedplaats voor jonge bedrijven, gericht op het stimuleren van ondernemerschap van Afrikaanse jongeren i.s.m. het NLs bedrijfsleven. Orange Corners biedt op maat gemaakte trainingen en coaching voor lokale ondernemers en heeft tot doel om NLse bedrijven in contact te brengen met ondernemers die actief zijn op lokale markten. Dit concept is vergelijkbaar met Orange Corners Zuid-Afrika, gelanceerd daags na uw door bezoek eind 2015 door Stas Martijn van Dam (die uw ingekorte programma toen overnam). Momenteel wordt in nog 10 landen in Afrika gekeken

3. Tête-à-tête met president Nyusi

naar het opzetten van soortgelijke incubators.

- Voornoemde stimulering van entrepreneurship sluit aan bij bredere EU-inzet. Dit jaar is belangrijk voor EU-Afrika relatie, gezien hervorming EU-Afrika partnerschap. In november 2017 vindt de EU-Afrika Top plaats. Nadruk zal liggen op jeugd, creëren van banen en stimuleren van het ondernemingsklimaat in Afrika. Zie ook 6.2. FS Relaties EU-Afrika.

10 2 a

- 10 2 a

1

- 10 2 a

- 10 2 a

Deelname MP aan thematische ontbijtsessie 'Sustainable and Inclusive Economic Development' op 19 mei 2017

Taal: Engels, Portugees (tolk aanwezig)

Tijd: 8:50 – 10:00 uur

Locatie: Catshuis

Aanwezigen

Vanuit NL: Uzelf, Stas IenM, CdP Maputo, plaatvervangend Directeur Generaal

Buitenlandse Economische Betrekkingen (BZ), Watergezant (Ovink), RAAZ, RVD, Port of Rotterdam **10 2 e** Shell **10 2 e**, WUR **10 2 e**, FMO **10 2 e**, INTI (**10 2 e**).

Vanuit MOZ: Naast president Nyusi sluiten o.m. ook de ministers Baloi (BZ), Mesquita (Transport), Martinho (Water), vice-minister De Sousa (Handel) en Ambassadeur Nemba (BeNeLux, EU) aan.

Zie voor CV's ook 5. smoelenboek.

Opzet

- Thema van dit ontbijt is inclusieve en duurzame economische ontwikkeling; meer specifiek de ontwikkeling van havenstad Palma en omgeving n.a.v. grote gasvondsten voor de kust van Noord-MOZ. **11**
- U begint het ontbijt met een korte introductie van het thema (ca. 2 min.) waarin u het thema presenteert en de reeds bestaande samenwerkingen tussen NL en MOZ aanstipt. Hierna kunt u, bij wijze van introductie, vragen naar de korte en lange termijnvisie van de president op de ontwikkeling van Noord-MOZ.
- Bij dit ontbijt kan worden voortgebouwd op eerdere elementen uit het programma van president Nyusi. Zo bracht hij een bezoek aan Shell (17 mei) en de Haven van Rotterdam (18 mei) om investeerders op het gebied van gaswinning en havenontwikkeling te ontmoeten. Deltares (18 mei) bezocht hij om kennis op te doen over watermanagement.
- Stas. Dijksma zal, kort (max. 2 min.) de link tussen bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheid bij dit thema leggen. Van de andere genodigden worden geen presentaties of 'pitch' verwacht, maar zij kunnen op verschillende momenten door u bij de discussie worden betrokken. Hierbij kunt u gebruik maken van de hieronder genoemde discussievragen.

Doelstellingen

- NL presenteren als economisch partner voor MOZ voor de lange termijn, voortbouwend op de lange bilaterale OS-relatie en gebruikmakend van NLse kennis en ervaring in aardgas, maritieme infrastructuur, water en landbouw (net als in kuststad Beira).
- **10 2 a**

10 2 a

■

■

Spreekpunten

10 2 a

• 10 2 a

■

■

■

10 2 a

10 2 a

■

■

■

10 2 a

I

I

I

10 2 a

10 2 a

I

I

I

I

I

10 2 a

I

10 2 a

Achtergrond

Sustainable & Inclusive Economic Development

- In de periode 2010-2015 zijn enorme gasvondsten gedaan in MOZ, m.n. in het Rovuma-bassin (welke 105-175 *trillion cubic feet* (Tcf, biljoen kubieke voet) aardgas bevat; ter vergelijking, de vondst van de gasvelden in Groningen bedroeg 100 triljoen kubieke voet).
- Dankzij deze vondsten, zou MOZ zich kunnen ontwikkelen tot één van de grootste LNG-leveranciers in de wereld. Dit vraagt om grote (buitenlandse) investeringen en zal het economisch verdienmodel van het land flink transformeren.
- Kanttekeningen zijn de diverse structurele belemmeringen in het land die een snellere economische ontwikkeling in de weg kunnen staan, zoals: inadequate infrastructuur, corruptie, overheersende en inefficiënte rol van de overheid, zwakke private sector, bancaire beperkingen en een bevolking die onvoldoende opgeleid is.
- Het economisch beleid van president Nyusi richt zich dan ook op inclusieve economische groei, fiscale transparantie, corruptiebestrijding en verbetering van het ondernemingsklimaat. Tevens streeft de regering Nyusi naar diversificatie door zich naast gas, ook te richten op de ontwikkeling van landbouw en toerisme.

Gas sector

- De belangrijkste uitdaging waar de overheid van MOZ voor staat is hoe om te gaan met de gasbaten, c.q. hoe worden de inkomsten op lokaal niveau via het centrale niveau van de overheid ten gunste van het land benut.
- 11, 10 2 a

Regional development

- Sinds 2011 werkt NL samen met havenstad Beira om de stad te ontwikkelen. Een NLs consortium (o.l.v. Deltares) en de stad Beira hebben een 'masterplan 2035' opgesteld dat het stadsbestuur in staat stelt om de snelgroeiende stad geïntegreerd te ontwikkelen op de terreinen infrastructuur, capaciteitsopbouw van de overheid, het kadaster en landrechten en sociale woningbouw. 'Masterplan 2035' is in 2014 aangenomen door de gemeenteraad. Sindsdien werkt NL met diverse partners in de stad aan de implementatie ervan.

- Gezien de opkomst en ontwikkeling van Palma als havenstad, als gevolg van alle gasvondsten rondom de stad en daarmee gepaarde infrastructurele, sociale en milieu uitdagingen, lijkt een soortgelijk integraal perspectief, c.q. masterplan voor Palma, noodzakelijk. MOZ overheid heeft hier interesse in getoond.

11

- Inclusiviteit en duurzaamheid zijn belangrijke aandachtspunten die

11

- NLse insteek in MOZ is gericht op lange termijn. Combinatie van hulp, handel en investeringen staat centraal. Projecten en programma's gefinancierd vanuit OS-geld versterken inspanningen van de private sector (handel en investeringen) en vice versa. Kennis en expertise wordt ingezet om MOZ te helpen inclusief en duurzaam te ontwikkelen. NLse OS-speerpunten zijn: water, gezondheid/SRGR, voedselzekerheid en private sector ontwikkeling (o.a. ondernemerschap).
- NL vindt het van belang om met verschillende partners aan MOZ en NLse zijde op te trekken. In het Beira Masterplan wordt dit bijvoorbeeld vormgegeven door een gecombineerde inzet van kennisinstellingen (bijv. Deltares), bedrijven (bijv. Port of Rotterdam) en overheid (NLse financiering van het Masterplan). Deze NLse insteek (zie ook FS 6.1) kan mogelijk ook toegepast worden in het noorden van MOZ (in havenstad Palma).

(Optional) Closing remarks

- 11, 10 2 a

Introductie MP

- It's my pleasure to open this breakfast meeting. First I'd like to extend a special welcome to you, President Nyusi and your delegation. The Dutch-Mozambican partnership has grown more solid and wide-ranging over the past 40 years, and I hope that your visit will boost it further.
 - A warm welcome also to the Dutch representatives of companies, knowledge institutions and government bodies. The Minister of Infrastructure and the Environment, Sharon Dijksma, and I are glad to see so many of you here, including the Dutch special envoy for international water affairs.
 - The goal of today's meeting is to discuss opportunities and challenges in the Cabo Delgado region in northern Mozambique. And how we can help Mozambique develop this region in a sustainable and inclusive manner.
 - Everyone here is committed to promoting inclusivity and prosperity in Mozambique.
 - Let me assure you that we want to be a constructive and reliable partner for Mozambique in all the challenges that your country faces and all the opportunities that the future brings.
 - Developments in Cabo Delgado, particularly in Pemba and Palma, offer great economic opportunities. At the same time, these opportunities entail serious social, environmental and infrastructural challenges. So there's a lot to talk about today and in the years ahead.
 - The Netherlands focuses on areas where it can have the biggest impact by providing years of experience and top-notch expertise. Of course, this includes water management and integrated spatial planning. The Beira Masterplan 2035 is a good example of this approach. The plan provides a solid basis for the integrated development of the port of Beira. It focuses on infrastructure, capacity building, land rights and social housing. 10 2 a
- █ This project could serve as a useful example for future plans.
- So my message to you is clear: let's keep working together to build a better future. I'm confident this breakfast will help us take the next step.
 - Thank you. And now, I'd like to invite Minister Dijksma to take the floor.

President / Filipe Jacinto NYUSI / Mozambique	
	Geboren: 9 februari 1959
	Studie:
	1999 Post-graduate degree in Senior Management, Victoria University te Manchester
	1990 Bachelor werktuigbouwkunde, Brno Universiteit in voormalig Tsjecho-Slowakije
	Loopbaan:
	2014-heden President van de Republiek Mozambique
	2008-2014 Minister van Defensie, Maputo
	1995-2008 Begonnen als assistent hoofd onderhoud en werd uiteindelijk directeur bij <i>Caminhos de Ferro de Moçambique</i> (CFM), Maputo
	Talen: <u>Engels</u> , Portugees
	10 2 a

Minister van Buitenlandse Zaken / Oldemiro Júlio Marques BALÓI / Mozambique	
	Geboren: 9 april 1955
	Studie:
	1994 Master Economie (University of London), London
	1984 Bachelor Economie (Universidade Eduardo Mondlane), Maputo
	Loopbaan:
	2008-heden Minister van Buitenlandse Zaken en Samenwerking
	1999-2008 Directeur Millenium BIM (<i>Banco Internacional de Moçambique</i>)
	1986-1999 Verschillende functies binnen MOZ overheid
	Talen: <u>Engels</u> , Portugees, CiRonga
	10 2 a

Vice-Minister voor Handel en Industrie / Ragendra De SOUSA / Mozambique		
	Studie:	
	2000	Master in Sociale Demografie, Cornell University, VS
	1996	Master in Landbouweconomie, Cornell University, VS.
	1982	Bachelor in Economie, University Eduardo Mondlane, Mozambique.
	Loopbaan:	
	2016-heden	Minister voor Handel en Industrie
	1987-1992	Directeur Landbouweconomie (DEA), Ministerie van Landbouw
	1984-1992	Directeur van Mecanagro E.E., een staatsbedrijf dat landbouwmachines verkoopt
	1974-1982	Wiskunde docent op verschillende middelbare scholen
	10 2 a	

Minister van Communicatie en Transport / Carlos Fortes MESQUITA / Mozambique		
	Geboren:	25 maart 1961
	Studie:	
	1993	Master in Scheepvaart en Transport, Netherlands Maritime University, Rotterdam
	1987	Bachelor Werktuigbouwkunde, Universidade Eduardo Mondlane, Maputo
	Loopbaan:	
	2015-heden	Minister van Transport en Communicatie
	1998-2015	Directeur Cornelder Mozambique, Maputo
	1987-1998	Ingenieur bij MOZ spoorwegen (<i>Caminhos de Ferro de Moçambique</i> , CFM), Maputo
	10 2 a	

Minister voor Publieke Werken en Water / Carlos Bonete MARTINHO / Mozambique

Geboren: 25 september 1962

Studie:

Bachelor en Master in Civiele techniek

Loopbaan:

2015-heden	Minister van Publieke Werken en Water
2010-2014	Directeur van de Nascala dam
1996-2010	Directeur van de Massingir dam
1988-1993	Directeur van de Corumana dam

Buitengewoon en Gevolmachtigd Ambassadeur / Ana Nemba UAIENE / België

Geboren: 24 april 1962

Studie:

2010	PhD International Relations and Diplomacy at the Centre d'Etudes Diplomatiques et Stratégiques (CEDS), Parijs
2001	International Relations and Diplomacy, High Institute for International Relations, Maputo

Loopbaan:

2012-heden	Buitengewoon en Gevolmachtigd Ambassadeur te Brussel
1997-2012	Adjunct-secretaris en adjunct-sector coördinator voor SADC <i>Sector op Informatie, Cultuur en Sport</i>
1980-1997	Verschillende posities binnen het Ministerie van Internationale Handel en het Ministerie van Buitenlandse Zaken te Maputo

ZMA Ambassadeur / Pascale GROTENHUIS / Mozambique

Geboren: 24 juli 1974

Studie:

Development Studies, Universiteit van Nijmegen

Loopbaan:

2015-heden Ambassadeur in Maputo, Mozambique
 2011-2015 Afdelingshoofd Bedrijfsleven, Partnerschappen en Duurzame Ketens, Directie Duurzame Economische Ontwikkeling, MinBZ
 2010-2011 Coördinator Millenium Development Goals en Partnerschappen, MinBZ
 2007-2010 Adviseur Directeur Generaal Internationale Samenwerking, MinBZ
 2001-2007 Verschillende posities op het Ministerie van Buitenlandse Zaken

Talen: Engels, Nederlands

Directeur Port of Rotterdam International / René VAN DER PLAS / Nederland

Geboren: 1965

Studie:

1983-1988 Master Werkbouwuigkunde, Delft

Loopbaan:

2016-heden Directeur Port of Rotterdam
 2005-2012 Directeur Havenontwikkeling en Constructie
 1997-2005 Partner bij Twynstra Gudde (organisatieadviesbureau)
 1990-1997 Project manager Europe Container Terminals

Talen: Engels, Nederlands, Duits

11

CEO FMO / Jurgen RIGTERINK / Nederland	
	Geboren: 1964
	Studie: 1983-1989 Master in Economie, Rijksuniversiteit Groningen
	Loopbaan: 2016-heden CEO FMO – Dutch Development Bank 2008-2016 Chief Risk and Finance Officer en lid van de raad van bestuur 2001-2008 Verschillende posities binnen ABN Amro
	Talen: <u>Engels</u> , Nederlands, Duits
	11 [REDACTED]

Director of the INTI / Michelle PROVOOST / Nederland	
	Studie: 1983 – 1989 Doctoraat in Filosofie (PhD), Rijksuniversiteit Groningen
	Loopbaan: 2008-heden Director at INTI International New Town Institute 1999-2007 Program Director WiMBY! 1999-2001 Curator bij het Nederlands Architectuur Instituut
	Talen: <u>Engels</u> , Nederlands
	11 [REDACTED]
	[REDACTED]

Voorzitter Raad van Bestuur Wageningen UR / Louise O. FRESCO / Nederland	
	Geboren: 11 februari 1952
	Studie: Tropische Plantenteelt en Productiesystemen, Wageningen University & Research
	Loopbaan:
	2014-heden Voorzitter Raad van Bestuur Wageningen UR
	2011-2013 Voorzitter van het Nationaal Platform Rio+20
	2007-2013 Vicevoorzitter van de Council van de United Nations University, Tokyo
	2000-2006 Assistant Director-General FAO van de VN, Rome
	1997-1999 Director of Research Agriculture Department FAO, Rome
	11 [REDACTED]
	[REDACTED]

Executive Vice President Shell / Clare HARRIS / Nederland	
	Studie:
	1991-1994 Master in Aardwetenschappen, Oxford
	Loopbaan:
	2016-heden Executive Vicepresident, Integrated Gas Ventures Development, Shell
	2014-2016 Vicepresident Integrated Gas Ventures East & Managing Director Shell Malaysia
	2010-2014 Vicepresident Gas Development Shell, Qatar
	2005-2008 Global Portfolio Manager, Shell
	11 [REDACTED]
	[REDACTED]

Ontwikkelingssamenwerking

- Voor de periode 2014-2017 ontvangt MOZ € 122,9 mln. aan OS-gelden via programma's van de NLse ambassade voor:
 - Voedselzekerheid € 38 mln.
 - Voorbeeld: **National Directorate for Land (DINAT)** (€ 8,0 mln. in 2017-2021). Dit betreft samenwerking tussen het Kadaster, de ambassade en een Mozambikaans landadministratieteam om *land governance* te verbeteren met als doel om binnen vijf jaar vijf mln. *rural* landrechten te registreren.
 - Water € 27 mln.
 - Voorbeeld: **Mozambique's Water Supply Assets and Investment Fund (FIPAG)** (€ 12,5 mln. in 2016-2021). Dit betreft technische bijstand van Vitens Evides en andere NLse bedrijven om capaciteit van instellingen die verantwoordelijk zijn voor watervoorziening in grotere steden, op te bouwen. Dankzij dit programma hebben 2,1 mln. mensen toegang tot schoon drinkwater
 - Seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR) € 48 mln.
 - Voorbeeld: Bijdrage aan specifiek programma (niet via centrale overheid) van het **Ministerie van Gezondheidszorg** (€ 32 mln. in 2012-2016). Dit programma voorziet in verhoogde toegang tot gratis jeugd vriendelijke gezondheidszorg, antiretrovirale behandelingen, anticonceptie en vaccins in bijna 1600 primaire gezondheidsfaciliteiten.
 - Overige middelen (€ 9,7 mln.) worden ingezet op projecten ter bevordering van gelijke rechten en kansen voor vrouwen, het versterken van de rechtstaat en het tegengaan van klimaatverandering.

Humanitaire hulp

- NL trok in 2016 € 1,15 mln. uit voor geoormerkte humanitaire hulp aan Mozambique via de *Food and Agriculture Organization* (FAO, VN) en het Nederlandse Rode Kruis. Dit n.a.v. *El Niño* en *La Niña* die grote droogte, overstromingen en voedseltekorten veroorzaakten.
- Ook biedt NL ongeoordeelde bijdragen aan internationale humanitaire organisaties zoals WFP, UNICEF, zodat deze activiteiten kunnen ontplooiën waar de noden het hoogst zijn.

Handel

Omvang bilaterale handelsrelatie

- Bilaterale handelsrelatie tussen NL en MOZ is bescheiden. NL exporteerde in 2016

6.1. Nederlandse inspanningen in Mozambique

€ 43 mln. aan goederen naar MOZ (3e exporteur) en importeerde voor € 114 mln. aan goederen (1e importeur).

- Totale uitstaande NLse directe buitenlandse investeringen (FDI), excl. bijzondere financiële instellingen, in MOZ was € 33 mln. in 2015. FDI van MOZ in NL is niet bekend.
- MOZ heeft potentie zich te ontwikkelen tot één van de grootste LNG-leveranciers in de wereld.

(Potentiële) investeringen NLse bedrijven

- Shell heeft in januari 2017 een aanbesteding gewonnen voor ontwikkeling van een 'Gas-to-Liquid'- fabriek. 10 2 g, 11

- 10 1 c, 10 2 g

- 10 1 c, 10 2 g

- 10 1 c, 10 2 g

- 10 1 c, 10 2 g

- 10 2 g

Overige samenwerkingsverbanden

- Erasmus Universiteit 10 2 g

- NL is voornemens om eind augustus 2017 'Orange Corners' te openen op de NLse kanselarij in Maputo. Orange Corners is een incubator-concept: d.w.z. een broedplaats voor jonge bedrijven, gericht op het stimuleren van ondernemerschap van Afrikaanse jongeren in samenwerking met het NLse bedrijfsleven. De Orange Corners biedt op maat gemaakte trainingen en coaching voor lokale ondernemers. Ook heeft het tot doel om NLse bedrijven in contact te brengen met ondernemers die actief zijn op lokale markten.

6.1. Nederlandse inspanningen in Mozambique

- FMO financiert projecten in ontwikkelingslanden. In Mozambique specifiek financiert FMO het Beira Masterplan, waarbij de NLse overheid samen met het bedrijfsleven en het gemeentebestuur pogen om (water)problemen in dit gebied op te lossen (bijv. moerasgebied rond Beira en knelpunten in infrastructuur van het havengebied).
- INTI en WUR: 10 2 g

EU-Afrika Top 2017

Algemeen

- Op 29-30 november a.s. vindt de EU-Afrika Top plaats in Abidjan, Ivoorkust. Top zal op niveau van staatshoofden/regeringsleiders plaatsvinden. Laatste Top vond plaats in 2014. Voor NL waren destijds, naast uzelf, ook M en R aanwezig. 11 [redacted]
[redacted]
- Overkoepelend thema van de Top is "Youth on both continents". Streven is te komen tot een hernieuwd EU-Afrika partnerschap waarbij de nadruk m.n. ligt op het creëren van werk voor de Afrikaanse jeugd d.m.v. bevordering van private investeringen (concreet: afspraken maken over investeringsprincipes) en versterking van het EU-Afrika veiligheidspartnerschap.

NLse inzet

- NL hecht aan een gelijkwaardige EU-Afrika relatie en zet zich, in aanloop naar de Top, in voor een hernieuwd partnerschap tussen de EU en Afrika en het boeken van concrete resultaten, m.n. op gebied van het scheppen van werk voor jongeren.
- In aanloop naar de Top organiseert NL op 30 mei a.s. een conferentie over het tegengaan van jeugdwerkloosheid in Afrika. NLse inzet voor de conferentie is het identificeren van mogelijkheden om werkgelegenheid te stimuleren onder jongeren in Afrika. Aanwezig zullen zijn: Afrikaanse experts en vertegenwoordigers van de Afrikaanse Unie Commissie en EDEO.
- Ander Onderwerp [redacted]
[redacted]
[redacted]
- Ander Onderwerp [redacted]
[redacted]
- Ander Onderwerp [redacted]
[redacted]

Inzet CIE/EDEO

- 10 2 a [redacted]
[redacted]
[redacted]
- [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

- 10 2 a [redacted]
[redacted]
[redacted]

Post-Cotonou (Toekomst EU-ACP partnerschap na 2020)

Algemeen

- Het Verdrag van Cotonou, waarin de relatie tussen de Afrika, Cariben, Stille Oceaan landen (ACS) en de EU is vastgelegd, loopt in 2020 af. Onderhandelingen tussen de EU en de ACS over het vervolgpartnerschap zullen in het najaar van 2018 van start moeten gaan.
- De ACS worden gefinancierd uit het Europees Ontwikkelingsfonds (€ 30,5 mrd. voor de periode 2014-2020). Mozambique ontvangt uit het Europees Ontwikkelingsfonds € 734 mln. voor de periode 2014-2020 voor de ontwikkeling van de landbouwsector en voor bevordering van goed bestuur.
- De ACS, m.n. Afrika, hecht veel waarde aan voortzetting van het partnerschap. 11 [redacted]
[redacted]
[redacted]

Krachtenveld

- 10 2 a [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
- 10 2 a [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
- 10 2 a [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
- 10 2 a [redacted]
[redacted]

6.3 Volledig programma IOB Mozambique

NB: Onderstaand is het volledige programma van President Nyusi weergegeven. Bij onderstaande geel gearceerde programma-elementen wordt uw aanwezigheid gevraagd.

Woensdag 17 mei

09:10	Aankomst op Schiphol.
15:15 – 16:00	Bilateraal gesprek president Nyusi met minister voor BHOS Ploumen.
16:30 – 17:30	Bilateraal gesprek president Nyusi met minister van BZ Koenders.
19:00 – 20:30	Business diner met Shell.

Donderdag 18 mei

09:30 – 10:30	Ontmoeting met de voorzitters van de Staten-Generaal.
11:00 – 11:45	Bezoek aan het Erasmus centrum voor ondernemerschap, Rotterdam.
12:15 – 14:15	Boottocht door haven Rotterdam waarbij verschillende bedrijven in de olie-, gas en maritieme sector (o.a. Heerema, Damen en Van Oord) de gelegenheid hebben zich te presenteren.
14:40 – 16:15	Bezoek aan Deltares.
16:45 – 17:45	Ronde tafel gesprek met het NLse maatschappelijke middenveld en academici.
18:00 – 19:00	Business evenement voor matchmaking tussen NLse en Mozambikaanse bedrijven.

Vrijdag 19 mei

08:30 – 08:50	Tête-à-tête President Nyusi met MP Rutte.
08:50 – 10:00	Ontbijt met MP Rutte, experts van kennisinstellingen en bedrijven met als thema: <i>sustainable and inclusive growth in North Mozambique</i> .
10:15 – 10:45	Gesprek met Heineken [TBC].
11:15 – 11:25	Welkom door ZMK, PNE.
11:30 – 12:00	Audiëntie met ZMK, PNE.
12:10 – 14:10	Lunch met ZMK en genodigden op PNE.
14:10 – 14:40	Gesprek met HMK in haar hoedanigheid als <i>Special Advocate on Inclusive Finance</i> .
15:15 – 16:30	Ontmoeting met partners en kennisinstellingen op het gebied van voedselzekerheid en voeding Rijk Zwaan.
16:30 – 18:35	Ontmoeting met Mozambikaanse diaspora.

Plv.DGIS

Inkomend Officieel Bezoek Mozambique

17-19 mei 2017

Inkomend Officieel Bezoek Mozambique, 17-19 mei 2017

Inhoudsopgave (geel gemarkeerd is NIEUW)

1. Programma IOB Mozambique kort

1.1 Volledig programma IOB Mozambique

2. Eventfiches

2.1 Eventfiche Deltares

Bijlage 1: Letter of Intent Watersamenwerking

Bijlage 2: Memo aan R LoI Watersamenwerking

Bijlage 3: Drie slides t.b.v. presentatie

Bijlage 4: Volledig (Engelstalige) programma Deltares

2.2 Eventfiche bijeenkomst met ngo's en kennisinstellingen

Bijlage 1: Report Workshop Strategic Partnership: Dialogue & Dissent

Bijlage 2: Rijks-Intern: Shrinking space for civil society in Mozambique

Bijlage 3: Handout of organizations

2.3 Eventfiche Rijk Zwaan

Bijlage 1: Volledig (Engelstalige) programma voedselzekerheidsbijeenkomst

3. Smoelenboek

4. Bijlagen

4.1 Steering note dossier R

4.2 Nederlandse inspanningen in Mozambique

4.3 Overzicht ondertekeningen (MoU's & LoI's)

4.4 Factsheet OS

4.5 Nalevering M-dossier mbt leningen

4.6 Rijks Intern: Scen setter voor het bezoek van Nyusi aan Nederland

1. Programma IOB Mozambique kort

NB: Onderstaand is het volledige programma van President Nyusi weergegeven. Bij onderstaande geel gearceerde programma-elementen wordt uw aanwezigheid gevraagd.

Woensdag 17 mei

- 09:10 Aankomst op Schiphol.
- 15:15 – 16:00 Bilateraal gesprek president Nyusi met minister voor BHOS Ploumen.
- 16:30 – 17:30 Bilateraal gesprek president Nyusi met minister van BZ Koenders.
- 19:00 – 20:30 Business diner met Shell.

Donderdag 18 mei

- 09:30 – 10:30 Ontmoeting met de voorzitters van de Staten-Generaal.
- 11:00 – 11:45 Bezoek aan het Erasmus centrum voor ondernemerschap, Rotterdam.
- 12:15 – 14:15 Boottocht door haven Rotterdam waarbij verschillende bedrijven in de olie-, gas en maritieme sector (o.a. Heerema, Damen en Van Oord) de gelegenheid hebben zich te presenteren.
- 14:40 – 16:15 Bezoek aan Deltares.
- 16:45 – 17:45 Ronde tafel gesprek met het NLse maatschappelijke middenveld en academici.
- 18:00 – 19:00 Business evenement voor matchmaking tussen NLse en Mozambikaanse bedrijven.

Vrijdag 19 mei

- 08:30 – 08:50 Tête-à-tête President Nyusi met MP Rutte.
- 08:50 – 10:00 Ontbijt met MP Rutte, experts van kennisinstellingen en bedrijven met als thema: *sustainable and inclusive growth in North Mozambique*.
- 10:15 – 10:45 Gesprek met Heineken [TBC].
- 11:15 – 11:25 Welkom door ZMK, PNE.
- 11:30 – 12:00 Audiëntie met ZMK, PNE.
- 12:10 – 14:10 Lunch met ZMK en genodigden op PNE.
- 14:10 – 14:40 Gesprek met HMK in haar hoedanigheid als *Special Advocate on Inclusive Finance*.
- 15:15 – 16:30 Ontmoeting met partners en kennisinstellingen op het gebied van voedselzekerheid en voeding Rijk Zwaan.
- 16:30 – 18:35 Ontmoeting met Mozambikaanse diaspora.

2.1 Eventfiche Deltares

Betreft: Presentatie en discussie sessie met President Nyusi in aanwezigheid NL-watersector (bedrijven & kennisinstellingen) bij Deltares.

Tijd: Donderdag 18 mei, 14:40-16:15, zie ook programma:

- ca. 14:40 – samen met 10 2 e (moderator) verwelkomt u de president.
- ca. 14:53 – na officiële opening 10 2 e presenteert u in max. 5 minuten de belangrijkste resultaten van NL-Moz watersamenwerking aan de hand van drie slides. Vervolgens geeft de moderator het woord aan een aantal sprekers en leidt hij de discussie die daarop volgt (zie ook achtergronden voor meer duiding opzet & sprekers).
- ca. 15:40 – u ondertekent LoI met Minister Carlos Bonete Martinho.

Locatie: Boussinesqweg 1, Delft

Delegatie counterpart:

• President	H.E. Mr. Filipe Nyusi
• Min. BZ	H.E. Mr. Oldemiro Balói
• Min. Transport en Communicatie	H.E. Mr. Carlos Mesquita
• Min. Publieke Werken en Water	H.E. Mr. Carlos Martinho
• Ambassadeur	H.E. Ms. Ana Nemba Uaiene
• Directeur Europe en Amerika MinBZ	Ms. Berta Cossa
• 10 2 e	

Voertaal: Engels (mogelijk simultaanvertaling)

Doel sessie en beoogd resultaat

- Gedeelde uitdagingen op gebied van watermanagement benadrukt, positieve impact van de NL-Moz watersamenwerking in afgelopen 40 jaar onderstreept;
- Besproken hoe NL en Moz dit partnerschap naar een nog hoger niveau kunnen tillen en hoe juist de president kan bijdragen aan politieke randvoorwaarden voor succes;
- LoI getekend over continuering van NL watersteun: Moz. waternutsbedrijven (FIPAG en AIAS), Moz. waterschappen (ARA's) en het Moz. waterpartnership (PLAMA).

Agenda

- 14:40 – 14:47 – Directeur Smits, Deltares ontvangt de president, met u en Prof Savenije
- 14:47 – 14:53 – Welkom en introductie door Dir. Deltares en moderator Savenije
- 14:53 – 15:40 – Presentaties en dialoog – u bent als eerste aan de beurt
- 15:40 – 15:47 – Tekenen van LoI (Plv. DGIS en Minister Martinho)
- 15:47 – 15:52 – Afsluitend woordje President Nyusi
- 15:52 – 15:55 – video over “delta goot”
- 15:55 – 15:58 – ‘Familie-foto’ buiten paviljoen
- 15:58 – 16:10 – Bezoek aan “delta goot” (4 minuten lopen) waarna vertrek per bus

2.1 Eventfiche Deltares

Spreekpunten

Presentatie 14:47 (max 5 minuten)

Welcome

- Mr President, to set the stage, please allow me to highlight the key achievements of our successful recent water cooperation.

Slide 1 – WASH

- We are proud of the partnership (since 2003) between your water utility FIPAG and our Vitens Evides International. In 15 years this partnership contributed to over 2 million people getting access to drinking water.
- In the '90s the Government of Mozambique laid the foundation by granting FIPAG administrative/financial autonomy. This proved critical to FIPAG's success.
- FIPAG is now an example for many countries in Africa.

Slide 2 – Floods and drought

- We have supported the Ministry and regional water boards (ARAs) to better manage the devastating effects of floods and droughts.
- A dedicated unit in the Ministry, strengthens your capacity – nationally, provincially and locally - to forecast extreme events and issue warnings. The online hydrological bulletin is one of their services. (see slide)
- This enables people to move out of harm's way before disaster strikes, provided that communication with other agencies is effective and timely.
- A small and talented group of water professionals does great work (see slide)
- More will have to be done to consolidate this. Let us explore later in the session how.

Slide 3 – Regional Water Boards (ARAs)

- Our water boards partner with your ARAs since the beginning of the century.
- This improves maintenance of your dykes and safety of thousands of people.
- It also produces strategic plans that help to improve water allocation and distribution.
- The relevance of such plans was illustrated in 2015 and 2016 when El Nino caused drought and affected the water security of millions of people.

Closing remarks

- Mr President, as the FIPAG example shows, government decisions on how to organize and finance water management, may greatly improve effectiveness. Your leadership in this matter will make a great difference for all in Mozambique. Thank you.

2.1 Eventfiche Deltares

Ondertekening LoI met Minister Carlos Bonete Martinho om 14:47 (max. 2 minuten)

- Through signing this Letter of Intent, we confirm our intention to contribute up to EURO 25 million EURO for several activities in the water domain, to be launched in 2017 and 2018.
- These activities with partners such as FIPAG, AIAS and various water boards (ARAs) will improve water security in Mozambique:
 - 200.000 people in small towns will get access to an improved water source.
 - 50.000 people will get access to improved sanitation.
 - New FIPAG drinking water sources will become available benefiting 100.000 people in Maputo who saw their regular sources dry up as a result of El Nino.
 - Protection levels against floods and drought will improve for tens of thousand people.

Achtergrond

- Mozambique is one of ten countries in the world where the largest percentage of the population is exposed to flood risk.
- Mozambique is also in another top 10. It is one of the countries that experiences the largest drag on GDP as a result of floods and droughts (2-3 % GDP reduction because of floods or drought is the average). Droughts cause food insecurity for millions of people. Floods destroy infrastructure at a large scale and cause dozens of casualties
- So investing in water security makes as much social and economic sense in Mozambique as it does in The Netherlands that is also highly exposed to water risk.
- Water cooperation with Mozambique spans 4 decades.
- Opzet & sprekers:
 - NL deelname bestaat uit 10 2 e ca. 50 vertegenwoordigers NL watersector, plus aantal collega's Deltares;
 - Maarten Smits, General Director of Deltares will open the session as the host.
 - Huub Savenije, moderator of the session, speaking after you has been involved from the very beginning. He will talk about the relevance of the Dutch Delta approach for Mozambique. He will draw parallels in the history of floods in Mozambique in NL and how natural gas revenue has helped NL to invest in water security and may do the same for Mozambique. 11
 - 10 2 e Deltares will speak about Deltares as an institute that consolidates Dutch water knowledge, and will discuss how this may inspire the Government of Mozambique to guide a comparable process of knowledge consolidation in Mozambique's water sector. 11
 - 10 2 e , the last speaker, will discuss developments in Beira and how there, at the level of a city the concepts of the Dutch delta approach are

2.1 Eventfiche Deltares

operationalized. 11

- o In dialogue that follows, moderator 11. If FIPAG can do it for water supply, then there is no reason why the ARAs and the Ministry and the floods an drought unit, etc. could not rise to the challenge as well. 11
- o The president will make a closing statement after the signing of the LoI.
- o After that, a 2 minute video will be shown explaining the functioning of the Delta Flume, after which the group will visit Deltares Delta Flume (4 minute walk from Deltares Pavillion).

Foto's

President Nyusi

Minister Carlos Bonete Martinho

Maarten Smits, Dir Deltares

Huib Savenije, Tu Delft, moderator

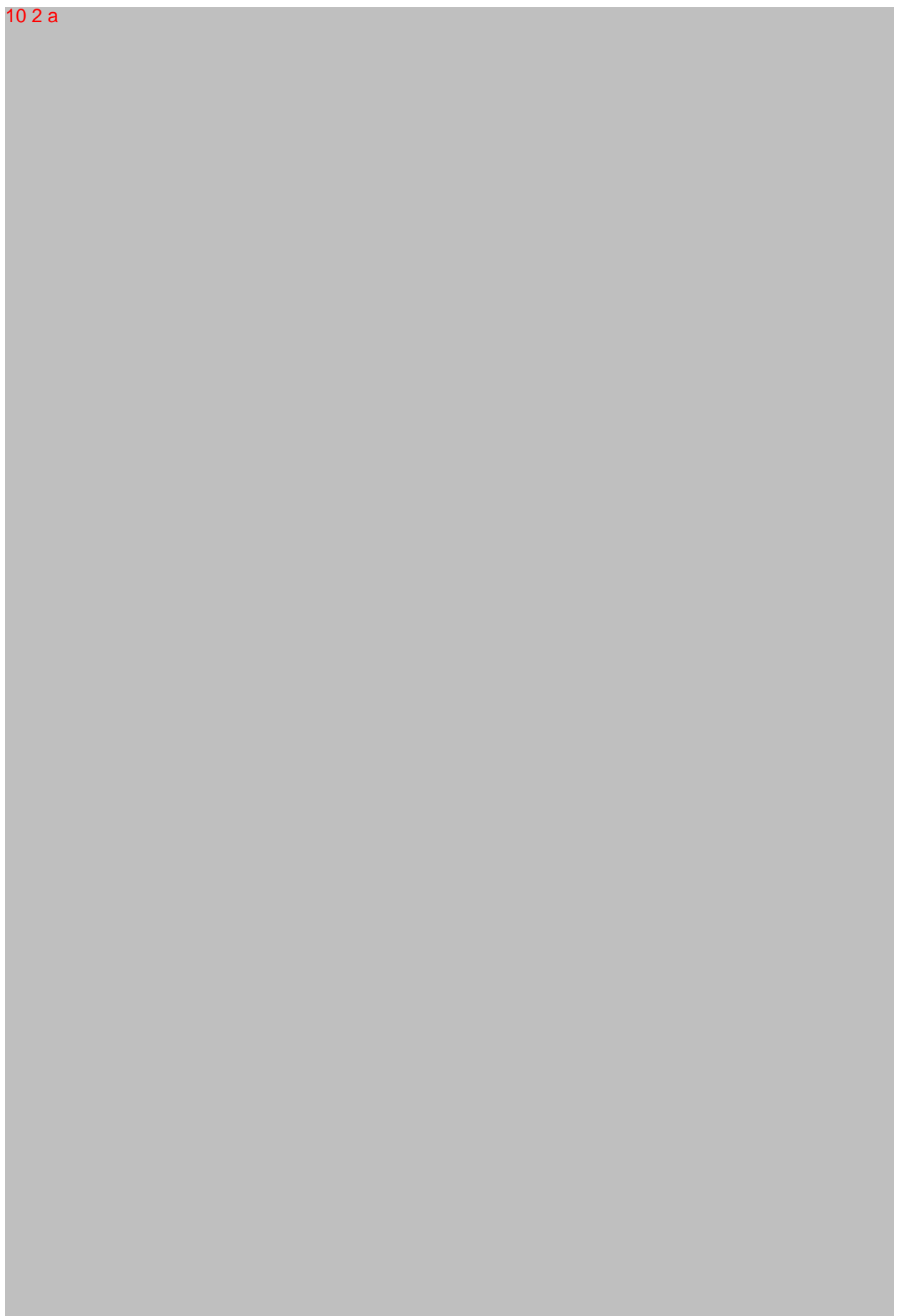

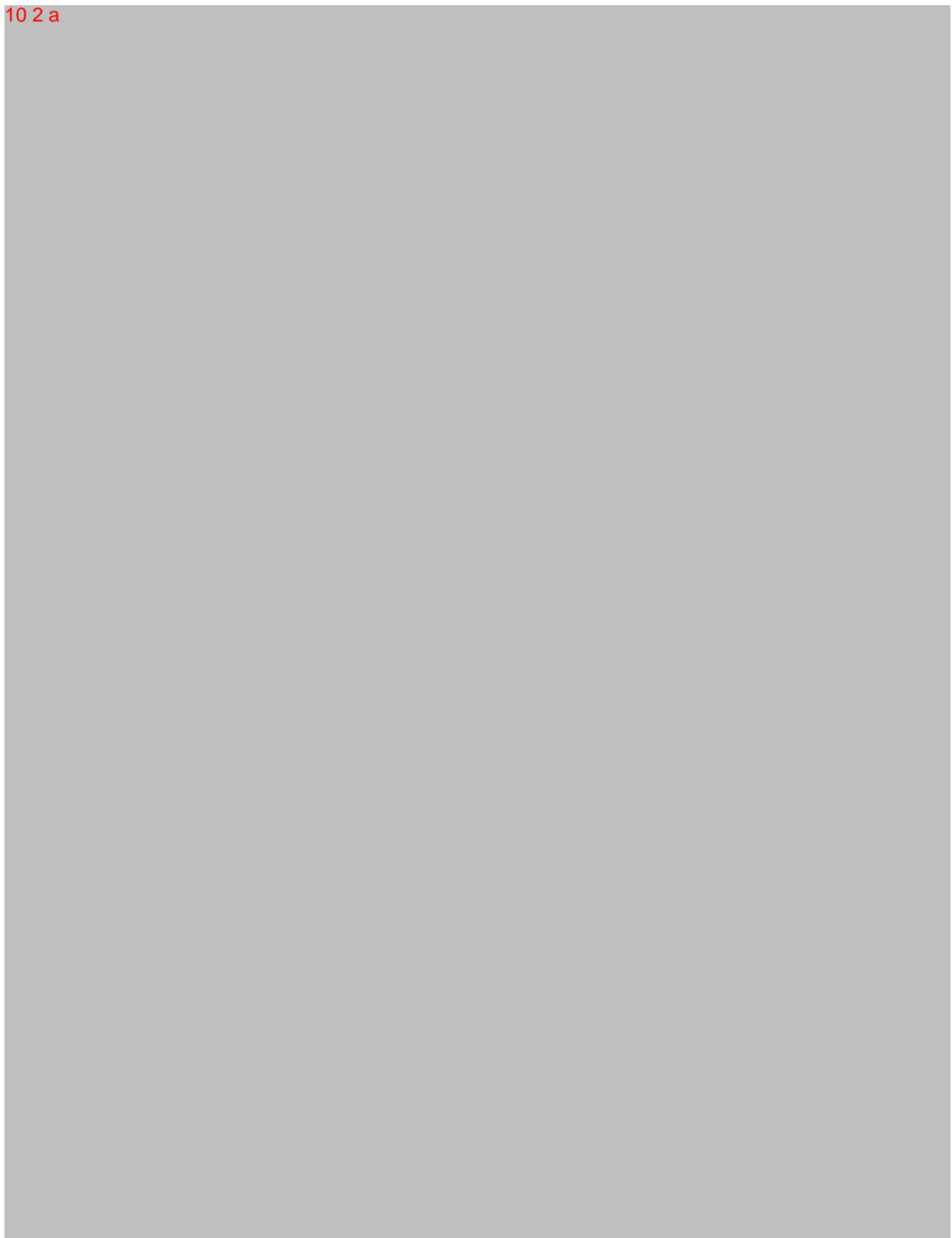
Bijlagen

- LoI dat u zult ondertekenen met Minister Carlos Bonete Martinho van Publieke Werken, Huisvesting en Water

2.1 Eventfiche Deltares

- 3 slides voor uw interventie om 14:53
- (Niet verzonden) Memo aan R over ondertekening LoI
- Volledig (Engelstalige) programma Deltares

Aan R
Van IGG
Via
Kopie aan DIO, DGIS, Plv.DGIS, BSG, COM, PA-R
Afgestemd met MAP, DAF

TER INFORMATIE

Datum

10 mei 2017

Onze Referentie

Minbuza-2017.651998

Env-2017.3299

10 2 e

Bezoek Pres. Nyusi van Mozambique aan NL –
ondertekening LoI o.g.v. water

Aanleiding

Uw steering note voor het inkomend officieel bezoek van de Mozambikaanse president Nyusi van 17 t/m 19 mei vermeldt dat u nadere informatie zult ontvangen over de ondertekening een Letter of Intent (LoI) op het gebied van watersamenwerking. Naar aanleiding van de crisis rondom verborgen leningen heeft u begin 2016 de bilaterale samenwerking met Mozambique via de centrale overheid bevroren. Later dat jaar heeft u groen licht gegeven om onder meer de watersamenwerking op decentraal niveau in Mozambique weer te hervatten.

Kern/samenvatting

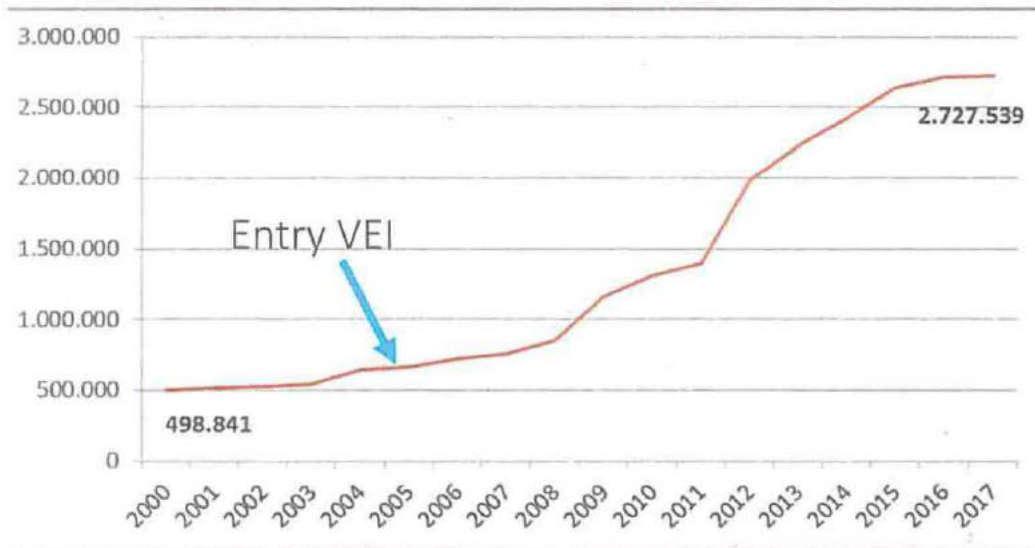
- PlvDGIS zal tijdens het bezoek van de president aan Deltares op 18 mei een Letter of Intent (LoI) tekenen met de Mozambikaanse Minister van Publieke Werken, Huisvesting en Water voor decentrale watersamenwerking.
- De LoI specificeert dat Nederland in 2017 en 2018 een maximaal bedrag van EUR 25 miljoen reserveert voor projecten op het gebied van toegang tot drinkwater en sanitatie en integraal watermanagement. De activiteiten in kwestie waren reeds in het jaarplan 2017 van de post Maputo opgenomen. Het betreft geen nieuwe financiële toezegging, maar een voortzetting van samenwerking met bestaande partners, waaronder de waterbedrijven FIPAG en AIAS, de Mozambikaanse waterschappen en het nationale platform voor publieke private watersamenwerking. Het gaat om directe financiering van deze partners, niet via de centrale overheid.
- Uitvoering van de activiteiten onder de LoI draagt bij aan de toegang tot drinkwater voor 200.000 mensen, sanitatie voor 50.000 mensen, betere dienstverlening door private drinkwater-operators, nieuwe waterbronnen voor 100.000 mensen in Maputo van wie bestaande bronnen zijn drooggefallen als gevolg van El Nino, en betere bescherming tegen overstromingen voor enkele tienduizenden mensen in het noorden en midden van het land.

Bijlage

Concept LoI

Drinking Water Supply FIPAG - VEI

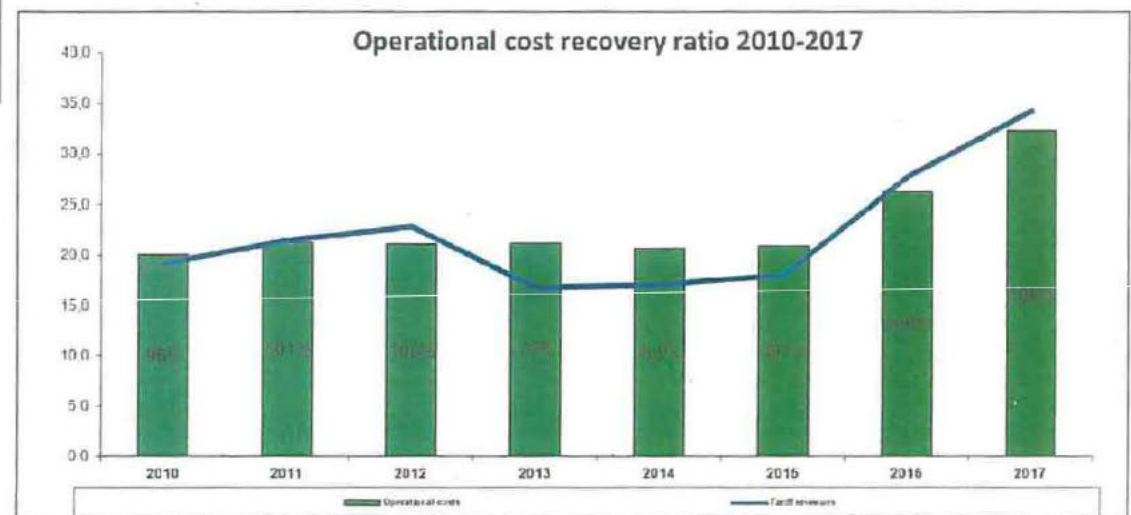
Number of people with access to water 2000-2017

➤ Performance Improvement 2000-2017

- People with access to water
- Operational costs recovery ratio

Operational cost recovery ratio 2010-2017

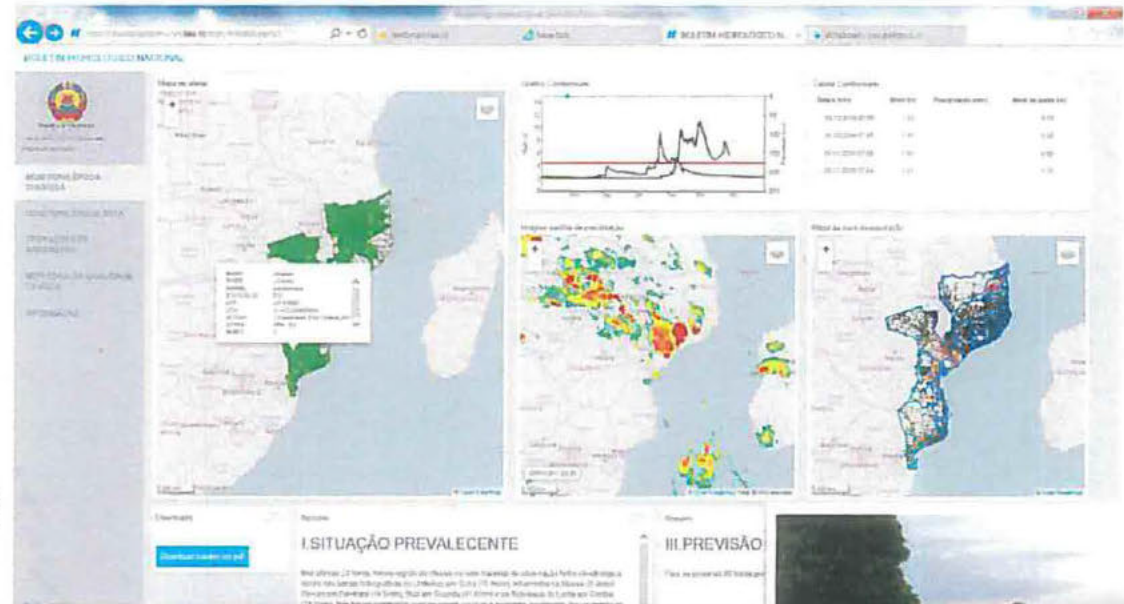

The Management of Floods and Drought

Direcção Nacional
de Gestão de Recursos Hídricos

- **Strategic planning and decision support**
 - Strategic plans 2017-2021
 - Online hydrological bulletin (see example)
- **Operational flood and drought management**
 - Start-up of flood control centre (see photos)
- **Training**
 - Hydrological forecasting
- **Support to the progressive realisation of the Inco-Maputo Agreement (PRIMA) with South Africa and Swaziland**

HKV

DUTCH WATER
AUTHORITIES

Operational Water Management by Agencias Regionais de Agua (ARA)

Logo ARA
Zambeze

DUTCH WATER
AUTHORITIES

➤ Strategic planning and decision support

- strategic plans;
- operational planning.

➤ Operational flood and drought management

- Support to flood control centre DNGRH;
- Sustainable dyke management;
- Water allocation modelling 3 basins.

➤ Water quality and environment.

- Nhartanda Valley – groundwater pollution monitoring for Tete water supply (150.000 beneficiaries).

➤ Support in groundwater resources management

- Inhambane region (100.000 beneficiaries);

Bijlage 4: Volledige (Engelstalige) programma Deltares

Visit President Nyusi of Mozambique to Deltares, May 18th 2017, 14:40 – 16:15

Venue: Deltares at Pavillion / Mini Conference Centre plus a walk to Delta Flume and back

1. Background

Purpose of visit

Pres. Nyusi:

- is informed of main achievements of ongoing Moz-NL water cooperation
- is informed how NL delta approach could inspire Mozambique's journey to water security
- is aware of Deltares' role and function in NL and has discussed it as an example for Mozambique's consolidation of knowledge in flood and drought management
- is aware of parallels in NL / Moz floods history (NL 1953 / Moz 2000-2002), discovery of natural gas resources (NL 1960s / Moz 2020s) and how gas revenue could contribute to water security

What does success look like?

10 2 a

What is the deliverable?

- Letter of Intent signed regarding future NL support to ARAs, AIAS, FIPAG, PRIMA and PLAMA (max. EUR 25 million)

2. Layout and main message

Layout:

- Arrival (6 minutes)
- Welcome and Introduction (6 minutes)
- Presentations and dialogue (50 minutes)
- Signing of an MoU regarding continued support to ARAs and AIAS (7 minutes)
- Visit to "delta goot" (15 minutes)
- Logistics around arrival and departure (10 minutes)

Main message:

- NL-Moz have been solid water partners for 40 years - we intend to remain so for the next decade; our flood risk management challenges are similar; stronger together (Delta Coalition)
- Dutch approaches are relevant for Mozambique; try to learn from our mistakes
- We see opportunities to take our partnership to the next level

11

3. Arrival (6 minutes)

- Director of Deltares (Maarten Smits) welcomes President together with Ms Reijna Buijs (Assistant Vice Ministers for International Cooperation) and Huub Savenije (moderator)
- All proceed to venue

Bijlage 4: Volledige (Engelstalige) programma Deltares

4. Welcome and Introduction (6 minutes)

- a. Welcome and Intro
 - Huub Savenije (moderator / master of ceremony)
 - General Director Deltares (Maarten Smits – 4 min)

5. Presentation and dialogue (45 min)

- Main achievements of NL – Moz partnership (**BZ - Reina Buijs 5 min**)
 - Partnership with FIPAG
 - The management of water resources, including floods and droughts
- Mozambique's challenges in flood risk management – lessons we learn from Mozambique and Mozambique can learn from us. Room for the Rivers (**TUD - Huub Savenije 12 min**)
 - Floods, drought and their impact (disruption of livelihoods, reduction of GDP)
 - Concept of three-layered water security
 - Enhancing Mozambique's national strategy
 - Preparing for investment in water security – gas revenue helped NL to invest
- Consolidation of Mozambique's knowledge and operational capacity to manage flood and drought risk – the Deltares model and how to get there (**Deltares – Toon Segeren 10 min**)
 - Why is it important (anchoring of knowledge and development of operational tools)
 - How did Deltares evolve?
 - What are some of the political preconditions for such consolidation to materialize?
- Beira's climate resilient development (Aid, Trade and Investment) (**10 2 e**)
 - Why Beira – what is the challenge?
 - What's important and innovative in Beira's approach?
 - What's the outlook/deliverables for the next 5 years (Aid, Trade and Investment)?
 - Q&A President/delegation (replicate this in Palma? – refer to breakfast with PM)
- Dialogue (moderated by **Huub Savenije – 8 min**)
 - Around questions raised in the presentations (and from audience)
 - Next steps Moz side / NL side

6. Signing of LoI future support ARAs, AIAS and FIPAG (7 min)

- LoI was drafted by Embassy and agreed with Minister of OPHRH
- To be signed by plvDGIS Reina Buijs and Minister of OPHRH

7. Closing words by H.E Preseident Nyusi (5 min)

8. Visit to Delta Flume plus opportunity for informal discussion on the 5 min walk there and back (15 min)

2.2 Eventfiche bijeenkomst met ngo's en kennisinstellingen

Betreft: openingswoord en bijeenkomst met President Mozambique Nyusi in aanwezigheid van Nederlandse ngo's en kennisinstellingen die actief zijn in Mozambique.

Tijd: 16.45-17.45

Locatie: NH Hotel naast WTC, Prinses Margrietplantsoen 100, Den Haag.

Delegatie MOZ-zijde: President Filipe Nyusi; Min. BZ Oldemiro Balói; Min. Transport Carlos Mesquita; Min. Publieke Werken en Water Carlos Martinho; Ambassadeur Ana Nemba Uaiene; Directeur Europe en Amerika MinBZ Berta Cossa; 10 2 e

Delegatie NL: Uzelf en Mr Lambert Grijns, Ambassadeur voor Seksuele en Reproductieve Gezondheid en Rechten & HIV/AIDS en DirDSO

Voertaal: Engels (mogelijk simultaanvertaling)

Doel bijeenkomst en beoogd resultaat

- Uitwisselingen kennis en ervaringen Nederlandse ngo's en kennisinstellingen uit Mozambikaanse praktijk.
- Benadrukken belang ruimte voor maatschappelijk middenveld voor inclusieve ontwikkeling.

Agenda en opzet

- 16.45-16.50 - Binnenkomst
- 16.50-16.55 - Openingswoord plv. DGIS
- 16.55-17.10 - Ton Dietz: geschiedenis en belang maatschappelijk middenveld in Nederland
- 17.10-17.15 - Q&A's Mozambikaanse delegatie aan Ton Dietz
- 17.15-17.35 - Vier korte pitches (5 min.) kennisinstellingen/ngo's (Nuffic/Plan/WWF/NIMD) (met eventueel aanvullende vragen vanuit Mozambikaanse delegatie).
- 17.35-17.45 - Mogelijkheid tot vragen en afsluitende woorden van de president.

De volgende organisaties zijn aanwezig: Nuffic, Plan, NIMD, WWF, IUCN, Aidsfonds, ASC, Solidaridad, ISS, ActionAid. De delegatie krijgt na afloop van de sessie een hand-out mee, met daarin informatie van alle aanwezige organisaties en wat zij doen in Mozambique.

Spreekpunten welkomstwoord

- Welcome Your Excellency Filipe Jacinto Nyusi and your delegation. Also, warm welcome to the representatives of the civil society organizations and knowledge institutions of The Netherlands.
- I am glad that we are here together with civil society organizations and knowledge institutions all with a specific interest in your country. During your visit, you have met representatives of companies, government institutions and research institutions.

2.2 Eventfiche bijeenkomst met ngo's en kennisinstellingen

- We are glad that you also take the opportunity to meet with civil society organizations and knowledge institutions as they are important actors pushing for sustainable development and a vibrant civil society.
- We strongly believe that healthy economic development cannot be separated from a lively civil society. The state, private sector and civil society each play their role to build a prosperous society. An active role of both NGO's and knowledge institutions is complementary to the responsibility and efforts of the State.
- A positive and inclusive economic development that we are all aspiring requires a vibrant civil society and requires that people participate and feel owner of their own future.
- Civil society organizations play different roles: fostering social cohesion, delivering services, influencing and educating for social change, and stimulating transparency.
- Goals of today's meeting is to share our experiences in the Netherlands and in Mozambique on collaboration between different stakeholders.
- In the history of our country, collaboration between civil society organizations and governments played a tremendous role and we would like to share that experience with you. There is also a long history between civil society organizations in Mozambique and the Netherlands, so we are happy that we can focus on this cooperation during this session.
- I will give a short overview of the programme for today:
 1. We invited Professor Mr. Ton Dietz of the African Study Centre, who as an introduction will tell about the role of civil society in The Netherlands, both in the past and in the present. Furthermore, he will share his views about collaboration between the Netherlands and Mozambique on higher education.
 2. We are also glad to have Nuffic amongst us to tell us more about the collaboration between universities in The Netherlands and Mozambique.
 3. Finally, we will give three civil society (WWF, Plan and NIMD) that work in Mozambique the opportunity to tell about their experiences. They will share their views and experiences on collaboration with Mozambican partners, businesses and government and they will focus in particular on the added value they have as a civil society organization.

Achtergronden

- Formeel hebben ngo's in Mozambique ruimte om te opereren. In 2016 stelde ngo Civicus echter dat geweld en intimidatie tegen mensenrechtenactivisten vaak ongestraft blijft.
- Uit rapporten van o.a. Amnesty blijkt dat mensenrechtensituatie in Mozambique afgelopen jaar verslechterde. Dit heeft met name te maken met verslechterde veiligheidssituatie. Door verschillende demonstraties te verbieden (o.a. na vrijkomen verborgen schulden) is de vrijheid van vereniging het afgelopen jaar ingeperkt.
- Leden strijdkrachten, politieambtenaren en geheime dienst pleegden, **11** een groot aantal mensenrechtenschendingen tegen vermeende RENAMO-aanhangers. O.a. buitengerechtelijke executies, foltering, willekeurige detentie en vernieling onroerend goed.
- Intimidatie en aanvallen tegen journalisten en mensenrechtenverdedigers kwamen in 2016 het hele jaar voor. Een van de meest schokkende gevallen was politiek

2.2 Eventfiche bijeenkomst met ngo's en kennisinstellingen

commentator en universitair professor José Jaime Macuane. Hij werd ontvoerd, in zijn benen geschoten en voor dood achtergelaten. Nederlandse ambassade ondersteunde hem via het 'Mensenrechten verdedigers programma'. Inmiddels is hij hersteld en maakt hij het goed.

- Op 12 mei jl. schrijft Action Aid met oa Centro Terra Viva een tweepagina tellend artikel in Savanna, een van de grotere Mozambikaanse kranten. Dit betreft een klacht tegen het bedrijf Portucel. Portucel kreeg een landtitel van vorig president Guebuza met alle gevolgen van dien. Zulke problemen wil de huidige Mozambikaanse regering voorkomen. Daarom voert Mozambikaanse overheid een campagne "terra segura", een programma om 5 miljoen! landrechten uit te geven voor 4.000 communities. Nlse ambassade ondersteunt Mozambikaanse overheid (ministerie van Land en Minister Correia) hierin (met oa inzet van het Nlse kadaster). Via Samenspraak en Tegenspraak krijgt Action Aid ondersteuning binnen het FGG partnerschap.
- Voor de ambassade is het is goed dat Action Aid aandacht vraagt voor de problematiek rondom dit bedrijf en de landrechten, en de ambassade pleit om ter plekke de gemeenschappen te helpen, bv door goed in kaart te brengen wat de concrete situatie ter plekke is. NL ambassade steunt *paralegals* die de gemeenschappen ondersteunen.
^{10 2 e} van Vice Versa heeft een artikel geschreven (met steun van de post) over de kwestie Portucel. Hierin staat ook de grote inzet van de Nlse ambassade genoemd.
- ¹¹ [redacted]
- Het registratieproces voor ngo's in Mozambique vraagt om veel documentatie, ^{11, 10 2 a} [redacted]
- Momenteel zijn zeven strategische partnerschappen onder samenspraak en tegenspraak actief in MOZ. De leadpartners van deze partnerschappen zijn: NIMD, Solidaridad, Aidsfonds, BothEnds, FCAM, IUCN en Oxfam Novib. Belangrijkste thema's zijn: HIV/Aids, voedselzekerheid en watermanagement.
- Mozambique heeft homoseksualiteit in 2015 gedecriminaliseerd door wetten met een verbod hierop te schrappen. ¹¹ [redacted]

Bijlagen

1. Report Workshop Strategic Partnership: Dialogue & Dissent in Mozambique Meeting between the partners and the embassy (Maputo, 12-13 April 2016).

2.2 Eventfiche bijeenkomst met ngo's en kennisinstellingen

2. 2.Codebericht Afrika, Sub-Sahara- - Maatschappelijke ontwikkeling - Shrinking space for civil society in Mozambique (21 juni 2017).

Bijlage 1: Report Workshop Strategic Partnership: Dialogue & Dissent

Report Workshop Strategic Partnership: Dialogue & Dissent

In Mozambique

Meeting between the partners and the embassy

Maputo, 12-13 April 2016

Purpose of the workshop

The embassy invited the partners for the Dialogue & Dissent Strategic Partnerships in Mozambique to a two-day workshop. The workshop aimed to explore possibilities to align the proposed programs of the Strategic Partnerships with the priorities and programs of the Dutch Embassy in Mozambique and to identify concrete areas of synergy and linkages between the various partnerships. Furthermore the workshop aimed to exchange and understands the operating environment for working in Mozambique on policy influencing and lobby and advocacy. The workshop aimed also to facilitate solid contacts among the different partners involved in the chosen areas of cooperation.

The ambassador opened the workshop, highlighting the importance of a vital civil society to assure and contribute to sustainable and inclusive development. The Netherlands has a long tradition of supporting civil society organizations (CSOs). In dialogue with governments and companies, CSO's can advocate inclusive and sustainable growth and development and put these issues on the agenda and to follow-up on agreements and commitments made.

Reference was also made to the recent Mozambique country study, commissioned by the Policy and Operations Evaluation Department of the Netherlands Ministry of Foreign Affairs (IOB), to the Netherlands support for Policy Influencing, Lobbying and Advocacy. The study amongst others observes a context where most NGO's almost exclusively focus on service delivery to monitoring provision of public service and working on influencing policies in various existing formal but shrinking spaces for policy dialogue.

The new Strategic Partnerships on *Dialogue and Dissent* have to be implemented in this context where there is already a critical mass working in the field and where we have to find the added value of working together with and between the Mozambican organizations, Dutch and other international organizations in mutual relationships.

The new Dutch approach to working with NGOs

The overall goal of the new Policy framework is to strengthen civil society organizations (CSOs) in low- and lower-middle-income countries in their role as advocates and lobbyists. This will enable them to fulfil that role, and – working with their national and international partners, and through their local, national and international networks – to contribute to sustainable, inclusive development for all and fight against poverty and injustice. There exists a reciprocity in 'capacity building' towards the Dutch or international organizations as well. Service delivery, lobby and advocacy by CSO's have inherently a political component. Local organizations know this context best and have to guide and inform international partners on modalities and imbedding of program activities in local contexts. Thus making this a true partnership.

The new Policy Framework on Dialogue and Dissent of the Netherlands Ministry of Foreign Affairs aims for a sustainable and inclusive development for all and a fight against poverty and injustice through the strengthening of CSOs' capacity for lobbying and advocacy. This

Bijlage 1: Report Workshop Strategic Partnership: Dialogue & Dissent

role is essential for holding policymakers and companies to account, and a way for CSOs to contribute to inclusive growth and development and help reduce inequality. When strategic partners join forces and coordinate their lobbying and advocacy instruments and methods, their overall effectiveness may be enhanced. That is why the Minister wants to enter into strategic partnerships with NGOs.

The current partners to the Strategic Partnerships have been chosen on their proposed Theory of Change, not on a detailed program proposal. On the basis of the agreed Theories of Change the partner organizations are currently developing country program documents in the inception phase. The advantage of this inception phase is that the programs that are to be developed could be aligned with the strategy of the embassy and those of the other partners, in order to jointly achieve defined strategic goals, in a cooperation that is open to differing opinions. Essential to this are an exchange of information, agreeing on roles and responsibilities, and joint agenda setting.

Working in Mozambique with the Dutch Embassy

The Netherlands Embassy in Mozambique is working within its 2014-2017 Multi-Annual Strategic Plan: Transformation; new opportunities and new challenges!

The total annual budget is approximately €140 million. The program is focusing on 3 spearheads: Food Security; Water and Sanitation; Sexual and Reproductive Health and Trade & Investment. Besides these priorities there are various crosscutting themes; Governance-Gender-Climate

Within the **Food Security spearhead**, the focus is on transparent, productive and sustainable use of land; to increase (climate smart) food production by small scale commercial farmers ensuring that communities have their rights registered and acknowledged and improve access to markets by value chain studies

Regarding the **Water & Sanitation program**, support is given to institutional development for relevant organisations to play their coordinating and normative role. Water and sanitation provision in (peri-)urban areas in cities and small towns is supported, as is integrated (international) water management, especially flood management. A new water area is water productivity, combining food security and sustainable water use.

Within the **spearhead SRHR** (and Health, HIV and Gender), the overall goal is to ensure people's access to sexual and reproductive health information, services and rights. Focus is on support through the Ministry of Health as well as NGOs as service providers and for lobby and advocacy. The Embassy supports a local and a regional SRHR /HIV-AIDS program. Partnerships with the private sector are envisaged for expansion of services and improvement of quality.

The cluster **Trade and Investment** is recently established and is focussed on support to Netherlands private sector engagement in the development of mineral resources. The cluster is also promoting (Dutch) private sector engagement in the development of the spearheads.

Linked to the three spearheads and the trade and investment cluster, an academic and technical training and capacity building program is designed involving consortia from universities and polytechnics, which is matched to a similar consortia of Dutch educational institutes.

Collaboration with NGO's

Bijlage 1: Report Workshop Strategic Partnership: Dialogue & Dissent

In all our spearheads and the trade & investment cluster, collaboration with NGOs is important. Creating voice and accountability is part of Dutch DNA. For reasons of efficiency the embassy has grouped collaboration with ngo's under the umbrella of AGIR. Next to this the embassy will design a program under the accountability fund, especially designed for the mining of mineral resources.

The Strategic Partnerships on Dialogue and Dissent and on SRHR in Mozambique

Most of the partnerships are currently in the inception phase in which they will do context or stakeholder analysis, work out baselines and fine-tune the country programs. Programs are at different stages of their inception phase. Most of the partnerships will end their inception phase mid-2016. This means as well that there is still space for adaption. Where possible these partnerships will be linked to the programs from the strategic partners, which are if different stages of implementation. This will ensure synergy and prevent overlap and potential conflict.

The following Strategic Partnerships are developing programs in Mozambique:

Action Aid in the Fair Green Global consortium

The overall goal of the program is to empower women to be able to exercise their rights to land, natural resources and quality, equitable and gender responsive public services, through influencing decisions in the private and public spheres.

Within this partnership, Action Aid will work in the Zambezi province (Macula District) and Maputo province (Maniac and Maputo City). Action Aid will work with Macula (Detrital Platform and LDC); Maputo (ASCUT and Coligação para transparência e justiça fiscal).

WWF in a consortium with IUCN

WWF and IUCN will work on integrated Landscape Approaches for Inclusive Green Growth, focusing on structural improvement of governance of endangered ecosystems which are the source of local and global water provision, food security and climate resilience. Therefore the program will focus on the Zambezi region because of the emerging opportunities for change and collaboration with stakeholders in these two landscapes. In the inception phase WFF and IUCN will determine the final section of landscapes and their boundaries and scale.

Related to this program, and also with Dutch funding IUCN is implementing the SUSTAIN (Sustainability and Inclusion Strategy for Growth Corridors in Africa) program. This program is focusing also on climate Resilient Water & Food Security Solutions for Sustainable & Inclusive Growth.

The alliance is well linked to the Embassy program with the Zambezi Valley Development Agency.

Oxfam Novib- Land Governance Program

Through this partnership Oxfam Nova aims to contribute for changes in policies and practices, achieve inclusive, responsible and sustainable land-based agriculture investments through collaboration between Oxfam, civil society platforms, Government and Private sector in Ampulla (Kalema; Rebate) and Zambezi (Guerue; Alto Molecule). The program objectives are to:

- Guarantees and protects the land rights and contributes to sustainable development;
- Strengthen women and communities to secure and negotiate land rights in contexts of large-scale land-based investments;

Bijlage 1: Report Workshop Strategic Partnership: Dialogue & Dissent

This will be done through Influencing, Lobby and advocacy work through research based evidence (reports, position papers; evaluations); Dialogues and Round Tables with relevant stakeholders; Community Land delimitations and demarcations; Awareness Raising Workshops on Land Rights adjusted to context; based on legal framework and Oxfam Tools; and organizing an annual symposium on land rights.

The alliance members are ASCUT (Network of civil society organization working to promote land rights), ORAM (Association for Rural Mutual Assistance, in Nampula) and AENA (National Association of Rural Extension).

Solidaridad

Solidaridad will within this Strategic Partnership support the development of a National Standards for Sustainable Fruits and Vegetables in Mozambique in order to contribute to an inclusive and sustainable horticulture sector in Mozambique

Therefore they will:

- facilitate formation and operation of multi-stakeholder platform for sustainable horticulture supply chain
- review and establish national standards and regulatory framework mechanism for the horticulture sector
- Strengthen capacity of CSO, private sector and government for effective engagement in policy review and influence for sustainable and inclusive horticulture sector

Solidaridad will partner with INNOQ, FENAGRI (National Federation of Agricultural Associations), Action Aid, Department of Extension Services, CEPAGRI (Center of Agriculture Promotion), IIAM (Agriculture Research Institute of Mozambique), CTA (Confederation of Economic Associations Mozambique), Mozambique FRUIT producers Association, Association of regantes de Mafuiane, Cia Vanduzi and also with ORAM (Association for Rural Mutual Assistance).

NIMD in a consortium with AWEPA

The alliance has the goal of strengthening parliamentary processes to create political space for dialogue and lobby. The alliance focuses on strengthening the political system, capacity development of politicians and change in political culture. Specific policy agendas might be set by local partners; the alliance also has a clear lobby agenda on the terrain of strengthening democratic dialogue and inclusive decision-making.

The program in Mozambique aims to create space for the production of a more consensual and inclusive electoral legislation encompassing the aspirations and interests of all political actors and civil society, so that lobby and advocacy by civil society can take place. In order to achieve this objective the program will facilitate an inclusive electoral dialogue platform between political actors and other electoral stakeholders to promote information sharing, transparency and increased levels of trust.

The direct target groups that will benefit from the program are the three parliamentary political parties and their members of parliament

One of the processes which will be focused on will be a more consensual, inclusive electoral law can be submitted to parliament before the 2018 and 2019 elections, which improves the enabling environment for political and civic actors to interact and play their roles in society.

Aids fund in a consortium with International HIV/Aids Alliance

Aids Fund is having both a Strategic Partnerships within the Dialogue and Dissent Program: The 'Beat the Aids Epidemic Alliance' as well as a specific partnership on SRHR: 'Bridging the

Bijlage 1: Report Workshop Strategic Partnership: Dialogue & Dissent

Gaps II. The alliance will strengthen civil society organizations to be successful HIV advocates, working towards equal access to quality HIV-related services, sexual and reproductive health and rights (SRHR) for those most affected by HIV and fundamental rights for key populations. This will be done through 'strong civil society organizations as successful HIV advocates' and as such capacity development for L&A are both a means and an end.

The alliance is still in the beginning of its inception phase and still to decide with which partners they are planning to work in Mozambique. An inception workshop is scheduled for May.

PLAN – Yes I do Alliance

The vision of the Yes I do Alliance is that adolescent girls and boys enjoy their sexual and reproductive health and rights and achieve their full potential, free from all forms of child marriage and teenage pregnancy. Therefore the alliance has 5 strategic objectives:

- Community members and duty bears have changed attitudes and take actions to prevent and mitigate the impact of child marriage and teenage pregnancy.
- Adolescent girls and boys are meaningfully empowered to make informed decisions and claim for their sexual and reproductive health rights.
- Adolescent girls and boys make use of information and services and take informed action on their sexual and reproductive health.
- Through education and economic empowerment girls have alternatives beyond child marriage and teenage pregnancy.
- Policy makers and duty bears develop and implement laws and policies on sexual and reproductive health rights.

Partners within this partnership are Plan International, Coalizão, Hopem (Network of men for Change), ROSC (Civil society forum for the rights of children) and PSI. The program will focus on the Nampula, District of Mogovolas, where Plan International has activities and other districts where Coalizão and the other organizations are working.

Working in the Mozambican context

Coordinated by NIMD, a session was organized to reflect on the space for CSOs to operate, to dialogue and to lobby and advocate within the current context of Mozambique. Most organizations are coming from a context where they almost exclusively focused on service delivery towards a strategy to monitor provision of public services. During the debate, the political and economic context have been discussed, where are the formal and more alternative spaces for policy dialogue, how to assure economic policies are to be more responsive to the needs of the Mozambican population and will address inequalities, also geographically with huge differences in possibilities to operate in Maputo or in other parts of Mozambique.

Should CSOs rethink the 'rules of engagement'? How to assure sustainability but also work and lobby and advocate in a responsible way and evidence based.

Dialogue between CSOs and private sector: to be encouraged more

Follow-up per spearhead

Food Nutrition Security & Water and Sanitation

Many partners are planning on working in the area of Food Security and Water Management: IUCN & WWF, Oxfam Novib, Solidaridad, and Action Aid. Some partners are already further in the development of their program documents, while others are still in the beginning of the

Bijlage 1: Report Workshop Strategic Partnership: Dialogue & Dissent

process. All have room for adjustment. Synergies and opportunities for further collaboration exist between the programs supported by the embassy and amongst the proposed programs of the various partnerships. Various potential areas for collaboration have been identified and will be used by the patterns as a point of departure to seek for further collaboration.

Follow-up

- Cooperation and collaboration may 'start simple' and can be further developed over time: exchange of baselines; attending each other's training sessions; developing a common learning agenda, etc.
- Concrete linkages between different programs will be sought by the partners and report back on during the next meeting.

Sexual and Reproductive Health and Rights

Both the partnerships with AIDS Fund and with PLAN do have clear overlap and linkages with the broader program of the Embassy. Amongst the two partnerships there is however not so much overlaps. The Yes I do Alliance organized recently an inception workshop in which the Embassy partially participated. 10 2 a

There is potential a lot of overlap and synergy, both on the themes as well as on the partners which whom they and the Embassy is working.

Follow-up

- Sharing context and stakeholder analyses, a good mapping of the various partners
- Participation in the Inception Workshop of the AIDS Fund alliance in May.

Good Governance

The alliance of NIMD and AWEPA, focusing more on good governance and increasing enabling environment, participated in both the discussions Food Nutrition Security & Water and Sanitation and Sexual and Reproductive Health and Rights. Synergies can be made with the various partnerships, but also on the common strategies 10 2 a

Trade & Investment

In general the embassy is expected to act as a broker, use its diplomatic networks, work more closely together within some of the partnerships and give where possible technical support. The Embassy might use its broker's role with regard to assuring the spaces for dialogue and for Lobby and Advocacy, between the partners and the GoM for contacts and building trust, 11. It may also help partners to link to existing networks and platforms.

Next Steps for All

- The Embassy will draft a report of the meeting with some of the key messages from this meeting. The Embassy will furthermore share the Mozambique country study, commissioned by the Policy and Operations Evaluation Department of the Netherlands Ministry of Foreign Affairs (IOB), to the Netherlands support for Policy Influencing, Lobbying and Advocacy.
- A list with contact details to facilitate contact among partners will be sending around. Partners are kindly requested to indicate if they want to include the email addresses of other relevant colleagues to the contact list.

Bijlage 1: Report Workshop Strategic Partnership: Dialogue & Dissent

- Program design should be amongst others based on contact and good stakeholders analysis. Partners are encouraged to share their Theories of Change, context analyses and baselines. If context (or stakeholder analysis) still are being scheduled to be conducted partners are asked to share Terms of References so other partners can comment or give suggestions in order to operationalize the identified potential areas for collaboration. The Embassy will explore the possibility of a 'drop-box' or other possibilities for sharing information.
- To keep the momentum and the dynamics alive a short follow-up meeting will be organized on **Wednesday May 11th from 15.00 to 17.00** at the Embassy.

In the meantime, partners are encouraged to have bilateral conversations among themselves as well as with embassy's thematic colleagues to discuss the development of the program.

- As partners we made as well a joint commitment to make ourselves accountable, to be ambitious but also realistic in each others expectations. It is essential that cooperation and consultation process among partners proceeds, so that programs are not developed in isolation, using as point of departure the potential areas for further collaboration as identified during this meeting. We also encourage to continue critical reflections, 'beyond the rhetorical discussions'!

Ministerie van Buitenlandse
Zaken
Berichtenverkeer

Rijks-Intern

Afrika, Sub-Sahara- - Maatschappelijke ontwikkeling - Shrinking space for civil society in Mozambique

Van : MAP
Verzonden op : 21 juni 2016 10:23
Land/regio : Afrika, Sub-Sahara-
Thema : Maatschappelijke ontwikkeling

Samenvatting

- 11 [redacted]
- 11 [redacted]
- 11 [redacted]
- Despite 10 2 a [redacted] the shrinking space for civil society, several CSOs are still openly expressing their criticism towards the government.
- Last weekend- 11 [redacted] a demonstration of civil society organisations took place in Maputo against corruption and insecurity, peacefully and without any incidents.

Commentaar

- The embassy is concerned 10 2 a [redacted]
- NL supports the application of political analyst and academic Jose Jaime Macuane to be relocated [participate in training in the NL] through the EU Human Rights defenders fund. Macuane was shot on the 23rd of May. At a meeting on 21 June with the Ambassador, Macuane expressed his deep gratitude for the support and assistance he has received from the NL Embassy after his attack.

Bijlage 2: Shrinking space for civil society in Mozambique

- There was ¹¹ diplomatic presence, including NL, at the launch of the CIP report 'The cost of corruption' and the demonstration last weekend ¹¹

Bericht

- Currently Mozambique finds itself in a multi-faceted crisis. It is facing political, humanitarian and financial crises. ^{11, 10 2 a}
- As civil society organization become increasingly active in advocacy, they become more vocal, and demand accountability. ¹¹
- This trend has commenced in the second term of former President Guebuza.
- Since then, several cases of CSO intimidation and attacks have been reported ¹¹
 - A criminal case was put together against the academic Castel Branco. He published an article on his Facebook page in which he questioned the manner former president Guebuza was governing the county. The article was later published in the Mozambican newspaper Mediafax. In 2015, Castel Branco and the editor of Mediafax were acquitted from all charges. In his verdict, the judge underlined the importance of freedom of expression and the constitutional right of any Mozambican citizen to exercise it freely.
 - On the 29th of March 2016 several women, including a Spanish activist, were arrested while preparing to perform street theatre to protest against the directive of the Ministry of Education that forbids girls to wear short skirts in schools in Mozambique. Two weeks later the Spanish activist was deported by the Mozambican authorities. Reason for her deportation was her participation in the demonstration for women's and girls' rights. According to the Mozambican authorities, this demonstration was organized without permission. ¹¹
A few days later the Attorney General office assessed that the deportation of the Activist was against the law and demanded clarity of the role of the police in this process.
 - Earlier this year a journalist from LUSA [portuguese newspaper] who reported about an unconfirmed mass grave in the central part of Mozambique was threatened. This journalist is relocated through the EU human rights defenders fund.
 - On the 29th of April, a protest was planned by citizens of Maputo to demand clarity from the Government about the recently discovered undisclosed loans. On the eve of this event, there was a high military presence in the city to prevent people from attending the protest.
 - ^{11, 10 2 a}

Bijlage 2: Shrinking space for civil society in Mozambique

- Political analyst and academic Jose Jaime Macuane was kidnapped on the 23rd of May and shot in his legs. Macuane is internationally known and expresses his criticism on the Mozambican government openly. 10 2 a, 11
- Last Saturday, the 18th of June, Last weekend-11 a demonstration of civil society organisations took place in Maputo against corruption and insecurity, peacefully and without any incidents. Beforehand, however, one of the organizers of this protest, human rights lawyer Alice Mabota, already received threats. The international community raised the importance of freedom of expression to the Minister of Foreign Affairs last week.

NL support to civil society:

- Despite 11 the shrinking space for civil society in Mozambique, several civil society organizations are still expressing their criticism to the government openly. Centro de Integridade Publica (CIP) did research on the social and economic cost of the corruption in the country. Several EU ambassadors including NL were present at the launch of this study 11
- 11
- CIP is currently writing a proposal to receive funds through the NL Accountability Fund to continue their work of enhancing good governance, transparency and integrity in Mozambique.

Berichtgegevens

Aan : M; R; DGIS; DSO; DAF; DDE; IGG; PRE; LUA; HAR; 10 2 e

Opsteller : Grotenhuis, Pascalle

Kenmerk : MAP-305/2016

Type : Beleids

Prioriteit : Routine

Rubricering : Rijks-Intern

Categorie : Verslag/Info

2.3 Eventfiche Rijk Zwaan

Betreft: Welkomstwoord bij voedselzekerheidsbijeenkomst in het kader van het officiële bezoek aan NL van de President van Mozambique en zijn delegatie.

Tijd: Vrijdag 19 mei, 15.15 – 17.00 uur.

Locatie: Rijk Zwaan Zaadteelt en Zaadhandel B.V., De Lier

Delegatie counterpart:

• President	H.E. Mr. Filipe Nyusi
• Min. BZ	H.E. Mr. Oldemiro Balói
• Min. Transport en Communicatie	H.E. Mr. Carlos Mesquita
• Min. Publieke Werken en Water	H.E. Mr. Carlos Martinho.
• Vice-Min. Handel & Industrie	H.E. Mr. Ragendra de Sousa
• Ambassadeur	H.E. Ms. Ana Nemba Uaiene
• CEO staatszaaizaadbedrijf SEMOC	Mr. Albertob Chilengue
• Directeur Europe en Amerika MinBZ	Ms. Berta Cossa
• Directeur Investeringbevorderings Centrum	Mr. Laurenço Sambo

1
0
2
e

Voertaal: Engels (mogelijk simultaanvertaling)

Doel bijeenkomst en beoogd resultaat

- Vergrootten van het inzicht in de multi-sector en multi-level uitdagingen en oplossingen voor ondervoeding in Mozambique.
- Vergrootten van het inzicht en begrip in de uitdagingen en oplossingen voor het versterken van de zaaizaadsector in Mozambique.
- Delen Nederlandse kennis en kunde bij het aanpakken van uitdagingen bij ondervoeding en in de zaaizaadsector.

Agenda

- Ontvangst door Marco van Leeuwen, Directeur Rijk Zwaan en U
- 15:15 – 15:20 – Welkomstwoord door U
- 15:20- 15:25 – Introductie door Marco van Leeuwen
- 15:25-15:35 – Introductie tot het ronde tafelgesprek Voeding door 10 2 e (GAIN NL)
- 15:35 -15:50 - Prevention in vulnerable target groups: Improved complementary feeding with Micronutrient Powders (MNPs). Introductie door 10 2 e (Save the Children)
- 15:50 – 16:05 - Large-scale food fortification (LSFF). Introductie door 10 2 e DSM
- 16:05 – 16:20 - Supply and demand of vegetables. Introductie door 10 2 e
- 16:20 – 16:30 - Conclusies en *next steps* door 10 2 e
- 16:30-17:00 - Rondleiding door het Rijk Zwaan-gebouw, met focus op zaadverwerkingstechnologie

2.3 Eventfiche Rijk Zwaan

Spreekpunten

Welcome

- Honorable President Nyusi and members of your delegation, ladies and gentlemen, it is a great honor to welcome you all here on behalf of the Netherlands Ministry of Foreign Affairs. My name is Reina Buijs and I am Vice Minister for International Cooperation.
- We are delighted that we can receive you here at the premises of Rijk Zwaan, a very well-known Dutch vegetable seed breeding company with a great track record in Africa.

Food & nutrition security

- We are very happy that you have indicated that you are interested in discussing the strengthening of Food & Nutrition Security.
- As The Netherlands is the world's second exporter of agricultural products, we have gained a lot of expertise in this field. We have learned over many years what governments, companies, knowledge institute and civil society organizations should AND should not do when aiming for increased food & nutrition security.
- In that respect we think that three elements of food security need attention: nutrition, inclusive agricultural development and sustainability (respectively the people, profit and planet sides of food security).
- In all these three fields we see the importance of shared contributions by governments, companies, knowledge institutes and civil society organizations.
- Where possible we try to share these experiences as much as possible. We do that by promoting the so called 'Dutch Diamond': investing in efficient and effective collaboration between public and private actors.

Nutrition and seed sector development

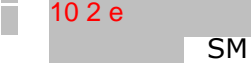

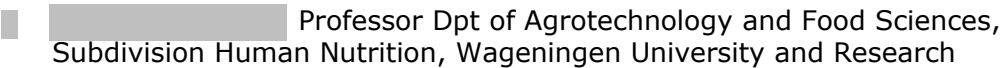

- For today two topics are selected for further discussion and concrete follow up: nutrition and seed sector development. Two themes in which NL and MOZ are already collaborating but in which there is a clear scope to do more.
- I understand that we will discuss various elements of nutrition that are regarded crucial in Mozambique: improved complementary feeding with Micronutrient Powders; large-scale food fortification and supply and demand of vegetables. Important interventions, which are close to my heart as nutritionist by training.
- On seed sector development some members of your delegation have already engaged with various seed sector institutions and companies here in The Netherlands. We are therefore pleased that our host Rijk Zwaan, is willing to show and explain what is needed and possible in strengthening the seed sector of Mozambique.
- We sincerely hope that the discussions today will provide us all with better insights in the challenges in Mozambique and in which ways Dutch institutions, companies and development cooperation, can contribute to structural solutions in Mozambique.

Closing/handing over

- I wish us all a very inspiring and fruitful afternoon.
- May I now hand over the microphone to Mr. Marco van Leeuwen, General Manager of Rijk Zwaan.

2.3 Eventfiche Rijk Zwaan

Achtergrond

- Het *Food & Nutrition Security* (FNS) programma in Mozambique heeft een jaarlijks budget van ongeveer € 15 mln. (uit zowel decentrale als centrale middelen). Het Voedselzekerheid programma bestaat uit verschillende belangrijke elementen.
- Bevordering van inclusieve en geïntegreerde economische ontwikkeling in de Beira corridor en Zambezi Valley: met aandacht voor beroepsonderwijs, klimaatvriendelijke landbouw, irrigatie, private sector ontwikkeling en rurale financiering. In de Beira corridor wordt het publiek-private partnerschap '*Beira Agricultural Growth Corridor*' ondersteund (o.m. via een fonds dat innovatieve samenwerking tussen bedrijven en kleinschalige boeren bevordert). Via het *Zambezi Valley Development Program* worden lokaal gegenereerde fondsen uit o.m. grootschalige mijnbouwprojecten ingezet om ontwikkeling te stimuleren in de meest arme gebieden die landbouwpotentieel hebben.
- Bevorderen betere voedingsstatus van Mozambikaanse vrouwen, kinderen en mannen (via UNICEF en GAIN (de 'Global Alliance for Improved Nutrition').
- 11, 10 2 a

- Sinds invoering nieuwe landwet in Mozambique in 1997 ondersteunt Nederland aangelegenheden op het gebied van landrechten. Zo is er geïnvesteerd in het bekend maken van de inhoud van de landwet bij de bevolking en de wetshandhavers. In de laatste jaren is vooral geïnvesteerd in verbetering van landregistratie (via technische assistentie (o.m. door NL Kadaster) bij de overheid. Sinds de verkiezing van president Nyusi is er een apart ministerie van Land. Dit ministerie wil 5 miljoen nieuwe land titels gaan uitgeven in de komende jaren. Nederland vindt dit van belang omdat hiermee de rechten van de armste boeren beschermd worden. Het Nederlandse Kadaster ondersteunt hierbij. De Nederlandse ambassade zet zich daarnaast in voor het versterken van landrechten voor rurale gemeenschappen in Multi-donor verband.
- NL-deelnemers:
 - Pascale Grotenhuis; Ambassador of the Kingdom of The Netherlands in Mozambique
10 2 e

Rijk Zwaan
 - 10 2 e

Rijk Zwaan
 - 10 2 e

Rijk Zwaan
 - 10 2 e

NL office GAIN (Global Alliance for Improved Nutrition)
 - 10 2 e

GAIN
 - 10 2 e

SM
 - 10 2 e

UNICEF Netherlands
 - 10 2 e

Save the Children Netherlands
 -
Professor Dpt of Agrotechnology and Food Sciences, Subdivision Human Nutrition, Wageningen University and Research
 - 10 2 e

; SNV Netherlands Development Organisation.

2.3 Eventfiche Rijk Zwaan

Bijlage

1. Volledig (Engelstalige) programma voedselzekerheidsbijeenkomst.

Bijlage 1: Volledig (Engelstalige) programma voedselzekerheidsbijeenkomst

PROGRAMME Visit of President Filipe Jacinto Nyusi of Mozambique to Rijk Zwaan

Date: 19 May

Language English

Time: 15.15 – 17.00

5:15-15:25 Welcome

Welcome by Reina Buijs (5 min)

- Dutch FNS policy – emphasis both on addressing malnutrition & improving sustainability of food systems
- Diamond approach in FNS (NL knowledge & technology export -> developing sustainable solutions; e.g. in the fields of nutritious foods and seed sector development)
- Food & Nutrition security session hosted by Rijk Zwaan, one of the leading seed companies in NL

Introduction to Rijk Zwaan by Marco van Leeuwen, Managing Director Rijk Zwaan (5 min)

- Few welcoming words as host;
- Very brief intro to Rijk Zwaan
- Hand over to **10 2 e** to facilitate the roundtable.

15:25-16:30 Roundtable on Nutrition

Brief introduction to the roundtable discussion on Nutrition by **10 2 e** (10 min)

- Why Nutrition? Brief reference to linkages of Nutrition, economic development, resilience etc.
- Explanation of the roundtable discussion: showcase the Dutch approach on working on food and nutrition security, and in particular the strength of collaborating with government, business, civil society, and knowledge institutions in the 'Dutch Diamond'.
- Three short introductions (5-7 min) with a question / challenge / discussion topic for Mozambique delegation, followed by 5-7 min discussion.
- Starting from prevention in vulnerable target groups (MNPs), to population-based interventions (large-scale food fortification) and supply and demand of nutritious foods such as vegetables.

Prevention in vulnerable target groups: Improved complementary feeding with Micronutrient Powders (MNPs); **10 2 e**, Save the Children (15 min)

- Introduction:
 - What are MNPs and why necessary?
 - Current experience: Mozambique is a proponent of the free distribution by governments of complementary feeding supplements, however has limited means to do so. Not reaching all.
- Question: How does Mozambique see role of public and private sectors, either via free distribution or via partly commercialized distribution?

Large-scale food fortification (LSFF); **10 2 e**, DSM (15 min)

Bijlage 1: Volledig (Engelstalige) programma voedselzekerheidsbijeenkomst

- Introduction:
 - What is LSFF? Main vehicles and cost per beneficiary
 - Current experience: Mozambique has recently approved the Regulation that requires all large, medium and small commercial scale mills to fortify the maize and wheat flour. The decree came into effect in April 2016 and the official launch of the program was in December 2016. To date the following is in place to ensure that the implementation of the program is successful:
 - Mozambican Standards have been developed to support the program;
 - Large and Medium Scale Millers have been trained on best practices and quality control
 - National Lab was equipped and has commenced analysis
 - Inspectors have been capacitated and are working on the field with the industries
- Questions: How will government ensure capacity to monitor and enforce LSFF? How can private sector be encouraged to make premix better available?

Supply and demand of vegetables (Marco van Leeuwen, Managing Director Rijk Zwaan)
15 min

- Introduction
 - What are the bottlenecks to make nutritious foods available and affordable? Refer to The Vegetables for All project in Tanzania.
- Questions: What is the experience for Mozambique? What is presently done by the public and private sectors in Mozambique to tackle these or other bottlenecks?

Brief wrap up: conclusions and next steps by **10 2 e** GAIN
(10 min)

16:30-17:00 *Guided tour of part of the Rijk Zwaan premises with a focus on seed processing technology.*

3. Smoelenboek

President / Filipe Jacinto NYUSI / Mozambique

Geboren: 9 februari 1959

Studie:

1999 Post-graduate degree in Senior Management, Victoria University te Manchester

1990 Bachelor werktuigbouwkunde, Brno Universiteit in voormalig Tsjecho-Slowakije

Loopbaan:

2014-heden President van de Republiek Mozambique

2008-2014 Minister van Defensie, Maputo

1995-2008 Begonnen als assistent hoofd onderhoud en werd uiteindelijk directeur bij *Caminhos de Ferro de Moçambique* (CFM), Maputo

Talen: Engels, Portugees

10 2 a

Minister van Buitenlandse Zaken / Oldemiro Júlio Marques BALÓI / Mozambique

Geboren: 9 april 1955

Studie:

1994 Master Economie (University of London), London

1984 Bachelor Economie (Universidade Eduardo Mondlane), Maputo

Loopbaan:

2008-heden Minister van Buitenlandse Zaken en Samenwerking

1999-2008 Directeur Millenium BIM (*Banco Internacional de Moçambique*)

1986-1999 Verschillende functies binnen MOZ overheid

Talen: Engels, Portugees, CiRonga

10 2 a

3. Smoelenboek

Vice-Minister voor Handel en Industrie / Ragendra De SOUSA / Mozambique	
	Studie:
	2000 Master in Sociale Demografie, Cornell University, VS
	1996 Master in Landbouweconomie, Cornell University, VS.
	1982 Bachelor in Economie, University Eduardo Mondlane, Mozambique.
	Loopbaan:
	2016-heden Minister voor Handel en Industrie
	1987-1992 Directeur Landbouweconomie (DEA), Ministerie van Landbouw
	1984 -1992 Directeur van Mecanagro E.E., een staatsbedrijf dat landbouwmachines verkoopt
	1974 -1982 Wiskunde docent op verschillende middelbare scholen
10 2 a	

Minister van Communicatie en Transport / Carlos Fortes MESQUITA / Mozambique	
	Geboren: 25 maart 1961
	Studie:
	1993 Master in Scheepvaart en Transport, Netherlands Maritime University, Rotterdam
	1987 Bachelor Werktuigbouwkunde, Universidade Eduardo Mondlane, Maputo
	Loopbaan:
	2015-heden Minister van Transport en Communicatie
	1998-2015 Directeur Cornelder Mozambique, Maputo
	1987-1998 Ingenieur bij MOZ spoorwegen (<i>Caminhos de Ferro de Moçambique</i> , CFM), Maputo
	10 2 a

3. Smoelenboek

Minister voor Publieke Werken en Water / Carlos Bonete MARTINHO / Mozambique

Geboren: 25 september 1962

Studie:

Bachelor en Master in Civiele techniek

Loopbaan:

2015-heden Minister van Publieke Werken en Water

2010-2014 Directeur van de Nascala dam

1996-2010 Directeur van de Massingir dam

1988-1993 Directeur van de Corumana dam

10 2 a

Buitengewoon en Gevolmachtigd Ambassadeur / Ana Nemba UAIENE / België

Geboren: 24 april 1962

Studie:

2010 PhD International Relations and Diplomacy at the Centre d'Etudes Diplomatiques et Stratégiques (CEDS), Parijs

2001 International Relations and Diplomacy, High Institute for International Relations, Maputo

Loopbaan:

2012-heden Buitengewoon en Gevolmachtigd Ambassadeur te Brussel

1997-2012 Adjunct-secretaris en adjunct-sector coördinator voor SADC *Sector op Informatie, Cultuur en Sport*

1980-1997 Verschillende posities binnen het Ministerie van Internationale Handel en het Ministerie van Buitenlandse Zaken te Maputo

4.1 Steering Note dossier R

I. Aanleiding / Samenvatting

Algemeen

- Van 17 t/m 19 mei a.s. brengt de president van Mozambique Filipe Nyusi, vergezeld door vier ministers (Minister van Buitenlandse Zaken Baloi, Vice-Minister voor Handel & Industrie De Sousa, Minister van Communicatie & Transport Mesquita en Minister van Publieke Werken en Water Martinho) een officieel bezoek aan Nederland.
- U heeft een bilateraal onderhoud (45 minuten) met president Nyusi op woensdag 17 mei a.s. U wordt daarbij vergezeld door Pascale Grotenhuis (CdP Maputo), Robert-Jan Siegert (waarnemend Dir. DAF) **10 2 e**
 President Nyusi ontmoet ook ZMK, Premier Rutte en M.
- Dit is uw eerste ontmoeting met president Nyusi, die als president aantrad op 15 januari 2015. In februari 2014 bezocht U Mozambique met een economische missie tezamen met 30 Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen, voornamelijk uit de maritieme - en energiesector.

Context bezoek

- Het bezoek van president Nyusi vindt plaats op uitnodiging van Nederland (aanleiding voor de uitnodiging was de viering van 40 jaar bilaterale relaties) en komt op een belangrijk moment, zowel in de bilaterale relaties als binnenlandspolitiek voor Mozambique.
- **10 2 a**

- **10 2 a** De economische groei is fors afgenomen (3,3% in 2016 in vergelijking met een gemiddelde groei van 7% per jaar in de periode 2006-2015), het land kampt met een hoge inflatie (25,3% in 2016) en een zwakke munt (in 2016 met 40% gedevalueerd). Volgens het IMF is de schuldpositie van het land opgelopen tot een **11** niveau van 112,6% van het BBP (2016).
- **11** de kwestie van de verborgen leningen. In april 2016 werd bekend dat de Mozambikaanse overheid bewust twee leningen van in totaal meer dan € 1,23 mld. van buitenlandse investeerders aan twee (staats-)bedrijven had verzwegen. Deze leningen, in 2013 en 2014 aangegaan door de vorige regering en waar de Mozambikaanse overheid garant

4.1 Steering Note dossier R

voor staat, zijn zonder medeweten en toestemming van het parlement afgesloten en buiten de nationale begroting gehouden. Deze leningen kwamen boven op de reeds bekende lening van € 850.000 aan staatsbedrijf EMATUM (in Amsterdam geregistreerd).

- Voor Nederland en de internationale gemeenschap betekende deze ontdekking een dusdanige vertrouwensbreuk dat het kabinet op 30 mei 2016 besloot alle Nederlandse steun aan Mozambique die via de centrale overheid liep voor een bedrag van € 10,2 mln. op te schorten. Om de negatieve gevolgen voor de Mozambikaanse bevolking te beperken heeft U september 2016 besloten om € 5,2 mln. via ngo's in te zetten voor programma's op het terrein van gezondheidszorg en bevordering van voedselzekerheid. 10 2 a

. De internationale gemeenschap, waaronder het IMF en de negentien donorlanden van Mozambique, hebben van Mozambique geëist dat het een internationale onafhankelijke audit uit laat voeren naar deze leningen. Kroll, een Amerikaans bedrijf gespecialiseerd in audits, zal naar verwachting op 13 mei jl. de uitkomsten van de audit aan de Procureur-Generaal in Mozambique overhandigen.

10 2 a

- Recente gasvondsten in de periode 2010-2015 in Mozambique zouden de economische groei van het land een grote impuls kunnen geven. Dankzij deze vondsten, zou Mozambique zich kunnen ontwikkelen tot één van de grootste LNG-leveranciers in de wereld. Dit biedt tevens grote economische kansen voor Nederland. Ook in de sectoren maritiem, logistiek en in mindere mate landbouw zijn er goede kansen voor het Nederlands bedrijfsleven.

II. Doel van het bezoek

- Het doel van het bezoek van president Nyusi is drieledig:
 1. Allereerst biedt het de mogelijkheid om de langdurige bilaterale OS-relatie en de bereikte resultaten op o.a. toegang tot drinkwater, SRGR, voedselzekerheid te markeren. Dankzij bilaterale projecten hebben bijvoorbeeld inmiddels 2,1 miljoen Mozambikanen toegang tot schoon drinkwater gekregen, is aan meer dan 200.000 Mozambikanen toegang verleend tot HIV-medicatie en hebben 67.500 Mozambikaanse boeren landrechten verkregen.
 2. 10 2 a, 11

4.1 Steering Note dossier R

11, 10 2 a

3. Ten derde is het bezoek gericht op het bevorderen van de (nog) relatief bescheiden handelsrelaties. De president grijpt het bezoek aan om (verdere) investeringen aan te trekken en Nederlandse kennis en ervaring op te doen bij het diversifiëren van de economie en aanpak van financiële uitdagingen. In dit kader worden de Haven van Rotterdam en het '*Erasmus Centre for Entrepreneurship*' bezocht, is er een thematisch ontbijt over duurzame en inclusieve ontwikkeling van de havenstad Palma in Noord-Mozambique en zijn er ontmoetingen met potentiële investeerders uit diverse sectoren (onder meer: Shell, Heineken, van Oord en Heerema) voorzien. Tijdens dit bezoek is het van belang om Nederland te presenteren als een partner voor Mozambique voor de lange termijn en de expertise van Nederlandse bedrijven (onder meer in de gas-, olie en maritieme sector) te benadrukken. Een gecombineerde inzet van bedrijfsleven, kennisinstellingen en OS-instrumenten kan, naar voorbeeld van het ontwikkelingsplan in de kuststad Beira, ook bij de ontwikkeling van havenstad Palma een belangrijke rol spelen.

Om de eerste en derde doelstelling te behalen en daarmee zowel de hulp- als handelsrelatie te verbreden, tekenen Nederland en Mozambique tijdens dit bezoek een Memorandum of Understanding (MoU) op het gebied van maritieme samenwerking. Nederland verricht hiertoe ook twee havenstudies vastgelegd in twee 'Letters of Intent'(LoI's). Daarnaast ondertekenen Nederland en Mozambique drie LoI's op het gebied van entrepreneurship en het vermijden van dubbele belasting. Ook tekent NL een LoI welke specificeert dat Nederland in 2017 en 2018 een maximaal bedrag van EUR 25 miljoen reserveert voor projecten op toegang tot drinkwater en sanitatie en integraal watermanagement. De activiteiten zijn onderdeel van het jaarplan 2017 van de post Maputo. Het gaat om directe financiering van partners, niet via de centrale overheid.

III. Aandachtspunten Kamer

- Vanuit de Kamer was er de nodige aandacht voor de verborgen leningen. U informeerde in september 2016 de Kamer over uw besluit om de hulp aan de centrale overheid te stoppen, maar om de negatieve gevolgen voor de Mozambikaanse bevolking te beperken (door € 5,2 mln. via alternatieve kanalen in te zetten voor programma's op het terrein van gezondheidszorg en bevordering van voedselzekerheid).

4.1 Steering Note dossier R

- Ook werden in juni 2016 Kamervragen gesteld aan Minister Dijsselbloem over toezicht op trustkantoren. Dit omdat één van de staatsbedrijven aan welke een verborgen lening was verstrekt (EMATUM) in Nederland staat geregistreerd en wordt beheerd door het Nederlandse trustkantoor TMF Management.

- 10 2 a [redacted]
[redacted]
[redacted]
- 10 2 a [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

IV. Recente contacten

Uitgaand

- In mei 2017 bezocht 10 2 e [redacted] *UN Scaling up Nutrition Movement*, Mozambique.
- In januari 2017 bezocht Prinses Viktoria de Bourbon Parme Mozambique in haar rol als beschermvrouwe van *Save the Children* om projecten te bezoeken op het gebied van voeding.
- In november 2016 bracht Plv. DGIS Reina Buijs een bezoek aan Mozambique om de politieke en economische situatie in het land te bespreken. Zij sprak daar o.a. met Carlos Bonete Martinho, minister van Openbare Werken, Huisvesting en Water (lid van delegatie president), en de DG voor Europa, Berta Cossa. Andere gesprekspartners waren het IMF, Mozambikaanse ngo's en EU ambassadeurs.
- In juni 2016 bezocht Prinses Mabel Mozambique in haar rol als voorzitter van *Girls not Brides*.
- 10 2 a [redacted]
[redacted]
[redacted]
- In maart 2015 vond een economische missie aan Pemba en Nacala plaats op het gebied van maritieme infrastructuur & gas door Havenbedrijf Rotterdam, Damen, van Oord, Heerema en Fugro als opvolging van de uw bezoek in februari 2014 en de economische missie in 2013.

4.1 Steering Note dossier R

- In juni 2013 vond er een economische missie met Plv. DGBEB Marten van den Berg en plvDGIS Christiaan Rebergen plaats. Zij bezochten Maputo, Nacala en Pemba met 24 bedrijven uit de energie en maritieme infrastructuur sector en spraken o.a. met de Mozambikaanse minister van Energie.

Inkomend

- In mei 2016 bezocht een delegatie van het ministerie van Transport & Communicatie Nederland voor een studiebezoek 'Gas & Infrastructuur'.
- In mei 2016 bracht de minister van Publieke werken, Huisvesting en Water, Carlos Bonete Martinho een werkbezoek aan Nederland voor de ondertekening van de Internationale Deltacoalitie (samenwerkingsverdrag tussen 12 deltalanden om weerbaarheid tegen klimaatverandering te vergroten), gelanceerd door minister Schultz van Haegen.
- In november 2015 nam de minister van Publieke werken, Huisvesting en Water, Carlos Bonete Martinho deel aan de internationale water week in Amsterdam.
- In februari 2008 vond een officieel bezoek plaats van voormalig president Guebuza aan NL op uitnodiging van HKM Koningin Beatrix. De Mozambikaanse delegatie sprak destijds naast HMK ook met de MP, de Mozambikaanse gemeenschap, het Nederlandse bedrijfsleven, het Afrikaanse Corps Diplomatique, de haven van Rotterdam en de Universiteit van Delft.

4.2 Nederlandse inspanningen in Mozambique

Ontwikkelingssamenwerking

- Voor de periode 2014-2017 ontvangt Mozambique EUR 122,9 mln. aan OS-gelden via programma's van de NLse ambassade voor:
 - Voedselzekerheid EUR 38 mln.
 - Nederlandse inzet is gericht op het verbeteren van het investeringsklimaat en het promoten van inclusieve, duurzame groei in de Beira Corridor en Zambezi Valley door middel van een regionale aanpak.
 - Bijvoorbeeld via: National Directorate for Land (DINAT) (EUR 8,0 mln. in 2017-2021). Dit betreft samenwerking tussen het Kadaster, de ambassade en een Mozambikaans landadministratieteam om *land governance* te verbeteren met als doel om binnen vijf jaar vijf mln. *rural* landrechten te registreren. In 2015 werden de landrechten van 67.500 boeren (waarvan 30.300 vrouwen) geregistreerd.
 - En via: Zambezi Development Agency (ZVDA) (EUR 20,0 mln. 2017-2021). Dit programma voorziet in duurzame en inclusieve landbouwontwikkeling.
 - Water EUR 27 mln.
 - Nederlandse inzet richt zich op het ondersteunen van de Mozambikaanse overheid en kennisinstellingen door deze in contact te brengen met belangrijke spelers uit de Nederlandse water sector.
 - Bijvoorbeeld via: Mozambique's Water Supply Assets and Investment Fund (FIPAG) (EUR 12,5 mln. in 2016-2021). Dit betreft technische bijstand van Vitens Evides en andere Nederlandse bedrijven om capaciteit van instellingen die verantwoordelijk zijn voor watervoorziening in grotere steden, op te bouwen. Dankzij dit programma hebben 2,1 mln. mensen nu toegang tot schoon drinkwater
 - Seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR) EUR 48 mln.
 - NL inzet richt zich op het informeren over seksualiteit en veilig seksueel gedrag, het verbeteren van toegang tot voorbehoedsmiddelen en medicatie en voorlichting over rechten van gemarginaliseerde groepen (o.a. drugsgebruikers, migranten, homoseksuelen).
 - Bijvoorbeeld via: specifiek programma van het Ministerie van Gezondheidszorg (EUR 32 mln. in 2012-2016). Dit programma voorziet in verhoogde toegang tot gratis jeugd vriendelijke gezondheidszorg, antiretrovirale behandelingen, anticonceptie en vaccins in bijna 1600 primaire gezondheidsfaciliteiten.
 - Overige middelen (EUR 9,7 mln.) worden ingezet op projecten ter bevordering van gelijke rechten en kansen voor vrouwen, het versterken van de rechtstaat en het tegengaan van klimaatverandering.

4.2 Nederlandse inspanningen in Mozambique

- Daarnaast worden de volgende programma's gesteund in Mozambique via het centrale budget :
 - ORIO: Bouwt momenteel twee ziekenhuizen in de Sofala provincie, met een totale bijdrage van EUR 12 mln. in de periode 2013-2019.
 - GAVI: Ondersteunt Mozambique in het beschikbaar stellen van vaccinaties.
 - GFATM: Ondersteunt Mozambique in het genezen en voorkomen van TB, malaria en HIV/AIDS.
 - UNFPA, UNIFEC, Plan NL, Girls not Brides: Dragen bij aan de Nederlandse doelstelling om kind huwelijken en seksueel geweld tegen kind bruiden wereldwijd tegen te gaan.
 - GAIN en UNICEF: Zetten zich in om ondervoeding te verminderen.

Humanitaire hulp

- NL trok in 2016 EUR 1,15 mln. uit voor humanitaire hulp aan MOZ via de *Food and Agriculture Organization* (FAO, VN) en het Nederlandse Rode Kruis. Dit n.a.v. *El Niño* en *La Niña* die grote droogte, overstromingen en voedseltekorten veroorzaakten.
- Ook biedt NL ongeoormerkte bijdragen aan internationale humanitaire organisaties zoals WFP, UNICEF, zodat deze activiteiten kunnen ontplooiën waar de noden het hoogst zijn.

Handel

Omvang bilaterale handelsrelatie

- Bilaterale handelsrelatie tussen Nederland en Mozambique is bescheiden. In 2016 exporteerde Nederland EUR 43 mln. aan goederen naar Mozambique (3e exporteur) en importeerde voor EUR 114 mln. aan goederen (1e importeur).
- Totale uitstaande Nederlandse directe buitenlandse investeringen (FDI), excl. bijzondere financiële instellingen, in Mozambique was EUR 33 mln. in 2015. FDI van Mozambique in Nederland is niet bekend.
- Mozambique heeft de potentie om zich te ontwikkelen tot één van de grootste LNG-leveranciers in de wereld.

(Potentiële) investeringen van Nederlandse bedrijven

- Shell heeft in januari 2017 een aanbesteding gewonnen voor ontwikkeling van een 'Gas-to-Liquid'- fabriek. 10 1 c, 11

4.2 Nederlandse inspanningen in Mozambique

- 10 2 g, 10 1 c
[redacted]
[redacted]
[redacted]
- 10 1 c, 10 2 g
[redacted]
[redacted]
[redacted]
- 10 2 g
[redacted]
[redacted]
[redacted]

Overige samenwerkingsverbanden

- Erasmus Universiteit 10 2 g
[redacted]
[redacted]
[redacted]
- NL is voornemens om eind augustus 2017 'Orange Corners' te openen op de Nederlandse kanselarij in Maputo. Orange Corners is een incubator-concept: d.w.z. een broedplaats voor jonge bedrijven, gericht op het stimuleren van ondernemerschap van Afrikaanse jongeren in samenwerking met het Nederlandse bedrijfsleven. Orange Corners biedt op maat gemaakte trainingen en coaching voor lokale ondernemers. Ook heeft het tot doel om Nederlandse bedrijven in contact te brengen met ondernemers die actief zijn op lokale markten.
- FMO financiert projecten in ontwikkelingslanden. In Mozambique specifiek financiert FMO het Beira Masterplan, waarbij de Nederlandse overheid samen met het bedrijfsleven en het gemeentebestuur pogen om (water)problemen in dit gebied op te lossen (bijv. moerasgebied rond Beira en knelpunten in infrastructuur van het havengebied).
- INTI en WUR: 10 2 g
[redacted]
[redacted]
[redacted]

4.3 Overzicht ondertekeningen (MoU's & LoI's)

MoU's (1)

Onderwerp	Inhoud	Ondertekening door:
Maritieme sector	Een Memorandum of Understanding over samenwerking in de maritieme sector. Het betreft met name TA en capaciteitsversterking, bijv. op havenontwikkeling in Palma, maar ook voor het opzetten van een 'port regulator'. Het is een meerjarig partnerschap; er is geen bepaald bedrag aan verbonden.	<ul style="list-style-type: none"> - Minister van Transport en Communicatie - Plv. DGBEB

LoI's (5)

Onderwerp	Inhoud	Ondertekening door:
Watersector	Een Letter of Intent (LoI) voor samenwerking in de watersector. In de LoI is opgenomen dat Nederland in 2017 en 2018 tentatief EUR 25 mln heeft gealloceerd voor projecten op het gebied van toegang tot drinkwater en sanitatie en integraal watermanagement (met bestaande partners als de waterbedrijven FIPAG en AIAS, de waterschappen en het nationale platform voor publieke private samenwerking). In de huidige situatie zal deze hulp dus niet via de staatskas van Mozambique worden geleid.	<ul style="list-style-type: none"> - Minister van Water - Plv. DGIS
Havenstudie	Een LoI voor twee havenstudies (is een uitwerking van één van de componenten van bovengenoemde MoU). Gaat over twee kleine havenstudies voor Angoche en Mocimboa da Praia. 10 1 c, 10 2 a	<ul style="list-style-type: none"> - Minister van Transport en Communicatie - Plv. DGBEB
Commerciële haven in Palma	Een LoI voor de uitwerking van het concept van een commerciële haven voor Palma. Port of Rotterdam heeft een quick scan op verzoek van MTC uitgevoerd. Nu is een	<ul style="list-style-type: none"> - Minister van Transport en Communicatie

4.3 Overzicht ondertekeningen (MoU's & LoI's)

	verdere uitwerking + in depth studie benodigd om te kijken wat de vervolgstappen zijn, en vooral ook om een haven te kunnen ontwikkelen die aan alle wensen van alle partijen voldoet. PoR zal dus de rol van onafhankelijke consultant op zich nemen. 10 2 a	- Plv. DGBEB
Entrepreneurship	Een LoI voor een Nuffic-Niche programma gericht op entrepreneurship. Gaat over capaciteitsversterking van drie Mozambikaanse kennisinstellingen. Uitgevoerd door Rotterdam (Erasmus Centre for Entrepreneurship) en lokale partner Ideialab. 10 2 a	- Minister van Industrie en Handel - Plv. DGBEB

MoU's Business to Business (1)

Onderwerp	Inhoud	Ondertekening door:
Olie en gas	Een MoU tussen TNO en ENH (het nationale olie- en gasbedrijf in Mozambique) ter versterking van de capaciteit van ENH.	B2B: NL-overheid niet betrokken

4.4 Factsheet OS

Gender and Sexual and Reproductive Health and Rights

WHY?

- Social norms determine the extent to which women and men have access to health services and resources.
- A lack of access to sexual and reproductive health and rights manifests itself in high numbers of HIV & STIs, maternal deaths, unwanted pregnancies resulting in many unsafe abortions, teenage marriages, and violence against women and key populations.
- Many adolescent girls and women can't develop to their full potential. Under-utilized human capital leads to loss of economic and development opportunities.
- Therefore we believe that by improving information and services for sexual and reproductive health, we can enable young people and women to make healthier choices, increase their learning opportunities, increase their possibilities to earn a living and engage in more equal relationships.

HOW?

- By ensuring that young people are better informed about their sexuality and by providing them greater freedom of choice and to encourage healthy and safe sexual behaviour.
- By improving access to contraceptives, condoms, vaccines and medicines (a.o. ARVs).
- By improving public and private health care services for family planning, pregnancies, childbirth and safe abortions.
- By encouraging more respect for the sexual and reproductive rights of groups who are currently often denied these rights (such as sex workers, migrants, prisoners, injecting drug users, men having sex with men).
- By providing education and information to prevent gender based violence and promoting women's economic empowerment.

WHAT?

Through the bilateral programme we support stakeholders to promote results on the above 4 issues:

- **Ministry of Health:** increased access to free youth friendly services, anti-retroviral treatment, contraceptives and vaccines, as well as safe deliveries, in almost 1.600 primary health facilities. (EUR 40 million in 2012-2016, however only EUR 32 million was disbursed, **the 2016-tranche of EUR 8 million has been cancelled in response to the debt crisis**).
- **UNFPA:** increased knowledge on HIV and pregnancy of more than 300.000 young people in 3 provinces, through peer education and in-school services. Access to condoms and safe sex practices increased considerably (EUR 3 million in 2013-2017).
- **AGIR**, an umbrella programme supporting 36 Local NGOs: increased gender equity and women's empowerment through advocacy, legal support, monitoring of domestic budget, capacity building of parliamentarians (EUR 6,6 million in 2015-2018).
- **Population Services international (PSI):** employs social marketing strategies for health products, especially condoms and modern family planning methods. Information is provided in communities, schools, public and private health facilities and shops. PSI sells 67% of all condoms sold in Mozambique. Contribution is important to reduce HIV infection rate and unwanted pregnancy. (EUR 16,4 million in 2016-2020).

Besides the bilateral programme, the Embassy manages a **regional programme for SRHR and HIV/AIDS** that also benefits Mozambique, in which we work with international organisations (**IOM**, **UNDP**, **International Hiv Aids Alliance (UK)** and **Aidsfonds (NL)** to address problems of population groups vulnerable to HIV - migrants, key populations (sexworkers, LGBT, prisoners) and adolescent girls.

BUDGET 2017:

Bilateral programme: EUR 10,0 million

Regional programme: EUR 8,0 million.

4.4 Factsheet OS

Water

WHY?

- Mozambique is a delta of nine cross boundary rivers and has to deal with the downstream climate change effects, such as droughts in the south and flooding in the north (in 2016). These climate change effects pose an immediate threat to Mozambique's development agenda.
- Urban population is growing faster than the population in the country as a whole and is expected to double by 2030. Water and sanitation coverage is dramatically low compared to other African countries.
- The Netherlands has the knowledge on integrated water management and water supply and has a long track record of cooperation in the water sector in Mozambique.
- The watersector and its spin-off to other sectors have promising features to combine Aid & Trade.

HOW?

- We support the Mozambican government, the private sector and knowledge institutes to reach results in the following three areas:
 - (1) increase access to clean drinking water and better sanitation,
 - (2) efficient water use in agriculture, and
 - (3) improving integrated water resource management to deal with floods and droughts.
- We act as broker of contacts and knowledge.
- We draw on Dutch technology and expertise.
- We connect the water sector of the Netherlands with that of Mozambique.

WHAT?

Result area 1: Increase access to Water and Sanitation

Focus on capacity building of institutions which are responsible for water supply in larger cities **FIPAG** (EUR 12,5 million, 2016-2021) and water supply and sanitation in towns and villages **AIAS** (EUR 9,1 million, 2013-2017 15 towns plus extension under consideration to 35 towns with an additional amount of EUR 9 million until 2021). Within the AIAS project smaller investments in hardware are included. Both for the programme with AIAS and FIPAG technical assistance by Dutch companies is provided. In the lead is **Vitens Evides International**. An additional EUR 2 million will be supplied to FIPAG to deal with the droughts in the Maputo region.

Result area 2: Efficient water use in agriculture

Water productivity is a cross sectoral issue. The Zambezi Valley Development Agency carries out a programme to increase efficiency in irrigation (see Food Security), which has a link to the regional water board ARA-Zambeze (EUR 1,5 million, 2016-2017).

Result area 3: Improving Integrated Water Resource Management

- Capacity building of two regional water boards (ARA's) in Mozambique: **ARA-Sul**- technical assistance provided through Dutch Water board Wetterskip Fryslân (EUR 0,5 million, 2014 - 2017); **ARA-Zambeze** dealing with improved water resources management in the Lower Zambezi River basin (EUR 5,9 million, 2012-2018). New programmes are in preparation with ARA-Sul (EUR 2 million, 2017-2021) and **ARA-Norte** (EUR 3,8 million, 2017-2021).
- Furthermore there is a regional programme **WaterNet** (EUR 2,7 million, 2017-2021) with the objective of unlocking potential for development in the SADC region by building capacity of individuals and institutions in integrated water resource management.
- Sector broad support to the **Ministry of Public Works, Housing and Water Resources** through the **ASAS**-programme which has the objective to improve the capacity of the national water directorates to adapt to external developments in the sector, to prevent flooding and to increase capacity for monitoring water supply (2012-2017). It also includes technical assistance provided by a Dutch company **HKV**. **The contribution to the ASAS programme was frozen in 2016 in response to the debt crisis.**
- Contribution to the implementation of the **Beira Master Plan** (EUR 1,5 million, 2016-2020) with the objective to enhance the city's resilience to flooding and help it to adapt to climate change, based on a plan that was developed and adopted by the City Council in 2014.

BUDGET 2017:

4.4 Factsheet OS

Bilateral programme: EUR 9,8 million
Regional programme: EUR 1,8 million

4.4 Factsheet OS

Food Security

WHY?

- The agricultural/rural sector is where most of the poor (and 70% of the population) are located, who are mostly depending on subsistence farming and make little use of irrigation and improved inputs.
- Underlying problems in the country are poor infrastructure, weak capacities in public and private sectors, low human development indicators in general and regular natural disasters (floods and cyclones).
- Although its huge agricultural potential, the production and productivity in the agricultural sector is still very low.
- Promoting inclusive and economic growth is the Embassy approach for improved and sustainable livelihoods.

HOW?

Through strategic partnerships the Embassy contributes to

- eradicate hunger / malnutrition.
- efficient, inclusive and sustainable food production.
- climate smart sustainable food systems.
- knowledge and capacity building for food security.

WHAT?

A regional approach is followed as changes and results can be more easily obtained at local than at central level. Business climate in these regions is more favourable because of concentrated investments in infrastructure and institutions to facilitate private investments and promote inclusive growth. Activities are implemented with the following partners:

- **Zambezi Development Agency (ZVDA)**: to enhance inclusive and sustainable agricultural development in the Zambezi Valley (EUR 20,0 million for the second phase 2017-2021).
- **Social Protection Institute (INAS)**: foster more inclusive economic growth by providing social protection to poor households through cash transfers. The total commitment is EUR 7,9 million of which EUR 3,8 million has been disbursed and the remaining is currently frozen in response to the debt crisis. New programme with the One UN programme in negotiation (EUR 3,6 million).
- **National Directorate for Land (DINAT)**: improved national capacity to deliver quality land governance, providing secure and clear land rights (DUATs) which can facilitate new investments, choices and decisions and enhance food security. Main challenge: technical and financial capacity to deliver 5 million rural land rights in 5 years. Cooperation with the Dutch Kadaster is on-going. EUR 8,0 million planned for a second phase (2018-2021).
- **Land Foundation – CTC COOP**: protection, promotion and valuation of community assets in land and natural resources, to make community land productive. EUR 4,0 million planned for a second phase (2018-2021).
- **TechnoServe**: development small commercial farmers with competences and tools to improve the competitiveness of seed production. (Second phase EUR 1,9 mln, 2016-2018).
- **Alliance for Green Revolution in Africa (AGRA) / REACT**: renewable energy finance facility for Small Medium Enterprises to provide clean and low cost energy to rural communities (EUR 10,0 million, 2012-2018).
- **IDH – Climate resilience Pilot Project**: improve harvesting and conservation in agriculture (EUR 0,9 million, 2017-2019).
- The Embassy approach in the FNS programme, aiming for PSD and SME involvement, is innovative and sets good examples of inclusive development in various value chains by generating jobs and increasing income of contract farmers and their families. Value chains that are being investigated by ZVDA in collaboration with CDI Wageningen are dairy, aquaculture, potatoes and horticulture. These value chains offer opportunities for Dutch innovations and progress in the Aid to Trade agenda.

BUDGET 2017:

Bilateral programme: EUR 9,3 million Food and Nutrition Security
EUR 0,5 million Climate.

Aanleiding en Doel

Mevrouw dr. Ana Nemba UAIENE biedt op 4 april 2012 haar geloofsbrieven aan bij de Majesteit, als nieuwe ambassadeur van Mozambique met standplaats Brussel. Uw bijeenkomst (+/-20 mins) dient als een eerste kennismaking. Daarnaast biedt deze ontmoeting de gelegenheid:

- DAF op de kaart te zetten als eerste aanspreekpunt voor de ambassade op het gebied van de bilaterale relatie (politiek, OS, bezoeken);
- aandacht te vragen voor enkele specifieke punten in deze relatie (zie onderstaande suggesties);
- de visie van de ambassadeur op de ontwikkelingen in haar land en de relatie met Nederland te vernemen.

Gesprekspunten

- Welkom
- Introductie rol DAF
- Korte intro NL-politieke situatie
- [Mogelijk bezoek Staatsecretaris aan Mozambique en Zuid-Afrika (3 t/m 7 juni 2012). Thema: Voedselzekerheid, een van de speerpunten van de NL-MOZ samenwerking.]
- [placeholder Kandidaturen]
- 10 2 g 10 2 e .]
- Nederlandse ambassade volgt ontwikkelingen anti-corruptie wetgeving in Mozambique met belangstelling. Belangrijk voor investeringsklimaat in het land.
- Vraag: Visie ambassadeur op ontwikkelingen in haar land en de relatie met NL?
- *Passief, mocht uw gesprekspartner dit opbrengen:* 10 2 a

Achtergrond

Algemeen

Voor een algemene achtergrond op Mozambique en de bilateral relatie: zie bijgaand geloofsbrievenfiche. De ambassadeur spreekt op 5 april met de plv. DGIS en aansluitend met de DGCB . Zie tevens bijgaand bezoekprogramma en een beknopt CV van uw gesprekspartner.

Anti-Corruptie

Regering heeft anti-corruptiewetgeving voorgesteld, als onderdeel I van een herziening van het wetboek van strafrecht. Het parlement stelt de bespreking van deze wetgeving echter uit. Gezien het belang voor een beter investeringsklimaat en daarmee de economische ontwikkeling van Mozambique, hecht NL waarde aan voortgang op dit terrein.

Telefoongesprek met : mw. Ana Nemba Uaiene, ambassadeur Mozambique in Brussel
 Tel nr. secretariaat ambassadeur: 0032 - (0)2 - 10 2 e

Doel gesprek en beoogd resultaat

- Spijt overbrengen van Minister Koenders dat hij niet naar Moz kon 19-22 oktober.
- Verwijzing naar eigen bezoek aan Mozambique (14-16/11) met als doel:
 - Onderstrepen dat NL belang hecht aan de relatie met MOZ.
 - Voorbereiden inkomend bezoek president (eerder verschoven naar 'volgend voorjaar').
 - Enkele projectcontracten tekenen. (FIPAG & PSI)
- Referte aan bezoek van 10 2 e Division Great Lakes Region and Southern Africa, aan ambassade in Brussel op 9/11

Spreekpunten

- I call to convey message from our Minister for Foreign Affairs, Mr Bert Koenders, that he was sorry he could not visit Mozambique this autumn, as earlier anticipated.
- Preparations for the visit from our side were already in advanced stage when the visit proved not to be possible due to conflicting commitments. Mr Koenders regretted this very much, since he was looking forward to the visit.
- From our ambassador to Mozambique, Pascale Grotenhuis, I heard you had a pleasant meeting while you were in Mozambique a couple of weeks ago.
- I understand you also spoke about my planned visit to Mozambique? (14-16/11)
- The purpose of my visit:
 - Underline the fact that NL values the cooperation with Mozambique. (strong partners for more than 40 years)
 - Prepare the incoming (working) visit of your president to NL coming spring: dialogue furthered on the interests and availability of President Nyusi.
 - Sign project contracts. (FIPAG & PSI)
- Turbulent times in Mozambique: We commend the recent steps taken by the government to further the international forensic audit and to show transparency on the country's financial status.
- NL looks forward to giving further impetus to our countries' long-standing ties.
- On that note, 10 2 e Division Great Lakes Region and Southern Africa, will be visiting Brussels on the 9th of November.
- 10 2 e has been in touch with 10 2 e to set up a meeting with you / 10 2 e .

Achtergrond

Terugkoppeling telefoongesprek DGPZ

Op 6/10 sprak DGPZ telefonisch met Vice-Minister for Foreign Affairs and Cooperation, Mrs Nyeleti Mondlane.

QUOTE

Vond afzeggen bezoek jammer, maar waardeerde telefoontje en zou President en MinBZ informeren. Was op de hoogte gesprek M-MP Nyusi in NY. Komst Reina aangemeld alsmede wens M om Moz in eerste helft 2017 te bezoeken.
UNQUOTE

UPDATE MOZAMBIQUE

Financieel

- Mozambique neemt de nodige stappen om de relatie met de internationale gemeenschap te herstellen.
- Onderhandeling over ToR aangaande internationale onafhankelijke audit zijn afgerond.
- 10 2 a [REDACTED]
[REDACTED]
- Feit dat Mozambique nu openbaar heeft gemaakt dat het niet meer in staat is om aan betalingsverplichting te voldoen enerzijds 11 [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED].

Veiligheid

- Frelimo/Renamo-Vredes onderhandelingen zijn opnieuw gepauzeerd en worden 10 2 a [REDACTED] hervat.
- 11 [REDACTED] na verklaring van Renamo-leider Dhlakama van 11/10 dat hij pas bereid is president Nyusi te ontmoeten wanneer overeenstemming is bereikt over alle twistpunten tussen partijen.
- 10 2 a [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
- Op 27/10 werd een high level Renamo-lid vermoord: Luciano Augusto, Renamo-hoofd in Gurue, Zambezia. (Dit is de 7e moord op een Renamo-lid dit jaar).

Doelstellingen/deliverables

- Benadrukken bloeiende samenwerking in OS, handel en investeringen.
- 10 2 a [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
- Aandringen op transparantie en goede samenwerking met IMF missie.
- Hoop uitspreken op inclusieve politieke dialoog en het respecteren van politieke vrijheden.

Spreekpunten**[General]**

- Understand that Mozambique faces many challenges at the moment (Impact of El Nino; ongoing political challenges and financial crisis).
- NL has 40 years of diplomatic relations and cooperation with Mozambique. Long and outstanding cooperation in the field of water, food security and SRGR
- Pleased that President Nyusi is visiting the Netherlands from 13 – 15 October 2016. Preparations for this official visit have commenced. Interested to hear the expectations Mozambique has for this visit.

10 2 a [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]**[Political/financial situation]**

- Commend the efforts of President Nyusi to continue the political dialogue. Understand that agreement has been reached on an agenda for high level dialogue between president Nyusi and Renamo leader Dhlakama.
- With regard to the IMF-mission to Mozambique which started today it is important that the Mozambican government continues to show the will to fully cooperate and show transparency in order to restore trust with the international community.
- Especially in times as these I believe it is important to stay committed to the core values that we share, values such as the freedom of speech and the freedom of association that form the cornerstones of both our democracies.

[Energy]

- Pleased to see that our cooperation in the energy sector is taking shape. NL expertise in the Gas Value Chain both in private and public sector and the capacity building opportunities have been share with the incoming high level expert mission which visited NL this May.

Achtergrond

[Algemeen]

- Van 13-15 oktober 2015 brengt president Nyusi een bezoek aan NL. ¹¹

10 2 a

[Politiek]

- Spanningen tussen regeringsleger/Frelimo en oppositiepartij Renamo namen begin dit jaar toe.
- ^{10 2 a}
- NTwistpunten zijn nog de ToR, locatie voor gesprek en mogelijke betrokkenheid van internationale bemiddelaars. ¹¹

[Financiële crisis]

- IMF-missie is in Mozambique (15-24 jun). Belangrijk dat Mozambique volledig meewerkt om vertrouwen internationale gemeenschap te herstellen en actief met IMF samenwerkt aan nieuw macro-economisch programma.
- Hoewel NL besloten heeft de directe steun aan de centrale overheid tijdelijk te bevriezen gaat NL steun via andere kanalen door in afwachting van uitkomst IMF

missie en analyse over alternatieve modaliteiten. Naar verwachting volgt begin juli een nieuw weegmoment over de continuering van bilaterale steun.

- Eerste stappen van Mozambique om vertrouwen van donoren terug te winnen zijn gezet. Zo heeft MP publiekelijk afstand genomen van acties van de vorige regering en toegegeven dat de leningen illegaal zijn. ¹¹
- Min Fin heeft aangegeven dat Mozambikaanse OM onderzoek gaat doen naar de overheidsschuld, ¹¹
- As zaterdag is demonstratie gepland door civil society. Leider van de civil society (Human Rights Lawyer Alice Mabota) wordt bedreigd (net als bij voorgaande aangekondigde demonstraties). Baloi zei op 15 juni dat wanneer een demonstratie niet peaceful kan zijn, ingegrepen zal worden. ¹¹

[El Nino]

- Via de EU heeft NL in december EUR 125 miljoen mede bijgedragen aan assistentie aan Zuidelijk Afrika in reactie op de gevolgen van El Niño wereldwijd.

[Energie]

- Met de ontwikkeling van de olie en gas sector in Mozambique volop investeringsmogelijkheden voor NL bedrijven. Capaciteitsopbouw blijft een belangrijke kwestie, voornamelijk op strategisch niveau. Mozambikaanse adviseurs in olie/gas sector zijn mei jl. in NL geweest voor training.

CV Minister van Buitenlandse Zaken

Naam

Oldemiro Baloi

Studie

Economie

Loopbaan

2008- heden : Minister van Buitenlandse Zaken

2003 -2008 : voorzitter van de SADC Bank Associatie

2000-2008 : Executive Director Banco Internacional de Moçambique

1994 -2000 : Minister van Industrie, Handel en Toerisme

1990- 1994 : onderminister van Samenwerking

1982-1990 : diverse functies in bedrijfsleven en semi-overheid

1976- 1982 : leraar wiskunde

Wetenswaardigheden

Geboren op 9 april te 1955, gehuwd, 2 kinderen

Voetbal- en tennisliefhebber

Doelstellingen/deliverables

- 11 [redacted];
- 11 [redacted].

Recente Politieke Ontwikkelingen

- Spanningen tussen regeringsleger/Frelimo en oppositiepartij Renamo namen begin dit jaar toe.
- Onderhandelingssteams van Renamo en Frelimo zijn agenda overeengekomen 10 2 a [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
- 10 2 a [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
- Overgebleven twistpunt is nog locatie van besprekingen. Dhlakama eist dat zijn veiligheid wordt gewaarborgd.

Decentralisatie-discussie

- Decentralisatie-discussie werd aangezwengeld door Renamo na de verkiezingen van 2014, die gekenmerkt werden door een ongelijk speelveld en een gebrek aan transparantie.
- 11 [redacted]
[redacted].
- 11 [redacted]
[redacted]
[redacted]

Rol MDM

- Derde partij van Mozambique (zetelverdeling Frelimo 144, Renamo 89, MDM 17) met vooral aanhang van meer geschoolden uit de stad. Verkiezingen hebben MDM de leiding gegeven in vier steden.
- 11 [redacted]
[redacted]
- Het ziet geen heil in militaire middelen, maar stuurt aan op wijziging van de grondwet o.a. ook op strijdpunt van Renamo over decentrale machtsdeling.
- MDM maakt bezwaar tegen overeenkomst tussen slechts Frelimo en Renamo over o.a. decentrale machtsdeling terwijl een democratische dialoog ook hen moet betrekken bij het vinden van een inclusieve oplossing. MDM ervaart dat ze aan de zijlijn worden geplaatst, terwijl zij betrokken zouden moeten worden bij Frelimo/Renamo onderhandelingen.

Financiële crisis

- IMF missie (15-24 juni) 11 . Overheid werkt actief mee aan hervormingsmaatregelen 11
- Vervolg van de IMF missie is nog onduidelijk gezien de patstelling tussen MOZ regering en IMF. 11
- Grote zorg over de ernstig verslechterde financiële situatie de afgelopen 6 maanden. Belangrijkste oorzaken naast de verborgen leningen zijn: droogte, overstromingen, daling prijzen van grondstoffen en de veiligheidssituatie.
- Door aanhouden van o.a. begrotingssteun door donoren zal de financiële situatie blijven verslechteren.

Aanleiding bezoek aan NL

- Aanleiding voor bezoek Simango aan NL is een workshop met onder meer BZ, FMO, RVO over een breed stedelijk ontwikkelingsprogramma dat NL al sinds 2011 ondersteunt.
- NL heeft al vanaf de jaren '80 samenwerkingsrelaties met de stad Beira.
- Onder het 11 burgemeesterschap van Daviz Simango is de samenwerking de laatste jaren sterk geïntensiveerd. Vooral ook lokale partijen zoals havenbedrijf, nutsbedrijven, wegenautoriteit en gemeente. Ook donoren weet hij te verleiden tot samenwerking en coördinatie.
- BZ en stad Beira bereiden ook een gezamenlijk side-event voor voor de UN Habitat conferentie in Quito, waar Simango zijn stadsontwikkelingsinitiatieven zal presenteren.

CV

Naam

Daviz Simango
Geboren 7 februari 1964

Studie

- Civiele techniek

Loopbaan

- 1997 – lid van RENAMO
- 2003 – Burgemeester van Beira (2e stad van Mozambique)
- 2009 – MDM (Democratic Movement of Mozambique) opgericht
- Huidige positie: President MDM en burgemeester van R

Wetenswaardigheden

- Zoon van Uria Simango, de eerste Vice-President van FRELIMO

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 4
Den Haag

Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.rijksoverheid.nl

Onze Referentie
BZDOC-727249465-21
Uw Referentie
2017Z06747
Bijlage(n)

Datum 9 juni 2017
Betreft Beantwoording vragen van de leden Van Ojik en Diks (beiden GroenLinks)
over het bezoek van de Mozambikaanse president aan Nederland.

Hierbij bieden wij u de antwoorden aan op de schriftelijke vragen gesteld door de leden Van Ojik en Diks (beiden GroenLinks) over het bezoek van de Mozambikaanse president aan Nederland. Deze vragen werden ingezonden op 23 mei 2017 met kenmerk 2017Z06747.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

De Minister voor Buitenlandse Handel en
Ontwikkelingssamenwerking

Bert Koenders

Lilianne Ploumen

Antwoorden van de Ministers van Buitenlandse Zaken en voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking op vragen van de leden Van Ojik en Diks (beiden GroenLinks) over het bezoek van de Mozambikaanse president aan Nederland.

Onze Referentie
BZDOC-727249465-21

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het artikel "Fraude mag handel niet in de weg staan"?
1)

Antwoord

Ja.

Vraag 2

Vindt u het opportuun om president Nyusi nu te ontvangen voordat het onderzoek naar de grote bank- en obligatieleningenfraude is afgerond?

Antwoord

President Nyusi is in september vorig jaar onder druk van de internationale gemeenschap, waaronder ook Nederland, akkoord gegaan met een internationale en onafhankelijke audit naar de verborgen leningen. Op 12 mei jl. heeft de onafhankelijke auditfirma Kroll haar bevindingen aangeboden aan het Mozambikaanse Openbaar Ministerie. Parallel aan de audit bereidt het Openbaar Ministerie het strafrechtelijk onderzoek voor. De president heeft de bevindingen van Kroll publiekelijk verwelkomd en aangekondigd te zullen meewerken aan verdere stappen die zullen voortkomen uit het strafrechtelijk onderzoek.

Het officiële bezoek van President Nyusi aan Nederland van 17 mei tot 19 mei jl. bood gelegenheid voor een constructief kritische dialoog met de Mozambikaanse regering op het hoogste politieke niveau waarbij de reeds positieve genomen stappen verwelkomd zijn en is aangedrongen op concrete opvolging van het strafrechtelijk onderzoek.

Vraag 3

Is de fraudezaak onderwerp van gesprek geweest tijdens het bezoek van de president? Zo ja, wat heeft het gesprek hierover opgeleverd? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Minister Koenders heeft in zijn gesprek met President Nyusi aandacht besteed aan de financiële situatie in Mozambique en de verborgen leningen. Daarin is de noodzaak tot concrete opvolging met eventuele strafrechtelijke vervolging centraal gesteld. De verborgen leningen kwamen ook aan de orde in het gesprek met de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal en in de ontmoeting met academici en maatschappelijke organisaties die actief zijn in Mozambique. President Nyusi benadrukte in deze gesprekken dat met steun van hemzelf en de Mozambikaanse regering het Mozambikaanse Openbaar Ministerie opvolging zal geven aan de internationale audit. Het kabinet en de internationale gemeenschap zullen hierop blijven toezien.

Vraag 4

Klopt het dat het ministerie van Defensie van Mozambique een belangrijke rol speelde in de fraude?

Onze Referentie

BZDOC-727249465-21

Vraag 5

Acht u het waarschijnlijk dat de huidige president als toenmalig minister van Defensie op de hoogte was van de fraude?

Antwoord

De verborgen leningen zijn afgesloten door drie bedrijven die eigendom zijn van de geheime dienst van Mozambique. De geheime dienst valt in Mozambique niet onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van Defensie, maar direct onder de verantwoordelijkheid van de president. Er zijn geen aanwijzingen van directe persoonlijke betrokkenheid van de huidige President Nyusi bij het destijds aangaan van de leningen. Pas na het afronden van het volledige onderzoek van het Mozambikaanse Openbaar Ministerie zal duidelijk worden of, en zo ja, in hoeverre, het ministerie van Defensie een rol heeft gespeeld.

Vraag 6

Welke concrete acties neemt de Mozambikaanse regering om dergelijke fraude in de toekomst te voorkomen?

Antwoord

Sinds het aan het licht komen van de verborgen leningen heeft de Mozambikaanse overheid concrete maatregelen genomen om de transparantie in de publieke financiën te vergroten en om de gevolgen van de ontstane financiële crisis tegen te gaan. Zo zijn de overheidsuitgaven voor 2016 met tien procent teruggebracht, waarbij de sociale sectoren zoveel mogelijk zijn ontzien. Daarnaast zijn fiscale maatregelen getroffen en is de nieuw aangestelde gouverneur van de Mozambikaanse Centrale Bank een voormalig IMF-econoom met een goede reputatie op het gebied van monetair beleid. De auditfirma Kroll zal in het auditrapport aanbevelingen doen over de wijze waarop verdere controle- en beschermingsmaatregelen ingebouwd kunnen worden om dergelijke transacties in de toekomst te voorkomen.

Vraag 7

Wat is de staat van het strafrechtelijk onderzoek?

Antwoord

Het Openbaar Ministerie is al begonnen aan een strafrechtelijk onderzoek. Op 13 mei jl. heeft President Nyusi op nationale televisie verklaard dat hij de audit omarmt en het Openbaar Ministerie alle ruimte geeft om het onderzoek voort te zetten. Ook zal de regering alle noodzakelijke stappen zetten om het vertrouwen van partners en investeerders te herstellen. Zowel de Mozambikaanse regering, het parlement als de internationale partners zijn in afwachting van het openbaar maken van de samenvatting van het auditrapport. Na verschijning van het auditrapport heeft het Mozambikaanse Openbaar Ministerie nog 90 dagen de tijd om het strafrechtelijk onderzoek af te ronden.

Vraag 8

Bent u zich ervan bewust dat de ontvangst de indruk wekt dat Nederland de fraudezaak geen belemmering vindt voor het aanhalen van handelsrelaties?

Onze Referentie

BZDOC-727249465-21

Antwoord

Het kabinet deelt deze inschatting niet. Zoals hierboven uiteengezet is in gesprekken met President Nyusi nadrukkelijk aandacht besteed aan de verborgen leningen. De Mozambikaanse overheid is aangemoedigd de uitkomsten van de audit aan te grijpen om verdere vertrouwenwekkende maatregelen te treffen richting financieel herstel. Ook heeft Nederland het signaal afgegeven dat er concrete acties nodig zijn voordat Nederland overweegt de ontwikkelingshulp via de centrale overheid te hervatten. Daarnaast zijn het vergroten van de markttoegang en het verbeteren van het ondernemingsklimaat, en daarmee het aanhalen van de handelsrelaties, belangrijke elementen van de inzet om armoede te bestrijden en stabiliteit in Mozambique te vergroten.

1) *NRC*, 17 mei 2017

2011.1193
Ministerie van Buitenlandse Zaken

10 2 e

10 2 e

10 2 e

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

TER BE

Datum
12 augustus 2011

Onze Referentie
DAF - 488/11

Opgesteld door
DAF

T 5180

memo

Bezoek Vaste Kamercommissie voor Buitenlandse Zaken
aan Mozambique en Kenia

Aanleiding

Bezoek Vaste Kamercommissie (VKC) voor Buitenlandse Zaken aan Mozambique en Kenia van 20 t/m 28 augustus 2011.

Kern/samenvatting

- In de bijlage treft u het volledige programma en dossier aan voor het bezoek van de VKC aan Mozambique en Kenia (20 t/m 28 augustus 2011). De griffier heeft verzocht dit dossier op 12 augustus te ontvangen. Het programma is tot stand gekomen op basis van inhoudelijke verzoeken van de VKC. Een eerdere versie is voorafgaand aan het reces goedgekeurd door de VKC. Sindsdien heeft de VKC verzocht een bezoek aan het vluchtelingenkamp Dadaab in te voegen. Dat verzoek is verwerkt in het voorliggende programma.
- Hoofdpunten van het programma in Mozambique zijn bezoeken aan ontwikkelingsactiviteiten op het gebied van water, landbouw, ORIO, bescherming van kwetsbare kinderen (UNICEF), SRGR en activiteiten van het Nederlandse bedrijfsleven. Daarnaast vinden de gebruikelijke overleggen plaats met politieke gesprekspartners, donoren en NGO's.
- Het programma in Kenia **Ander Onderwerp**
- Volgende week zullen minister en staatssecretaris in een eigenstandig memo (zonder dossier) op de hoogte worden gebracht van het bezoek van de VKC aan Mozambique en Kenia.

Toelichting

Media

- **Ander Onderwerp**

- Vanwege de verwachtbare kritiek van de PVV op de OS-programma's in zowel Kenia als Mozambique zal eveneens informatie worden opgesteld over de Nederlandse inspanningen ter bestrijding van corruptie.

Datum
12 augustus 2011
Onze Referentie

Dossier

- Kern van het dossier zijn de geannoteerde agenda's van Mozambique en Kenia. De informatie die aan de Kamer wordt verstrekt is zo feitelijk mogelijk en richt zich op staand Nederlands beleid.
- De VKC arriveert op een moment dat zowel Nairobi als Maputo werken aan een nieuw MJSP. De keuzes t.b.v. het MJSP zijn nog niet gemaakt, maar de VKC zal wel ter plekke geïnformeerd willen worden over de mogelijke richting van een nieuw MJSP.

Delegatiesamenstelling

De delegatie van de VKC zal bestaan uit de volgende leden:

- Henk Jan Ormel (CDA), Voorzitter van de delegatie
- Ingrid de Caluwé (VVD)
- Sjoera Dijkers (PvdA)
- Johan Driessen (PVV)
- Kathleen Ferrier (CDA)
- Wassila Hachchi (D66)
- Arjan El Fassed (GroenLinks)
- Josine Wiskerke (adjunct-griffier)

Bijlagen

1. Dossier bezoek Vaste Kamercommissie voor Buitenlandse Zaken aan Mozambique en Kenia

Aan plv DGIS, DGCB
 Van DAF
 Via
 Kopie aan DKP, Maputo
 Afgestemd met

TER INFORMATIE

Datum
 4 maart 2012
 Onze Referentie
 DAF/2012
 Opgesteld door
 DAF/MZ

1

memo

Mozambique: aanbieding geloofsbrieven

Aanleiding

Uw beider kennismakingsgesprek met ambassadeur Uaiene van Mozambique op 5 april (11.30 – plv DGIS en 14.00 – DGCB).

Kern/samenvatting

Op 4 april biedt Ana Nemba Uaiene, ambassadeur van Mozambique, haar geloofsbrieven aan. U spreekt ambassadeur Uaiene beiden op 5 april. Hieronder gaan u suggesties voor spreekpunten en achtergrondinformatie over Mozambique toe. Daarnaast vindt u het CV van ambassadeur Uaiene.

Toelichting

Gesprekspunten DGISOpening

- Introductie NL OS beleid 11

Samenwerking met Mozambique

- Mozambique one of the fifteen remaining 'partner-countries'. Netherlands hopes to intensify its relationship with Mozambique in the coming years. We hope to alleviate poverty by supporting inclusive and sustainable economic growth.
- Netherlands has identified three themes in which it would like to intensify the relationship with Mozambique: water, sexual and reproductive health and rights and food security.
- Water: Existing cooperation in areas of drinking water, sanitation and water management will be intensified.
- SRHR: Cooperation with the Ministry of Health will emphasize sexual and reproductive rights, with special attention for the reduction of maternal and infant mortality.
- Food Security: The Netherlands with its particular expertise hopes to contribute to rural development and investment models that include local communities.
- Minister for development cooperation Knapen 11 We will keep you up to date.
- Also economic interest. Recent visit Minister for Trade Bleker in October 2011.

- Bright future Mozambique. Recent findings of large quantities of raw materials (gas, coal). Importance inclusiveness and pro-poor growth.
- 10 2 a [redacted]
[redacted]
[redacted]
- Dutch expertise in agriculture, transport, watermanagement, also in gas.
10 2 g [redacted]
[redacted]

Datum

29 maart 2012

Onze Referentie

NB passief: In februari 2008 bracht President Guebuza een officieel bezoek aan Nederland. 10 2 a [redacted]
[redacted]
[redacted].

Gesprekspunten DGCB

- Toelichting werking BZ
- Uitleg NL politieke situatie
- Consulair: Ander onderwerp [redacted]
[redacted]
[redacted]

Bijlagen

1. Fiche geloofsbrieven Mozambique
2. Fiche Mozambique gemaakt voor AO MJSP's 18 april
3. CV ambassadeur Uaiene

MOZAMBIQUE
(de Republiek Mozambique)

Algemene gegevens

Oppervlakte	799.380 km ² (ca. 19 x Nederland)
Hoofdstad	Maputo
Inwonertal	23,9 miljoen (2011)
Bevolkingsgroei	2,4% (2011)
Godsdienst	Inheemse godsdiensten, christendom (ca. 30%), Islam (ca. 25%)
Taal	Portugees (officieel), diverse inheemse talen o.a. uit taalgroep Makua-Lomwe, Songa en Sena-Nyonja.
Nationale dag	25 juni (onafhankelijkheid)
Klimaat	Geregeld getroffen door overstromingen

Staatkundige gegevens

Staatshoofd	Armando Guebuza (sinds februari 2005)
Premier	Aires Bonefácio Ali (sinds januari 2010)
Minister van BZ	Oldemiro Balói (sinds maar 2008)
Staatsvorm	Parlementaire democratie; Presidentieel stelsel
Parlement	Assemblee van de Republiek, hoogste wetgevende orgaan bestaande uit 250 afgevaardigden directe gekozen voor een periode van 5 jaar.
Verdeling bevoegdheden:	President (direct gekozen voor een periode van 5 jaar) benoemt de Premier en de President van het Hooggerechtshof. Hij heeft tevens de bevoegdheid de regering en Assemblee van de Republiek te ontbinden en nieuwe verkiezingen uit te schrijven.

Economische en financiële gegevens

- *Intern*

Marktordening	Markteconomie
Economische groei	7.3% (2011); 6.2% (2010); 6.4% (2009)
BNP	US\$ 11.9 miljard (2011, schatting)
Per capita inkomen	US\$ 1.001 (2011, schatting) (vgl. Nederland: 42.610)
Inflatie	8.6% (2011, schatting); 19.1% (2010); 2.1% (2009)

2

Beroepsbevolking	Landbouw en visserij	75%
	Industrie	7%
	Handel en diensten	18% (2007)
Groeisectoren		
Energiesituatie	Het land beschikt over een voorraad natuurlijke hulpbronnen, waaronder kolen, hydro-energie en gas. Mozambique importeert olie.	
Voedselsituatie	Mozambique importeert voedsel. 23% van de bevolking is chronisch ondervoed, mede dankzij armoede.	

- Extern

Uitvoer	US\$ 2,3 mrd.	(2010)
- producten	aluminium, elektriciteit, tabak, gas	
Invoer	US\$ 3,5 mrd.	(2010)
- producten	voedsel, brandstof, machines	
Buitenlandse schuld	ca. US\$ 5 mrd.	(2011)
Saldo handelsbalans	Negatief US\$ 1,2 mrd.	(2010)

Betrekkingen met Nederland

Ontwikkelingsrelatie	Structurele bilaterale relatie; € 64 mln. (2011)	
Nederlandse uitvoer	€ 484 mln.	(2010)
- producten	speciale transacties, technische apparatuur, zuivel	
Nederlandse invoer	€ 890 mln.	(2010)
- producten	aluminium, tabak, groente en fruit	
Nederlandse gemeenschap in Mozambique	400 personen	
Mozambikaanse gemeenschap in Nederland	860 personen	
Hr. Ms. Ambassadeur	Drs. F.M. de Man (Frédérique) (sinds september 2010)	

Geschiedenis

Mozambique werd, na de "anjerrevolutie" in Portugal, in 1975 tamelijk abrupt onafhankelijk en wordt sindsdien geregeerd door de tot politieke partij omgevormde bevrijdingsbeweging "Frente de Libertação de Moçambique" (Frelimo). De gewapende strijd met de guerrillabeweging "Resistência Nacional de Moçambique" (Renamo), die in 1980 uitbrak, heeft de ontwikkelingen in het land lange tijd beheerst. Ruim 1,5 miljoen mensen kwamen bij de burgeroorlog om het leven en ongeveer 5 miljoen vluchtelingen bevonden zich binnen en buiten de grenzen van Mozambique.

Pas in 1992 kon te Rome een vredesakkoord getekend worden. Een VN-vredesmacht, genaamd UNOMOZ, werd belast met het toezicht op de uitvoering van het akkoord. Deze vredesoperatie, aanvankelijk voorzien voor de duur van een jaar, werd uiteindelijk in oktober 1994 afgerond met de eerste parlementaire en presidentiële verkiezingen die door Frelimo werden gewonnen.

Binnenlandse situatie

De politieke situatie in Mozambique is relatief stabiel; regeringspartij Frelimo zit vast in het zadel. Bij de parlementaire en presidentiële verkiezingen van 2009 won Frelimo 191, Renamo 51 en de "Movimento Democrático de Moçambique" (MDM) 8 zetels. President Guebuza werd herkozen. De volgende verkiezingen staan gepland voor 2014. In 2010 vielen er doden bij rellen geïnspireerd door hoge voedsel- en brandstofprijzen. De recentelijk door oppositiepartij Renamo aangekondigde grootschalige demonstraties lijken nog niet van de grond te komen. Op 8 maart 2012 deed de politie echter een inval in een geïnproviseerd kamp van oud-Renamo strijders in de noordelijke stad Nampula. Hierbij kwamen twee personen om het leven en werden 34 veteranen gearresteerd.

De regering Guebuza besteedt veel aandacht aan het verbeteren van het investeringsklimaat en de eigen overheidsinkomsten. In 2010 was Mozambique voor haar budget voor 50% afhankelijk van externe donoren, inmiddels is dit percentage gedaald naar 40%. Om de armoede te bestrijden is in 2011 een derde "Poverty Reduction Action Plan" (PARP) goedgekeurd. Dit plan richt zich voornamelijk op de verbetering van de productiviteit van kleine boeren en het scheppen van banen.

Economische situatie

De economie van Mozambique kenmerkt zich door een sterke groei (gemiddeld ca.7% per jaar) gepaard met een stabiele wisselkoers en hoge inflatie. Mozambique moet echter van ver komen: het "Human Development Report 2011" van de VN plaatst Mozambique bij de 5 minst ontwikkelde landen ter wereld. De hoge economische groei van de afgelopen 10 jaar is grotendeels te danken aan een aantal grote investeringsprojecten in aluminiumproductie, energieopwekking en mijnbouw (titanium, steenkool). De aanwezigheid van grote voorraden steenkool en gas zal de komende jaren de economische situatie ingrijpend veranderen.

Buitenlands en veiligheidsbeleid

Mozambique streeft vreedzame relaties met de buurlanden na en is lid van zowel de Afrikaanse Unie (AU) en de regionale "South African Development Community". Hoewel nooit onderdeel van het Britse Rijk en niet Engelstalig is Mozambique, 11, ook lid van het "Commonwealth of Nations".

Tijdens het bezoek van President Jacob Zuma van Zuid-Afrika aan Mozambique in december 2011 tekenden beide landen een "Memorandum of Understanding" (MoU) aangaande maritieme veiligheid. Mozambique is voor de bescherming van haar wateren tegen de Somalische piraterijdreiging afhankelijk van Zuid-Afrika.

Eind 2011 sloten Mozambique, Tanzania en de Comoren overeenkomsten waarmee de maritieme grenzen van de drie landen worden vastgelegd. 11

Bilaterale betrekkingen

De bilaterale betrekkingen zijn goed, waarbij Nederland kan rekenen op een positief imago in Mozambique.

Economische betrekkingen

In de bilaterale relatie staat traditioneel de ontwikkelingssamenwerking centraal. De aanhoudende economische groei zorgt echter ook voor meer en meer interesse uit het Nederlandse bedrijfsleven. Zo bracht staatssecretaris Bleker op 4 en 5 oktober 2011 een werkbezoek aan Mozambique, met in zijn kielzog bedrijven uit de Nederlandse water- en voedselsector. Nederland ondersteunt de economische ontwikkeling van Mozambique via het bedrijfsleven instrumentarium, waarvan intensief gebruik wordt gemaakt.

Politiek/Bezoeken

Het meest recente officiële bilaterale bezoek was dat van dhr. Bleker in oktober 2011. Van 20 tot 23 augustus 2011 bezochten leden van de Vaste Kamer Commissie voor Buitenlandse Zaken Mozambique, waarbij onder andere enkele ontwikkelingssamenwerkingsprojecten werden bezocht. Op 1 juni 2011 bezocht minister Inroga (Industrie en Handel) Nederland, waarbij hij gesprekken voerde met 102 g en het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. In 2008 bezocht President Guebuza Nederland.

102 a

Ontwikkelingssamenwerking

De afgelopen jaren werkten Nederland en Mozambique samen op het terrein van armoedebestrijding, goed bestuur en structurele ontwikkeling. Nederland steunde Mozambique bij de verbetering van de gezondheidszorg en toegang tot schoon drinkwater en sanitatie. Een aanzienlijk deel van de steun aan Mozambique kwam direct ten goede aan de Mozambikaanse begroting ter financiering van de overheidsuitgaven.

Ook in het nieuwe Ontwikkelingssamenwerkingsbeleid blijft Mozambique een van de partnerlanden. De komende jaren zal worden samengewerkt op een drietal speerpunten van beleid: water (ca. € 62 miljoen over vier jaar), seksuele gezondheidszorg en rechten (ca. € 50 miljoen) en voedselzekerheid (ca. € 30 miljoen). Ook de ontwikkeling van de private sector in Mozambique zal worden gesteund. Mede vanwege achterblijvende resultaten op het gebied van corruptiebestrijding en een verandering van Nederlands beleid is in 2011 besloten de algemene begrotingssteun in 2012 af te bouwen en per 2013 stop te zetten. Mozambique is reeds van dit besluit op de hoogte.

Medeparaaf en datum		Kopie aan
1 DAF/MZ		
Redacteur	2	
10 2 e	3	
Datum	4	
29-03-2012	5	
Paraaf	Vaststeller DAF	
C:\Offline10 2 e \Desktop\Sophia documenten oude-SWR\Memo - 2012.03.29 - DAF - a. Memo - Mozambique aanbieding		

Aan DGIS, DGCB
Van DAF
Via
Kopie aan DKP
Afgestemd met

TER INFORMATIE

Datum
29 maart 2012
Onze Referentie
DAF/2012
Opgesteld door
DAF/MZ
T 5324

memo

Mozambique: aanbieding geloofsbrieven

Aanleiding

Uw beider kennismakingsgesprek met ambassadeur Uaiene van Mozambique op 5 april (11.30 – DGIS en 14.00 – DGCB).

Kern/samenvatting

Op 4 april a.s. biedt Ana Nemba Uaiene, ambassadeur van Mozambique, haar geloofsbrieven aan. U spreekt ambassadeur Uaiene beiden op 5 april. Bijgaand gaan u suggesties voor spreekpunten en achtergrondinformatie over Mozambique toe. Daarnaast vindt u bijgevoegd het CV en bezoekprogramma van ambassadeur Uaiene.

Bijlagen

1. Gespreksfiche DGIS – ambassadeur Uaiene
2. Gespreksfiche DGCB – ambassadeur Uaiene
3. Fiche geloofsbrieven Mozambique
4. CV ambassadeur Uaiene

Bijlage: Politiek krachtenveld

Datum

29 maart 2012

Onze Referentie

10 2 a

Aanleiding en Doel

Mevrouw dr. Ana Nemba UAIENE biedt op 4 april 2012 haar geloofsbrieven aan als nieuwe ambassadeur van Mozambique met standplaats Brussel. Uw bijeenkomst met de ambassadeur (+/- 20 min.) dient als een eerste kennismaking. Daarnaast biedt deze ontmoeting de gelegenheid om:

- beknopt het OS-beleid van de Staatssecretaris, inclusief de nieuwe speerpunten van dit beleid, toe te lichten;
- kort in te gaan op de huidige en geplande samenwerkingsverbanden tussen NL en Mozambique ten behoeve van de verlichting van de armoede.

Gesprekspunten

Opening

- Welkomstwoord
- Korte introductie NL OS beleid (reductie aantal partnerlanden, speerpunten)

Samenwerking met Mozambique

- 10 2 a, 11 [redacted]
- In spite of recent cutbacks, Mozambique will be one of the fifteen remaining 'partner-countries'. Netherlands hopes to intensify its relationship with Mozambique in the coming years. We hope to alleviate poverty by supporting inclusive and sustainable economic growth.
- Mozambique and the Netherlands can build upon long-lasting and strong bilateral ties.
- Netherlands has identified three themes in which it would like to intensify the relationship with Mozambique: water, sexual and reproductive rights and food security.
- Water: Existing cooperation in areas of drinking water, sanitation and water management will be intensified.
- SRGR: Cooperation with the Ministry of Health will emphasize sexual and reproductive rights, with special attention for the reduction of maternal and infant mortality.
- Voedselzekerheid: The Netherlands with its particular expertise hopes to contribute to rural development and investment models that include local communities.
- Interested in your views on the current situation and developments in Mozambique. How will the recent findings of large quantities of raw materials (gas, coal) change your perspectives?

Passief

- 10 2 a [redacted]
- [redacted] De
- 10 2 a [redacted]

10 2 a

A large rectangular area of the document is redacted with a solid grey fill. The redaction covers approximately three lines of text, starting from the line containing '10 2 a' and extending to the right edge of the page.

Achtergrond

Algemeen

Voor een algemene achtergrond op Mozambique en de bilaterale relatie: zie bijgaand geloofsbrievenfiche. De ambassadeur spreekt aansluitend aan dit gesprek met de DGCB. Op 4 april werd zij ontvangen door DAF. Zie tevens bijgaand bezoekprogramma en een beknopt CV van uw gesprekspartner.

MJSP 2012-2015

[kerncijfers?]

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

R via M
DAF en Df
DGPZ
SG, DGIS,
Maputo, DI

TER BESLISSING

Datum
29 oktober 2015

Onze Referentie
2015.606493

Opgesteld door

10 2 e

10 2 e

memo

Inkomend werkbezoek President Mozambique Nyusi
tijdens Europa tour april 2016

Aanleiding

President van Mozambique, Nyusi, is dit jaar aangetreden. Tweede helft april 2016 bezoekt hij Europa (Duitsland en België), hetgeen aanleiding biedt om te onderzoeken of een werkbezoek aan NL in zijn agenda past.

Gevraagd besluit

- Uw instemming met entameren werkbezoek van Nyusi aan Nederland omstreeks 20 april 2016. Voorgesteld wordt om aan te sturen op een werkbezoek van 1 of 2 dagen en gesprekken met ZMK, MP, M en/of R en programma t.b.v. NL bedrijfsleven.

Kern / samenvatting

10 2 a

Om deze reden wordt aan u de vraag voorgelegd of gezondeerd mag worden bij Mozambique omtrent de mogelijkheid van een werkbezoek.

- VNVR-Kandidatuur. Voorbereide ontmoeting tussen ZMK en Nyusi kon tijdens AVVN onverwachts niet doorgaan. De verwachting is dat een ontmoeting met ZMK van doorslaggevende betekenis kan zijn voor een positieve stem.
- Groot economisch potentieel van Mozambique (gas, maritieme infrastructuur, water, landbouw). In overgangsland Mozambique zijn goede kansen voor Nederlandse bedrijven, met name in de energie- en maritieme sector. Structurele relatieopbouw op hoogste politiek niveau is in Mozambique onontbeerlijk om deze kansen te kunnen benutten. Bezoek draagt bij aan verdere positionering van NL bedrijfsleven en past in meerjarige strategie met in- en uitgaande bezoeken (laatstelijk R in 2014), ondersteunen van NL consortia, en capaciteitsopbouw. 10 2 g

Bezoek kan daarnaast bredere bedrijfsleven (ook in landbouw, water) ingangen bieden op het hoogste MOZ niveau.

- Voorbeeld hulp en handel: Het Nederlands beleid t.a.v. Mozambique staat in het teken van de hulp, handel en investeringsagenda. Binnen de OS-speerpunten voedselzekerheid en water worden mooie resultaten geboekt bij het combineren van hulp en handel.
- 40 jaar MOZ-NLse betrekkingen. Een ontmoeting tussen ZMK en Nyusi zou het hoogtepunt vormen van de viering 40 jaar bilaterale betrekkingen.

Datum

29 oktober 2015

Onze Referentie

2015.606493

Van: RS

Aan: DAF en DIO

Kopie: DGIS, DGBEB, PS, COM & PA-R

Kenmerk: ENV-2015.10188

Datum: 4 november 2015

Onderwerp: Inkomend werkbezoek President Mozambique Nyusi tijdens Europa tour april 2016

10 2 a

10 2

Van: PS

Aan: RS

Datum: 2 november 2015

Onderwerp: Inkomend werkbezoek President Mozambique Nyusi tijdens Europa tour april 2016

Reactie M:

11

10 2 e

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

R via M 10
DAF en C 2 e
DGPZ
SG, DGIS, DGBEB
Maputo, DMM, DDE, IGG

TER BESLISSING

Datum

29 oktober 2015

Onze Referentie

2015.606493

10 2 e

10 2 e

memo

Inkomend werkbezoek President Mozambique Nyusi
tijdens Europa tour april 2016

Aanleiding

President van Mozambique, Nyusi, is dit jaar aangetreden. Tweede helft april 2016 bezoekt hij Europa (Duitsland en België), hetgeen aanleiding biedt om te onderzoeken of een werkbezoek aan NL in zijn agenda past.

Gevraagd besluit

- Uw instemming met entameren werkbezoek van Nyusi aan Nederland omstreeks 20 april 2016. ¹¹

Kern / samenvatting

10 2 a

Rond dezelfde datum zal hij ook Brussel aandoen. Om deze reden wordt aan u de vraag voorgelegd of gesondeerd mag worden bij Mozambique omtrent de mogelijkheid van een werkbezoek.

10 2 a

- Groot economisch potentieel van Mozambique (gas, maritieme infrastructuur, water, landbouw). In overgangsland Mozambique zijn goede kansen voor Nederlandse bedrijven, met name in de energie- en maritieme sector. Structurele relatieopbouw op hoogste politiek niveau is in Mozambique onontbeerlijk om deze kansen te kunnen benutten. Bezoek draagt bij aan verdere positionering van NL bedrijfsleven en past in meerjarige strategie met in- en uitgaande bezoeken (laatstelijk R in 2014), ondersteunen van NL consortia, en capaciteitsopbouw. ^{10 2 g}

10 2 g

- Voorbeeld hulp en handel: Het Nederlands beleid t.a.v. Mozambique staat in het teken van de hulp, handel en investeringsagenda. Binnen de OS-speerpunten voedselzekerheid en water worden mooie resultaten geboekt bij het combineren van hulp en handel.
- 40 jaar MOZ-NLse betrekkingen. Een ontmoeting tussen ZMK en Nyusi zou het hoogtepunt vormen van de viering 40 jaar bilaterale betrekkingen.

Datum

29 oktober 2015

Onze Referentie

2015.606493

Aan PIVDGIS
Van DAF 10 2 e
Via
Kopie aan SG
Afgestemd met MAP

TER INFORMATIE

Datum
11 november 2016
Onze Referentie
2016.755045

10 2 e

memo

Dossier bezoek aan Mozambique 14/11-16/11

Aanleiding

Uw bezoek aan Mozambique van 14 tot 16 november.

Kern/samenvatting

Bijgevoegd uw dossier voor het bezoek aan Mozambique. Het dossier is samengesteld door DAF, MAP en de relevante themadirecties.

Toelichting

Het doel van het bezoek is samen te vatten in twee punten:

- De relatie onderhouden na afzeggen bezoek M aan Mozambique en uitstel van bezoek President Nyusi aan NL.
- Van gelegenheid gebruik maken om enkele nevendoelen te bereiken, zoals inzicht verkrijgen in de sociale en financiële ontwikkelingen in Mozambique.

U zult tijdens uw reis bijgestaan worden door:

- Pascale Grotenhuis, CdP Maputo;
- 10 2 e
-
-
- Verschillende andere medewerkers van de post.

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

R 10 2 e
M
DAF
DGPZ
R, SG, plv DGIS
MAP, DIO, IGG, DPG, DDE

TER BESLISSING

Datum

10 februari 2017

Onze Referentie

2017.117305

10 2 e

memo

Werkbezoek van de president van Mozambique –
Bilateraal gesprek.

Aanleiding

Werkbezoek van president Nyusi van Mozambique aan NL van woensdag 17 tot vrijdag 19 mei. Verkennen mogelijkheden bilaterale gesprekken M en R naast reeds vastgestelde onderhoud ZMK en separaat MP op 19 mei.

Gevraagd besluit

M: Uw akkoord met een bilateraal gesprek met president Nyusi op 18 mei van 9:00 tot 10:00. Indien niet opportuun: uw akkoord met een ontvangst en aansluitend gesprek na aankomst van de president op Schiphol op woensdag 17 mei.

R: Uw akkoord met een bilateraal gesprek met president Nyusi op 18 mei van 17.30 tot 18:00, het aansluitend gezamenlijk openen van de Nederlands-Mozambique Business Forum en vervolgens hosten van diner 18:30 – 20:00 in aanwezigheid van CEO's van NL en MOZ bedrijfsleven.

Kern/samenvatting

Voorstel onderhoud o.l.v. M

- Uw gesprek beoogt de banden met Mozambique verder aan te halen. Een dialoog over het vredesproces en de huidige politieke spanningen in Mozambique is daarnaast van groot belang. Uw kennis en ervaring in deze zaak wordt in Mozambique gewaardeerd.
- Hiernaast kunt u in gaan op de huidige financiële reputatie van Mozambique en spreken over de stappen die nodig zijn om deze reputatie te verbeteren.
- 10 2 a
- Wanneer een gesprek op 18 mei niet mogelijk is kan er gekeken worden of een ontvangst bij aankomst van de president op Schiphol in de avond van 17 mei mogelijk is. Exact aankomsttijd van de president is echter tot op heden nog niet bekend.

Voorstel onderhoud o.l.v. R

- In uw gesprek kunt u de financiële situatie en de ontwikkelingen omtrent de off-budget leningen en internationale audit bespreken.

- Hiernaast kunt u de goede samenwerking op het gebied van water, voedselzekerheid en SRGR bespreken. Projecten zoals het Beira-Masterplan zijn goede voorbeelden van de succesvolle hulp en handel relatie met Mozambique. 10 2 a
- Het NL bedrijfsleven verwelkomt het bezoek van de president. 10 2 g

Datum
10 februari 2017
Onze Referentie
2017.117305

- 11 . Het zou een kleinschalig diner met circa 20 tot 30 deelnemers uit het Nederlandse en Mozambikaanse bedrijfsleven betreffen.

Programma

- President Nyusi zal hiernaast een audiëntie en lunch hebben bij ZMK en zal een bilateraal gesprek voeren met MP, deze tijdstippen zijn reeds vastgelegd.
- Doel van het bezoek van president Nyusi is het aanhalen van de politieke en economische banden evenals het versterken van de samenwerking op het gebied van water en voedselzekerheid.
- President Nyusi wordt vergezeld door MinBZ Balói en een handelsmissie o.l.v. de Minister voor Handel Dhr Tonella. Minister van Transport Mesquita en/of Minister van water Martinho mogelijk ook onderdeel van de delegatie.
- Naast bilaterale gesprekken en een business diner bestaat het programma uit een gesprek met voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer, een bezoek aan de Port of Rotterdam, een bezoek aan een *entrepreneurship incubator* en bezoeken en discussies met instellingen, universiteiten en bedrijven die actief zijn op het gebied van water en voedselzekerheid.
- Programma ligt tevens nog voor aan Mozambique en is derhalve nog niet definitief.

Bijlage

In de bijlage vindt u een voorlopig programma voor het bezoek van de president.

10 2 e

Van: PS

10 2 e

Aan: DAF via DGP

Cc: SG, RS, Plv. DGIS, Secr. M

Datum: 14 februari 2017

Onderwerp: Werkbezoek van de president van Mozambique – Bilateraal gesprek

Reactie M:

Ok, graag op de 17e 10 2 a

2017.1060

Draft Programme*
Visit of H E Mr Filipe Jacinto Nyusi,
President of the Republic of Mozambique
to the Kingdom of the Netherlands
17 - 19 May 2017

*version February 10 2017

Wednesday 17 May 2017

Evening Arrival H E the President

Location Schiphol airport Welcome by Mr Koenders upon arrival

(Arrival time depending on prior engagements/departure airport President either arriving from Maputo or after visit to other European country)

Thursday 18 May 2017

- 09 00 – 10 00 **Bilateral Meeting with the Minister of Foreign Affairs, Mr Bert Koenders (t b c)**
Location hotel of H E the president
- 10 45 – 13 45 **Visit to Port of Rotterdam**
 - Visit to STC vocational training institute related to the maritime and/or energy sector (For instance visiting the nautical simulator park and/or offshore training centre)
 - Tour of the port of Rotterdam area by boat including lunch with Dutch companies in the maritime and energy sector
- 14 15 – 15 15 **Visit to Erasmus Centre for Entrepreneurship**
Location Rotterdam
Leading centre for entrepreneurship in Europe Focus on knowledge development, innovation and entrepreneurship Partner of *Orange Corners Maputo*
- 16 00 – 16 45 **Meeting with the President of the Senate and the Speaker of the House of Representatives (t b c)**
- 17 30 – 18 00 **Bilateral Meeting with the Minister of Foreign Trade and Development Cooperation, Ms Lilianne Ploumen (t b c)**
Location Escher Museum (t b c) / diner location
- 18 00 – 18 30 **Opening of Mozambique – Netherlands business event by H E the President and the Minister of Foreign Trade and Development Cooperation**
Location t b d (The organization of this Business event is to be determined by the Embassy of Mozambique and the NABC)
- 18 30 – 20 00 **High Level Business dinner**
Business dinner or reception with several high level delegations from Dutch companies
Location Escher Museum (t b c)

Version February 10 2017

Friday 19 May 2017

- 08 30 – 08 40 **Welcome by prime Minister Mark Rutte**
Location Catshuis, The Hague
- 08 40 – 10 00 **Breakfast meeting with Prime Minister Mark Rutte**
Location Catshuis, The Hague
- 10 30 -11 30 **Visit to Mauritshuis**
(Including tour and informal meeting with investment partners)
Location Mauritshuis
- 12 00 – 12 30 **Audience with His Majesty King Willem-Alexander**
Location Noordeinde Palace The Hague
- 12 30 – 14 30 **Lunch with His Majesty King Willem-Alexander**
Location Noordeinde Palace The Hague
- 15 00 – 16 15 **Knowledge sharing platform with lead innovators on Nutrition and Food security**
Location Rijk Zwaan, de Lier
Leading Dutch companies and scientific institutions such as Unilever, DSM and Wageningen University would provide presentations and engage in a discussion on Nutrition and Food security After this discussion there is a possibility for a tour around the company of Rijk Zwaan, developer and producer of high quality seeds
- 16 45 – 18 15 **Visit to Deltares**
Location Delft
Deltares is an independent institute for applied research in the field of water management Deltares carries out applied research on flood protection and flood management systems for deltas, coastal areas and river basins Deltares houses several experimental research basins for research on dike strength, offshore and coastal projects and many more
- 19 00 **Diaspora event at Casa De Mozambique na Holanda in Delft**
Location Delft
(Initiative and organisation to be determined by the Embassy of Mozambique)

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

DAF
plv DGIS
M, SG, DGPZ
MAP, DIO, IGG, DPG, DDE

10 2 e

TER BESLISSING

Datum
10 februari 2017

Onze Referentie
2017.117313

Opgesteld door

10 2 e

10 2 e

memo

Werkbezoek van de president van Mozambique –
Bilateraal gesprek.

Aanleiding

Werkbezoek van president Nyusi van Mozambique aan NL van woensdag 17 tot vrijdag 19 mei. Verkennen mogelijkheden bilaterale gesprekken M en R naast reeds vastgestelde onderhoud ZMK en separaat MP op 19 mei.

Gevraagd besluit

M: Uw akkoord met een bilateraal gesprek met president Nyusi op 18 mei van 9:00 tot 10:00. Indien niet opportuun: uw akkoord met een ontvangst en aansluitend gesprek na aankomst van de president op Schiphol op woensdag 17 mei.

R: Uw akkoord met een bilateraal gesprek met president Nyusi op 18 mei van 17.30 tot 18:00, het aansluitend gezamenlijk openen van de Netherlands-Mozambique Business Forum en vervolgens hosten van diner 18:30 – 20:00 in aanwezigheid van CEO's van NL en MOZ bedrijfsleven.

Kern/samenvatting

Voorstel onderhoud o.l.v. M

- Uw gesprek beoogt de banden met Mozambique verder aan te halen. Een dialoog over het vredesproces en de huidige politieke spanningen in Mozambique is daarnaast van groot belang. Uw kennis en ervaring in deze zaak wordt in Mozambique gewaardeerd.
- Hiernaast kunt u in gaan op de huidige financiële reputatie van Mozambique en spreken over de stappen die nodig zijn om deze reputatie te verbeteren.
- 10 2 a
- Wanneer een gesprek op 18 mei niet mogelijk is kan er gekeken worden of een ontvangst bij aankomst van de president op Schiphol in de avond van 17 mei mogelijk is. Exact aankomsttijd van de president is echter tot op heden nog niet bekend.

Voorstel onderhoud o.l.v. R

- In uw gesprek kunt u de financiële situatie en de ontwikkelingen omtrent de off-budget leningen en internationale audit bespreken.

- Hiernaast kunt u de goede samenwerking op het gebied van water, voedselzekerheid en SRGR bespreken. Projecten zoals het Beira-Masterplan zijn goede voorbeelden van de succesvolle hulp en handel relatie met Mozambique. 10 2 a
- Het NL bedrijfsleven verwelkomt het bezoek van de president. 10 2 g

Datum
10 februari 2017
Onze Referentie
2017.117313

- 11 . Het zou een kleinschalig diner met circa 20 tot 30 deelnemers uit het Nederlandse en Mozambikaanse bedrijfsleven betreffen.

Programma

- President Nyusi zal hiernaast een audiëntie en lunch hebben bij ZMK en zal een bilateraal gesprek voeren met MP, deze tijdstippen zijn reeds vastgelegd.
- Doel van het bezoek van president Nyusi is het aanhalen van de politieke en economische banden evenals het versterken van de samenwerking op het gebied van water en voedselzekerheid.
- President Nyusi wordt vergezeld door MinBZ Balói en een handelsmissie o.l.v. de Minister voor Handel Dhr Tonella. Minister van Transport Mesquita en/of Minister van water Martinho mogelijk ook onderdeel van de delegatie.
- Naast bilaterale gesprekken en een business diner bestaat het programma uit een gesprek met voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer, een bezoek aan de Port of Rotterdam, een bezoek aan een *entrepreneurship incubator* en bezoeken en discussies met instellingen, universiteiten en bedrijven die actief zijn op het gebied van water en voedselzekerheid.
- Programma ligt tevens nog voor aan Mozambique en is derhalve nog niet definitief.

Bijlage

In de bijlage vindt u een voorlopig programma voor het bezoek van de president.

10 2 e

Van: RS

Aan: DAF

Cc: DGIS, PS, SG, DGPZ, DIO, IGG, DPG, DDE, COM, PA-R

Datum: 15 februari 2017

Kenmerk: ENV-2017.1061

Onderwerp: Werkbezoek van de president van Mozambique – Bilateraal gesprek

10 2 a

Draft Programme*
Visit of H E Mr Filipe Jacinto Nyusi,
President of the Republic of Mozambique
to the Kingdom of the Netherlands
17 - 19 May 2017

*version February 10 2017

Wednesday 17 May 2017

Evening Arrival H E the President

Location Schiphol airport Welcome by Mr Koenders upon arrival

(Arrival time depending on prior engagements/departure airport President either arriving from Maputo or after visit to other European country)

Thursday 18 May 2017

- 09 00 – 10 00 **Bilateral Meeting with the Minister of Foreign Affairs, Mr Bert Koenders (t b c)**
Location hotel of H E the president
- 10 45 – 13 45 **Visit to Port of Rotterdam**
 - Visit to STC vocational training institute related to the maritime and/or energy sector (For instance visiting the nautical simulator park and/or offshore training centre)
 - Tour of the port of Rotterdam area by boat including lunch with Dutch companies in the maritime and energy sector
- 14 15 – 15 15 **Visit to Erasmus Centre for Entrepreneurship**
Location Rotterdam
Leading centre for entrepreneurship in Europe Focus on knowledge development innovation and entrepreneurship Partner of *Orange Corners Maputo*
- 16 00 – 16 45 **Meeting with the President of the Senate and the Speaker of the House of Representatives (t b c)**
- 17 30 – 18 00 **Bilateral Meeting with the Minister of Foreign Trade and Development Cooperation, Ms Lilianne Ploumen (t b c)**
Location Escher Museum (t b c) / diner location
- 18 00 – 18 30 **Opening of Mozambique – Netherlands business event by H E the President and the Minister of Foreign Trade and Development Cooperation**
Location t b d (The organization of this Business event is to be determined by the Embassy of Mozambique and the NABC)
- 18 30 – 20 00 **High Level Business dinner**
Business dinner or reception with several high level delegations from Dutch companies
Location Escher Museum (t b c)

Version February 10 2017

Friday 19 May 2017

- 08 30 – 08 40 **Welcome by prime Minister Mark Rutte**
Location Catshuis, The Hague
- 08 40 – 10 00 **Breakfast meeting with Prime Minister Mark Rutte**
Location Catshuis, The Hague
- 10 30 – 11 30 **Visit to Mauritshuis**
(Including tour and informal meeting with investment partners)
Location Mauritshuis
- 12 00 – 12 30 **Audience with His Majesty King Willem-Alexander**
Location Noordeinde Palace The Hague
- 12 30 – 14 30 **Lunch with His Majesty King Willem-Alexander**
Location Noordeinde Palace The Hague
- 15 00 – 16 15 **Knowledge sharing platform with lead innovators on Nutrition and Food security**
Location Rijk Zwaan de Lier
Leading Dutch companies and scientific institutions such as Unilever, DSM and Wageningen University would provide presentations and engage in a discussion on Nutrition and Food security After this discussion there is a possibility for a tour around the company of Rijk Zwaan, developer and producer of high quality seeds
- 16 45 – 18 15 **Visit to Deltares**
Location Delft
Deltares is an independent institute for applied research in the field of water management Deltares carries out applied research on flood protection and flood management systems for deltas coastal areas and river basins Deltares houses several experimental research basins for research on dike strength, offshore and coastal projects and many more
- 19 00 **Diaspora event at Casa De Mozambique na Holanda in Delft**
Location Delft
(Initiative and organisation to be determined by the Embassy of Mozambique)

OVERZICHT PUNTEN BUITENLANDBELEID T.B.V. DE MINISTERRAAD 19 MEI 2017

Ander onderwerp

Ander onderwerp

Ander onderwerp

Ander onderwerp

Ander onderwerp

Ander onderwerp

Ander onderwerp

4. Mozambique

Aanleiding/ontwikkelingen

- Van 17 t/m 19 mei brengt de president van Mozambique Filipe Nyusi een **officieel bezoek** aan Nederland. Hij wordt vergezeld door de First Lady en vier ministers: de Minister van Buitenlandse Zaken, de Viceminister voor Handel & Industrie, de Minister voor Transport en Communicatie en de Minister voor Publieke Werken en Water.
- Het bezoek staat in het teken van het 'vieren' van de goede relaties (40+ jaar) tussen NL en Mozambique, het aanhalen van de politieke banden, het OS-partnerschap en het bevorderen van de handelsrelatie. Voor NL liggen grote kansen in de sectoren energie, logistiek en maritiem in Mozambique. In het kader van de OS-relatie vinden er bijeenkomsten plaats op het gebied van watermanagement, voedselzekerheid en is er een ontmoeting met het Nederlandse maatschappelijk middenveld.
- Belangrijke ontwikkeling in de aanloop naar dit bezoek is de ontdekking in april 2016 dat de vorige Mozambikaanse regering twee omvangrijke leningen (€1,23 mld.) van buitenlandse investeerders is aangegaan zonder medeweten van het Mozambikaanse parlement en de aanzienlijke internationale (donor-)gemeenschap. NL besloot daarna de OS-steun (€10,2 mln.) via de centrale overheid van Mozambique op te schorten. NL besloot september 2016 om €5,2 mln. daarvan via alternatieve kanalen ten gunste van de Mozambikaanse bevolking in te zetten.
- Op zaterdag 13 mei werden de uitkomsten van een internationale audit aan de Advocaat-Generaal van Mozambique overhandigd. Direct hierna bracht de president een verklaring uit waarin hij de audit omarmde, de uitkomsten verwelkomde en de nodige steun heeft toegezegd aan de eventuele vervolgstappen van de Advocaat-Generaal.
- Op 4 mei jl. werd een staak-het-vuren tussen regeringspartij FRELIMO en oppositiepartij RENAMO voor onbepaalde tijd verlengd; een significante stap naar een definitief vredesakkoord. De persoonlijke rol van de president bij het vredesproces zal tijdens de bilaterale gesprekken uitgebreid aan bod komen.

Nederlandse/Internationale actie

- Het programma voorziet in een audiëntie met ZMK, een lunch met ZMK waar ook Minister Asscher en Staatsecretaris Dijkema aanwezig zullen zijn en een gesprek met HMK in haar hoedanigheid van *UN Secretary-General's Special Advocate for Inclusive Finance for Development*.
- Daarnaast bestaat het programma uit ontmoetingen met de voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer, Minister-President Rutte en Minister Koenders.
- Tijdens het bezoek tekenen NL en Mozambique één MoU voor maritieme samenwerking en LoI's op het gebied van havenontwikkeling, ondernemerschap en watermanagement.

Ander onderwerp

Ander onderwerp

Ander onderwerp

SPREEKPUNTEN BUITENLANDBELEID MINISTERRAAD VAN 19 MEI 2017

Ander onderwerp

[Redacted text block]

Ander onderwerp

[Redacted text block]

Ander onderwerp

[Redacted text block]

4. Mozambique

- Vanochtend (19 mei) had de President een bilateraal gesprek met de Minister President Rutte en een thematisch ontbijt waar ook staatsecretaris Dijksma bij aanwezig was.
- Minister Koenders ontmoette woensdagochtend en woensdagmiddag de Mozambikaanse President Nyusi in het kader van zijn officiële bezoek aan NL. Tijdens het gesprek werd langdurige en goede bilaterale relatie besproken en is stilgestaan bij de bereikte resultaten op gebied van ontwikkelingssamenwerking (o.a. watermanagement, toegang tot drinkwater en voedselzekerheid).
- Ook benadrukte Minister Koenders het belang van opvolging van de internationale audit naar aanleiding van de verborgen leningen. Hij complimenteerde de President met zijn verklaring waarin hij de audit omarmde en steun toegezegde aan opvolging door het OM. 11, 10 2 a
- President Nyusi sprak uitgebreid over het vredesproces in Mozambique en de stappen die op het moment worden gezet. Minister Koenders prees de President voor zijn persoonlijke inzet en benadrukte het belang van het recente staakt-het-vuren voor onbepaalde tijd.
- Verder kwamen onder anderen de onderwerpen mensenrechten, ruimte voor ngo's, de VNVR-lidmaatschap, de EU-Afrika top, handel, jong ondernemerschap, een mogelijk belastingverdrag tussen NL en Mozambique en klimaatverandering aan bod.

OVERZICHT PUNTEN BUITENLANDBELEID T.B.V. DE MINISTERRAAD 24 MEI 2017

Ander onderwerp

Ander onderwerp

Ander onderwerp

- Ander onderwerp
- Ander onderwerp

Ander onderwerp

Ander onderwerp

Ander onderwerp

Ander onderwerp

- Ander onderwerp

Ander onderwerp

4. Mozambique

Aanleiding/ontwikkelingen

- Van 17 t/m 19 mei bracht de president van Mozambique Filipe Nyusi een officieel bezoek aan Nederland. Er kan terug worden gekeken op een succesvol bezoek waarmee de bilaterale banden verder zijn versterkt. Van Mozambikaanse zijde lijkt er ook grote tevredenheid te bestaan over het verloop van het bezoek.
- Het bezoek stond in het teken van het 'vieren' van de goede relaties (40+ jaar) tussen NL en Mozambique, het aanhalen van de politieke banden, het OS-partnerschap en het bevorderen van de handelsrelatie. Voor NL liggen grote kansen in de sectoren energie, logistiek en maritiem in Mozambique. In het kader van de OS-relatie vonden er bijeenkomsten plaats op het gebied van watermanagement, voedselzekerheid en was er een ontmoeting met het Nederlandse maatschappelijk middenveld.

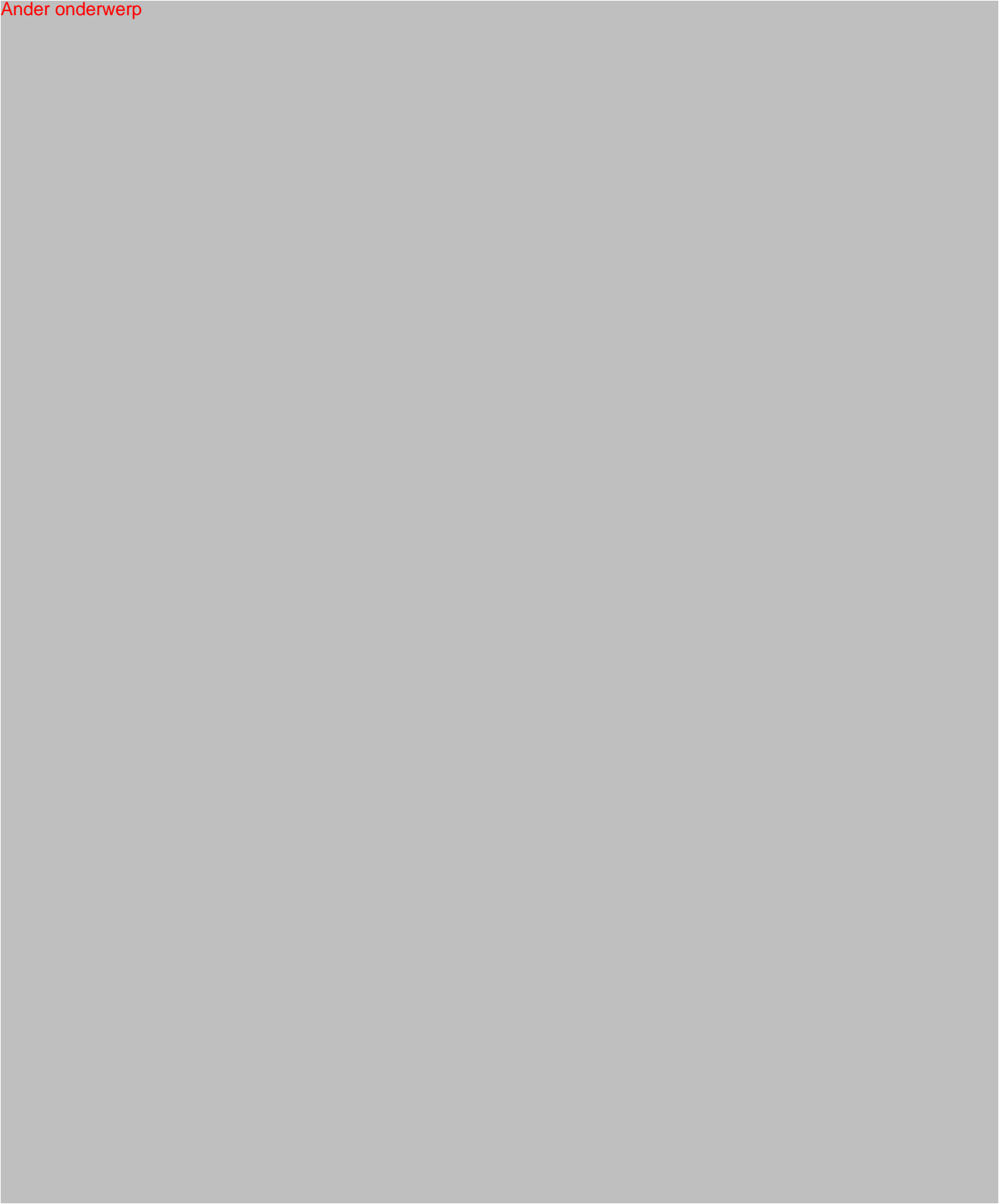
Nederlandse/Internationale actie

- Tijdens het bezoek was er een audiëntie met ZMK, een lunch met ZMK waar ook Minister Asscher en Staatsecretaris Dijkema aanwezig waren en een gesprek met HMK in haar hoedanigheid van *UN Secretary-General's Special Advocate for Inclusive Finance for Development*.
- Daarnaast bestond het programma uit ontmoetingen met de voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer, Minister-President Rutte en Minister Koenders.
- Tijdens het bezoek tekenden NL en Mozambique één MoU voor maritieme samenwerking en LoI's op het gebied van havenontwikkeling, ondernemerschap en watermanagement.

Ander onderwerp

Ander onderwerp

Ander onderwerp

SPREEKPUNTEN BUITENLANDBELEID MINISTERRAAD VAN 24 MEI 2017

Ander

d

And

er

onde

rwer

p

And

er

ond

erw

erp

• Ander onderwerp

- Ander onderwerp

4. Mozambique

- Van 17 tot 19 mei bracht President Nyusi van Mozambique een officieel bezoek aan NL. Kijken terug op succesvol bezoek waarin politiek, handel en OS gecombineerd werden.
- Dit bezoek bood een goed platform voor constructief-kritische dialoog. Tijdens mijn ontmoeting met de president op 17 mei was er ruimte om te spreken over de verborgen leningen, de internationale audit en het belang van een goede opvolging door regering en de Advocaat-Generaal. Hiernaast spraken we uitgebreid over het lopende vredesproces in Mozambique en de te zetten stappen in de toekomst. Verder kwamen de onderwerpen mensenrechten, ruimte voor ngo's, de VNVR-lidmaatschap, de EU-Afrika top, handel, jong ondernemerschap, een mogelijk belastingverdrag tussen NL en Mozambique en klimaatverandering aan bod.
- Tijdens het bezoek stond verder de NL hulp en handel agenda centraal door bezoeken aan bedrijven 10 2 g lunch bedrijfsleven en ronde tafel bijeenkomsten op OS-gebied (voedselzekerheidsplatform, bijeenkomst over watermanagement en een gesprek met het NL maatschappelijk middenveld). Tijdens deze bezoeken werd NLse kennis en expertise bij de president onder de aandacht gebracht.
- Het is nu van belang concrete opvolging te geven aan dit bezoek. Dialoog over politieke en OS-samenwerking verder uit te breiden en waar mogelijk de handelsrelatie te intensiveren. Ontwikkelingen ten aanzien van de opvolging van de audit en consequenties voor de steun via centrale overheid zullen op agenda blijven.

Officieel bezoek president Mozambique (2)

RVD, nr...

De president van de republiek Mozambique, Filipe Jacinto Nyusi, brengt van woensdag 17 mei tot en met vrijdag 19 mei een officieel bezoek aan Nederland. Het bezoek staat in het teken van de verdere versterking van de brede relatie tussen Nederland en Mozambique.

Op vrijdagochtend 19 mei ontvangt Minister-president Mark Rutte de president op het Catshuis. Aansluitend ontvangen Koning Willem-Alexander en Koningin Máxima de president met een welkomstceremonie op Paleis Noordeinde in Den Haag, gevolgd door een audiëntie. Vervolgens bieden Koning Willem-Alexander en Koningin Máxima de president een lunch aan. De Koning en de president houden daarbij een toespraak. In de middag heeft Koningin Máxima in haar hoedanigheid van speciale pleitbezorger van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties voor inclusieve financiering voor ontwikkeling (UNSGSA) een ontmoeting met de president. Later op de middag bezoekt president Nyusi een kennisplatform over voedselzekerheid bij Rijkszwaan en vindt in Delft een ontvangst plaats van de Mozambikaanse gemeenschap in Nederland.

Woensdag 17 mei heeft president Nyusi op Paleis Noordeinde een ontmoeting met minister Ploumen van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. Aansluitend heeft hij een ontmoeting met minister Koenders van Buitenlandse Zaken.

Donderdag 18 mei wordt president Nyusi in het gebouw van de Eerste Kamer in Den Haag ontvangen door de voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal, mevrouw Ankie Broekers-Knol en mevrouw Khadija Arib. Aansluitend brengt hij een bezoek aan het Erasmus Centre for Entrepreneurship in Rotterdam. Het middagprogramma bestaat uit een bezoek aan de haven van Rotterdam, een bezoek aan Deltares en een ontmoeting met academici en maatschappelijke organisaties actief in Mozambique. De dag wordt afgesloten met een bezoek aan het Nederlands- Mozambikaanse Business Forum georganiseerd *Netherlands African Business Council* (NABC).

Mededeling aan redacties (niet voor publicatie)

Accreditatie voor de persmomenten bij Paleis Noordeinde en het Catshuis **10 2 g** itsluitend per e-mail onder vermelding van naam, medium en functie bij de Rijksvoorlichtingsdienst, **10 2 e**

Bij uw accreditatie graag het nummer vermelden van de persmomenten die u wenst bij te wonen. Gezien de beschikbare ruimte kan een beperkte toelating van media gelden. Geaccrediteerde media ontvangen dinsdag 16 mei per e-mail bericht over de indeling.

Let op! Voor nadere informatie en accreditatie bij de overige programmaonderdelen: zie de contactgegevens vermeld in het programma.

Programma

Woensdag 17 mei 2017

16:00 uur	Bilaterale ontmoeting minister Lilianne Ploumen van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking
10 2 g
17.30 uur	Bilaterale ontmoeting Minister Koenders van Buitenlandse Zaken met president
10 2 g

Donderdag 18 mei 2017

09:30 uur	Ontmoeting met de Voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer der Staten Generaal.
	10 2 g
	10 2 e
11:00 uur	Bezoek Erasmus Centre for Entrepreneurship Rotterdam
	10 2 e
12:15 uur	Bezoek haven van Rotterdam
	10 2 g
14:45 uur	Bezoek aan Deltares
	10 2 e 10 2 e
16.45 uur	Ontmoeting academici en ngo's actief in Mozambique
	10 2 g
18:00 uur	Bezoek aan Nederlands-Mozambikaanse Bussiness Forum Organisator NABC (<i>Netherlands African Business Council</i>)
	10 2 e 10 2 e

Vrijdag 19 mei

08:30 uur	Ontvangst door Minister-president Mark Rutte op het Catshuis (2)
	10 2 g
11.00 uur	Aankomst bij Paleis Noordeinde, begroeting door de Koning en Koningin Máxima (3)
	10 2 g
	Welkomstceremonie bij Paleis Noordeinde (4)
	10 2 g
11.20 uur	President Nyusi wordt in audiëntie ontvangen door Zijne Majesteit de Koning en Hare Majesteit Koningin Máxima. (5)
	10 2 g
12.00 uur	Lunch. Toespraken van de Koning en de president bij aanvang. (6)
	10 2 g
14:00 uur	Ontmoeting Koningin Maxima met president Nyusi in het kader van inclusieve financiering voor ontwikkeling.
	10 2 e

Bezoek aan Rijkszwaan 11

Voor vragen aan Buitenlandse Zaken over dit bezoek

10 2 e

Rijksvoorlichtingsdienst

10 2 e

NRC vragen d.d. 15-05-2017

Q1 - Vorig jaar toen bekend werd dat Mozambique leningen had verzwezen voor internationale donoren heeft minister Ploumen besloten de 10,2 miljoen die Nederland via de staatskas aan Mozambique geeft te bevriezen. Is er sindsdien iets veranderd in het beleid rond deze donaties? Is het geld nog altijd bevroren of inmiddels via andere weg naar Mozambique gegaan?

A1

Volgend op de aanvankelijke bevroering door Nederland in mei heeft het kabinet op 22 augustus jl. besloten om het bedrag van 10,2 mln euro niet meer via de centrale overheid van Mozambique in te zetten. Het kabinet gaf hiermee het signaal naar de Mozambikaanse regering dat verdere herstelmaatregelen nodig zijn voor normalisering van de hulprelatie. Om de gevolgen van dit besluit voor de Mozambikaanse bevolking zoveel mogelijk te beperken is een deel van de vrijgekomen middelen voor 2016, namelijk 5,2 mln euro, via alternatieve kanalen ingezet. Een bedrag van 4 miljoen euro is via de ngo 'Population Services International' ten goede gekomen aan 120 klinieken ter ondersteuning van gezinsplanning voor 192.000 meisjes en vrouwen. De overige 1,2 miljoen euro is geïnvesteerd in 'climate smart' landbouwtechnieken, zaadveredeling, versterking van business skills en landrechten via de 'Zambezi Valley Development Agency'. Het overige deel, 5 mln euro, is in 2016 niet in Mozambique ingezet.

Q2 - Nederland zou naar aanleiding van een IMF-missie naar Mozambique in juni vorig jaar opnieuw bekijken of er met de Mozambikaanse regering kan worden samengewerkt. Wat was de conclusie van de minister over deze missie?

A2

Na de IMF-missie heeft de Mozambikaanse overheid concrete maatregelen genomen richting financieel herstel zoals het terugbrengen van de overheidsuitgaven, fiscale maatregelen en instemming met een onafhankelijke en internationale audit uitgevoerd door het bedrijf Kroll. De conclusies van deze audit zijn op 13 mei jl. gedeeld met het Mozambikaanse Openbaar Ministerie. In een publieke verklaring op diezelfde dag, die ook op de nationale televisie werd uitgezonden, omarmde de president de audit en gaf hij aan de conclusies van het onderzoek te zullen verwelkomen en opvolgen.

Het Nederlandse kabinet heeft op 22 augustus 2016 besloten om in afwachting van adequate en concrete maatregelen een bedrag van 10,2 mln euro niet via de centrale overheid van Mozambique in te zetten. De openbare verklaring van de President over de audit is een belangrijk positief signaal. Het blijft van belang om te bezien welke concrete acties de Mozambikaanse regering onderneemt om herhaling te voorkomen en hoe het stafrechtelijk onderzoek wordt voortgezet. Pas dan neemt Nederland een besluit over evt. hervatting van ontwikkelingshulp via de centrale Mozambikaanse overheid.

Q3 - Wanneer heeft Nederland president Nyusi uitgenodigd voor een officieel bezoek?

A3

President Nyusi is in 2015 in het kader van de viering van 40 jaar bilaterale betrekkingen, uitgenodigd voor een officieel bezoek, om de banden tussen onze twee landen te verbreden en te versterken.

Q4 -In de aankondiging van het bezoek staat dat het doel is om die brede relatie tussen Nederland en Mozambique verder te versterken. Kun je dat concreet maken? Om welke deelonderwerpen gaat het dan?

A4

Sinds het aanknopen van de diplomatieke betrekkingen na de onafhankelijkheid van Mozambique staat de bilaterale relatie primair in het teken van ontwikkelingssamenwerking. Nederland is op zoek naar mogelijkheden om de relatie te verbreden op het gebied van handel, investeringen en een gelijkwaardig partnerschap op de lange termijn. Mozambique heeft grote potentie in de landbouw- en watersector, waar Nederland en Mozambique kennis en ervaringen kunnen delen. Ook heeft Mozambique de potentie zich te ontwikkelen tot één van de grootste LNG-leveranciers in de wereld. President Nyusi heeft ontmoetingen met diverse Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen, waaronder de Haven van Rotterdam, de 'Erasmus Centre for Entrepreneurship' en Deltares. Het bezoek beperkt zich niet uitsluitend tot economische aangelegenheden. Uiteraard komen actuele politieke zaken, zoals het recent bereikte staak-het-vuren voor onbepaalde tijd maar ook sport, jeugdwerkloosheid en het bevorderen van ondernemerschap in gesprekken met Nederlandse bewindslieden aan bod.

Q5-Mozambique is een van de acht overgangslanden op de lijst van Nederlandse partnerlanden, wat inhoudt dat Nederland inzet op een geleidelijke verschuiving van hulp naar handel. Er komen vijftig Mozambikaanse bedrijven mee met Nyusi, en er is veel belangstelling van het Nederlandse bedrijfsleven voor het bezoek. Klopt de conclusie dat de bezwaren die Nederland heeft tegen de gang van zaken rond de verzwegen leningen het bevorderen van de handel tussen de landen door het kabinet niet in de weg staat?

A5

Sinds 2014 is Mozambique voor Nederland een overgangsland van hulp naar handel. Naast de bestrijding van directe armoede wordt het land ook gesteund in het vergroten van de markttoegang en verbeteren van het ondernemingsklimaat. Hiermee is naast een hulprelatie ook ruimte ontstaan voor het bevorderen van de wederzijdse handel en investeringen. Nederland is op zoek naar mogelijkheden in Mozambique voor handel, investeringen en een gelijkwaardig partnerschap op de lange termijn. Mozambique heeft potentie zich te ontwikkelen tot één van de grootste LNG-leveranciers wereldwijd. Daarnaast is er ook veel potentie in de landbouw- en watersector, waar Nederland en Mozambique kennis en ervaringen kunnen delen.

Q6 -Wat doet Nederland precies om de handel tussen de twee landen te bevorderen?

A6

Nederland steunt Mozambique bij het vergroten van de markttoegang en verbeteren van het ondernemingsklimaat. Daarnaast zet Nederland zich actief in voor de belangen van Nederlandse bedrijven in Mozambique middels het signaleren van kansen, bieden van hulp bij het vinden van zakenpartners, en voorzien van kennis en informatie. Bovendien helpt de Nederlandse overheid Nederlandse bedrijven, kennisinstellingen en sectoren zich te positioneren en draagt Nederland bij aan de vermindering van handelsbarrières.

Q7 - Heb je een kort overzicht van de hulprelatie met Mozambique?

A7

Voor de periode 2014-2017 focust de hulprelatie met Mozambique zich op de drie thema's: water en sanitatie, seksuele en reproductieve gezondheid en rechten en voedselzekerheid. Op het gebied van water en sanitatie ondersteunt Nederland de Mozambikaanse overheid, de particuliere sector en kennisinstellingen om toegang tot schoon drinkwater en betere sanitaire voorzieningen te vergroten; watergebruik in de landbouw efficiënter te maken; en op het verbeteren van geïntegreerde waterhulpbronnen om overstromingen en droogte tegen te gaan. Bij de inzet op seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR) concentreert de Nederlandse hulp zich o.a. op de toegang tot informatie voor jongeren over seksualiteit, verbeterde keuzevrijheid tot veilig seksueel gedrag en verbeterde toegang tot anticonceptiva, vaccins en medicijnen. Op voedselzekerheid ondersteunt Nederland om de economische potentie in Mozambique te vergroten door bijvoorbeeld agrarische ondernemerschap te ondersteunen, markttoegang voor boeren te vergroten en landadministratie te verbeteren.

Q8- Zijn er veel Nederlandse bedrijven betrokken bij de LNG-sector in Mozambique? Heeft BZ hier een rol in?

A8

De ontdekking van grote gasvelden in de periode 2010-2015 in Mozambique en stappen richting exploitatie daarvan door de Mozambikaanse overheid bieden grote economische kansen voor Nederland. BZ speelt een rol in de ondersteuning van het Nederlandse bedrijfsleven werkzaam in de LNG-sector in Mozambique met economische dienstverlening. Dat houdt in dat Nederland actief kansen signaleert voor deze bedrijven, en ze voorziet van informatie over de markt en mogelijke contacten. Het aantal Nederlandse bedrijven betrokken bij de LNG-sector groeit. Ca. 15 betrokken Nederlandse bedrijven bij de LNG-sector staan geregistreerd of zijn actief in Mozambique. Daarnaast zijn er een aantal bedrijven actief in de aan de LNG-sector gerelateerde sectoren, waaronder de maritieme (infrastructuur) en energiesector.

Q9- Behelst een officieel bezoek van een staatshoofd altijd een ontvangst door de koning, leden van het kabinet en de Kamervoorzitters? Ik bedoel: is dit een standaardontvangst, of zijn er verschillende varianten mogelijk?

A9

Dit is een standaard ontvangst.

Pers Q&A's

1. Q: Waarom komt President Nyusi naar Nederland?

A:

- President Nyusi brengt een officieel bezoek aan Nederland als uiting van meer dan 40 jaar goede onderlinge betrekkingen en de waardering voor de steun van ons land. Hij heeft Nederland niet eerder bezocht.
- De president wil ook kijken hoe hij Nederlandse bedrijven kan interesseren om in Mozambique te investeren. De president zoekt daarbij partners voor een duurzame en inclusieve ontwikkeling van Mozambique, die verder gaat dan alleen gaswinning. Hij is hier op uitnodiging van Nederland.

2. Q: Is hij nooit eerder naar Nederland gekomen?

A:

- Nee, een bezoek van president Nyusi is er niet eerder van gekomen. Ondanks de jarenlange goede samenwerking.
- President Nyusi werd in oktober 2014 gekozen tot president en dit is de eerste keer dat hij Nederland bezoekt. Al zijn recente voorgangers (Armando Emílio Guebuza in februari 2008; Joaquim Chissano in maart 1989; Samora Moisés Machel in 1983) bezochten Nederland tijdens hun presidentstermijn.

3. Q: Door wie wordt hij ontvangen?

A:

- Nyusi wordt ontvangen door Koning Willem-Alexander, Koningin Maxima, Minister-President Rutte en Minister van Buitenlandse Zaken Koenders. Ook wordt hij ontvangen door de voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer. Hiernaast heeft President Nyusi ontmoetingen met diverse Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen, waaronder de Haven van Rotterdam, Rotterdam Erasmus Centre for Entrepreneurship en Deltares.

4. Q: Waarom wordt hij ontvangen?

A:

- Mozambique is een van de 15 partnerlanden in het Nederlandse beleid voor ontwikkelingssamenwerking. Onze relatie met Mozambique is van belang voor armoedebestrijding, zoals het verbeteren van toegang tot drinkwater, de sociaaleconomische ontwikkeling en verbetering van de gezondheidszorg in het land.
- Sinds 2014 is Mozambique voor NL een zogeheten 'overgangsland' waar het beleid gericht is op het maken van een overgang 'van hulp naar handel'. Dat betekent dat Nederland het land steunt met armoedebestrijding, maar ook met het vergroten van de markttoegang en verbeteren van het ondernemingsklimaat.
- Er is groot economisch potentieel in Mozambique (gas, maritieme infrastructuur, water, landbouw). Voor Nederlandse bedrijven liggen daar goede kansen. Een goede relatie met Mozambique op het hoogste politiek niveau is onontbeerlijk om deze kansen te kunnen benutten.
- Verder wil President Nyusi leren wat Nederlandse bedrijven kunnen toevoegen aan de economie van zijn land. Zo grijpt de president het bezoek aan om Nederlandse kennis en ervaring op te doen bij het diversifiëren van de economie, die (nog) sterk gericht is op gaswinning.

5. Q: Hoeveel geeft Nederland aan Mozambique? Waaraan?

A:

- Nederland geeft geld aan ontwikkelingsprogramma's op het gebied van water en sanitatie, voedselzekerheid, seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR), capaciteitsversterking van het maatschappelijk middenveld en klimaatverandering. Dit zijn programma's waar de armste Mozambikanen baat bij hebben. Nederland gelooft bovendien dat jonge ondernemers een cruciale rol spelen in de ontwikkeling van de Mozambikaanse economie en biedt daarom ondersteuning aan jonge, voornamelijk vrouwelijke ondernemers in de vorm van, bijvoorbeeld, netwerk evenementen en training op het gebied van ondernemerschap.
- Afgelopen jaar (2016) is bijna 24 miljoen EURO aan hulp via de ambassade

ingezet via programma's met langdurige strategische en betrouwbare partners van de ambassade.

6. Q: Handelsbetrekkingen tussen Nederland en Mozambique?

A:

- Naast bestrijding van directe armoede steunt Nederland Mozambique ook bij het vergroten van de markttoegang en het verbeteren van het ondernemingsklimaat. Hierdoor ontstaat ook ruimte voor het verleggen van het accent naar een bilaterale handels- en investeringsrelatie.
- Nederland exporteerde in 2016 € 43 mln. aan goederen naar Mozambique (3^e grootste exporteur) en importeerde voor € 114 mln. aan goederen (grootste importeur). De belangrijkste importproducten zijn aluminium, fruit en tabak.
- Nederland is op zoek naar mogelijkheden in Mozambique voor handel, investeringen en een partnerschap op lange termijn. Mozambique heeft potentie zich te ontwikkelen tot één van de grootste LNG-leveranciers in de wereld. Daarnaast is er ook veel potentieel in de landbouw- en watersector, waar NL en Mozambique kennis en ervaringen kunnen uitwisselen. Mozambique en Nederland tonen beide veel interesse in het versterken van de handelsbetrekkingen in verschillende sectoren.
- Een aantal Nederlandse bedrijven investeert al in Mozambique en vele andere bedrijven tonen interesse.
- Onze sterke punten - geografische locatie, infrastructuur, logistieke expertise, technologische kennis, stabiele economie en politiek internationale oriëntatie –komen goed van pas bij de toekomstige ontwikkeling van Mozambique.

7. Q: Vindt u het normaal dat de Koning en de Minister-President een president ontvangt van een land dat leningen verborgen hield voor de eigen bevolking en de internationale gemeenschap?

A:

- Deze verborgen leningen zijn in 2013 en 2014 aangegaan door de vorige regering. President Nyusi was toen nog geen president van Mozambique.
- Het is gebruikelijk dat Nederland tot het hoogste niveau goede relaties onderhoudt met bevriende landen. Uiteraard brengt Nederland in alle contacten ook onderwerpen ter sprake waarover zorgen bestaan, zoals de verborgen leningen en de financiële en politieke uitdagingen in Mozambique.

8. Q: Wat is dat dan voor dialoog? Welke acties Nederland onderneemt naar aanleiding van het leningschandaal?

A:

- Begin 2016 kwam aan het licht dat de Mozambikaanse overheid twee leningen ter waarde van US\$1,4 miljard had verzwegen. Deze leningen kwamen bovenop een eerdere lening uit 2013 van US\$ 943.500. Deze leningen zijn zonder medeweten en toestemming van het parlement afgesloten en buiten de nationale begroting gehouden.
- Nederland heeft samen met andere internationale donoren direct na deze onthulling een duidelijke boodschap afgegeven dat in de bilaterale samenwerking met de MOZ overheid geen sprake meer kon zijn van *business as usual*.
- Nederland heeft daadkrachtig gereageerd door de hulp die via de Mozambikaanse staatskas loopt te bevriezen en een bedrag van 10,2 mln euro niet uit te keren aan de centrale overheid van Mozambique. Het kabinet gaf de Mozambikaanse regering hiermee het signaal dat verdere maatregelen nodig zijn om het vertrouwen te herstellen en de hulprelatie te kunnen normaliseren. Om de gevolgen van dit besluit voor de Mozambikaanse bevolking te beperken is een deel van deze middelen, namelijk 5,2 mln euro, via alternatieve kanalen ingezet. Een bedrag van 4 miljoen euro is via de ngo 'Population Services International' ten goede gekomen aan 120 klinieken, ter ondersteuning van gezinsplanning voor 192.000 meisjes en vrouwen. De overige 1,2 miljoen euro is geïnvesteerd in 'climate smart' landbouwtechnieken, zaadveredeling, versterking van business skills en landrechten via de 'Zambezi Valley Development Agency'. Het overige deel, 5 mln euro, is in 2016 niet in Mozambique ingezet.
- Richting de Mozambikaanse overheid heeft Nederland samen met andere donoren een onafhankelijke internationale audit naar deze leningen geëist. Kroll, een Amerikaans bedrijf gespecialiseerd in audits, heeft op 12 mei jl. de uitkomsten van de audit aan de advocaat-generaal in Mozambique overhandigd.
- Juist door samen met andere internationale partners in constructief-kritische dialoog te blijven met Mozambique is een geloofwaardig financieel herstel in Mozambique mogelijk.

9. Q: Waarom geeft Nederland dan nog steeds hulp aan Mozambique?

A:

- Nederland heeft het altijd van groot belang gevonden om bij te dragen armoede bestrijding en stabiliteit in Mozambique. Mozambique is een van de armste landen ter wereld en Nederland wil voorkomen dat de (armste) Mozambikanen leiden onder de huidige financiële situatie in Mozambique.
- Daarnaast leidt Mozambique onder klimatologische effecten, en ondervindt onder meer de gevolgen van El Nino.
- Bovendien mag de bevolking niet de dupe worden van verkeerde keuzes van de overheid. Om die reden besloot Nederland projecten die *niet* via centrale overheidskanalen lopen te continueren. Ook is een deel van de vrijgekomen EUR 10,2 miljoen 'omgeleid' via projecten gericht op 'family planning' (4 miljoen EUR) en voedselzekerheid (1,2 miljoen EUR).

10. Q: Is Nederland bereid de (volledige) hulprelatie weer te hervatten, en zo ja onder welke voorwaarden?

A:

- Na druk van de internationale gemeenschap, waaronder Nederland, is Mozambique akkoord gegaan met een internationale onafhankelijke audit naar de verborgen leningen.
- Op 12 mei overhandigde het Amerikaanse bedrijf Kroll, gespecialiseerd in forensische audits, de uitkomsten van de audit aan de Advocaat-Generaal in Mozambique.
- Het is van belang dat de regering de uitkomsten van de audit omarmt en concrete acties onderneemt. President Nyusi heeft via een publieke verklaring de uitkomsten van de internationale audit over de verborgen leningen verwelkomd en steun toegezegd aan de Advocaat-Generaal voor eventuele vervolgstappen.
- De verklaring is een zeer belangrijk signaal. Natuurlijk blijft het van belang om te bezien welke concrete acties de Mozambikaanse regering onderneemt om herhaling te voorkomen en hoe het crimineel onderzoek wordt voortgezet.

11. Q: Vorig jaar toen bekend werd dat Mozambique leningen had verzwegen voor internationale donoren heeft minister Ploumen besloten de 10,2 miljoen die Nederland via de staatskas aan Mozambique geeft te bevriezen. Is er sindsdien iets veranderd in het beleid rond deze steun? Is het geld nog altijd bevroren of inmiddels via andere weg naar Mozambique gegaan?

A:

- Volgend op de aanvankelijke bevrozing door Nederland in mei heeft het kabinet op 22 augustus jl. besloten om het bedrag van 10,2 mln euro niet meer via de centrale overheid van Mozambique in te zetten. Het kabinet gaf hiermee het signaal naar de Mozambikaanse regering dat verdere herstelmaatregelen nodig zijn voor normalisering van de hulprelatie.
- Om de gevolgen van dit besluit voor de Mozambikaanse bevolking zoveel mogelijk te beperken is een deel van de vrijgekomen middelen voor 2016, namelijk 5,2 mln euro, via alternatieve kanalen ingezet.
- Een bedrag van 4 miljoen euro is via de ngo 'Population Services International' ten goede gekomen aan 120 klinieken ter ondersteuning van gezinsplanning voor 192.000 meisjes en vrouwen. De overige 1,2 miljoen euro is geïnvesteerd in 'climate smart' landbouwtechnieken, zaadveredeling, versterking van business skills en landrechten via de 'Zambezi Valley Development Agency'. Het overige deel, 5 mln euro, is in 2016 niet in Mozambique ingezet.

12. Q: Nederland zou naar aanleiding van een IMF-missie naar Mozambique in juni vorig jaar opnieuw bekijken of er met de Mozambikaanse regering kan worden samengewerkt. Wat was de conclusie van de minister over deze missie?

A:

- Na de IMF-missie heeft de Mozambikaanse overheid concrete maatregelen genomen richting financieel herstel zoals het terugbrengen van de overheidsuitgaven, fiscale maatregelen en instemming met een onafhankelijke en internationale audit uitgevoerd door het bedrijf Kroll.
- De conclusies van deze audit zijn op 13 mei jl. gedeeld met het Mozambikaanse advocaat generaal. In een verklaring op diezelfde dag, die ook op de nationale televisie werd uitgezonden, omarmde de president de audit en gaf hij aan de conclusies van het onderzoek te zullen verwelkomen en opvolgen.
- De openbare verklaring van de President over de audit is een belangrijk positief signaal. Het blijft van belang om te bezien welke concrete acties de Mozambikaanse regering onderneemt om herhaling te voorkomen en hoe het stafrechtelijk onderzoek wordt voortgezet. Pas dan neemt Nederland een besluit over evt. hervatting van ontwikkelingshulp via de centrale Mozambikaanse overheid.

13. Q: Wanneer heeft Nederland president Nyusi uitgenodigd voor een officieel bezoek?

A:

- President Nyusi is in 2015 in het kader van de viering van 40 jaar bilaterale betrekkingen, uitgenodigd voor een officieel bezoek, om de banden tussen onze twee landen te verbreden en te versterken.

14. Q: In de aankondiging van het bezoek staat dat het doel is om die brede relatie tussen Nederland en Mozambique verder te versterken. Kun je dat concreet maken? Om welke deelonderwerpen gaat het dan?

A:

- Sinds het aanknopen van de diplomatieke betrekkingen na de onafhankelijkheid van Mozambique staat de bilaterale relatie primair in het teken van ontwikkelingssamenwerking.
- Nederland is op zoek naar mogelijkheden om de relatie te verbreden op het gebied van handel, investeringen. Mozambique heeft grote potentie in de landbouw- en watersector, waar Nederland en Mozambique kennis en ervaringen kunnen delen.
- Ook heeft Mozambique de potentie zich te ontwikkelen tot één van de grootste LNG-leveranciers in de wereld. President Nyusi heeft ontmoetingen met diverse Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen, waaronder de Haven van Rotterdam, de 'Erasmus Centre for Entrepreneurship' en Deltares.
- Het bezoek beperkt zich niet tot economische aangelegenheden. Uiteraard komen actuele politieke zaken, zoals het recent bereikte staak-het-vuren voor onbepaalde tijd maar ook sport, jeugdwerkloosheid en het bevorderen van ondernemerschap in gesprekken met Nederlandse bewindslieden aan bod.

15. Q: Mozambique is een van de acht 'overgangslanden' op de lijst van Nederlandse OS-partnerlanden, wat inhoudt dat Nederland inzet op een geleidelijke verschuiving van hulp naar handel. Er komen vijftig Mozambikaanse bedrijven mee met Nyusi, en er is veel belangstelling van het Nederlandse bedrijfsleven voor het bezoek. Klopt de conclusie dat de bezwaren die

Nederland heeft tegen de gang van zaken rond de verzwegen leningen het bevorderen van de handel tussen de landen door het kabinet niet in de weg staat?

A:

- Sinds 2014 is Mozambique voor Nederland een 'overgangsland' van hulp naar handel. Naast de bestrijding van directe armoede wordt het land ook gesteund in het vergroten van de markttoegang en verbeteren van het ondernemingsklimaat. Hiermee is naast een hulprelatie ook ruimte ontstaan voor het bevorderen van de wederzijdse handel en investeringen.
- Nederland is op zoek naar mogelijkheden in Mozambique voor handel, investeringen op de lange termijn. Mozambique heeft potentie zich te ontwikkelen tot één van de grootste LNG-leveranciers wereldwijd. Daarnaast is er ook veel potentieel in de landbouw- en watersector, waar Nederland en Mozambique kennis en ervaringen kunnen delen.

16. Q: Wat doet Nederland precies om de handel tussen de twee landen te bevorderen?

A:

- Nederland steunt Mozambique bij het vergroten van de markttoegang en verbeteren van het ondernemingsklimaat. Daarnaast zet Nederland zich actief in voor de belangen van Nederlandse bedrijven in Mozambique middels het signaleren van kansen, bieden van hulp bij het vinden van zakenpartners, en voorzien van kennis en informatie. Bovendien helpt de Nederlandse overheid Nederlandse bedrijven, kennisinstellingen en sectoren zich te positioneren en draagt Nederland bij aan de vermindering van handelsbarrières.

17. Q: Heb je een kort overzicht van de hulprelatie met Mozambique?

A:

- Voor de periode 2014-2017 focust de hulprelatie met Mozambique zich op de drie thema's: water en sanitatie, seksuele en reproductieve gezondheid en rechten en voedselzekerheid.
- Op het gebied van water en sanitatie ondersteunt Nederland de Mozambikaanse overheid, de particuliere sector en kennisinstellingen om toegang tot schoon drinkwater en betere sanitaire voorzieningen te vergroten; watergebruik in de landbouw efficiënter te maken; en op het verbeteren van geïntegreerde waterhulpbronnen om overstromingen en droogte tegen te gaan.

- Bij de inzet op seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR) concentreert de Nederlandse hulp zich o.a. op de toegang tot informatie voor jongeren over seksualiteit, verbeterde keuzevrijheid tot veilig seksueel gedrag en verbeterde toegang tot anticonceptiva, vaccins en medicijnen.
- Op voedselzekerheid ondersteunt Nederland om het economische potentieel in Mozambique te vergroten door bijvoorbeeld agrarische ondernemerschap te ondersteunen, markttoegang voor boeren te vergroten en landadministratie te verbeteren.

18. Q: Zijn er veel Nederlandse bedrijven betrokken bij de LNG-sector in Mozambique? Heeft BZ hier een rol in?

A:

- De ontdekking van grote gasvelden in de periode 2010-2015 in Mozambique en stappen richting exploitatie daarvan door de Mozambikaanse overheid bieden grote economische kansen voor Nederland. BZ speelt een rol in de ondersteuning van het Nederlandse bedrijfsleven werkzaam in de LNG-sector in Mozambique met economische dienstverlening. Dat houdt in dat Nederland actief kansen signaleert voor deze bedrijven, en ze voorziet van informatie over de markt en mogelijke contacten.
- Het aantal Nederlandse bedrijven betrokken bij de LNG-sector groeit. Ca. 15 betrokken Nederlandse bedrijven bij de LNG-sector staan geregistreerd of zijn actief in Mozambique. Daarnaast zijn er een aantal bedrijven actief in de aan de LNG-sector gerelateerde sectoren, waaronder de maritieme (infrastructuur) en energiesector.

19. Q: Behelst een officieel bezoek van een staatshoofd altijd een ontvangst door de koning, leden van het kabinet en de Kamervoorzitters? Ik bedoel: is dit een standaardontvangst, of zijn er verschillende varianten mogelijk?

A:

- Dit is een standaard ontvangst.

1. Q: Vindt u het normaal dat de Koning en de Minister-President een president ontvangt van een land dat leningen verborgen hield voor de eigen bevolking en de internationale gemeenschap?

A:

- Deze verborgen leningen zijn in 2013 en 2014 aangegaan door de vorige regering. President Nyusi was toen nog geen president van Mozambique.
- Het is gebruikelijk dat Nederland tot het hoogste niveau goede relaties onderhoudt met bevriende landen. Uiteraard brengt Nederland in alle contacten ook onderwerpen ter sprake waarover zorgen bestaan, zoals de verborgen leningen en de financiële en politieke uitdagingen in Mozambique.

2. Q: Wat is dat dan voor dialoog? Welke acties Nederland onderneemt naar aanleiding van het leningschandaal?

A:

- Begin 2016 kwam aan het licht dat de Mozambikaanse overheid twee leningen ter waarde van US\$1,4 miljard had verzwegen. Deze leningen kwamen bovenop een eerdere lening uit 2013 van US\$ 943.500. Deze leningen zijn zonder medeweten en toestemming van het parlement afgesloten en buiten de nationale begroting gehouden.
- Nederland heeft samen met andere internationale donoren direct na deze onthulling een duidelijke boodschap afgegeven dat in de bilaterale samenwerking met de MOZ overheid geen sprake meer kon zijn van *business as usual*.
- Nederland heeft daadkrachtig gereageerd door de hulp die via de Mozambikaanse staatskas loopt te bevriezen en een bedrag van 10,2 mln euro niet uit te keren aan de centrale overheid van Mozambique. Het kabinet gaf de Mozambikaanse regering hiermee het signaal dat verdere maatregelen nodig zijn om het vertrouwen te herstellen en de hulprelatie te kunnen normaliseren. Om de gevolgen van dit besluit voor de Mozambikaanse bevolking te beperken is een deel van deze middelen, namelijk 5,2 mln euro, via alternatieve kanalen ingezet. Een bedrag van 4 miljoen euro is via de ngo 'Population Services International' ten goede gekomen aan 120 klinieken, ter ondersteuning van gezinsplanning voor 192.000 meisjes en vrouwen. De overige 1,2 miljoen euro is geïnvesteerd

in 'climate smart' landbouwtechnieken, zaadveredeling, versterking van business skills en landrechten via de 'Zambezi Valley Development Agency'. Het overige deel, 5 mln euro, is in 2016 niet in Mozambique ingezet.

- Richting de Mozambikaanse overheid heeft Nederland samen met andere donoren een onafhankelijke internationale audit naar deze leningen geëist. Kroll, een Amerikaans bedrijf gespecialiseerd in audits, heeft op 12 mei jl. de uitkomsten van de audit aan de advocaat-generaal in Mozambique overhandigd.
- Juist door samen met andere internationale partners in constructief-kritische dialoog te blijven met Mozambique is een geloofwaardig financieel herstel in Mozambique mogelijk.

3. Q: Waarom geeft Nederland dan nog steeds hulp aan Mozambique?

A:

- Nederland heeft het altijd van groot belang gevonden om bij te dragen aan armoede bestrijding en stabiliteit in Mozambique. Mozambique is een van de armste landen ter wereld en Nederland wil voorkomen dat de (armste) Mozambikanen leiden onder de huidige financiële situatie in Mozambique.
- Daarnaast leidt Mozambique onder klimatologische effecten, en ondervindt onder meer de gevolgen van El Nino.
- Bovendien mag de bevolking niet de dupe worden van verkeerde keuzes van de overheid. Om die reden besloot Nederland projecten die *niet* via centrale overheidskanalen lopen te continueren. Ook is een deel van de vrijgekomen EUR 10,2 miljoen 'omgeleid' via projecten gericht op 'family planning' (4 miljoen EUR) en voedselzekerheid (1,2 miljoen EUR).

4. Q: Is Nederland bereid de (volledige) hulprelatie weer te hervatten, en zo ja onder welke voorwaarden?

A:

- Na druk van de internationale gemeenschap, waaronder Nederland, is Mozambique akkoord gegaan met een internationale onafhankelijke audit naar de verborgen leningen.

- Op 12 mei overhandigde het Amerikaanse bedrijf Kroll, gespecialiseerd in forensische audits, de uitkomsten van de audit aan de Advocaat-Generaal in Mozambique.
- Het is van belang dat de regering de uitkomsten van de audit omarmt en concrete acties onderneemt. President Nyusi heeft via een publieke verklaring de uitkomsten van de internationale audit over de verborgen leningen verwelkomd en steun toegezegd aan de Advocaat-Generaal voor eventuele vervolgstappen.
- De verklaring is een zeer belangrijk signaal. Natuurlijk blijft het van belang om te bezien welke concrete acties de Mozambikaanse regering onderneemt om herhaling te voorkomen en hoe het crimineel onderzoek wordt voortgezet.

10 2 a

[Redacted text block containing multiple lines of obscured content]

	10 2 g					10 2 g				
	22.00		10 2 g							
Thursday 18 May										
	09:38		Departure for the Senate							
	09:45 - 10:30	Binnenhof, The Hague	Visit to the Senate; meeting with the President of the Senate, the Speaker and members of the House of Representatives			<ul style="list-style-type: none"> • Ms Ankie Broekers-Knol, President of the Senate • Ms Khadija Arib, President of the House of Representatives • Mr Geert Jan Hamilton, Secretary-General of the Senate and • Ms Renata Voss, Secretary-General of the House of Representatives 	<ul style="list-style-type: none"> • Ms Ankie Broekers-Knol, President of the Senate • Ms Khadija Arib, President of the House of Representatives 		Yes	
	30min		Transfer to ECE							
	11:00 - 11:45	Marconistraat 16, Rotterdam	Visit to Erasmus Centre for Entrepreneurship	Visit to Erasmus Centre for Entrepreneurship		Guido Landheer, Deputy Vice Minister for Foreign Trade Relations of the Netherlands	10 2 e Management.	Erasmus Centre for Entrepreneurship is the leading centre for entrepreneurship in Europe. This visit will have a focus on knowledge development, innovation and entrepreneurship.	Yes	
	11.45		Departure for Jetty Port of Rotterdam							
	12.05	koninginnenhoofd 1, Rotterdam	Arrival at Jetty Port of Rotterdam							

	12:15-14:15		Tour of Port of Rotterdam area by boat	Tour of Port of Rotterdam area by boat		Guido Landheer, Deputy Vice Minister for Foreign Trade Relations of the Netherlands	10 2 e International.	Tour of the port area by boat including lunch with Dutch companies in the maritime and energy sector.	Yes	
	30min-depending on the exact place of arrival of the boat which is yet tbc		Transfer to Deltares	Transfer to Deltares						
	14:40-16:15	Boussinesqweg 1, Delft	Visit to Deltares	Visit to Deltares		Reina Buijs, Deputy Vice Minister for International Cooperation	10 2 e of logy.	Deltares is an independent institute for applied research in the field of water management. Deltares carries out applied research on flood protection and flood management systems for deltas, coastal areas and river basins. Deltares houses several experimental research basins for research on dike strength, offshore and coastal projects and many more.	Yes	
	16.15		Departure for NH Hotel							
	16.40		Arrival at NH Hotel							
	16:45-17:30/17:45	Prinses Margrietplantsoen 100, The Hague	Round table academics and civil society			Reina Buijs, Deputy Vice Minister for International Cooperation	Reina Buijs, Deputy Vice Minister for International Cooperation			
	17.45		Departure for World Trade Center							
	17.55	Prinses Beatrixlaan 582, The Hague	Arrival at World Trade Center							
	18:00 - 19.00		Visit to Mozambique - Netherlands Business forum	Visit to Mozambique - Netherlands Business forum		DGPZ	10 2 e	10 2 a	Yes	
	Evening		Private programme	Private programme						
Friday 19 May										
	08.22		Departure for the Catshuis							
	08:30 - 09:00	Catshuis, The Hague (Adriaan Goekooplaan 10)	Welcome and tête-à-tête with Prime Minister Mark Rutte			H.E. Prime Minister and Minister for General Affairs, Mr. Mark Rutte, State Secretary for Infrastructure and Environment Dijkzema and Guido Landheer, Deputy Directorate-General for Foreign Economic Relations.	H.E. Prime Minister and Minister for General Affairs, Mr. Mark Rutte	Delegation <u>max.</u> 1+2	Yes	

	09:00 - 10:00	Catshuis, The Hague	Breakfast meeting with Prime Minister Mark Rutte			H.E. Prime Minister and Minister for General Affairs, Mr. Mark Rutte, State Secretary for Infrastructure and Environment Dijkzema and Guido Landheer, Deputy Vice Minister for Foreign Trade Relations of the Netherlands	H.E. Prime Minister and Minister for General Affairs, Mr. Mark Rutte	Delegation max. 1+11	Yes	
	10.00		Departure for Panorama							
	10.2 g									
	15 min		Transfer to Paleis Noordeinde							
	11:15 - 11:25	Noordeinde palace, Noordeinde 68, The Hague	Welcome ceremony at Paleis Noordeinde by His Majesty King Willem-Alexander				His Majesty King Willem-Alexander		Yes	
	11:25- 11:30		Introduction of the delegation							
	11:30 - 12:00		Photograph and audience with His Majesty King Willem-						Yes	
	10.2 g									
			h His Majesty King Willem Alexander	h his Majesty King Willem Alexander			His Majesty King Willem-Alexander			
	13:50		Coffee and departure of His Majesty King Willem Alexander	Coffee and departure of His Majesty King Willem Alexander			His Majesty King Willem-Alexander			
	14:10 - 14:40		Meeting with Her Majesty Queen Maxima on Financial Inclusion				Her Majesty Queen Maxima		Yes	
	14.45		Transfer to Rijk Zwaan	Transfer to Rijk Zwaan						
	15.15 - 17.00	Rijk Zwaan, Burgemeester Crezeelaan 40, De Lier	Knowledge sharing platform with lead innovators on Nutrition and Food Security	Knowledge sharing platform with lead innovators on Nutrition and Food Security		Reina Buijs, Deputy Vice Minister for International Cooperation	jk	Leading Dutch companies and scientific institutions such as Unilever, DSM and Wageningen University will provide presentations and engage in a discussion on Nutrition and Food Security. After this discussion there is a possibility for a tour around the company of Rijk Zwaan, developer and producer of high quality seeds.	Yes	
	17.00		Departure for Prinsenhof							

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Tentative Programme First Lady of Mozambique

Day	Time	Location	First Lady	Moz delegation	Further information	Confirmed?
Wednesday 17 May						
	13.15	Amsterdam	Arrival at Schiphol Airport			
	14.35	The Hague	10 2 g			
Thursday 18 May						
Friday 18 May						
	11:15-14:40	Palace Noordeinde	Audience, lunch and coffee with HMK. Meeting with HMQ on financial inclusion.			Yes

Brainstorm:

Meetings with partners on SRHR	Cultural activities
Girls Not Brides – possible meeting with princess Mabel	Anne Frank House, Amsterdam
Save the Children – Worlds biggest independent child rights organization. focusses on food security, health and education.	Keukenhof- Spring garden
Plan Nederland – sustainable poverty reduction and improvement of living conditions in developing countries, special focus on girls.	Mauritshuis – Dutch golden age paintings, The Hague

CHOICE for Youth and Sexuality – supports young people to voice and claim their own sexual rights.	Rijksmuseum - Dutch art and history from the Middle Ages to the present day, Amsterdam
Rutgers – Sexual & Reproductive Health and Rights for All	Escher Museum - Dutch graphical artist M. C. Escher, The Hague
	World Press Photo – exhibition of most powerful press photos of 2016 , Amsterdam
	Boat tour through canals of Amsterdam

10 2 e

From:

10 2 e

Sent:

a

10 2 e

bjeet:

Allen,

Namens CdP Pascale Grotenhuis hierbij een terugkoppeling van (verlate) courtesy visit aan Min BZ Baloi, vandaag om 15 uur.

1

m het thema water –en het bezoek van Minister Martinho aan NL- hebben de lange en uitstekende relatie van NL met Mozambique nogmaals onderstreept en expertise NL goed op de kaart gezet.

10 2 a

10 2 e

10 2 a

10 2 e

Ministerie van Buitenlandse Zaken | Ministry of Foreign Affairs

10 2 e

10 2 e

Achtergrondinformatie Nederlandse betrokkenheid financiële malversaties in Mozambique

Casus

In 2013 wordt via het bedrijf Ematum B.V. te Amsterdam \$850 miljoen aan obligatieleningen uitgegeven. Voor deze doelvennootschap voert het Nederlandse trustkantoor TMF de administratie. Met behulp van zakenbanken Credit Suisse en VTB worden de obligaties geplaatst op de kapitaalmarkt. Het binnengekomen geld wordt vervolgens via Ematum B.V. uitgeleend aan het Mozambikaanse overheidsvisserijbedrijf Ematum SA, gevestigd in Maputo, met als beoogde bestemming de visserijsector. Echter, de 24 visserij schepen die worden aangeschaft zouden samen nooit \$850 miljoen hebben gekost. Van zeker \$750 miljoen zou de besteding onverklaard zijn.

Poortwachterfunctie trustkantoor

Een trustkantoor zoals TMF Group is wettelijk verplicht om onderzoek te verrichten naar de doelvennootschap. Onderdeel van dat onderzoek is het vergaren van kennis over het doel van de vennootschapsrechtelijke structuur waarvan de doelvennootschap deel uitmaakt. Het trustkantoor moet in dit kader onderzoeken welke effecten door de opdrachtgever van het trustkantoor worden beoogd met de doelvennootschap (fiscaal, financieel of maatschappelijk). Gedurende de dienstverlening door het trustkantoor dient het trustkantoor een voortdurende controle te verrichten. Tijdens het voornoemde onderzoek, of gedurende de dienstverlening, zou het trustkantoor kunnen stuiten op ontoereikende naleving van een wettelijk voorschrift of handelen in strijd met hetgeen volgens het ongeschreven recht in het maatschappelijke verkeer betaamt, zodanig dat hierdoor het vertrouwen in het trustkantoor en de financiële markten kan worden geschaad. Het is in dat geval de verantwoordelijkheid van het trustkantoor om te onderzoeken welke integriteitsrisico's zijn verbonden aan de gevonden informatie. Als integriteitsrisico's aanwezig zijn, moet een trustkantoor besluiten om van (verdere) dienstverlening af te zien, of de juiste mitigerende maatregelen treffen waardoor de risico's kunnen worden aanvaard.

Rol Nederlandsche Bank

De Nederlandsche Bank (DNB) houdt toezicht op trustkantoren en ziet er op toe dat trustkantoren hun poortwachterfunctie adequaat invullen. DNB betreft alle relevante signalen in haar toezicht en verricht onderzoek daar waar dat nodig is. Indien zij constateert dat dit niet het geval is geweest, zal DNB voortvarend ingrijpen. Het oordeel of TMF Group in casu zijn poortwachterfunctie heeft vervuld conform de Wet toezicht trustkantoren is aan DNB. Of TMF Group in dit geval zijn poortwachterfunctie adequaat heeft uitgevoerd, is toezichtvertrouwelijke informatie en kan derhalve niet door DNB worden gedeeld.

37

4 november 2013

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Berichtenverkeer

BZ-Vertrouwelijk

Mozambique - Wereldbank - Macro-economische samenwerking - Gevolgen EMATUM deal voor begrotingssteun

Van : MAP-CDP
Verzonden op : 4 november 2013 11:10
Land/regio : Mozambique
Forum : Wereldbank
Thema : Macro-economische samenwerking

Samenvatting

EMATUM zaak blijft G19 beroeren en kan ernstige gevolgen hebben voor ABS overmakingen in de laatste twee maanden van het jaar.

10 2 a, 11

Commentaar

10 2 a

10 2 a, 11

Wat WB positie betreft denk ik 10 2 a, 11

De discussie zal verder moeten gaan over hoe voorspelbaarheid in balans kan worden gehouden met noodzaak van afgeven duidelijk signaal als reactie op breuk van onderliggende principes.

Bericht

G19 HOMS kwamen op 1 november jl bijeen ter verdere voorbereiding politieke dialoog van 6 november as.

De G19 troika had dezelfde dag voorbereidend gesprek gehad met de ministers van Financien, Planning en Visserij. 10 2 a, 11

10 2 a, 11

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] [BZ-V]

Aan : DGIS; PLV-DGIS; PLV-DGBEB; DAF; DMM-IF; PRE-DEFAT; WAS-EA; BLN-EA; PAR-EA
Kenmerk : MAP-479/2013
Type : Beleids
Prioriteit : Routine
Rubricering : BZ-Vertrouwelijk
Categorie : Verslag/Info
Referte : MAP-470/2013

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

15 december 2015

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Berichtenverkeer

Rijks-Intern

Mozambique - Economie - IMF outlook for Mozambique

Van : MAP
Verzonden op : 15 december 2015 09:28
Land/regio : Mozambique
Thema : Economie

Samenvatting

- IMF gaat uit van 6 moeilijke maanden voor Mozambique door genomen contractie van maatregelen, maar voorziet een opleving in tweede helft 2016 in het geval van een FID voor de gas ontwikkelingen. Blijft een FID uit dan volgt stagnatie.
- Sociale budgetten niet significant gekort in 2016 Sociaal Economisch Plan en budget dat 10 december jl. werd goedgekeurd door het parlement.
- Mozambique heeft voldoende fiscale maatregelen genomen volgens IMF om USD 286 miljoen *Standby Credit Facility* goedgekeurd te krijgen.

Bericht

- IMF stafrapport Artikel IV consultaties is besproken met regering en donoren en wordt voorgelegd ter goedkeuring aan Wereld Bank Board op 18 december 2015.
- Verdere maatregelen om het fiscale tekort te verkleinen, adequaat monetair beleid (unificatie van de valuta markt) en strak liquiditeiten beheer zijn de 3 essentiële pilaren volgens het IMF om macro-economische stabiliteit te verkrijgen en te behouden.
- De genomen contractie maatregelen zullen negatieve gevolgen hebben voor de Mozambikaanse economie in de komende 6 maanden.
- IMF voorziet een opleving in de tweede helft van 2016; **11**
- **11**
- Het 2016 budget dat op 10 december jl. werd goedgekeurd door het parlement, bedraagt ongeveer USD 4,9 miljard. **10 2 a**

Enkele **11** details uit het stafrapport:

- De gevolgen van de EMATUM affaire is dat de schuldenafbetaling is verdubbeld van USD 200 miljoen tot USD 400 miljoen per jaar.
- Door de huidige lage olie prijs wordt de brandstof niet meer gesubsidieerd. IMF en de regering zijn overeengekomen om cruciale stappen te nemen in de hervorming van de energie sector. IMF stelt dan ook voor om de prijzen automatisch te laten stijging met de olieprijs.
- De *pipeline* van projecten – met veel projecten zonder *feasibility* studie – is aanzienlijk opgeschoond door het ministerie van Economie en Financiën.

Berichtgegevens [RIJK]

Aan : DGIS; DGBEB; PLV-DGBEB; PLV-DGIS; DAF; DDE; IGG; PRE; DAR; DIO; NAI; LUA
10 2 e
Afgestemd : CdP
Kenmerk : MAP/OS-532/2015
Type : Beleids
Prioriteit : Routine
Rubricering : Rijks-Intern
Categorie : Verslag/Info

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

27 mei 2016

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Berichtenverkeer

Rijks-Intern

Afrika, Sub-Sahara- : Oost-Afrika - Binnenlandse aangelegenheden
- Perfecte Storm in Mozambique – Nieuwe IMF missie
allesbeslissend

Van : MAP
Verzonden op : 27 mei 2016 10:24
Land/regio : Afrika, Sub-Sahara- : Oost-Afrika
Thema : Binnenlandse aangelegenheden

Samenvatting

- Mozambique kampt met een financiële, politieke en humanitaire crisis. Het land bevindt zich momenteel in een perfecte storm.
- Financiële crisis is het gevolg van het achterhouden van buiten budgettaire leningen ter waarde van 1.4 miljard USD. Hierdoor is een vertrouwensbreuk ontstaan tussen internationale donoren en Mozambikaanse overheid.
- Het IMF heeft het programma voor Mozambique stopgezet en donoren hebben tijdelijk alle steun via overheidskanalen bevroren.
- Het IMF komt van 15 tot 24 juni naar Mozambique om verder te praten met de Mozambikaanse overheid.
- De uitkomst van de IMF-missie is bepalend voor de samenwerking tussen de donoren en de overheid.

Commentaar

- Er is geen snel en gemakkelijk antwoord op de complexe crisis waar Mozambique momenteel in verkeert.
- Donoren willen juist in tijden van crisis de Mozambikaanse bevolking niet in de steek laten, programma's in voedselzekerheid, gezondheid en water zijn van groot belang voor Mozambique. Juist nu miljoenen Mozambikanen kampen met de gevolgen van El Niño is de NL-steun van groot belang.
- Om samenwerking met van de situatie nog te onderschatten.
- NL-afwegingen over de inzet van ODA-middelen in Mozambique wordt voorgelegd aan R in een memo (ref: 2016.290394).

Bericht

Financieel/economische situatie

- Door buiten-budgettaire leningen van 1.4 miljard USD aan staatsbedrijven en interne leningen van staatsbedrijven als de luchtvaartmaatschappij zal de staatsschuld van Mozambique in 2016 oplopen naar 120% van het Bruto Nationaal Product. Mozambique zit daarmee bij de top drie Afrikaanse landen met de hoogste schuld.
- Door het ontkennen van deze leningen (zwart op wit) aan het IMF ten tijde van het afgeven van een noodkrediet eind december, is er een vertrouwensbreuk ontstaan tussen de donoren en de overheid. Inmiddels hebben

donoren de begrotingssteun en steun aan *common funds* bevroren. Donoren en overheid voeren een kritische politieke dialoog, waarbij de donoren de overheid oproepen tot transparantie en accountability.

- De financiële crisis is kritiek; er is een groot tekort aan US dollars, mede door het bevroren van donorgelden, de lokale munt de Metical devalueert sterk, en de Centrale Bank heeft in het afgelopen jaar de helft van de reserves uitgegeven. De credit rating voor Mozambique is naar beneden bijgesteld en bevindt zich vlak boven 'Junk status'.
- Staatsbedrijf MAM heeft de deadline gemist voor de eerste afbetaling van een lening bij de Russische bank VTB. De deadline voor het terugbetalen van de eerste 178 mln USD is verlopen. Datum van aflossing was op 23 mei, waarna standaard nog een graceperiode van 3 dagen wordt toegekend. Een Amerikaanse advocaat en financieel specialist adviseert de overheid nu over herstructurering van de leningen.
- Het IMF heeft een nieuwe missie aangekondigd naar Mozambique van 15-24 juni. Er zijn een aantal harde eisen waaraan de Mozambikaanse overheid moet voldoen voordat een nieuw programma kan worden overwogen:
 - Een financial forensic audit

10 2 a

- 10 2 a

- Uitkomst van deze IMFmissie zal voor alle donoren het uitgangspunt zijn van verdere samenwerking.

- 10 2 a

- De huidige crisis is 11

Politieke ontwikkelingen

- Na inspanningen van President Nyusi om de vredesdialoog te hervatten is nu ook oppositieleider Dhlakama bereid om te praten. Dhlakama heeft drie Renamo parlementsleden aangewezen om hem te vertegenwoordigen in de eerste gesprekken. President Nyusi verweert deze stap van Dhlakama en wil zo snel mogelijk een persoonlijke ontmoeting met Dhlakama hebben. Eerste verkennend gesprek heeft deze week plaatsgevonden.
- Ondertussen blijven de spanningen tussen de partijen aanhouden. Er zijn regelmatige schermutselingen tussen gewapende groepen van Renamo en het overheidsleger. Ook zijn er regelmatig beschietingen op de belangrijke wegen waarbij doden vallen. De aanhoudende conflicten in combinatie met voedselonzeekerheid leidt tot een grote vluchtelingen stroom naar Malawi (10.000). Dit leidt op haar beurt weer tot 11 in deze zaak te bemiddelen.
- Politiek analist en commentator Jose Jaime Macuane is op 23 mei neergeschoten. Hij is geopereerd en ligt nog in het ziekenhuis. Macuane is internationaal bekend (werkte voor verschillende donoren waaronder NL) en is openlijk kritisch over de regering. 10 2 a, 11 De regering doet er alles aan om geplande protesten te blokkeren. 10 2 a, 11
- Eerder werd een journalist die heeft gerapporteerd over een onbevestigd massagraf in het centrale deel van Mozambique al bedreigd. Deze journalist wordt nu met behulp van het EU human rights defenders fund overgeplaatst.
- Ruimte voor het maatschappelijk middenveld neemt af 10 2 a, 11 Desondanks blijven organisaties zich uitspreken. Aanstaaende maandag wordt een studie gelanceerd door het Centro de Integridade Publico (CIP) over de sociale en economische kosten van corruptie voor het land. De donorgemeenschap zal ruim vertegenwoordigd zijn 11 Verdere analyse over de ruimte voor maatschappelijk middenveld en de activiteiten van Nederlandse partners volgt in een nader bericht.

Berichtgegevens [RIJK]

Aan : M; R; DGPZ; DGIS; DGBEB; BIS; DMM; DIO; IGG; DSO; DDE; DAF; LUA; PRE; HAR; DAR;
10 2 e 10 2 e
Afgestemd : Pascale Grotenhuis; 10 2 e
Kenmerk : MAP-243/2016
Type : Beleids
Prioriteit : Routine
Rubricering : Rijks-Intern
Categorie : Verslag/Info

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

40

27 juni 2016

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Berichtenverkeer

Rijks-Intern

Afrika, Sub-Sahara- : Zuidelijk Afrika - Internationale financiële instellingen - IMF mission to Mozambique debrief

Van : MAP
Verzonden op : 27 juni 2016 10:15
Land/regio : Afrika, Sub-Sahara- : Zuidelijk Afrika
Thema : Internationale financiële instellingen

Samenvatting

Constructive talks on measures for fiscal and monetary tightening. **11**
Macroeconomic picture deteriorating: fiscal policy out of control, upper 2016 growth projection possibly below 4.5 percent, inflation 16 percent, debt forecast 111 percent of GDP by end 2016.

Commentaar

It is clear that there are **11**

hard against it. **11**

Bericht

1. Michel Lazare (mission chief) and **10 2 e** gave a briefing on the IMF's week-long mission on Friday afternoon (press release:). The mission's objective had been to assess the macroeconomic situation and look at governance and accountability following the massive debt revelations in April. The macro economic situation was their main source of concern.

2. The SCF programme was "not implemented" since all but one target had been missed by end 2015. **11**
The

10 2 a
Growth in 2016 so far had been 6.6 percent, but a big slowdown put 4.5 percent as the upper projection for 2016. This is more positive than the forecast of Standard Bank this week predicting growth closer to 2 percent. There was a large imbalance between forex supply and demand. Inflation had picked up and was 16 percent year-on-year in May. Reserves were going down and IMF predicted it would likely be down to USD1.45 billion by end 2016, which should be around 3-months' import coverage.

3. Companies were unable to pay for imports, restricting production and leading to business closures. Even bigger companies, with greater access to finance, were having problems.

4. **10 2 a** **11, 10 2 a**

5. The mission had made progress in talks about significant tightening of fiscal and monetary policy for the next 18 months. **10 2 a**

They would also aim for monetary tightening and were urging more exchange rate flexibility.

6. Estimated government debt had been reassessed to 86 percent of GDP at the end of 2015. With the newly-discovered debts of MAM and Pro-indicus and the currency depreciation, **10 2 a**

From 2017, the combined Proindicus and MAM debt servicing requirement would be an additional burden of 2-3 percent of GDP. Public debt is now likely to have reached a high risk of distress.

10 2 a

The next risk was that further currency depreciation would make the debt completely unsustainable, 11 . GoM seemed to keep open the option of repudiating the debts. However, rating agencies would react badly and GoM had probably legitimised the Proindicus loan with the March payment. GoM had made some proposals to strengthen checks and balances on govt guarantees and other debt restrictions. There were also some proposals on more effective oversight of the state owned enterprises. 10 2 a

7. In contrast to limited 10 2 a

are fighting hard against it.

8. Before another IMF mission, there would need to be evidence of a change of Mozambique's macro course. National statistics were in a poor state, which meant some time was required to make this assessment. 11 . 11

9. 11

10 2 a

Berichtgegevens [RIJK]

Aan : M; R; DGIS; DGPZ; DGBEB; DAF; IGG; DSO; DMM; DDE; 10 2 e
; LON; WAS-EA; 10 2 e
Opsteller : Grotenhuis, Pascalie
Kenmerk : MAP/317-2016
Type : Beleids
Prioriteit : Routine
Rubricering : Rijks-Intern
Categorie : Verslag/Info

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

25 juni 2017

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Berichtenverkeer

Rijks-Intern

Afrika, Sub-Sahara- : Zuidelijk Afrika - Goed bestuur - Mozambique – uitkomsten audit naar verborgen schulden openbaar gemaakt

Van : MAP
Verzonden op : 25 juni 2017 16:13
Land/regio : Afrika, Sub-Sahara- : Zuidelijk Afrika
Thema : Goed bestuur

Samenvatting

Op zaterdag 24 juni, een dag later dan verwacht, is de samenvatting van het auditrapport van de firma Kroll naar de verborgen leningen in Mozambique openbaar gemaakt. In totaal betreffen de onderzochte leningen een bedrag van USD 2 miljard. Namen van individuele betrokkenen zijn in de samenvatting geanonimiseerd. Belangrijkste bevindingen zijn dat van USD 500 miljoen niet kan worden aangetoond waaraan het geld is uitgegeven, dat de aangekochte goederen het geld niet waard zijn en dat de betrokken staatsbedrijven Pro Indicus, EMATUM en MAM niet operationeel en niet levensvatbaar zijn. Duidelijk is ook dat Kroll veel relevante informatie niet heeft ontvangen. Het strafrechtelijk onderzoek is inmiddels in volle gang; **10 2 a**

Het IMF heeft aangekondigd dat een *staff mission* het land van 10 tot 19 juli a.s. zal bezoeken om de resultaten en follow-up van de audit te bespreken.

Commentaar

Het rapport bevat waardevolle informatie, levert vele aanknopingspunten voor het strafrechtelijk onderzoek en bevestigt de vermoedens dat er van alles mis is rond de aanbesteding van de opdrachten. Voor diegenen die gehoopt hadden dat **11** een groot deel van uitgaven is nog niet duidelijk waarvoor het geld is bestemd en ook andere essentiële informatie is niet door Kroll ontvangen. **11, 10 2 a**

genomen kan worden. Voor het Nederlandse OS-programma heeft dat geen directe consequenties, aangezien alle hulp aan de centrale overheid reeds is opgeschort. Het betekent wel dat de **11**

n het land te bewaren.

Bericht

Achtergrond leningen:

- In totaal betreffen de onderzochte leningen een bedrag van USD 2 miljard. Het gaat om door de Mozambikaanse staat (onder de vorige regering) gegarandeerde leningen, verstrekt door de banken Credit Suisse en het Russische VTB Capital, aan drie staatsbedrijven: Pro Indicus, EMATUM en MAM (alle drie geleid door personen werkzaam voor of gelieerd aan SISE, de geheime dienst van Mozambique).
- De leningen werden, zonder medeweten van parlement en IMF, afgesloten ter financiering van een vissersvloot, kleine marinevaartuigen ter bescherming van de gasvelden voor de Mozambikaanse kust en bijkomende faciliteiten. De opdrachten hiervoor werden gegund aan de Privinvest Group, gevestigd in Abu Dhabi.
- Onderstaande tabel uit het rapport geeft een overzicht van de leningen (bedragen in USD):

--	--	--	--	--

<i>Description</i>	<i>Pro Indicus</i>	<i>EMATUM</i>	<i>MAM</i>	<i>Total</i>
<i>Loan arranger</i>	Credit Suisse	Credit Suisse	VTB Capital	
<i>Interest rate</i>	LIBOR + 3,2%	LIBOR + 3,7%	LIBOR + 7,0%	
<i>Final loan amount</i>	622,0 mln	850,0 mln	535,0 mln	2.007,0 mln
<i>Bank fees</i>	10,1 mln	13,7 mln	35,0 mln	58,8 mln
<i>Contractor fees</i>	64,4 mln	76,5 mln	-	140,9 mln
<i>Total paid to Prinvest</i>	547,5 mln	759,8 mln	500,0 mln	1.807,3 mln

Belangrijkste uitkomsten rapport:

- Van USD 500 miljoen van de EMATUM-lening (bedoeld voor de vissersvloot) kan niet worden vastgesteld waaraan het is uitgegeven. Er zijn aanwijzingen dat dit geld is aangewend voor militaire uitgaven.
- Van nog eens minstens USD 200 miljoen is vastgesteld, op basis van vergelijking tussen betaalde facturen en een waarde-inschatting door een deskundige, dat te veel is betaald: de aangeschafte goederen zijn het betaalde bedrag niet waard.
- Er is voor USD 200 miljoen, d.w.z. 10% van de totale lening, betaald aan *fees* aan de banken. Bijna drie kwart daarvan, de zgn. *contractor fees*, zou zijn bedoeld als risico-compensatie voor de investeerders (bovenop de rente), vanwege het risicoprofiel van Mozambique.
- Het is onduidelijk waarom de opdracht is gegund aan de Prinvest Group en of andere leveranciers hebben kunnen meedingen.
- De drie staatsbedrijven zijn niet volledig operationeel. Ze zouden volgens de plannen per eind 2016 een omzet moeten hebben van USD 2,3 miljard, maar in werkelijkheid zijn nauwelijks inkomsten gegenereerd. De bedrijven zijn niet levensvatbaar zonder nieuwe kapitaalinjectie.
- Er is binnen de bedrijven sprake van mismanagement en essentiële infrastructuur om te kunnen opereren ontbreekt. EMATUM heeft geen vergunning voor de vissersvloot.
- De rol van de Prinvest Groep was in werkelijkheid veel groter dan alleen die van leverancier. Prinvest introduceerde bv. Credit Suisse, onderhandelde de *contractor fees* en betaalde een deel van de operationele kosten van de drie bedrijven.
- Het proces rond het verschaffen van overheidsgaranties is niet adequaat en er is sprake geweest van belangenverstrengeling.

Vervolgtraject:

- Het Mozambikaanse Openbaar Ministerie ontving het rapport al op 13 mei jl. en het strafrechtelijk onderzoek is inmiddels in volle gang. 10 2 a
- Van 10 tot 19 juli a.s. zal een *staff mission* van het IMF Mozambique bezoeken om de resultaten en follow-up van de audit te bespreken. Ook staan dan de macro-economische situatie en de prioriteiten voor de begroting 2018 op de agenda.
- Intussen is het wachten op de start van onderhandelingen tussen de crediteuren en de overheid. 10 2 a

+++

Berichtgegevens [RIJK]

Aan :

M; R; PS; RS; DGPZ; PLV-DGPZ; DGIS; PLV-DGIS; PLV-DGBEB; DAF; DMM; COM; IGG; DDE;
DIO; DSO; BIS; WAS; PAR; LON; 10 2 e

Opsteller : 10 2 e ; BEN
Kenmerk : MAP-283/2017
Type : Beleids
Prioriteit : Routine
Rubricering : Rijks-Intern
Categorie : Verslag/Info

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministerie van Buitenlandse Zaken

10 2 e

From: Grotenhuis, Pascalle
Sent: donderdag 14 april 2016 09:58
To: PS; RS
Cc: 10 2 e
Subject: bullets Mozambique/IMF/ paradise lost?

Allen,

Voorafgaand aan het bericht in berichtenverkeer dat vandaag uitgaat, hierbij ter informatie voor de IMF delegatie de laatste stavaza rondom financieel economische verslechterde situatie in Mozambique 10 2 a

Bullets Mozambique/ IMF/ paradise lost?

2 off budget leningen/ defensiematerieel

- Gisteren bevestigde Min Fin en IMF twee nieuwe off-budget leningen van het staatsbedrijf Pro-Indicus 10 2 a voor een bedrag van 1,4 miljard USD. Beide leningen zijn in 2013 afgesloten met een staatsgarantie bedoeld voor de aanschaf van militair materieel.
- Beide leningen kwamen aan het licht toen Min Fin de EMATUM obligatie (850 miljoen USD) succesvol had geherstructureerd (tonijnboten en militaire schepen voor kust bescherming).
- EMATUM is geregistreerd in Amsterdam (brievenbusfirma –zoals eerder bericht). Pro-indicus is geregistreerd binnen Min Fin Mozambique.
- Alle drie de leningen zijn in 2013 off-budget afgegeven door Credit Suisse UK.
- Leningen zijn niet langs het parlement gegaan, hetgeen gezien de bedragen wel had moeten zo staat in de constitutie.

IMF:

- De EMATUM bond was er de oorzaak van dat de jaarlijkse aflossing van de overheidsschulden in 2015 zich verdubbelde. Dit bovenop reducties in FDI, tegenvallende economische groei en lagere exportprijzen.
- IMF keurde in december een noodkrediet van USD 286 miljoen goed. IMF heeft voorafgaand aan deze lening verstrekking Min Fin gevraagd of er naast EMATUM nog een andere leningen met staatsgaranties waren en daar heeft Min Fin negatief op geantwoord, zwart op wit in een brief.
- 10 2 a

Consequenties: Economic collapse

- 11 : Mozambique is on the verge of economic collapse. De schuld / GDP ratio is nu 80%. IMF stopt haar programma. 11
- Halt van IMF programma en niet uitbetalen van de volgende tranche van de noodlening, 10 2 a, leidt er toe dat de salarissen van bv ambtenaren niet betaald kunnen worden bv. 11
- Dit bovenop de intensievere politieke- militaire geweld tussen Frelimo en Renamo en de noodsituatie vanwege de droogte, leidt tot 11 bezorgheid 10 2 a

Inzet EU/NL:

- 10 2 a

- 10 2 a [redacted]
- Samen met EU LS zal NL kritische houding aannemen over al dan niet uitkeren van EU begrotingsteun (juni).
11, 10 2 a [redacted]

Inzet NLse ambassade:

- NL ambassade geeft sinds 2013 geen begrotingssteun maar draagt via programma's in Water, SRGR en Voedselzekerheid bij aan begroting betrokken lijnministeries.
- NL ambassade bevriest deze programma's en zal geen overmakingen doen tot er meer duidelijkheid is. De ambassade bereidt alternatieve scenario's voor (directe) steun aan andere dan de overheid partners voor.
- NL ondersteunt CIP, *Centre for Public Integrity*, die onderzoek doet naar de transparantie van de Mozambikaanse overheid.
- Ambassade heeft deze week samen met DSO een twee daagse workshop georganiseerd in het kader van *dialogue en dissent*, waar transparantie en accountability prominent op de agenda stonden.
- De ambassade beraadt zich op de gevolgen van de ontstane situatie voor de veiligheid van de werknemers van de ambassade en de Nederlanders in Mozambique in het algemeen
- Rol voor Den Haag/ IMF: Internationale dialoog over transparantie/ *good governance* met internationale banken sector. 11 [redacted]

Pascal Grotenhuis
Embaixadora | Ambassador

10 2 e [redacted]

| [Embassy of the Netherlands in Mozambique](#)

| [Embassy of the Netherlands in Mozambique](#)

| [Twitter](#) | @NLambMaputo

Pascal Grotenhuis
Embaixadora | Ambassador

Embaixada do Reino dos Países Baixos | Embassy of the Kingdom of the Netherlands

10 2 e [redacted]

| [Embassy of the Netherlands in Mozambique](#)

| [Embassy of the Netherlands in Mozambique](#)

| [Twitter](#) | @NLambMaputo

10 2 e

From: 10 2 e
Sent: donderdag 21 april 2016 17:51
To: PS; RS; 10 2 e
Subject: Bulletin update Mozambique

Update Mozambique - economische ontwikkelingen:

- Positieve geluiden 10 2 a 11
- Bezoek President Nyusi aan Berlijn gisteren en eergisteren goed verlopen. Zware delegatie (80 man) uit Mozambique waaronder grote handelsmissie. 10 2 a
- De Algemene Begrotingssteun donor groep (NL geeft geen ABS) heeft brief aan regering gestuurd dat de *underlying principles* van begrotingssteun zijn geschonden. Donoren spreken volgende week PM en IMF. NL ambassade maakt, net als andere EU-lidstaten, tijdelijk geen geld over aan de overheid tot er meer duidelijkheid is en onderzoekt met andere donoren welke andere modaliteiten mogelijk gebruikt kunnen worden om de bevolking van Mozambique te kunnen blijven ondersteunen.
- 10 2 a en publiekelijk grote kritiek op 10 2 a Ook neemt het openbaar debat steeds grotere vormen aan. 11 Er zijn verschillende oproepen gedaan tot demonstraties op 29 en 30 april, en de eerste week van mei.

Met vriendelijke groet,

10 2 e

Ministerie van Buitenlandse Zaken | Ministry of Foreign Affairs
 Directie Sub Sahara Afrika | Sub-Saharan Africa Department
 10 2 e
 Bezuidenhoutseweg 67 | Postbus 20061 - 2500 EB Den Haag
 11
 10 2 e

[ENG](#)

10 2 e

From: 10 2 e
Sent: woensdag 4 mei 2016 18:07
To: 10 2 e
Subject: Bulletin bijdrage Mozambique

Ontwikkelingen in Mozambique:

- Op 29 april jl ¹¹ vergadering tussen internationale donoren, Premier en Minister van Financiën, waarbij de Mozambikaanse regering openheid van zaken gaf ^{10 2 a}. NL aanwezig. Separaat tevens ontmoeting tussen 100 vertegenwoordigers van maatschappelijk middenveld, Min Fin en donoren waarin zorgen werden geuit over onhoudbaarheid van de schuldenpositie.
- Op 3 mei is een brief van alle internationale donoren (ABS en niet-ABS), ^{10 2 a} de Mozambikaanse regering toegegaan waarin de eerste positieve stappen van transparantie worden verwelkomd, wordt opgeroepen tot verdere transparantie en accountability en onderstreept dat de internationale donoren de bevolking van Mozambique willen blijven steunen.
- De aangekondigde protesten zijn niet doorggegaan ¹¹. De ambassade staat in nauw contact met vertegenwoordigers van maatschappelijk middenveld. D ¹¹.
- Reeds voorziene ^{10 2 a}.

Met vriendelijke groet,

10 2 e

10 2 e

Ministerie van Buitenlandse Zaken | Ministry of Foreign Affairs
 Directie Sub Sahara Afrika | Sub-Saharan Africa Department

^{10 2 e}
 Bezuidenhoutseweg 67 | Postbus 20061 - 2500 EB Den Haag
^{10 2 e}

10 2 e

From: 10 2 e
Sent: woensdag 11 mei 2016 13:21
To: 10 2 e
Subject: LT Mozambique / Stavaza + aantal documenten
Attachments: US 05-09-2016 Comunicado de Imprensa Divida Publica.docx; 10 2 a
 Memo aan R mozambique - reactie R.pdf; Weekly update security situation 10_05_2016.docx

Beste LT Mozambique,

Als follow up van ons gesprek van afgelopen maandag nog even de volgende updates.

Belangrijk om nogmaals te benadrukken dat het gaat om het **tijdelijk** bevrozen van de steun, terwijl we wachten op de stappen die de overheid onderneemt. Dit betekent dus niet dat we direct ook alle programma's met private sector moeten stopzetten of alle samenwerking met de decentrale overheid uit de weg moeten gaan (oa ook technische assistentie).

- 1) 10 2 a
- 2) 10 2 a analyseren welke alternatieven er kunnen worden geïdentificeerd voor hulpmodaliteiten die via nationale systemen werden gekanaliseerd.
- 3) NL trekt de exercitie om in kaart te brengen welke alternatieven en maatregelen er zijn om de momenteel lopende sectorale programma's uit te voeren. Dit in samenwerking met andere donoren. 11

11

Komende weken komt er een nieuwe memo aan R – die wij uiteraard met jullie zullen afstemmen – post is nu bezig met het vaststellen van de vervolgstappen.

Voor de collega's die Portugees spreken – bijgevoegd

- 10 2 a
- b) het persbericht van de VS met uitdrukkelijk de notie dat hulp niet wordt gestopt en bevolking niet negatief mag worden getroffen.
- c) Memo aan R – met Reactie van R
- d) wekelijkse veiligheidsupdate die vandaag in ACO is besproken voeg ik hier bij.

Gisteren heeft ook het gesprek tussen Plv DGIS en Minister of Public Works, Housing and Water Resources plaatsgevonden in Rotterdam. Zodra ik terugkoppeling heb ontvangen van dit gesprek zal ik dit met jullie delen.

Zal volgende LT meeting inplannen. Voorstel is om post via VC aan te laten sluiten bij de eerstvolgende. Jullie ontvangen hier zsm een uitnodiging voor.

Met vriendelijke groet,

10 2 e

10 2 e

Ministerie van Buitenlandse Zaken | Ministry of Foreign Affairs
Directie Sub Sahara Afrika | Sub-Saharan Africa Department

10 2 e

Bezuidenhoutseweg 67 | Postbus 20061 - 2500 EB Den Haag

10 2 e

10 2 e

[ENG](#)

10 2 e

From: 10 2 e
Sent: donderdag 16 juni 2016 17:29
To: 10 2 e
Subject: Bulletin bijdrage Mozambique

Update 16 juni 2016 - Politieke / financiële ontwikkelingen in Mozambique

- 10 2 a
- IMF stelt als 11 voorwaarde voor verdere samenwerking dat onafhankelijk forensische audit wordt uitgevoerd. VS, VK en andere donoren sturen hier ook publiekelijk op aan.
- 10 2 a
- CSO's hebben demonstraties afgekondigd as zaterdag (18/6). Min BZ gaf aan dat zonder garantie voor vreedzaam verloop deze kunnen worden verboden of met repressie tegen gegaan.
- Voortgang Frelimo/Renamo dialoog: akkoord over agenda voor ontmoeting tussen President Nyusi en Renamo leider Dhlakama.

Met vriendelijke groet,

10 2 e

10 2 e

10 2 e

From: 10 2 e
Sent: vrijdag 30 september 2016 15:00
To: RS; 10 2 e
Subject: MOZ - Bulletin Instemming regering met audit

Update Mozambique – Instemming regering met onafhankelijke audit

- 10 2 a afgelopen week is Mozambique akkoord gegaan met internationale onafhankelijke audit naar illegaal aangegane schulden.
- 10 2 a Internationaal bedrijf wordt gecontracteerd en op korte termijn worden eerste uitkomsten verwacht inclusief mate van samenwerking van GoM. Op basis van de resultaten willen IMF en donoren spreken over hervatten van samenwerkingsrelatie. 11 door het stopzetten van de donorhulp en de sterke devaluatie van de Metical kan het land betalingsverplichtingen niet meer nakomen.
- Audit richt zich op schuldverstrekkers (banken), de facilitatie van de schulden (waaronder EMATUM met brievenbusfirma in NL), hoe de leningen zijn aangegaan en waar het geld zich nu bevindt. 10 2 a
- 11

Met vriendelijke groet / Yours sincerely

10 2 e

Ministerie van Buitenlandse Zaken | Ministry of Foreign Affairs
Directie Sub Sahara Afrika | Sub-Saharan Africa Department
10 2 e
Bezuidenhoutseweg 67 | Postbus 20061 - 2500 EB Den Haag
10 2 e
10 2 e

10 2 e

From: 10 2 e
Sent: zaterdag 5 november 2016 09:26
To: 10 2 e
Subject: audit/ Mozambique/ goed nieuws
Attachments: Comunicado de Imprensa (2).pdf

Importance: High

Follow Up Flag: Follow up
Flag Status: Completed

Goedemorgen,

- Gisteren heeft de Procureur-Generaal aangekondigd dat de Londense branch van het Amerikaanse bedrijf Kroll de internationale en onafhankelijke audit naar de verborgen leningen EMATUM, MAM en Pro-indicus gaat uitvoeren. 10 2 g
- Terms of Reference voor de audit is opgesteld door Procureur Generaal, IMF en Zweden 10 2 a
- Doel van de audit is: *to provide an analysis of the financial contracts, of the funds obtained, and of the acquisitions made and to identify and analyse eventual irregularities in the administration and use of the funds.*
- Zodra het contract volgende week getekend is, heeft Kroll 90 dagen om het rapport op te stellen.
- Daarna zal de Procureur-Generaal het rapport openbaar maken.

Goed nieuws!
 hartelijke groet en prettig weekend

10 2 e

10 2 e

From:

10 2 e

Sent:

zondag 25 juni 2017 11:35

To:

10 2 e

Subject:

Bulletin - Mozambique - korte update ontwikkelingen - nadere duiding volgt

Bulletin - Mozambique - korte update ontwikkelingen - nadere duiding volgt

- Op 24 juni is in de middag de samenvatting van het auditrapport van de firma Kroll naar de verborgen leningen in Mozambique openbaar gemaakt.
- In totaal betreffen de onderzochte leningen een bedrag van USD 2 miljard. Uit een eerste analyse blijkt dat van tenminste USD 500 mln niet is vastgesteld waaraan het geld is uitgegeven.
- Het Openbaar Ministerie van Mozambique is reeds bezig met strafrechtelijk onderzoek n.a.v. het rapport. 10 2 a
- Nadere informatie en duiding zal de post via uitgebreider bericht u op korte termijn doen toekomen.

10 2 e

From:

10 2 e

Sent:

vrijdag 21 juli 2017 11:36

To:

10 2 e

Subject:

Mozambique - Bulletin IMF-missie 10-19 juli

Bulletin - IMF uit voor het eerst openlijke teleurstelling in MOZ autoriteiten tijdens en na audit van Kroll

- Eerste IMF missie (10-19 juli) na publicatie samenvatting internationale audit (24 juni).
- IMF teleurgesteld over medewerking regering; regering verwees naar crimineel onderzoek door OM. Geen verklaring voor uitgaven van \$500 mln. tot mogelijk \$1,2 miljard
- In 2017 geen nieuw IMF programma. 10 2 a MOZ voldoet aan voorwaarden IMF (o.a. verstrekken ontbrekende informatie en opstellen actieplan voor transparantie, governance en accountability).
- 11, 10 2 a
- Memo in voorbereiding over toekomstige inzet NL'se steun die voorheen via centrale overheid liep.

Email Message

From: 10 2 e [redacted]
Sent: 23-10-2013 at 14:41
Received: 23-10-2013 at 14:41
Subject: RE: INFO: FW: Africa Confidential Alert â Mozambique: The mystery ship deal

10 2 a, 11 [redacted]

10 2 a, 11 [redacted]

From: 10 2 e [redacted]
Sent: woensdag 23 oktober 2013 14:21
To: 10 2 e [redacted]
Subject: INFO: FW: Africa Confidential Alert â Mozambique: The mystery ship deal

Vr.gr.
[redacted]

[redacted] DAF
Sent: woensdag 23 oktober 2013 14:18
To: 10 2 e [redacted]
Subject: FW: Africa Confidential Alert â Mozambique: The mystery ship deal

From: 10 2 e [redacted]
Sent: woensdag 23 oktober 2013 14:05
To: DAF
Subject: Africa Confidential Alert â Mozambique: The mystery ship deal

<<http://www.africa-confidential.com>>
<<http://www.facebook.com/pages/Africa-Confidential/180623317550>>

HOME <<http://bit.ly/nINE2V>> | CONTACT US <<http://bit.ly/Y2iF9U>>

WEDNESDAY 23rd October 2013

10 2 e [redacted]

03-10-2017

The following article has just been published on our website www.africa-confidential.com

Mozambique

The mystery ship deal

Why is a new company linked to the security services spending over US\$300 million on a tuna fishing fleet and a mini-navy?

As tensions rise in Mozambique following rebel leader Afonso Dhlakama's abrogation on 21 October of the 1992 peace deal, more questions are being asked about the government's opaque spending on security and the armed forces and its plans to protect the country's growing investment in offshore gas production. There is particular interest in the purchase of a fleet of trawlers and patrol boats for over US\$300 million, which appears to have been negotiated personally by President Armando Guebuza after his meeting with France's President François Hollande in Paris on 27 September.

Read this article now <http://www.africa-confidential.com/article/id/5098/The_mystery_ship_deal>

More on Mozambique <<http://www.africa-confidential.com/browse-by-country/id/35/MOZAMBIQUE>>

Vol 54 No 20 â€ 4th October 2013: Tender mercies <http://www.africa-confidential.com/article/id/5067/Tender_mercies>

Vol 54 No 18 â€ 6th September 2013: Frelimo may compromise <http://www.africa-confidential.com/article/id/5036/Frelimo_may_compromise>

Vol 54 No 17 â€ 23rd August 2013: Renamo ramps up the pressure <http://www.africa-confidential.com/article/id/5012/Renamo_ramps_up_the_pressure>

Vol 54 No 17 â€ 23rd August 2013: Frelimo decides 2014 <http://www.africa-confidential.com/article/id/5022/Frelimo_decides_2014>

Vol 54 No 13 â€ 21st June 2013: A bumpy ride to the polls <http://www.africa-confidential.com/article/id/4936/A_bumpy_ride_to_the_polls>

Vol 54 No 12 â€ 7th June 2013: Timber rackets, gas booms <http://www.africa-confidential.com/article/id/4920/Timber_rackets%2c_gas_booms>

If you would like to unsubscribe from Africa Confidential email alerts please click here <<http://www.africa-confidential.com/unsubscribe.aspx?email=dGfUbEC8Zp0HOA936ld9zg%3d%3d>> .

10 2 e

From: Grotenhuis, Pascal
Sent: dinsdag 5 april 2016 09:15
To: 10 2 e
Subject: Mozambique/ update

Dear all,

Mozambique successfully negotiated to restructure the EMATUM bond last week, with over 85% of bondholders agreeing to a swap of EMATUM bonds for Mozambique sovereign debt bonds, which will pay a higher interest rate over a longer maturity period, and move to a one-off capital repayment at the end, with interest-only payments in the interim. Bondholders also were required to accept a 20% haircut, with the new bond being offered at 80 cents to the dollar, although slightly better terms were offered for early accepters of the deal. This cut annual payments of EMATUM debt (now Government of Mozambique debt) from over 200M USD to around 60 M USD, with the hope of the government being that significant revenues from Liquefied Natural Gas exploration will come on stream before the repayment of the capital in 2023.

11 y an article in the Wall Street Journal from Sunday 3rd April that alleges that a fully state owned Mozambican company, Proindicus – owned by the Ministries of Defence and Interior – received a US\$ 622M loan organized by Credit Suisse at around the same time as the EMATUM bond issue. See full article: <http://www.wsj.com/articles/tuna-and-gunships-how-850-million-in-bonds-went-bad-in-mozambique-1459675803> This loan has a maturity of 2021, which is two years before the restructured deal offered to EMATUM bondholders. Bondholders were apparently (according to the WSJ) not made aware of this loan at the time of the vote for restructuring of the EMATUM bond, and this may have had an impact on whether bondholders would have voted for the longer maturity, even with a higher interest rate.

The article also suggests that a clause in the Proindicus loan allows for full repayment if the country is downgraded to selective default by credit agencies, which happened when Standard and Poors downgraded Mozambique on 15th March, as they considered the EMATUM downgrade to be 'tantamount to default' (Bloomberg, 1st April 2016).

The embassy has contacted the IMF to establish the veracity and implications of this additional loan, and will engage with other donors in order to gain more information about this matter before drawing conclusions as to its relevance and implications for the debt sustainability of the government. 10 2 a

We will continue to keep you updated on this emerging issue. 11

Kind regards

Pascal Grotenhuis
 Embaixadora | Ambassador

10 2 e

| [Embassy of the Netherlands in Mozambique](#)

| [Twitter](#) | @NLambMaputo

10 2 e

From: Grotenhuis, Pascalle
Sent: maandag 11 april 2016 17:09
To: 10 2 e
Subject: Mozambique/ verslechterde financiële situatie/ IMF

Beste 10 2 e ,

Hierbij stuur ik je een update over de verslechterde financiële situatie Mozambique, voor het geval het in de wandelgangen opkomt. We zitten er bovenop.

Hartelijke groet, [redacted]

Update Mozambique / IMF

Samenvatting : EMATUM geherstructureerd. Nieuwe lening van 622 miljoen USD boven water gekomen. Schuldenplafond overschreden 11 [redacted] Internationale gemeenschap niet geïnformeerd over deze nieuwe lening. 10 2 a [redacted]

Bericht

- EMATUM was oorspronkelijk een lening voor de aanschaf van tonijnboten, maar gebruikt voor de aankoop van militaire schepen. De lening is daarna verkocht aan global bond investors.
- Mozambique heeft begin april de EMATUM obligatie met succes geherstructureerd. Meer dan 85% van de obligatiehouders is akkoord gegaan met een ruil van EMATUM obligaties voor Mozambique staatsschuld obligaties. De looptijd is aangepast en er is een one-off terugbetaling van kapitaal aan het eind afgesproken (2023), met rente-alleen betalingen in de tussentijd. Na de herstructurering heeft S&P Mozambique gedowngraded naar CC status, en Moody naar B3.
- Echter deze positieve ontwikkeling voor de korte termijn financiële situatie wordt overschaduwd door een nieuwe – nog- onbekende lening van het staatsbedrijf Proindicus – grotendeels eigendom van de ministeries van Defensie en Binnenlandse Zaken incl geheime dienst-. De lening voor de aankoop van militair materieel wordt geschat op US \$622.
- Deze lening werd ook in 2013 afgegeven, op zelfde moment als EMATUM, eveneens door Credit Suisse UK. Zie ook het Wall Street Journal artikel: <http://www.wsj.com/articles/tuna-and-gunships-how-850-million-in-bonds-went-bad-in-mozambique-1459675803>. Deze lening heeft een looptijd tot 2021, dat is twee jaar vóór de geherstructureerde deal aangeboden aan de EMATUM obligatiehouders, die niet op de hoogte waren van deze nieuwe lening ten tijde van de stemming voor de herstructurering van de EMATUM bond.
- De EMATUM lening was er de oorzaak van dat de jaarlijkse aflossing van de overheidsschulden in 2015 zich verdubbelde. Dit bovenop reducties in FDI, tegenvallende economische groei en lagere exportprijzen.
- IMF missie in oktober concludeerde dat Mozambique voldoende fiscale maatregelen heeft genomen om de USD 286 miljoen *Standby Credit Facility* goed te keuren. 10 2 a [redacted]
- 10 2 a [redacted]
- Op dit moment heeft de internationale gemeenschap nog geen reactie van de Mozambikaanse regering noch van het IMF ontvangen. 10 2 a [redacted]

Nederlandse betrokkenheid

- Nederland geeft sinds 2013 geen begrotingssteun aan Mozambique. De EU geeft begrotingssteun (nieuwe tranche gepland voor juni).
- Zoals in eerdere berichten aangeven is Mozambique EMATUM Finance 2020 B.V. gevestigd in Amsterdam en is een brievenbusfirma.

Inzet NLse ambassade:

- 10 2 a [redacted] Aandringen op volledige openheid van zaken door onafhankelijke forensic audit.
- 10 2 a [redacted]

- 10 2 a [redacted]
- NL ondersteunt CIP, Centre for Public Integrity, een NGO die onderzoek doet naar en schrijft over de transparantie van de Mozambikaanse overheid. Ook organiseert de ambassade met DSO twee daagse workshop in het kader van dialogue en dissent, waar transparantie en accountability onderdeel van de agenda zijn.
- Rol voor den haag 10 2 11 stimuleren internationale dialoog over transparantie/ good governance met internationale banken sector. 11 [redacted]

Pascal Grotenhuis
Embaixadora | Ambassador

Embaixada do Reino dos Países Baixos | Embassy of the Kingdom of the Netherlands
Av. Kwame Nkrumah 324 | Maputo

10 2 e [redacted]

| [Embassy of the Netherlands in Mozambique](#)

| [Embassy of the Netherlands in Mozambique](#)

| [Twitter](#) | @NLambMaputo

10 2 e

From: Grotenhuis, Pascalle
Sent: donderdag 14 april 2016 09:58
To: PS; RS
Cc: 10 2 e
Subject: bullets Mozambique/IMF/ paradise lost?

Allen,

Voorafgaand aan het bericht in berichtenverkeer dat vandaag uitgaat, hierbij ter informatie voor de IMF delegatie de laatste stavaza rondom financieel economische verslechterde situatie in Mozambique zoals gisteren besproken

10 2 e

Bullets Mozambique/ IMF/ paradise lost?

2 off budget leningen/ defensiematerieel

- Gisteren bevestigde Min Fin en IMF twee nieuwe off-budget leningen van het staatsbedrijf Pro-Indicus 10 2 g voor een bedrag van 1,4 miljard USD. Beide leningen zijn in 2013 afgesloten met een staatsgarantie bedoeld voor de aanschaf van militair materieel.
- Beide leningen kwamen aan het licht toen Min Fin de EMATUM obligatie (850 miljoen USD) succesvol had geherstructureerd (tonijnboten en militaire schepen voor kust bescherming).
- EMATUM is geregistreerd in Amsterdam (brievenbusfirma –zoals eerder bericht). Pro-indicus is geregistreerd binnen Min Fin Mozambique.
- Alle drie de leningen zijn in 2013 off-budget afgegeven door Credit Suisse UK.
- Leningen zijn niet langs het parlement gegaan, hetgeen gezien de bedragen wel had moeten zo staat in de constitutie.

IMF:

- De EMATUM bond was er de oorzaak van dat de jaarlijkse aflossing van de overheidsschulden in 2015 zich verdubbelde. Dit bovenop reducties in FDI, tegenvallende economische groei en lagere exportprijzen.
- IMF keurde in december een noodkrediet van USD 286 miljoen goed. IMF heeft voorafgaand aan deze lening verstrekking Min Fin gevraagd of er naast EMATUM nog een andere leningen met staatsgaranties waren en daar heeft Min Fin negatief op geantwoord, 10 2 a
- 10 2 a

Consequenties: Economic collapse

- 11 De schuld / GDP ratio is nu 80%. IMF stopt haar programma. 11
- Halt van IMF programma en niet uitbetalen van de volgende tranche van de noodlening, leidt er toe dat de salarissen van bv ambtenaren niet betaald kunnen worden bv. 11
- Dit bovenop de intensievere politieke- militaire geweld tussen Frelimo en Renamo en de noodsituatie vanwege de droogte, leidt tot zeer grote bezorgdheid in de internationale gemeenschap en Mozambique.

Inzet EU/NL:

- 10 2 a

- 10 2 a [redacted]
- Samen met EU LS zal NL kritische houding aannemen over al dan niet uitkeren van EU begrotingsteun (juni).
10 2 a [redacted] 11 [redacted]

Inzet NLse ambassade:

- NL ambassade geeft sinds 2013 geen begrotingssteun maar draagt via programma's in Water, SRGR en Voedselzekerheid bij aan begroting betrokken lijnministeries.
- NL ambassade bevriest deze programma's en zal geen overmakingen doen tot er meer duidelijkheid is. De ambassade bereidt alternatieve scenario's voor (directe) steun aan andere dan de overheid partners voor.
- NL ondersteunt CIP, *Centre for Public Integrity*, die onderzoek doet naar de transparantie van de Mozambikaanse overheid.
- Ambassade heeft deze week samen met DSO een twee daagse workshop georganiseerd in het kader van *dialogue en dissent*, waar transparantie en accountability prominent op de agenda stonden.
- De ambassade beraadt zich op de gevolgen van de ontstane situatie voor de veiligheid van de werknemers van de ambassade en de Nederlanders in Mozambique in het algemeen
- Rol voor Den Haag/10 2: Internationale dialoog over transparantie/ *good governance* met internationale banken sector. 11 [redacted]

Pascal Grotenhuis
Embaixadora | Ambassador

Embaixada do Reino dos Países Baixos | Embassy of the Kingdom of the Netherlands

Av. Kwame Nkrumah 324 | Maputo

10 2 e [redacted]

| [Embassy of the Netherlands in Mozambique](#)

| [Embassy of the Netherlands in Mozambique](#)

| [Twitter](#) | @NLambMaputo

Pascal Grotenhuis
Embaixadora | Ambassador

Embaixada do Reino dos Países Baixos | Embassy of the Kingdom of the Netherlands

Av. Kwame Nkrumah 324 | Maputo

10 2 e [redacted]

| [Embassy of the Netherlands in Mozambique](#)

| [Embassy of the Netherlands in Mozambique](#)

| [Twitter](#) | @NLambMaputo

Woordvoering – Mozambique

Insteek journalist [redacted] ¹de Mozambicaanse overheid heeft een Nederlandse brievenbusfirma, Ematum bv geheten ~~en~~ ondergebracht bij trustkantoor TMF gebruikt om honderden miljoenen dollars te laten verdwijnen. In reactie hierop heeft de minister een deel van de hulp bevroren, hangende een onderzoek van het IMF naar de kwestie.

CONCRETE VRAGEN:

VRAAG 1

Hoeveel hulp is er naar aanleiding van deze kwestie bevroren? Wanneer? Klopt het dat de minister de uitkomsten van het IMF afwacht?

ANTWOORD 1

- Minister heeft geschokt gereageerd nadat bekend is geworden dat de Mozambikaanse overheid *off-budget* leningen met staatsgaranties bewust heeft verzwegen.
- NL, het IMF en andere donoren hebben nav vertrouwensbreuk een duidelijke boodschap afgegeven dat het geen **business as usual** is.
- NL heeft daadkrachtig gereageerd en besloten de NL bijdragen **via de staatskas** voorlopig te **bevriezen**. Dit gaat om EUR 8 mln voor de gezondheidssector, EUR 1 mln voor de watersector en EUR 1,2 mln voor een sociaal *vangnet programma* gericht op oudere mensen en in rurale gebieden.. In totaal dus **EUR 10,2 mln**.
- Mozambique leidt onder effecten El Nino en bevolking mag niet de dupe worden. Daarom heeft de Minister besloten zowel een extra bijdrage gedaan aan humanitaire hulp om effecten van el nino tegen te gaan maar ook besloten wel door te gaan met programma- en projectfinanciering waarbij NL bijdragen niet via de staatskas gaan en de financiering en aanbesteding wordt gecontroleerd door externe specialisten. Daarbij valt te denken aan projecten op het gebied van watervoorziening en sanitatie in kleine steden (EUR 2,4 mln); ondersteuning bij registratie van landrechten (EUR 1,3 mln) en bijvoorbeeld het tegengaan van overstromingen door onderhoud van dijken
- (EUR 1,6 mln). Deze programma's hebben eigen rekeningen bij commerciële banken, waardoor zo goed mogelijk gewaarborgd is dat de ODA-middelen bij de projecten terecht komen.
- Overige projecten, die gericht zijn op NGOs of multilaterale organisaties en private sector partijen kunnen ongewijzigd doorgang vinden.
- Voor een totaaloverzicht van de risico's en evt. benodigde extra maatregelen worden ook deze modaliteiten in een door NL geïnitieerd en door andere donoren ondersteunde risicoanalyse meegenomen. Bijdragen worden alleen overgemaakt als er voldoende waarborgen zijn.

Actie Moz overheid

- Sinds het bekend worden van de leningen heeft de regering van Mozambique enkele positieve stappen genomen: volledige openheid van zaken richting het IMF, informeren van het parlement, informeren civil society en informeren van de donorgemeenschap.
- IMF heeft een nieuwe missie aangekondigd van 15 tot 24 juni.
- Belangrijk dat Mozambique dan leiderschap en daadkracht laat zien.
- Afhankelijk van de resultaten van het IMF bezoek zal NL met andere donoren opnieuw bekijken op welke wijze met de overheid samengewerkt kan worden.

VRAAG 2

Wat vindt de minister van het feit dat een Nederlands trustkantoor meewerkt aan deze constructie, terwijl in de Afrikaanse pers al vragen werden gesteld over de lening van 850 miljoen dollar?

ANTWOORD 2

- EMATUM is een door Mozambikaanse staatsbedrijven opgerichte Nederlandse BV.

- Het probleem met het IMF betreft de andere leningen van 1.4 miljard. Deze zijn niet verbonden aan Nederland. Die bedrijven zijn geregistreerd in Mozambique.
 - Nederland heeft geen belastingverdrag met Mozambique. Belastingontwijking lijkt dus niet de reden te zijn geweest om Ematum in Nederland te vestigen.
 - De Ematum obligatie-lening is niet (volledig) gebruikt voor het oorspronkelijke doel [visserij]. Op zich heb ik er geen moeite mee als buitenlandse overheden Nederland gebruiken om toegang te krijgen tot de internationale kapitaalmarkt, vooral als ze op die manier voordeliger kunnen lenen. Transparantie, oa naar het parlement van het betrokken land is daarbij echter essentieel.
 - Zoals aangekondigd door het Ministerie van Financiën en De Nederlandsche Bank wordt het toezicht op Trustkantoren in Nederland momenteel verder aangescherpt,.
 - Veel belastingverdragen met Ontwikkelingslanden worden momenteel herzien. Nederland heeft momenteel nog geen belastingverdrag met Mozambique.
- De vraag waarom Nederland voor Ematum als vestigingsplaats is gekozen, kan ik als BHOS minister niet beantwoorden. Voor vragen over trustkantoren en brievenbusfirmas verwijs ik u graag door naar collega Minister van Financiën.

VRAAG 3

TMFs reactie is: wij hebben niets illegaals gedaan. Dit is volstrekt normaal. Heeft de minister hier een reactie op?

ANTWOORD 3

Ik ken de details van de rol van het bedrijf niet en heb daar geen oordeel over. Toezicht valt onder verantwoordelijkheid van De Nederlandsche Bank

Achtergrond

- Mozambique kampt met een financiële, politieke en humanitaire crisis.
- De economische situatie van Mozambique is zorgwekkend nadat bekend is geworden dat de vorige regering meerdere *off budget* leningen (ter waarde van 1,4 miljard USD) heeft afgesloten in 2013. De leningen zijn verstrekt aan staatsbedrijven van het Ministerie van Defensie en de Geheime dienst. De vorige regering heeft voor deze leningen een staatsgarantie verstrekt.
- De staatsschuld van Mozambique zal naar verwachting in 2016 oplopen naar 120% van het BNP. Schuldpositie onhoudbaar. Kredietwaardigheid naar beneden bijgesteld door de rating companies.
- Eind 2015 heeft het IMF een nooddirect van USD 286 miljoen aan het land toegekend. De Mozambikaanse overheid heeft toen deze *off-budget* leningen met staatsgaranties bewust verzwegen. Dit heeft tot een vertrouwensbreuk geleid en opzeggen bestaande programma.
- 10 2 a [redacted]
- IMF heeft een nieuwe missie aangekondigd van 15 tot 24 juni. Het is nu aan de Mozambikaanse overheid om met een adequaat en concreet actieplan te komen om deze financiële situatie te adresseren.
- Donoren, waaronder NL, hebben in afwachting van de reactie van de overheid en de uitkomst van de IMF missie de steun die via overheidskanalen loopt tijdelijk bevroren.
- 11 [redacted]
- NL blijft bij contacten met overheid het belang van een inclusieve politieke dialoog benadrukken en verwelkomt de recente stappen die door Frelimo en Renamo zijn genomen 10 2 a [redacted]

Heeft dit effect op de Nederlandse steun aan Mozambique?

- NL geeft sinds 2013 geen algemene begrotingssteun maar draagt via programma's in Water, Seksuele Reproductieve Gezondheid en Rechten (SRGR) en Voedselzekerheid bij aan de begroting van betrokken vak ministeries.
- De NL ambassade heeft tijdelijk de steun aan de overheid bevroren in afwachting van concreet actieplan van overheid en de IMF missie die plaatsvindt van 15 tot 24 juni.
- De Nederlandse ambassade trekt binnen donor gemeenschap het onderzoek naar alternatieve modaliteiten, om het risico te beperken dat geld wordt gebruikt voor het aflossen van de schuld.
- Donoren willen juist in tijden van crisis de Mozambikaanse bevolking niet in de steek laten. Daarom draagt Nederland via de Dutch Relief Alliance 6 miljoen euro extra bij die ingezet wordt tegen de gevolgen van El nino in zuidelijk Afrika. Deze steun loopt niet via de overheid en komt terecht bij de Mozambikaanse bevolking.
- NL ambassade intensificeert haar steun aan MOZ maatschappelijk middenveld in hun onderzoek en activiteiten om transparantie en accountability te vergroten. Zo nam NL op 30 mei deel aan door civil society georganiseerde conferentie: de kosten van corruptie.
- Via de EU heeft NL in december 2015 EUR 125 miljoen mede bijgedragen aan assistentie aan Zuidelijk Afrika in reactie op de gevolgen van El Niño wereldwijd.
- T.b.v. de regio Zuidelijk en Oostelijk Afrika, dus oa tbv Mozambique, is een bijdrage van EUR 4 miljoen aan de WFP voor het geven van acute voedselassistentie en EUR 4 miljoen aan FAO voor het weerbaarder maken van kwetsbare groepen.

Wie heeft de eerdere EMATUM lening afgegeven?

- De door Ematum uitgegeven obligaties zijn destijds afgegeven via Credit Suisse UK en de Russische VTB bank. Deze obligatieuitgifte was wel algemeen bekend. Wij hebben begrepen dat deze obligaties liepen via Mozambique Ematum Finance 2020 BV, een in Amsterdam geregistreerde brievenbusmaatschappij.

Heeft Nederland hierin bijgedragen?

- EMATUM is een door Mozambikaanse staatsbedrijven opgerichte Nederlandse BV. Voor de obligaties zou destijds door Mozambique een staatsgarantie zijn afgegeven.
- Nederland heeft geen belastingverdrag met Mozambique. Belastingontwijking lijkt dus niet de reden te zijn geweest om Ematum in Nederland te vestigen. Het lijkt eerder op een financieringsvehikel. De vraag waarom Nederland voor Ematum als vestigingsplaats is gekozen, kan ik niet beantwoorden.
- De Nederlandse overheid voert actief beleid om belastingontduiking en belastingontwijking tegen te gaan. Het toezicht op Trustkantoren wordt verder aangescherpt.
- De EMATUM obligatie van 850 Mln. USD leidde in 2013 al tot veel ophef in de internationale gemeenschap.
- Deze obligatie-uitgifte, oorspronkelijk bedoeld voor tonijnvissersboten, is ook gebruikt voor aankoop van defensiematerieel (300 miljoen vissersboten en 550 miljoen voor defensiemateriaal). Al met leidde deze obligatie-uitgifte tot verdubbeling van de afbetaling van de staatsschuld..
- Deze obligatie is eind maart 2016 succesvol geherstructureerd. Een paar dagen later werden de andere leningen met staatsgaranties bekend gemaakt in artikel WSJ.
- De lening via het bedrijf EMATUM was dus al wel bekend. Het probleem met het IMF betreft de andere leningen van 1.4 miljard. Deze zijn niet verbonden aan Nederland. Die bedrijven zijn geregistreerd in Mozambique.

Aanleiding: AWG EU Directeuren Afrika d.d. 06/11/2013

Advies:

sub AOB:

- 10 2 a

Ad a) binnenlandspolitieke situatie

Achtergrond:

- 10 2 a
- Een zekere escalatie in de binnenlandspolitieke situatie sedert tweede helft van oktober;
- Directe aanleiding tot de escalatie is dat het leger op 21 oktober hét kamp van Renamo innam, Dhlakama (leider van Renamo) vluchtte, maar zei voor zijn spoorloze verdwijning het Vredeseverdrag van 1992 op. Daaropvolgend zijn er steeds frequenter, in verschillende provincies (Sofala, Nampula), gewapende incidenten.
- 11
- 11
- 11
- 11
- 11
- 11

- 11
- 11, 10 2 a

Ad b) vragen bij de financiering van de aankoop van 30, in Frankrijk gefabriceerde, vissersschepen

Achtergrond:

- 11, 10 2 a
- 11, 10 2 a
- 10 2 a m.
- 11
- 10 2 a w

10 2 a

11 mei 2016

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Berichtenverkeer

Rijks-Intern

Afrika - EU - COAFR - Instructie COAFR 11 mei

Van : DIE-EX
Verzonden op : 11 mei 2016 10:57
Land/regio : Afrika
Forum : EU - COAFR

Samenvatting

COAFR bespreekt op 11 mei Mozambique **Ander**.

Bericht

1. Mozambique

The Group will discuss the political, security and economic situation in Mozambique, 11

Inzet

Politieke situatie:

- NL benadrukt dat het oplossen van de **11** blijft van groot belang.
- M.b.t. politieke **11** moet worden uitgesproken.
- Tijdens bezoek aan **11**

Financieel economische crisis:

- NL onderstreept het belang om blijvend gezamenlijk **11, 10 2 a** worden meegenomen.
- Ten tijde van **11, 10 2 a** te adresseren?
- NL onderstreept het belang van **11**.
- U kunt aan **11, 10 2 a**

Toelichting

- Naast de financieel-economische ontwikkelingen blijven de politieke spanningen toenemen. **10 2 a**

- 10 2 a [redacted]
- 10 2 a [redacted]
- Na de brief die de 11, 10 2 a [redacted] te leggen.
- NL bevriest tijdelijk, net als alle andere donoren, directe betalingen aan Mozambikaanse overheid totdat volledige duidelijkheid over verborgen leningen is verschaft en noodzakelijke stappen zijn gezet.
- Voorafgaand aan bezoek aan Brussel bracht President Nyusi een bezoek aan Duitsland.
- President van Portugal bracht van 3 tot 7 mei een bezoek aan Mozambique 10 2 a [redacted]

Ander
onderwerp

- Ander onderwerp [redacted]

Ander onderwerp

Ander onderwerp

Berichtgegevens [RIJK]

Aan : 10 2 e [REDACTED] BRE-ISH; 10 2 e [REDACTED] ; DAF; BPZ
Opsteller : 10 2 e [REDACTED]
Afgestemd : DAF; BPZ
Kenmerk : DIE-216/2016
Type : Beleids
Prioriteit : Routine
Rubricering : Rijks-Intern
Categorie : Verslag/Info

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministerie van Buitenlandse Zaken